TUȘA MAME

O aventură ireverențioasă

Patrick Dennis

ACT și Politon

PATRICK DENNIS

TUŞA MAME

O aventură ireverențioasă

Traducere din limba engleză de
Bogdan Ghiurco

Editura ACT şi Politon

— 2021 —

Patrick Dennis
Auntie Mame
Copyright © 1955, 1983

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DENNIS, PATRICK
Tuşa Mame / Patrick Dennis;
trad.: Bogdan Ghiurco.
Bucureşti: ACT şi Politon, 2020
ISBN 978-606-913-680-5
I. Ghiurco, Bogdan (trad.)
821.11

AVERTISMENT: Distribuirea, copierea sau piratarea în orice fel a acestei cărți nu este pedepsită numai prin lege, dar contravine şi tuturor normelor şi principiilor etice şi sănătoase pe care un astfel de titlu le promovează. Ce fel de efect va avea energia pe care vreți să o transmiteți mai departe, dacă aceasta vine prin furt, ilegalitate şi lipsă de respect față de autor şi față de toți cei care au contribuit la crearea acestei cărți, astfel ca ea să ajungă la dumneavoastră? Împărtăşiți cu ceilalți informațiile importante, valorile şi lecțiile pe care le-ați aflat din acest material, într-un mod corect şi responsabil.

Celor mai cumplite dactilografe din New York,
V. V. şi dna. A.

Introducere

de Paul Rudnick

Patrick Dennis poate dăuna grav pubertății. Aveam doar unsprezece sau doisprezece ani când i-am descoperit romanele într-o bibliotecă publică din New Jersey, iar poveştile lui de viață din rândul oamenilor delirant de sofisticați m-au făcut să-mi doresc cu disperare să fiu adult sau, cel puțin, să beau un cocktail serios şi să fumez dintr-un portțigaret lung de şaisprezece centimetri. *Tuşa Mame* este fără îndoială cea mai cunoscută şi apreciată operă a domnului Dennis, iar personajul ei principal a devenit un arhetip: tuşa Mame este răspunsul diabolic al Americii la Mary Poppins.

Romanul a fost construit inițial ca o serie de povestiri având-o în centru pe Mame, însă un redactor priceput a sugerat să le pună cap la cap printr-o metodă furată din cea mai serioasă şi suburbană dintre publicații, *Reader's Digest* (am aflat de această strategie din cuprinzătoarea şi indispensabila biografie a lui Patrick Dennis, scrisă de Eric Myers, *Uncle Mame* [*Unchiul Mame*]). În această revistă, oamenii îşi aminteau adesea de câte un personaj memorabil, de regulă o adorabilă domnişoară bătrână care îți dezvăluia secretele conservelor de piersici, sau câte o profesoară severă, dar drăgăstoasă, de latină, care le vorbea elevilor

despre clipele de glorie ale lui Catullus. Patrick Dennis a răsturnat cu voioşie şi maliţiozitate acest format convenabil, al cărui personaj memorabil este Mame Dennis, o mondenă spumoasă din Manhattan, o fumătoare înrăită şi adesea abţiguită, pentru care ora nouă dimineaţa înseamnă „miezul nopţii". Romanul este narat de însuşi Patrick Dennis, un orfan de zece ani, care ajunge în apartamentul înfiorător de înzorzonat al tuşii Mame din Beekman Place în timpul unei zgomotoase petreceri pe a cărei listă de invitaţi figurează, printre alţii, un cuplu unde „bărbatul semăna cu o femeie, iar femeia, cu excepţia fustei de tweed, era o variantă perfectă a lui Ramon Novarro". După un lung episod de confuzie, tânărul Patrick povesteşte că mătuşa „m-a luat în braţe şi m-a sărutat şi mi-am dat seama că eram în siguranţă".

O parte din farmecul cărţii constă în ireverenţa pe care o arată faţă de eventualele angoase familiale: Patrick nu deplânge niciodată faptul că e orfan, în vreme ce psihoterapia este considerată o modă, la fel ca aranjamentele florale japoneze sau tunsoarea bob. Tuşa Mame devine un model de părinte desprins parcă din imaginaţia unui copil poznaş: e bogată, slobodă la gură şi incredibil de fermecătoare, ca o scandalagioaică pe patine cu rotile care-şi flutură bagheta magică şi face să apară servitori, cearşafuri din mătase şi, ocazional, un Rolls-Royce. Mame se poartă ca o actriţă cu un repertoriu nesfârşit de roluri adorate de public. Pe parcursul romanului, Mame devine, printre altele, o frumoasă domniţă din Sud, o scriitoare vag anglo-irlandeză cu pelerină şi o brahmană îmbrăcată în sari. Variaţiile ei constante de personalitate, accent şi carieră sunt dictate în primul rând de pasiunea pentru o garderobă în permanentă schimbare; pentru Mame, pălăriile sunt un destin. Mame glorifică reinventarea personală. Aceste lucruri o fac să exercite o

influență extraordinară asupra imaginației unui copil şi să fie, totodată, un model de viață pentru travestiții de pretutindeni. Mame este definitorie pentru triumful costumării, indiferent de orientarea sexuală: perspectiva unei noi culori a părului, a unei coronițe, a unei perechi de pantaloni evazați poate simboliza speranța însăşi.

Publicată pentru prima dată în 1955, *Tuşa Mame* a devenit imediat un bestseller, înainte chiar ca recenziile aproape unanim adulatoare să înceapă să curgă; cartea trebuie să fi părut un tonic ideal contra apatiei à la Donna Reed[1] a epocii. Anii '50 au făcut din suburbiile americane un model al paradisului familial, în vreme ce tuşa Mame ridica în slăvi vâlva Manhattan-ului, apartamentele de lux moderne şi oamenii precum prietena ei cea mai bună, Vera Charles, „o actriță celebră din Pittsburgh, care vorbea de parcă se născuse în Mayfair, ceea ce nu mereu ajuta interlocutorul să înțeleagă ce spune.

Mame Dennis, îmbrăcată probabil într-o rochie de şifon Chanel cu „un strop de blană de zibelină", a reprezentat un antidot amețitor pentru Mamie Eisenhower, cu bluzele ei ponosite şi bretonul ei îngrijit. Dacă tuşa Mame are vreun duşman, aceştia sunt inşii semidocți, agresivi şi plictisitori precum Upsonii, un clan cu care intră la un moment dat în conflict. „Upsonii trăiau aşa cum îşi dorea orice familie din America – nu în lux, dar confortabil. Aveau din toate lucrurile câte două: două locuințe, un apartament în Park Avenue şi o casă în Connecticut; două maşini, un Buick sedan şi o camionetă Ford; doi copii, un băiat şi o fată; doi

[1] Donna Reed (1921-1986), cunoscută mai ales pentru rolul din filmul lui Frank Capra din 1946, *It's a Wonderful Life* (*O viață minunată*) şi devenită un simbol al femeii cuminți, „de casă". (n.tr.)

servitori, un bărbat şi o femeie; două cluburi, în oraş şi în provincie; şi două interese, banii şi poziţia socială.”

Dacă Mame are vreun plan, atunci acesta este pro-plăcere şi anti-ifose. Din când în când, spre surpriza tânărului Patrick, ea desfiinţează verbal o varietate de snobi şi bigoţi; este o activistă clasică de stânga, cu smaralde şi parfum Dior. Deşi romanul dă de pământ şi cu antisemiţii şi rasiştii confederaţi, adevăratul venin este rezervat crimelor împotriva bunului gust: căminul familiei Upson era „foarte pitoresc, foarte provincial, foarte colonial. Era plin de felinare de trăsură, veioze cu întrerupător, lămpi făcute din putineie de unt, râşniţe de cafea şi borcane de spiţer”. Mame poate tolera orice, cu excepţia „încălzitoarelor pentru pat, burdufurilor vechi, pirostriilor de aramă şi goblenurilor ţipătoare atârnate pe pereţi în rând cu benzi desenate cu spioni, gravuri de vânătoare, hărţi îngălbenite şi dagherotipuri sclivisite”. Pentru Mame, gândirea convenţională şi decorurile americane timpurii sunt o închisoare; ea militează pentru libertatea sexuală absolută, călătoriile prin lume şi „emoţia febrilă a unei cariere creative”! Mame consideră că viaţa trebuie să fie artă şi întreaga planetă, publicul ei.

Fiind un satirist feroce, autorul *Tuşii Mame* nu-şi iartă nici personajul principal: Mame este luată peste picior şi, totodată, adorată pentru aerele şi nebunia ei teatrală. Este vanitoasă şi îi e frică să îmbătrânească, cochetează cu flăcăi mai tineri şi îşi pierde averea în timpul Marii Crize. Din fericire, după ce trece printr-o serie de chinuri în câmpul muncii, creatorul lui Mame îi face rost de un soţ milionar demn de toată admiraţia şi, ulterior, de o văduvie de aur. Patrick Dennis, autorul, o iubeşte pe Mame, dar nu insistă să o luăm prea în serios; ea este un fabricat artistic, un bibelou superb lucrat. Acest tip superficial de comedie de moravuri este una dintre cele mai notorii forme ale

literaturii; făpturile divine pot deveni lesne obositoare. *Tuşa Mame* este un basm cu cherchelițI, iar Mame este o Cenuşăreasă cu numeroşi prinți pretendenți şi cu un venit independent.

Pe rând, *Tuşa Mame* a fost adaptată într-o piesă de succes pe Broadway, într-un film la fel de reuşit la Hollywood, într-o operetă de mare succes şi într-un musical îngrozitor, cu Lucille Ball în anii de declin ai carierei sale. Această ultimă şi dezastruoasă ecranizare ilustrează o omogenizare periculoasă a romanului. Lucy o transformă pe Mame într-o figură de mare forță şi inspirație, într-o doamnă de calitate, grațioasă şi radioasă, filmată într-o aură plăcută care ar fi satisfăcut-o chiar şi pe Loretta Young. Rosalind Russell o interpretează pe Mame în filmul anterior, care nu e un musical, şi până şi ei îi reuşeşte un personaj mai puțin ipocrit; tuşa Mame n-ar trebui să devină niciodată o forță milostivă a naturii, care îşi educă cu curaj nepotul sfios şi varsă pe ascuns o lacrimă când îi cumpără prima pereche de pantaloni lungi. Aceste versiuni multimedia ale lui Mame sentimentalizează romanul şi ea devine practic o eroină asexuată, nesofisticată, tipică pentru *Reader's Digest*.

Patrick Dennis este cel mai puțin lacrimogen scriitor cu putință. Romanele sale ulterioare, multe dintre ele devenite la rândul lor bestselleruri, creează o panoramă otrăvitoare a societății americane, din însoriții ani '20 până în friguroşii ani '60. Printre preferatele mele se numără *Genius*, un portret cuprinzător al unui regizor de film pretențios, vizionar, lunatic din Mexic, un personaj în stilul lui Orson Welles, care ajunge la sapă de lemn şi produce de la zero un film epic, finanțat independent. De asemenea, îmi plac foarte mult *Tony*, o portretizare scabroasă a unui arivist social, şi *How Firm a Foundation*, o eviscerare delicioasă a unui clan similar familiei Kennedy, care se confruntă cu dificultăți financiare. Toate romanele domnului Dennis sunt

de o ambivalență morală intrigantă; el este atras, fără să se poată împotrivi, de personalitățile supradimensionate, însă ştie să le recunoască nebunia. Multe din cărțile sale sunt structurate ca *Tuşa Mame*; divele extravagante sunt văzute din perspectiva unui străin ceva mai serios şi mai precaut.

Patrick Dennis a dus o viață cu multiple fațete, una de soț devotat şi tată, una de aventurier sexual, una de romancier zăpăcit şi – în mod fascinant, în anii ulteriori gloriei sale – de majordom anonim pe moşia lui Ray Kroc, fondatorul lanțului McDonald's. Dl. Dennis este un administrator-artist; a avut acces în viața celor bogați şi celebri, dar a reuşit să păstreze distanța față de ei. El este, mai presus de toate, un excelent observator social şi un maniac al detaliilor, într-o tradiție care cuprinde scriitori de la Edith Wharton la Tom Wolfe. Mame se referă la o familie ca fiind „un pic prea din B. Altman – vorbim de etajele scumpe, bagă de seamă", iar pe parcursul celui de-al Doilea Război Mondial declară că „a vândut mai multe obligațiuni decât şi-a creat o femeie care lucrează la El Morocco". Când am citit prima dată aceste propoziții, n-aveam nici cea mai vagă idee ce erau B. Altman sau El Morocco, dar am înțeles instant: Patrick Dennis are o pasiune pentru conținutul precis al unui coş sofisticat de picnic şi inflexiunile exacte ale unui texan guraliv. Arta lui este voioşia.

Când vorbim despre *Tuşa Mame*, termenul „teatral", exagerat şi excesiv folosit, îşi arată inevitabil slutul chip. Conceptul de „teatral" a devenit o marfă extrem de neclară şi cuvântul este folosit pentru a descrie totul, de la o reclamă în care apare Cher până la orice lucru care îl face pe un bărbat heterosexual să se simtă inconfortabil. „Teatral" este utilizat adesea în mod disprețuitor, sugerând că o operă nu este doar superficială, ci şi fandosită, fiind apreciată doar de un cult ironic deconcertant. Mame Dennis este, cu siguranță, teatrală, dar de ordin superior; ea este

echivalentul ornamentului Art Deco de pe capota bolidului teatral. Este o femeie teatrală de înaltă clasă pentru că Patrick Dennis nu face compromisuri şi creaţia lui dă dovadă de iscusinţă şi inteligenţă.

Personajele principale din operele ulterioare ale domnului Dennis sunt mai sumbre şi mai complexe. Mame este o desfătare tinerească. Mame este teatrală în forma sa cea mai frivolă – triumful fanteziei asupra plictisitorului bun simţ. Ea se înscrie într-un panteon alături de Judith Bliss, o actriţă semi-pensionată cu o slăbiciune pentru melodrama zilnică din piesa *Hay Fever* (*Febra fânului*) a lui Noël Coward, şi de doamna Stitch, şovăielnica regină a societăţii londoneze din romanul *Scoop* de Evelyn Waugh, care, la un moment dat, intră cu maşina în tunelul de metrou.

Ca adolescent în New Jersey, cel mai impresionat am fost de respectul lui Patrick Dennis pentru stil. În *Tuşa Mame*, după ce ajunge la facultate, Patrick se împrieteneşte cu nişte băieţi de care îl leagă admiraţia sinceră pentru şarmul, nonşalanţa şi blacheurile lui Fred Astaire; de fiecare dată când un membru al găştii se confruntă cu o provocare socială, se întreabă: „Ce-ar face Fred?" În New Jersey, oamenii dezaprobau trăsăturile puternice de personalitate, iar ritmul şfichiuitor de step ar fi fost considerat suspect. Monotonia era la putere, iar Patrick Dennis a fost pentru mine un far care m-a călăuzit spre depravarea Manhattan-ului după care tânjeam. În acel moment, în anii '70, cărţile domnului Dennis începeau deja să nu mai fie republicate; stilul lui era considerat depăşit, marfă de prisos. Mie nu mi-a păsat şi am avut dreptate: cărţile comice extraordinare vor supravieţui întotdeauna, iar romanele devin tot mai valoroase ca pure reportaje sociale.

La fel ca majoritatea acoliţilor lui Dennis (Dennisiştii?), ani de zile m-am simţit neobservat şi singur. După ce am intrat la facultate, mi-am dat seama că eram doar unul dintr-o

hoardă întreagă. Cei mai neaşteptaţi oameni s-au dovedit a-i fi fani, strângând în mână exemplare uzate din *The Joyous Season* sau *Love and Mrs. Sergeant*. Probabil cea mai preţuită comoară era un exemplar nou-nouţ din *Little Me*, monumentala foto-biografie realizată de domnul Dennis pentru un star de cinema inventat, fără talent, pe nume Belle Poitrine. Patrick Dennis merită de mult timp o renaştere corespunzătoare.

Sper ca această ediţie a *Tuşii Mame* să fie doar un prim pas din relaţia unui novice cu maestrul. *Tuşa Mame* este o operă clasică, dar şi celelalte cărţi ale lui Dennis merită aceeaşi apreciere. Mi-o imaginez pe Mame ca pe o gazdă efervescentă care le face cunoştinţă cititorilor de pretutindeni cu universul încântător al lui Dennis. După cum îşi aminteşte nepotul ei când descrie relaţia imposibilă şi irezistibilă dintre ei: „am sfârşit prin a ne îndrăgosti, şi pentru amândoi a fost o experienţă irepetabilă”.

Capitolul unu

Tuşa Mame

şi orfanul

A plouat toată ziua. Nu că m-ar deranja ploaia, dar asta era ziua în care îmi propusesem să-mi iau ochelarii de soare şi să mă duc cu copilul la plajă. Totodată, aveam de gând să aplic afurisitele alea de şabloane pe pereţii din pivniţa pe care agentul imobiliar a numit-o „camera recreaţională” şi să termin ceea ce tot el a definit o mansardă incompletă, dormitorul ideal pentru oaspeţi, sală de joacă, atelier sau cameră de lucru.

Dar imediat după micul dejun, am fost distras de la ce-mi propusesem.

Totul a pornit de la un număr vechi din *Reader's Digest*. E o revistă pe care o citesc foarte rar. N-am de ce, pentru că asist la dezbaterea tuturor articolelor din ea în fiecare dimineață pe canalul 751 şi în fiecare seară pe canalul 603. Toată lumea din Verdant Greens – o comunitate de două sute de case construite în patru stiluri diferite – citeşte *Digest* ca pe Evanghelie. De fapt, nimeni nu vorbeşte despre altceva.

Totuşi, trebuie să mărturisesc că revista, atunci când îmi pică în mână, ajunge să mă hipnotizeze şi pe mine. Aproape împotriva voinței mele, citesc despre amenințările din sistemul public de învățământ, despre minunățiile naşterii pe cale naturală, despre cum o comunitate din Oregon a organizat un cartel de droguri şi despre o persoană pe care un celebru scriitor – am uitat cine – o consideră cel mai memorabil personaj întâlnit vreodată.

Aici m-am oprit.

Personaj memorabil? Păi, scriitorul ăsta nu ştie despre ce vorbeşte! N-are de unde să ştie ce înseamnă un personaj adevărat dacă n-a cunoscut-o pe tuşa Mame. Nimeni n-are de unde să ştie. Cu toate astea, existau anumite asemănări între personajul lui şi al meu. Personajul lui era o gingaşă fată bătrână din New England, dintr-o gingaşă căsuță de şindrilă albă şi care, într-o zi, a deschis gingaşa ei uşă verde ca să ridice, ca de obicei, ziarul *Hartford Courant*. Dar, în loc de ziar, a dat peste un gingaş coşuleț din nuiele, în care era un gingaş bebeluş de sex masculin. În restul articolului se povestea despre cum personajul memorabil a luat bebeluşul şi l-a crescut ca pe propriul copil. Ei bine, atunci am lăsat revista din mână şi am început să mă gândesc la gingaşa doamnă care m-a crescut pe mine.

În 1928, după un atac de cord minor, tata a fost consemnat la pat câteva zile. Pe lângă durerile din piept, trebuie să fi avut şi o revelaţie cosmică şi a intuit că nu va trăi veşnic. Aşa că, neavând altceva mai bun de făcut, i-a telefonat secretarei, care era leită Bebe Daniels[2], şi i-a dictat testamentul. Imediat ce a terminat de dactilografiat, secretara a luat originalul şi patru copii la indigo, şi-a pus pălăria şi a luat un taxi din Strada La Salle până la Hotelul Edgewater Beach, pentru ca tatăl meu să le semneze.

Testamentul era foarte scurt şi foarte original. Suna aşa:

„În eventualitatea decesului meu, toate bunurile mele lumeşti vor rămâne unicului meu copil, Patrick. Dacă decesul se va produce înainte ca băiatul să împlinească optsprezece ani, o desemnez tutore legal pe sora mea, Mame Dennis, cu domiciliul în Beekman Place, nr. 3, New York.

Băiatul trebuie crescut după religia protestantă şi trimis la şcoli *tradiţionale*. Mame ştie foarte bine ce vreau să spun. Întreg numerarul şi titlurile de valoare pe care le deţin vor fi gestionate de compania fiduciară Knickerbocker din New York. Sunt convins că Mame va fi prima care va înţelege logica acestei chestiuni. Prin asta, desigur, nu vreau să spun că sora mea trebuie să-mi crească fiul pe socoteala ei. În fiecare lună, va trimite companiei chitanţele cu cheltuielile susţinute pentru hrana, cazarea, educaţia, eventualele consultaţii medicale, îmbrăcămintea fiului meu etc. Dar, înainte de a i le deconta, compania fiduciară va avea tot dreptul să conteste fiecare cheltuială care pare neobişnuită sau excentrică.

---

[2] Bebe Daniels (1901-1971) a fost o actriţă, cântăreaţă şi dansatoare americană. (n.tr.)

Totodată, las moştenire 5.000 (cinci mii) de dolari credincioasei noastre slujnice, Norah Muldoon, ca să se poată bucura de o pensie liniştită în locul acela din Irlanda despre care vorbeşte întruna."

Norah m-a chemat de la joacă şi tata mi-a citit testamentul cu voce tremurândă. Apoi a adăugat că tuşa Mame este o femeie foarte *aparte* şi că nu şi-ar dori să lase în grija ei nici măcar un cățel, dar că, din nefericire, nu aveam alte rude, iar cerşetorii nu-şi permit să facă mofturi. Martori la încheierea testamentului au fost secretara şi ospătarul de serviciu al hotelului.

După o săptămână, tata uitase deja de boala lui şi era pe câmpul de golf. După alte douăsprezece luni, cădea lat în sauna Clubului Chicago Athletic şi eu rămaneam orfan.

De la înmormântare nu-mi amintesc prea multe, cu excepția faptului că era o căldură infernală şi că vazele din limuzina Pierce-Arrow a firmei de pompe funebre erau pline de trandafiri proaspeți. Cât despre cortegiu, era format în principal din nişte oameni impozanți, viguroşi, care tot şuşoteau ceva despre intenția de a juca cel puțin nouă găuri după terminarea întregii tărăşenii, şi, desigur, mai eram eu şi Norah.

Norah a plâns ca o fântână arteziană. Eu, nu. În cei zece ani de viață, cât aveam pe atunci, de-abia dacă schimbasem câteva vorbe cu tata. Ne întâlneam doar la micul dejun, care pentru el însemna cafea, dicarbocalm şi *Chicago Tribune*. Dacă spuneam ceva, îşi lua capul în mâini şi spunea: „Uşurel, băiete, babacul e epuizat." – lucru pe care n-am reuşit să-l înțeleg decât la câțiva ani după moartea lui. În fiecare an, de ziua mea, ne trimitea pe mine şi pe Norah la

un spectacol de matineu de-al lui Joe Cook sau Fred Stone[3] sau, uneori, de-al Circului Sells-Floto. Odată, m-a scos în oraş la cină, într-un loc numit Casa de Alex, împreună cu Lucille, o femeie drăguță care ne spunea la amândoi „scumpete” şi mirosea foarte bine. Îmi plăcea de ea. În rest, nu prea îl vedeam. Îmi petreceam mare parte din timp la Şcoala Latină pentru Băieți din Chicago, la locul de joacă împreună cu alți copii care stăteau în hotel, sau acasă, lipit de fusta lui Norah.

După ce tata a fost lăsat să se odihnească, cum zicea Norah, oamenii impozanți şi viguroşi au plecat spre clubul de golf, iar noi ne-am întors cu limuzina la Edgewater Beach. Când am ajuns, Norah şi-a scos pălăria neagră şi voalul şi mi-a spus că am voie să-mi dau şi eu jos costumul de gabardină. Mi-a mai zis că urmau să vină dl. Gilbert, partenerul lui tata, şi încă un domn, şi că trebuia să fiu prin preajmă ca să semnez nişte hârtii.

Am intrat în camera mea şi am început să-mi exersez semnătura pe hârtia de scrisori a hotelului şi, în scurtă vreme, au sosit dl. Gilbert şi prietenul lui. Îi auzeam vorbind cu Norah, fără să înțeleg însă prea multe din ce spuneau. Norah a plâns puțin şi a zis ceva despre dragul, binecuvântatul şi extrem de generosul om care nu se răcise încă în mormânt. Străinul a spus că-l cheamă Babcock şi că era legatarul meu, adică cel care îmi va supraveghea buna purtare, ceea ce mi s-a părut foarte palpitant întrucât tocmai văzusem împreună cu Norah un film în care un condamnat pe nedrept primise un certificat de bună purtare şi, în timpul unei evadări în masă, salvase viața fiicei

[3] Joe Cook (1890-1959) şi Fred Stone (1873-1959) au fost nişte actori americani de vodevil foarte populari. (n.tr.)

gardianului. Apoi dl. Babcock a zis ceva despre un testament mai ciudat, dar inatacabil.

Norah a spus că nu se pricepe deloc la chestiuni băneşti, dar că până şi ea putea să-şi dea seama că era vorba de o grămadă de bani.

Domnul Gilbert a spus că băiatul nu trebuie decât să semneze cecul în prezența reprezentantului companiei fiduciare, după care să fie legalizat, şi toată tranzacția se putea considera încheiată. Mie mi se părea totul sinistru. Dl. Babcock a zis:

— Hm, da, aşa este.

Norah a lăcrimat din nou şi a spus că, într-adevăr, era vorba de o avere mare pentru un băiat atât de mic, iar dl. Babcock a zis da, era o sumă considerabilă, dar, pe de altă parte, el se ocupase şi de oameni de-alde Wilmerding şi Gould, care aveau bani *adevărați*.

Mie mi se părea că îşi băteau prea mult capul dacă până la urmă nu era vorba despre bani adevărați.

Apoi Norah a intrat în dormitor şi mi-a spus să ies şi să dau mâna cu domnul Gilbert şi cu celălalt domn, ca un om mare. Aşa am făcut. Dl. Gilbert a spus că suport situația ca un brav soldat, iar dl. Babcock, legatarul, mi-a zis că avea un băiat în Scarsdale de-o seamă cu mine şi că spera să ne împrietenim curând.

Dl. Gilbert a luat telefonul şi a solicitat un notar public. Când a venit, acesta mi-a dat să semnez două hârtii, apoi a mormăit ceva şi le-a ştampilat. Dl. Gilbert a spus că asta era tot şi că trebuia s-o ia din loc dacă voia să ajungă la timp la Winnetka. Dl. Babcock a spus că el era cazat la University Club şi că, dacă Norah avea nevoie de ceva, îl găsea acolo. Am dat din nou mâna cu ei şi dl. Gilbert a repetat că sunt un brav soldat. Apoi şi-au luat pălăriile de paie şi au plecat.

Când am rămas singuri, Norah a spus că mă purtasem exemplar şi m-a întrebat dacă nu mi-ar plăcea să mergem în Salonul Marine, să mâncăm de seară, şi apoi să vedem poate un film cu sonor.

Şi aşa a ieşit din scenă tatăl meu.

***

Nu aveam prea multe bagaje de făcut. Apartamentul nostru era alcătuit dintr-o sufragerie mare şi trei dormitoare, dar mobila aparţinea în întregime hotelului. Singurele gablonţuri ale tatălui meu erau o pereche de perii militare din argint şi două fotografii.

— Ca un beduin, aşa trăia tatăl tău, a spus Norah.

Mă obişnuisem atât de mult cu cele două fotografii, încât nu le acordasem niciodată atenţie. Una dintre ele era a mamei mele, care a murit când m-a adus pe lume. Cealaltă înfăţişa o femeie cu ochi scânteietori, înfăşurată într-un şal spaniol şi cu un trandafir mare la ureche.

— Ca o italiancă adevărată, aşa arată, a spus Norah.

Ea era tuşa Mame.

Norah şi dl. Babcock s-au ocupat de bunurile personale ale tatei. El a luat toate hârtiile, ceasul de aur, butonierele cu perle şi bijuteriile care aparţinuseră mamei, spunând că le va păstra până când aveam să fiu destul de mare ca să le apreciez. Hainele tatei i-au fost dăruite ospătarului de serviciu. Crosele lui de golf, cărţile şi jucăriile mele vechi au fost trimise unei organizaţii caritabile. Apoi Norah a luat fotografia mamei şi a tuşii Mame, le-a scos din ramă şi le-a decupat, cât să-mi încapă în buzunarul de la piept:

— Aşa vei avea mereu chipurile celor dragi lângă inima ta, mi-a explicat ea.

Totul era aranjat. Am trecut pe la Carson, Pirie & Scott's de unde Norah a cumpărat un costum subțire de doliu pentru mine şi o pălărie spectaculoasă pentru ea. Dl. Gilbert şi compania fiduciară au făcut toate pregătirile pentru călătoria noastră la New York, şi pe 30 iunie eram gata de drum.

Ziua în care am plecat din Chicago mi-o amintesc foarte bine, pentru că era prima oară când mi s-a dat voie să stau treaz până atât de târziu. Personalul hotelului a făcut chetă şi i-a dăruit lui Norah o valijoară din piele de crocodil, nişte mătănii din malahit şi un buchet mare de trandafiri roşii. Mie mi-au luat o carte intitulată *Eroi biblici pe care fiecare copil ar trebui să-i cunoască – Vechiul Testament*. Norah m-a dus să-mi iau rămas bun de la fiecare copil din hotel în parte, după care, la ora şapte fix, ni s-a servit cina în cameră, alcătuită din trei feluri de desert şi însoțită de complimentele bucătarului. La ora nouă, Norah m-a pus să mă spăl din nou pe mâini şi pe față, mi-a periat noul costum de doliu, mi-a prins de guler medalionul Sfântului Cristofor, a vărsat o lacrimă, şi-a pus pălăria cea nouă, şi-a adunat trandafirii, a făcut o ultimă inspecție rapidă a camerelor, a mai vărsat o lacrimă, după care ne-am urcat în autobuzul hotelului.

***

Era lesne de observat că Norah nu era la fel de obişnuită ca mine să călătorească la clasa întâi. Ajunşi în compartimentul trenului, a început să se agite şi a scos un țipăt când am dat drumul la robinet. A citit cu voce tare absolut toate instrucțiunile, mi-a spus să nu mă apropii de ventilatorul electric şi să nu trag apa la WC până când trenul nu se pune în mişcare. Apoi a rectificat ordinul şi mi-

a interzis cu desăvârşire să folosesc toaleta, fiindcă cine ştie cine o folosise înainte.

A urmat o mică altercaţie cu privire la care dintre noi să doarmă în patul de sus. L-aş fi vrut eu, dar Norah a fost de neclintit. Am avut o oarecare satisfacţie când era cât pe ce să cadă căţărându-se până la el, dar ea a zis că, decât să sune după o scară şi, deci, să fie văzută în cămaşă de noapte de bărbatul acela negru, preferă să moară. La ora zece, trenul a luat-o din loc şi eu m-am întins în pat, urmărind luminile din South Side cum treceau prin dreptul ferestrei. Când am ajuns în Gara Englewood, dormeam deja buştean. A fost ultima oară când am văzut Chicago-ul.

A fost palpitant să iau micul dejun în timp ce marele tren străbătea în goană peisajul rural. Norah se obişnuise acum cu toată situaţia şi chiar a înfiripat o discuţie în toată legea cu majordomul de culoare din vagonul-restaurant.

— Da, zicea Norah, au trecut treizeci de ani de când sunt în ţara asta. Am venit de peste ocean când eram fată tânără şi naivă. Am intrat prima dată în servici – *în serviciu* – în Boston, Massachusetts; pe Bulevardul Commonwealth, acolo era. Dumnezeule, scările din casa aia! Înţelegeţi, acolo locuia mama băiatului ăstuia, pe vremea când era doar o copiliţă. Apoi s-a măritat şi m-au luat cu ei tocmai la Chicago. Doamne, ce speriată eram! Mă aşteptam ca locul să fie plin de piei roşii. Mănâncă-ţi tot oul din farfurie, scumpule, mi-a spus întorcându-se brusc spre mine.

— Mai întâi a murit dumneaei, a continuat Norah, şi eu am rămas să am grijă de copil. Apoi, a murit domnu' Dennis. S-a stins uite-aşa la Athletic Club. Şi acuma am trista datorie să-l duc pe băiatul ăsta, bietul de el, la tuşă-sa Mame, la New York. Gândiţi-vă, la numai zece ani să rămâi şi fără mamă, şi fără tată. Aici, Norah şi-a şters o lacrimă.

Majordomul mi-a spus că eram foarte curajos.

— Arată-i poza cu tuşă-ta Mame, scumpule, a spus Norah.

Deşi îmi era ruşine, am băgat mâna în buzunarul de la piept şi am scos fotografia cu mătuşa îmbrăcată à la Carmen.

— Ia spuneți-mi, Beekman Place este un cartier decent în care să creşti un copil? El nu e învățat decât cu ce-i mai bun.

— O, desigur, doamnă, spuse majordomul, este un loc foarte bun. Am un văr care lucrează în Beekman Place. Spune că aproape toți de-acolo sunt milionari.

Impulsionată de succesul ei social în rândul personalului trenului de New York, Norah a mai comandat o ceaşcă de ceai şi a început să-i privească pe ceilalți pasageri cu un aer de superioritate.

Am petrecut restul dimineții în compartiment, care se transformase ca prin magie dintr-un dormitor într-un fel de cameră de zi. Norah şi-a rostit rugăciunile din rozariu, insistând în mod special asupra celor Şapte Oraşe ale Păcatului, apoi s-a apucat de croşetat. După micul dejun, a reuşit să-i spună mai întâi însoțitorului vagonului de dormit, apoi conductorului, şi de fiecare dată cu puțin mai multă înfumurare, că eram un băiat putred de bogat – „iegzact ca regele Cum-îl-cheamă al României" – şi că mă duceam la mătuşa mea Mame, o femeie misterioasă şi de asemenea bogată, care trăia într-un palat de marmură în Beekman Place.

La ora şase, am intrat în sfârşit în Gara Centrală. Cu toate aerele ei de femeie de lume, când s-a trezit în aglomerația de pe peron, Norah s-a înspăimântat.

— Ia-mă de mână, Paddy, strigă ea, ferească Dumnezeu să te pierzi în locul...

Restul avertismentului s-a pierdut în vacarm. Ţinându-mă ferm cu o mână şi strângând cu cealaltă punga de bani din corset, Norah a început o luptă dinainte pierdută cu un hamal, care, ignorându-i protestele, ne-a aruncat toate valizele într-un cărucior şi a luat-o din loc, văzându-ne nevoiţi să alergăm în urma lui.

S-a dovedit că nu avea de gând să ne fure bagajele. A oprit un taxi şi a început să ne îngrămădească geamantanele pe bancheta din spate, unde apoi am reuşit să ne înghesuim şi noi, şi, înainte ca hamalul să apuce să-şi exprime recunoştinţa pentru bacşişul de zece cenţi primit de la Norah, taxiul a pornit hurducându-se.

— Şofer, duceţi-ne în Beekman Place, la numărul 3, a spus Norah, şi să nu credeţi că-s vreo ageamie pe care s-o plimbaţi prin tot oraşul ca să crească nota de plată.

Era încă lumină şi foarte, foarte cald. Nu ştiu cum mă aşteptasem să arate New York-ul, dar, în orice caz, eram dezamăgit. Nu era cu nimic diferit de Chicago.

Pe Park Avenue era un blocaj cumplit în trafic şi Norah s-a scandalizat când a văzut că taximetrul înregistrează cinci cenţi în plus deşi automobilul nu se clintise din loc. Third Avenue, în pofida numeroaselor plăcuţe cu nume irlandeze, nu i-a plăcut absolut deloc; Second Avenue, încă şi mai puţin.

— Pot să vă-ntreb unde ne duceţi, omul lui Dumnezeu? s-a răţoit Norah la şofer.

— Unde mi-aţi spus: Beekman Place, numărul 3.

— Cerule, dar n-arată mai bine ca mahalalele din Dublin, s-a văitat ea.

Însă, când taxiul ajunse în Beekman Place, a simţit o oarecare uşurare.

— Drăguţ locşor, a zis ea, păstrând doar un vag aer de superioritate.

Taxiul se opri în fața unei clădiri mari, care semăna cu oricare altă clădire de pe Lake Shore Drive, Sheridan Road sau Astor Street din Chicago.

— Nici pe departe la fel de impresionant ca Edgewater Beach, pufni Norah dintr-un fel de patriotism central-vestic. Sări din maşină, scumpule, şi păzea să nu-ți strici frizura.

Portarul ne-a privit cu un interes nefiresc şi ne-a spus cu răceală că trebuia să urcăm la etajul al şaselea.

— Haide, Paddy, spuse Norah, şi ai grije la maniere cu tuşă-ta Mame. E o cocoană tare elegantă.

În lift, am aruncat o ultimă privire la fotografia mătuşii, atât cât să-mi amintesc cum arăta. M-am întrebat dacă avea să poarte un trandafir şi un şal spaniol. Uşa liftului s-a deschis, ne-a lăsat să ieşim, şi s-a închis în spatele nostru. Eram singuri.

— Dumnezeule Sfinte, încăperile iadului! a exclamat Norah.

Ne aflam într-un vestibul negru ca smoala. Singura lumină venea de la ochii galbeni ai unei stranii zeități păgâne cu două capete şi opt brațe, aşezată pe un suport din lemn de tec. Chiar în fața noastră se afla o uşă stacojie. Nu părea genul de loc în care să locuiască o doamnă spaniolă. De fapt, nu părea genul de loc în care să locuiască *cineva*.

Deşi aveam zece ani, am prins-o pe Norah de mână.

— O, să-mi sară ochii dacă nu seamănă cu toaleta cocoanelor de la Teatrul Oriental, a exclamat Norah.

Apoi a apăsat cu prudență soneria. Uşa s-a dat în lături, făcând-o să scoată un mic țipăt.

— Doamne feri, un chinez!

În prag stătea rânjind un mic servitor japonez, nu cu mult mai înalt decât mine.

— Ţe poftiţi? a întrebat el.

Cu o voce slabă, umilă, Norah i-a răspuns:

— Sunt domnişoara, adică, vreau să spun sunt Norah Muldoon şi l-am adus pe tânărul domn Dennis, aici cu mine, la mătuşa lui.

Micuţul japonez a tresărit ca o păpuşă mecanică.

— Asta greşeală. Nu băieţel azi.

— Dar am trimis chiar io – *eu* – telegramă că ajungem azi, la ceasurile şase, pe întâi iulie, a zis Norah cu un behăit jalnic de disperare.

— Nu important, ridică din umeri micuţul japonez cu supremă indiferenţă orientală. Băiat aici, casa aici, şi doamna aici, dar acum ocupată. Nu important. Voi intraţi. Voi aşteptaţi. Eu chem.

— Crezi că e cazul? i-am şoptit lui Norah.

M-am uitat din nou la pereţii negri şi la idol şi i-am strâns mâna aspră şi bătrână. Tremura mai ceva decât a mea.

— Voi intraţi. Voi aşteptaţi, spuse japonezul cu un rânjet sinistru. Voi intraţi, repetă el. Avea o voce hipnotizantă.

Cu picioarele ca de plumb, am înaintat în vestibulul apartamentului. Era şi mai îngrozitor decât holul negru de la intrare. Pereţii erau zugrăviţi într-un portocaliu ţipător. Un uriaş lampadar japonez din bronz arunca o lumină bolnăvicioasă prin pergamentul galben. De ambele laturi ale vestibulului, se ridica o arcadă masivă, ascunsă de paravane înalte de hârtie, iar în spatele lor era o mulţime de oameni care făceau o gălăgie îngrozitoare.

Japonezul ne-a făcut semn să ne aşezăm pe o bancă lungă şi joasă. Era singura piesă de mobilier din încăpere.

— Voi staţi, a sâsâit el. Eu aduc doamnă. Staţi.

În spatele băncii se afla o tapiserie mare pe pergament. Înfățișa un bărbat japonez care-şi scotea măruntaiele cu o sabie de samurai.

— Stați, a repetat servitorul chicotind şi a dispărut după unul din paravanele de hârtie.

— Păgâni, a şoptit Norah. Încheieturile i-au pocnit dureros când şi-a aşezat trupul masiv pe bancă. Ce-ar fi spus bietu' tăică-tău?

Murmurul din spatele paravanului crescu şi se auzi zgomot de sticlă spartă. Am apucat-o strâns pe Norah.

Cunoştințele noastre despre traiul decadent oriental se limitau strict la ce văzuserăm în filme, unde Hollywood-ul ne explicase destul de clar la ce să ne aşteptăm când Orientul şi Occidentul se întâlneau: conflicte sângeroase între bande rivale, torturi îngrozitoare, fecioare nevinovate drogate, vândute şi condamnate la o robie mai grea decât moartea pe malul fluviului Yangtze.

— Paddy, a exclamat Norah dintr-odată, am fost amăgiți şi atraşi într-o văgăună de opiomani, ca să fim omorâți sau chiar mai rău. Tre' s-o ştergem de-aici imediat!

A dat să se ridice, trăgându-mă după ea, dar s-a trântit la loc pe bancă cu un oftat deznădăjduit.

În vestibul intră o veritabilă japoneză care semăna cu o păpuşă. Avea o tunsoare bob foarte scurtă, cu un breton drept deasupra ochilor oblici; în urma ei se unduia o trenă lungă din mătase aurie brodată. Era încălțată cu o pereche de papuci aurii minusculi care sclipeau de pietre prețioase, iar la mâini îi zăngăneau nişte brățări de fildeş. Avea nişte unghii lungi, cum nu mai văzusem niciodată, date cu o ojă de un verde delicat. Dintre buzele de un roşu aprins, îi atârna un portțigaret din bambus care părea să nu se mai termine. Şi totuşi, nu ştiu cum se făcea, dar îmi părea vag cunoscută.

Ne-a privit pe mine şi pe Norah surprinsă şi amuzată în acelaşi timp:

— O, a spus ea, cei de la forţele de muncă nu mi-au zis că aduci şi un copil cu tine. Nu contează. Pare un băiat de treabă. Iar dacă e obraznic, îl putem arunca oricând în râu.

Şi a izbucnit în râs, dar noi, nu. Apoi i s-a adresat din nou lui Norah:

— Presupun că ştii ce pretenţii am de la tine – puţină robie prin casă şase zile pe săptămână, iar joia vei fi liberă.

Norah se holba la ea cu ochii cât cepele. O privea cu gura căscată.

— Ai întârziat puţin, să ştii, continuă doamna orientală. Mă aşteptam să ajungi la timp, să-i serveşti pe oamenii ăştia, gesticulă ea înspre locul din care venea toată zarva. Dar nu contează. Dacă n-ai lucruri la tine, mă gândesc că s-ar putea să-ţi găsesc nişte haine mai confortabile.

Se îndreptă spre gălăgie.

— Aşteptaţi aici, am să-l pun pe Ito să vă conducă spre camerele voastre. Ito! Ito! strigă ea şi ieşi val-vârtej din încăpere.

— Dumnezeule Sfinte, ai auzit-o cum vorbeşte? Ce cuvinte! Pare una din balerinele alea chinezoaice, asta pare. Ce ne facem, Paddy, ce ne facem?

Un cuplu cu un aspect straniu a străbătut vestibulul. Bărbatul semăna cu o femeie, iar femeia, cu excepţia fustei de tweed, era o variantă perfectă a lui Ramon Novarro[4]. El a spus:

— Presupun c-ai aflat că vor să o trimită pe biata Miriam pe Coastă.

---

[4] Ramón Novarro (1899-1968), actor de film de origine mexicană, vedetă a filmelor mute. (n.tr.)

Femeia a răspuns:

— Oh, Dumnezeu ştie, dacă vor s-o lichideze ca la carte, atunci au expediat-o pe sărmana lighioană în locul potrivit.

A izbucnit într-un râs răutăcios şi amândoi au dispărut în spatele paravanului de vizavi.

Lui Norah mai era puţin şi-i ieşeau ochii din orbite, dar nici eu nu eram prea departe. Zgomotul devenea din ce în ce mai puternic. Brusc, un ţipăt a străpuns aerul. Am tresărit amândoi. Vocea unei femei se înălţa isteric deasupra zarvei.

— Oh, Aleck, termină, te rog! Mă omori!

S-a auzit un hohot de râs şi apoi un alt ţipăt strident. Norah m-a apucat strâns de braţ. De după panou s-au ivit doi bărbaţi. Unul dintre ei avea o barbă de un roşu aprins. Purtau pe braţe, între ei, o femeie îmbrăcată complet în negru, cu capul lăsat pe spate, cu ochii închişi, cu părul măturând podeaua în urma ei. Norah a rămas fără aer.

— Biata Edna, a spus unul dintre bărbaţi.

— Mă rog, mie nu-mi pare câtuşi de puţin rău pentru ea, a spus bărbatul cu barbă. I-am zis chiar în după-amiaza asta: „Edna, i-am spus, îţi pui singură capăt zilelor dacă bei toată otrava aia la prânz. Până la ora şapte, o să fii rece ca o scrumbie.” Şi acum uită-te la ea, zace fără simţire.

Norah şi-a făcut cruce.

Apoi s-a auzit un alt ţipăt şi un hohot nebunesc de râs. Micuţul japonez şi-a făcut apariţia de după un paravan şi a străbătut cu iuţeală vestibulul, ţinând în mână un cuţit uriaş. Norah n-a reuşit să-şi reţină un geamăt.

— Sfântă Fecioară, Măicuţa lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi. Salvează-ne pe mine şi pe acest mic orfan de măcel şi din ghearele acestor chinezi ucigaşi.

Şi a început să murmure o rugăciune lungă şi pătimaşă cu atâta incoerenţă încât singurele cuvinte pe care am reuşit

să le desluşesc au fost sclavie albă, Shanghai şi crimă sângeroasă.

Femeia-bărbat şi bărbatul-femeie străbătură din nou vestibulul.

— Şi, bineînțeles, *I-a sunat ceasul arhiepiscopului*[5], spunea el. Ai mai trăit vreodată o senzație atât de intensă?

— Doamne Dumnezeule, a strigat Norah, oare nu există nimeni şi nimic sfânt în această mlaştină a păcatului?!

S-a auzit un alt țipăt şi vaietul unei voci isterice:

— Aleck, nu! E curată *crimă*!

— Ajunge, exclamă Norah, înşfăcându-mă de mână şi trăgându-mă în sus. Trebuie să scăpăm din acest cuib de hoți şi de ucigaşi cât încă mai suntem vii. Mai degrabă mor apărându-mi cinstea decât să-i las pe chinezii ăştia să ne vândă în robie. Hai, Paddy, s-o ştergem de-aici şi fie ca bunul Dumnezeu să ne ajute.

Cu o agilitate remarcabilă, a țâşnit spre uşă, târându-mă după ea.

— Stați, vă rog.

Am rămas pironiți. Era micuțul japonez, rânjind grotesc şi având încă cuțitul în mână.

— Doamna nu găsit pe voi?

— Uite care-i treaba, a spus Norah cu curajul pe care ți-l dă disperarea. Nu-s decât o sărmană bătrână, dar sunt dispusă să-mi răscumpăr salvarea. Am bani la mine, deşi n-ai zice. Mulți bani. Cinci mii de dolari, pe lângă economiile de-o viață. Cu siguranță c-ai putea să ne faci pierduți în schimbul lor. N-am greşit nimănui cu nimic.

---

[5] *Death Comes for the Archbishop*, roman de Willa Cather (1873-1947). (n.tr.)

— Oh, nu, a zis el cu un zâmbet enigmatic. Nu corect. Aduc pe doamna. Doamna foarte nerăbdătoare să aibă băiat mic în casă.

— Ce josnicie! a gemut Norah.

Femeia japoneză cu aspect de păpuşă şi-a făcut din nou apariția.

— Ito, spuse ea, te-am căutat peste tot. Ea e noua bucătăreasă şi vreau să...

— Nu, domn'şoară Dennis, a spus el făcând nu cu degetul, nu bucătar nou. Bucătar nou în bucătărie. Ăsta băiat mic al lui matale.

— Oh, vai, a țipat ea. Atunci tu trebuie să fii Norah Muldoon!

— Da, a spus Norah în şoaptă, prea epuizată ca să-şi poată regăsi vocea.

— Bine, dar de ce nu mi-ai spus că sosiți azi? N-aş fi organizat în veci o petrecere!

— Cu tot respectul, doamnă, v-am trimis o telegramă...

— Dar, dar în telegramă scria că sosiți pe întâi iulie, adică mâine. Azi e 31 iunie.

Norah a dat din cap cu un aer grav:

— Nu, doamnă, e întâi, bat-o Dumnezeu s-o bată de zi.

Râsul colorat a izbucnit iar:

— Dar e de-a dreptul caraghios! Toată lumea ştie că iunie are 31 de zile! Şi, strângându-şi pumnul, a început să numere. Dumnezeule!

A urmat un moment de tăcere.

— Dar, scumpule, spuse ea pe un ton teatral, eu sunt tuşa Mame!

M-a luat în brațe şi m-a sărutat şi mi-am dat seama că eram în siguranță.

Odată intrați în sufrageria cavernoasă a tuşii Mame, care semăna foarte bine cu ambientul clubului de noapte din *Our Dancing Daughters*[6], am descoperit cu uşurare că era vorba doar despre un grup de femei şi bărbați obişnuiți. Mă rog, *aproape* obişnuiți; în orice caz, nici urmă de orientali, cu excepția tuşii Mame, care, din câte se părea, trecuse de la faza spaniolă la cea niponă.

Câțiva invitați stăteau pe nişte divanuri japoneze joase, alții preferaseră terasa, de unde priveau apele noroioase ale râului care curgea dedesubt. Vorbeau şi beau cu toții. Tuşa Mame m-a sărutat de mai multe ori şi m-a prezentat unei sumedenii de străini, printre care unui oarecare domn Benchley (foarte simpatic), unui domn Woolcott (foarte antipatic), unei anumite domnişoare Charles şi multor altora. Tuturor le spunea acelaşi lucru:

— E fiul fratelui meu şi de-acum înainte va fi băiețelul *meu*.

Apoi mi-a zis să dau o raită prin împrejurimi, după care puteam să merg la culcare. Mi-a mai zis şi că regreta amarnic greşeala atât de prostească în legătură cu data, dar că acum trebuia să se întâlnească cu o mulțime de oameni la cină, la Acvariu. Mie mi s-a părut un loc ciudat în care să iei masa, dar, ca să fiu politicos, am întrebat-o dacă aveau de gând să mănânce peşte – şi toată lumea a izbucnit în râs. Mătuşa s-a limitat să-mi spună că era vorba de o tavernă din Fifties[7] şi eu m-am prefăcut că înțeleg.

---

[6] *Fetele noastre dansatoare*, film mut din 1928, cu Joan Crawford şi John Mack Brown. (n.tr.)

[7] Străzile din New York nu au nume, ci numere şi, prin extrapolare, dau şi denumirea cartierului din împrejurimi. În cazul de față, *Fifties* s-ar traduce prin Cartierul 50, dar am păstrat originalul pentru a accentua confuzia personajului. (n.tr.)

Norah m-a luat de mână şi am dat o raită în jur, dar n-am făcut conversaţie cu nimeni. Toţi foloseau cuvinte caraghioase, cum ar fi „batic”, „Freud”, „complex de inferioritate” şi „abstracţie”. O doamnă roşcată povestea că petrecea zilnic câte o oră pe canapeaua doctorului ei şi că de fiecare dată, înainte de plecare, îi lăsa douăzeci şi cinci de dolari. Norah m-a tras de mână să mergem în altă parte.

Micuţul japonez i-a întins un pahar spunându-i că era ceva bun, abia adus de pe vapor, iar Norah i-a răspuns că nu era obişnuită cu tăriile – deşi mie îmi spunea mereu că vede fantome şi tot felul de spirite din văzduh – dar că, de data asta, avea de gând să ia totuşi o gură. A părut să se înveselească brusc şi, după o vreme, i-a cerut lui Ito încă o duşcă.

În scurt timp, musafirii au început să plece. Unii dintre ei au spus că voiau să vadă bătrânul Texas în acea seară şi că trebuiau s-o ia din loc, altfel nu mai prindeau locuri. Eu crezusem întotdeauna că Texasul era la o distanţă considerabilă de New York, dar e clar că mă înşelasem.

În hol, mai erau încă vreo câţiva care discutau despre lucruri pe care nu le înţelegeam, cum ar fi *Lisistrata*, netsuke, lapis lazuli şi de un anume Karl Marx, care, mă gândeam eu, trebuia să fie rudă cu Groucho, Harpo, Chico şi Zeppo. Apoi şi-a făcut apariţia tuşa Mame, într-o rochie galbenă de seară precum cea purtată de Bessie Love în *The Broadway Melody*. Era foarte scurtă în faţă şi foarte lungă în spate şi nu mai semăna deloc a japoneză.

— Noapte bună, dragul meu, mi-a spus ea sărutându-mă. Mâine dimineaţă vom sta de vorbă pe îndelete, bine? Dar nu prea devreme.

A închis uşa în urma ei şi apartamentul s-a cufundat în tăcere.

Servitorul japonez m-a luat de mână cu blândeţe:

— Tu flămând. Tu vii mănânci acum. Apoi, pe acelaşi ton binevoitor: Sau poate vrei întâi pipi, băieţel?

M-au trecut fiori calzi şi apoi reci când mi-am dat seama de un anumit lucru.

— Am... am făcut deja, mulţumesc, m-am tânguit eu, uitându-mă îngrozit la pata întunecată care se răspândea pe costumul meu subţire de doliu abia cumpărat.

Capitolul doi

Tuşa Mame

şi ora copiilor

Articolul din *Digest* povestea în continuare cum fata bătrână din New England, deşi nu avea niciun pic de experienţă cu copiii, a prins drag de orfanul găsit abandonat în pragul casei; ba mai mult, a început să se preocupe de discipline precum puericultura, psihologia copilului şi de alte chestiuni de genul acesta.

Când a sosit momentul să-l dea la şcoală, domnişoara Memorabilă şi-a exprimat dezacordul faţă de metodele de educaţie folosite în comunitate. Funcţionarul responsabil cu prezenţa elevilor îi purta puştiului toate sâmbetele, dar simpatica fată bătrână a reuşit de una singură să impună nişte reforme măreţe ale sistemului şcolar.

Ei bine, mie nu mi se părea nimic extraordinar aici. În ce priveşte educaţia şi psihologia, şi tuşa Mame avea nişte idei de-a dreptul originale.

Dacă mă gândesc la fluturaşul exotic şi distrat care era în 1929, îmi dau seama că, atunci când am intrat pentru prima oară cu ochii larg deschişi, speriat, în splendoarea orientală a apartamentului ei din Beekman Place, trebuie să

fi fost la fel de îngrozită ca şi mine de ideea de a creşte un băieţel de zece ani, complet străin. Însă tuşa Mame n-ar fi recunoscut asta nici în ruptul capului. Avea o fire de luptătoare, ca o fată din trupele de cercetaşi. Şi, deşi ideile ei despre creşterea copiilor erau un pic neortodoxe – ca, de altfel, ideile ei despre orice – sistemul ei inedit a funcţionat de regulă destul de bine.

Prima noastră discuţie faţă în faţă a avut loc în dormitorul ei monumental, la ora unu după-amiază, a doua zi după sosirea mea la New York. Îmi petrecusem dimineaţa cu Norah, rătăcind apatic prin apartamentul uriaş. Mă simţeam neglijat, neiubit, nedorit şi cumplit de singur. Ito, micuţul servitor japonez, îmi pregătise un prânz delicios şi chicotise mai tot timpul, dar, altfel, nu a comunicat deloc cu mine. Până la ora unu ajunsesem atât de abătut, că am început să citesc *Eroi biblici pe care fiecare copil ar trebui să-i cunoască – Vechiul Testament*. Dar nu după mult timp, Ito a intrat în camera mea şi mi-a spus:

— Tu acum la doamna.

Tuşa Mame m-a primit în dormitorul ei de la etajul al doilea. Era o încăpere imensă, cu pereţi negri, un covor alb şi tavan auriu. Singurele piese de mobilier erau un pat auriu enorm, pus pe un piedestal, şi o noptieră alături. Cred că oricine ar fi găsit camera aceea angoasantă, dar nu şi tuşa Mame. Ea era veselă ca o vrăbiuţă. De fapt, şi semăna cu o pasăre în halatul ei de noapte din pene roz de struţ. Citea *Les Faux-Monnayeurs*[8] de Gide şi fuma ţigări Melachrino dintr-un portţigaret lung de chihlimbar.

— Bună dimineaţa, iubiţelul meu, a ciripit ea. Vino şi sărut-o pe mătuşa ta, dar uşurel, dragul meu, că o dor toate cele.

---

[8] *Falsificatorii de bani*, în franceză în original. (n.tr.)

Am sărutat-o pe cât de uşor m-am priceput.

— Oh, ce pupic dulce, scumpule. Într-o zi, vei face foarte fericită o fată care va avea norocul să te cunoască. Acum vino şi aşază-te pe pat, lângă mătuşica ta – dar la fel de încet, dragule – să stăm puţin de vorbă. Dimineaţa e momentul potrivit pentru o mică şuetă. Hai, că trebuie să ne cunoaştem.

Dimineaţa, aveam să aflu curând, însemna pentru tuşa Mame ora unu. Ora unsprezece însemna „dimineaţa devreme", iar ceasurile nouă echivalau cu „toiul nopţii".

— Nu-i aşa că *adori* partea asta a zilei cu lumină sidefie? a spus ea cu un gest larg, împrăştiind o cantitate considerabilă de scrum pe cearşafurile de mătase neagră. Acum, dragule, a reluat ea, avem de descoperit o sumedenie de lucruri unul despre celălalt. N-am avut niciodată un copil prin casă şi... ulalaaa, uite micul dejun!

— Hai să vedem, a spus apoi veselă scotocind prin muntele de hârtii de pe noptiera de lângă pat şi extrăgând o copie după testamentul tatălui meu, pe care notase o sumedenie de numere de telefon şi două liste de cumpărături. A mai scos şi un carneţel galben şi un creion negru mare. Bun, aici scrie că eu sunt tutorele tău legal. Ştim amândoi că în privinţa asta nu avem ce discuta. Acum, taică-tău spune că doreşte să fii crescut în confesiunea protestantă. Personal, nu am nimic împotrivă, deşi, după părerea mea, e păcat să fii privat de splendidele mistere ale câtorva religii orientale. Dar, mă rog, taică-tău a fost mereu cam de modă veche în unele privinţe. Nu c-aş vrea să-mi vorbesc de rău propriul frate, departe de mine aşa ceva. Ia spune-mi, dragul meu, la ce biserică mergeai?

— La Biserica Presbiteriană numărul 4, am spus oarecum stânjenit.

— Dumnezeule, copile, vrei să-mi spui că există *patru* biserici presbiteriene într-un orăşel ca Chicago! Mă rog, nu contează. Mă gândesc c-o să găsim una şi pe-aici, pe la noi, a spus ridicându-şi teatral privirea spre tavanul auriu. Presupun că pe taică-tău nu l-ar deranja prea mult dacă ţi-aş face cunoştinţă cu Monseniorul Malarky, care e aşa un drăguţ! E un om foarte cultivat şi, în plus... are nişte ochi ca safirele! O să vină la un cocktail săptămâna viitoare, dar am să-l rog să-mi promită că n-o să-ţi vorbească despre ocupaţia lui.

Apoi a revenit imediat la oile noastre, adică la testament.

— Bun, cu educaţia religioasă am rezolvat-o. Acum să trecem la şcoală. În ce clasă eşti, dragule?

— În clasa întâi din ciclul gimnazial, la Şcoala Latină pentru Băieţi din Chicago.

— Clasa *întâi!* Doamne Sfinte, dar nu eşti prea mare pentru clasa întâi, băiete? Mie îmi pari destul de isteţ!

Cu răbdarea unui copil de zece ani, i-am explicat cum clasa întâi din ciclul gimnazial însemna, de fapt, clasa a cincea.

— Oh, şi la zece ani în ce clasă ar trebui să fii?

— În clasa a cincea, dar eu aveam doar nouă ani când am făcut-o.

— Adică vrei să spui că eşti *precoce*?

— Pre-ce? am întrebat.

— Precoce, dragă. Isteţ pentru vârsta ta. Mai deştept decât ceilalţi din clasă.

— Da, am zis. Am fost dintotdeauna pre... – cum ai zis tu.

— Oh, mă bucur, dragul meu! a ciripit tuşa Mame notându-şi ceva în carneţel. Ştii, scumpule, noi am fost dintotdeauna o familie de intelectuali, deşi taică-tău a făcut tot posibilul să ascundă lucrul ăsta. Reveni la testament:

Aşadar, aici scrie să te înscriu la o şcoală *tradiţională* – ceea ce nu mă miră! Ia spune-mi, chestia asta latină de care mi-ai spus, era „tradiţională”?

— Nu prea ştiu ce înseamnă, am spus roşind.

— Adică era plictisitoare? Obositoare? Anostă? Rigidă?

— Da, era foarte rigidă.

— La fel ca taică-tău, a oftat ea. Din fericire, cunosc o şcoală nouă, absolut divină, pe care o deschide un prieten de-al meu. Mixtă şi complet revoluţionară. Toate orele sunt ţinute nud, sub raze ultraviolete. După primul semestru, nimeni nu va mai avea niciun fel de inhibiţii. Cunoscutul ăsta al meu este mereu *au courant*[9] cu tot ce se întâmplă în Viena – nici să n-audă de sistemul ăla vechi şi prăfuit à la Montessori. El se axează mai ales pe arta abstractă şi euritmie şi pe discuţiile de grup – fără cărţi şi alte chestii din astea. Ce zici dacă te-aş înscrie aici? Ţi-ar stimula serios libidoul.

N-aveam nici cea mai vagă idee despre ce vorbea, dar mi se părea o şcoală foarte neobişnuită, ca să nu spun mai mult.

Chipul îi căpătă o expresie tandră, gânditoare.

— Mă întrebam dacă n-ar fi o idee bună să vezi despre ce-i vorba la şcoala lui Ralph, a zis ea. Crezi că suferi de multe inhibiţii, dragul meu?

M-am înroşit îngrozitor.

— Îmi pare rău, tuşă Mame, dar nu înţeleg multe dintre cuvintele pe care le foloseşti.

— Of, copile, copile, a exclamat ea şi mânecile ei cu pene de struţ desenară arabescuri fabuloase deasupra

---

[9] *La curent*, în franceză, în original. (n.tr.)

aşternuturilor de mătase neagră, ce ne facem cu vocabularul tău?! Taică-tău nu vorbea cu tine?

— Aproape deloc, am recunoscut eu.

— Dragul meu, un vocabular bogat e o trăsătură esenţială a oricărui intelectual. Uite cum facem – a început să scotocească iar prin harababura de hârtii de pe noptieră şi a scos un alt carneţel şi un creion – de fiecare dată când auzi un cuvânt pe care nu-l înţelegi, de la mine sau de la altcineva, ţi-l notezi aici, iar eu am să-ţi explic ce înseamnă. Apoi îl memorezi şi, în scurtă vreme, vei avea un vocabular cum se cuvine. Ah, ce aventură emoţionantă, să modelezi o viaţă tânără! a exclamat extaziată.

Părea cu totul transfigurată şi, pentru a sublinia momentul, şi-a deschis braţele într-un gest amplu. Un pic prea amplu, fiindcă a dat peste ceaşca cu cafea. Eu am făcut exact cum mi-a zis şi mi-am notat pe loc cele şase cuvinte noi care i-au ieşit pe gură şi pe care nu le cunoşteam – dar tuşa Mame mi-a ordonat să le şterg imediat şi din carneţel, şi din minte.

Apoi a început să studieze din nou testamentul.

— În privinţa rambursării de către compania asta fiduciară...

— Cum se scrie ramb...

— Sssst, nu mă întrerupe! În privinţa rambursării, pot să mă lipsesc de banii lor. Sunt perfect dispusă şi capabilă să te întreţin.

Şi-a îngustat ochii şi m-a fixat cu o privire pătrunzătoare.

— Presupun că ţi-au pus pe urme un soi de calculator uman care-ţi va ţine socoteala fiecărui bănuţ şi-mi va spune *mie* cum să te cresc.

— Te referi la legatarul meu?

— Da, băiete. Ce fel de om este?

— Păi, poartă o pălărie de paie şi ochelari, locuieşte într-un loc numit Scarsdale, are un băiat cam de vârsta mea şi îl cheamă domnul Babcock.

— Scarsdale, puteam să bag mâna în foc.

Tuşa Mame şi-a notat „Compania Knickerbocker” şi „Babcock”.

— Ei bine, presupun că în următorii opt ani tipul ăsta va fi pentru mine o adevărată *bête noir*. Responsabilitatea va fi a mea, iar autoritatea a lui!

— Asta înseamnă „bestie neagră”, nu-i aşa?

Mi s-a părut o descriere foarte interesantă pentru domnul Babcock.

— Oh, dragul meu! a zis ea voioasă, sărutându-mă. Văd că vocabularul tău se dezvoltă de minune! Poate c-ar trebui să vorbim numai în franceză.

Însă a continuat să vorbească în engleză.

— Ei bine, am să mă ocup de Babcock la momentul potrivit. Dumnezeu mi-e martor că ai învăţat mai multe în zece minute la mine în cameră decât în zece ani alături de taică-tău. Ce mod criminal de a creşte un copil!

Fluturându-şi penele, a aruncat o privire la ceas.

— Dumnezeule, trebuie să plec, mă aşteaptă Vera să mergem la cumpărături. Vrei să vii cu noi? Oricum, pentru început, am aflat destule unul despre celălalt, nu-i aşa?

Apoi i-au căzut ochii pe costumul meu de doliu.

— Pentru Dumnezeu, copile, n-ai şi tu nişte haine în care să n-arăţi ca o cioară bolnavă?

I-am răspuns că am.

— Perfect, dacă vrei să mergi cu mine, schimbă-te. Şi nu uita carneţelul pentru vocabular.

M-am îndreptat supus spre uşă.

— Apropo, băiete, a zis ea sfredelindu-mă din nou cu privirea. Înainte să moară, tatăl tău ţi-a zis vreodată... adică ţi-a povestit ceva despre mine?

Cum Norah îmi spunea mereu că toţi mincinoşii se duc direct în iad, am înghiţit în sec şi am turuit:

— Nu mi-a spus decât că eşti o femeie foarte aparte şi că nu şi-ar dori să lase în grija ta nici un pui de căţel, dar că cerşetorii nu pot face mofturi şi că tu eşti singura mea rudă.

Tuşa Mame a tras aer în piept, cu calm. Apoi a rostit:

— Lepădătura.

Am întins mâna după carneţel.

— Cuvântul pe care tocmai l-ai auzit, dragul meu, este lepădătură, spuse ea cu gingăşie. Se scrie l-e-p-ă-d-ă-t-u-r-ă şi înseamnă regretatul tău tată! Acum şterge-o de-aici şi du-te şi te-mbracă!

Am petrecut prima mea vară la New York gravitând în jurul tuşii Mame. După mica noastră conversaţie de dimineaţă, adică după ora unu, o urmam cu discreţie aproape oriunde se ducea: ceaiuri literare, saloane, cocktailuri. Şi mereu cu carneţelul după mine

Oamenii pe care îi întâlneam foloseau o mulţime de cuvinte noi, cel puţin pentru mine, şi, până la sfârşitul verii, vocabularul meu se îmbogăţise considerabil. Încă mai am câteva foi cu informaţii ciudate culese în timpul seratelor tuşii Mame. Pe una dintre ele, datată 14 iulie 1929, figurează termeni aleatorii precum: ziua Bastiliei, lesbiană, club de fiţe, război între bande, id, daiquiri (scris nu tocmai aşa), teoria relativităţii, libertinaj, complexul lui Oedip (altă transcriere liberă), scârbavnic – şi de aici încolo ortografia mea a luat-o razna – narcisist, Biarritz, psihonevrotic, Shönberg şi nimfomană. Tuşa Mame îmi explica toate cuvintele pe care considera că ar trebui să le cunosc, după care mă punea să alcătuiesc propoziţii cu ele. Mai târziu, ca

să exersez îi repetam acele propoziții lui Ito, care continua să se ocupe de aranjamentele lui florale şi să chicotească.

În acea vară din 1929 am făcut progrese considerabile, chiar dacă nu erau tocmai din cele pe care le-ai fi găsit printre recomandările revistei *Mama şi copilul*. Până la sfârşitul lui iulie, mă pricepeam de minune să pregătesc ceea ce dl. Woollcott numea un „coctail martini Lucullan" şi învățasem să nu mă mai tem de prietenii tuşii Mame, nici de cei mai ciudați dintre ei.

Mătuşa îşi petrecea zilele într-un vârtej perpetuu de cumpărături, distracții, petreceri date de ea sau de alții şi probe pentru costumațiile extravagante cotidiene – ale ei fiind cu totul ieşite din comun. Asta fără să mai punem la socoteală spectacolele de teatru – mai ales piesele experimentale, care înfloreau şi se ofileau ca florile de câmp în tot New York-ul –, invitațiile la cină din partea unei suite de domni, toți foarte intelectuali, şi frecventele vizite în galeriile cu picturi şi sculpturi aproape de neînțeles. Dar, în ciuda vieții sale agitate, şi poate puțin deşarte, tuşa Mame îşi găsea timp şi pentru mine. Mă târa după ea la aproape toate expozițiile, în incursiunile sale la cumpărături, împreună cu prietena ei Vera, şi la orice alt eveniment pe care îl considera potrivit, stimulant sau educativ pentru un copil de zece ani. Şi erau destule care să se încadreze în această categorie.

De fapt, eu şi tuşa Mame am învățat să ne îndrăgim reciproc în cel mai scurt timp cu putință. De altfel, era lesne de prevăzut că personalitatea ei uimitoare, care fascinase câteva mii de persoane înaintea mea, avea să mă cucerească şi pe mine. Avea un farmec aiuritor, dar legendar, şi în plus era primul membru al familiei pe care îl cunoşteam cu adevărat. Faptul că îi păsa de un băiețel nesemnificativ şi neinteresant de zece ani, era pentru mine o sursă constantă de surpriză, încântare şi, totodată, de confuzie. Dar îi păsa,

şi am crezut întotdeauna că, în pofida popularității, a intereselor şi a nenumăratelor ocupații şi activități, tuşa Mame se simțea singură. Gurile rele spuneau că pentru ea nu eram decât o altă bucată de lut pe care s-o frământe, s-o întindă şi s-o modeleze după pofta inimii, şi adevărul este că tuşa Mame nu rezista niciodată să-şi vâre nasul în viața celorlalți. Dar avea şi o seriozitate de o inconstanță fără cusur. Aşadar, am sfârşit prin a ne îndrăgosti, şi pentru amândoi a fost o experiență irepetabilă.

Cu toate acestea, asupra idilei noastre s-a pogorât în scurtă vreme un nor de furtună sub forma legatarului meu. S-a întâmplat într-o amiază, când tuşa Mame şi cu mine purtam una dintre micuțele noastre conversații „de dimineață". În acea zi, era într-o dispoziție mămoasă şi-mi citea nişte fragmente alese din *Adio, arme*, când între noi şi Hemingway a intervenit o scrisoare recomandată din partea companiei fiduciare Knickerbocker.

În scrisoare, dl. Babcock spunea că îşi dorea de multă vreme să ia legătura cu noi, dar că l-au împiedicat mai întâi afacerile, etcetera etcetera, apoi faptul că el şi familia lui s-au retras în Maine în perioada cea mai călduroasă a anului, etcetera etcetera, apoi, la întoarcere, fiul s-a îmbolnăvit grav de amigdalită şi a fost nevoie de intervenția medicului, etcetera etcetera, dar că acum lucrurile se aranjaseră din nou etcetera etcetera, şi trebuiau discutate atâtea şi atâtea lucruri despre chestiunile domnului Patrick, etcetera etcetera, aşa că ce bine ar fi dacă domnişoara Dennis l-ar aduce pe tânărul domn Dennis la Scarsdale pentru o discuție adevărată, etcetera etcetera, care să nu se încheie prea târziu pentru ca domnul Dennis să ajungă înapoi acasă la o oră decentă, etcetera etcetera, că trenurile care pleacă din Gara Centrală poate că nu se numără printre cele mai confortabile, dar etcetera etcetera, şi că are rugămintea ca

tuşa Mame să binevoiască să-i confirme data. Etcetera etcetera.

Tuşa Mame a oftat, mi-a întins scrisoarea şi a sunat din clopoţel după un whisky sec.

— Of, dragul meu, se văită ea, iată dangătul de moarte. Legatarul ăsta! Îl văd de parcă l-aş avea aici în faţa ochilor, pe el şi uneltirile lui odioase de a prelua frâiele şi a-mi dejuca planurile pe care le am cu tine!

Mi-am notat în carneţel „uneltire” şi „a dejuca” şi apoi i-am dat asigurări că dl. Babcock era un omuleţ foarte drăguţ şi liniştit.

— Of, copile, copile, a gemut ea, prefăcuţii ăştia sunt cei mai răi. Adevăraţi Uriah Heep[10], cu toţii.

Conform năravului de-o viaţă, tuşa Mame a dat o reprezentaţie teatrală de jumătate de oră, după care s-a liniştit şi a hotărât să înfrunte situaţia. I-a telefonat domnului Babcock şi, cu vocea ei cea mai cultivată, l-a informat că amândoi eram foarte încântaţi să mergem la dânsul în Scarsdale chiar a doua zi, şi că nu era nevoie să ne întâmpine la gară, fiindcă urma să venim pe cale rutieră. Mai rafinată de-atât nu se putea. Apoi, şi-a sunat cea mai bună prietenă, Vera, şi i-a spus să lase totul baltă şi să vină la noi cât mai repede.

Vera, prietena mătuşii, era o actriţă celebră din Pittsburgh, care vorbea de parcă se născuse în Mayfair, ceea ce nu ajuta mereu interlocutorul să înţeleagă ce spune. Nu-i plăceau copiii, şi nici ea nu le plăcea lor, însă, întrucât tuşa Mame investise o căruţă de bani în noua ei piesă, cu mine se purta cu mănuşi.

---

[10] Personaj din romanul *David Copperfield* (1850) al lui Charles Dickens (1812-1870), notoriu pentru caracterul său servil, umil, dar nesincer. (n.tr.)

Vera şi-a făcut apariția într-un nor alb de blană de vulpe, după care ea şi tuşa Mame au pus în scenă o nouă şaradă a disperării. În cele din urmă, Vera, care era mai cu capul pe umeri, a decis să ia taurul de coarne. L-a chemat pe Ito cu o sticlă de coniac şi a preluat controlul operațiunilor. Mai mult sau mai puțin.

— Draga mea, a spus Vera, înainte de toate, calmează-te. Eşti com-plet isterică. Poftim, ia o înghițitură din asta şi linişteşte-te cât îți povestesc nişte lucruri. În primul rând, n-ai de ce te teme. Ai de partea ta frumusețea, buna creştere, inteligența, cultura, banii, poziția socială – tot. Problema e că s-ar putea să fii un pic prea extravagantă pentru Scarsdale. Însă, draga mea, e doar o chestiune de automoderație – temporară. De exemplu, când am jucat-o pe Lady Esme în *Nebunie de vară*...

— *Nebunie de vară*! a țipat tuşa Mame. Eu chiar trăiesc adevărate nebunii aici şi tu nu eşti în stare să vorbeşti decât despre triumfurile tale! Ce mă fac?

Începu să-şi roadă unghiile aurite.

— După cum ziceam, scumpo, a zis Vera pe un ton foarte demn, când o jucam pe Lady Esme, toată garderoba mea era făcută de Chanel. Şi ştii ce mi-a spus odată Coco? Mi-a spus: „*Chérie*" (aşa îmi zicea mereu, *chérie*), „hainele îți influențează starea de spirit, personalitatea, totul". Şi avea dreptate. Îți aminteşti ultimul act, când cobor scările imediat după ce Cedric se împuşcă? Ei bine, eu acolo voiam să port negru, dar Chanel mi-a zis: „*Chérie*, nici nu încape vorbă. Trebuie să porți haine cenuşii. Zi cenuşie, stare cenuşie, rochie cenuşie. Poate, cel mult, un strop de blană de zibelină". Şi, draga mea, n-o să uit niciodată ce-a spus Brooks Atkinson despre costumația aceea. A spus că a înălțat o piesă de amatori la nivelul lui Shakespeare.

Orice discuție despre haine câştiga imediat atenția totală a tuşii Mame, şi, într-adevăr s-a luminat imediat:

— Vera, ai mare dreptate, a zis cântărindu-şi cuvintele. Acum îmi e totul clar. Cred că un kimono cenuşiu, cu broderie stacojie şi, eventual, asortat cu o camelie sângerie la ure...

— Mame, draga mea, a spus Vera cu toată delicatețea posibilă, nu mă gândeam să te prezinți la Judecata de Apoi îmbrăcată ca o gheişă. Când te duci la Scarsdale trebuie să fii... cum să zic... *altă* persoană. Mă gândeam mai degrabă la o rochie simplă, discretă. Ceva delicat şi rafinat, cu mult negru. Ceva trist, draga mea, nu atât cât să pari în doliu, dar trist, asta da. Trist şi, mai ales, foarte *conservator*. Legatarul trebuie să simtă că poate avea încredere în tine.

Tuşa Mame nu era încă foarte convinsă, dar asculta cu atenție şi, pe măsură ce coniacul din sticlă scădea – coniac, din câte se pare, ajuns direct din Île-de-France, fără să mai treacă pe la vamă, imaginile înflăcărate ale Verei cu o mătuşică respectabilă au ajuns să atingă înălțimi celeste. Tuşa Mame avea un apetit pentru melodramă şi, nu după mult timp, cele două doamne au început să răscolească prin uriaşa garderobă a mătuşii, vesele ca nişte fetişcane.

În timp ce eu citeam cu voce tare din cartea de poezii a lui Elinor Wylie, *Îngeri şi ființe pământeşti* şi aveam grijă ca paharul de coniac al Verei să fie mereu plin, un vechi neglijeu din şifon gri a fost transformat într-o rochie sobră, decentă, care, împreună cu pălăria neagră imensă a Verei, acoperită cu un văl impalpabil, şi un colier de mărgele negre, îi ofereau tuşii Mame un aer fragil şi melancolic. Vera a mai scos la lumină, cine ştie de unde, o meşă de păr pe care tuşa Mame o purtase cândva la un bal Beaux Arts şi care, odată împletită, a fost transformată într-un fel de coroniță pe cât de potrivită, pe atât de instabilă pe tunsoarea bob a tuşii Mame. Pe la orele şase, costumația era

completă. Vera mi-a pregătit şi mie o brasardă neagră, a ras ultima picătură de coniac şi s-a prăbuşit fără simţire.

***

A doua zi, la ora nouă dimineaţa – adică în toiul nopţii, pentru ea – tuşa Mame era deja în picioare, palidă şi trasă la faţă. În apartament era linişte, cu excepţia unor gemete intermitente care proveneau din dormitorul ocupat de Vera. În bucătărie, Ito pregătea un coş imens cu merinde, cu sandvişuri cu castraveţi, şampanie şi prăjituri de migdale. Afară, Mercedesul sclipea ameninţător. Tuşii Mame i-a luat mai bine de două ore să se pregătească, dar spunea că nu are de gând să iasă până nu arată cum se cuvine. La final, influenţată de triumful Verei în rolul lui Lady Esme şi în ciuda celor aproape treizeci de grade de afară, şi-a pus şi etola de zibelină.

În 1929, dura un pic mai mult de jumătate de oră ca să ajungi la Scarsdale cu trenul, dar tuşa Mame nu reuşea niciodată să se adapteze cerinţelor riguroase ale călătoriei pe calea ferată. Prin urmare, Mercedesul uriaş a pornit din Beekman Place cu vreo opt ore mai devreme faţă de ora la care eram aşteptaţi, dar luând în considerare că Ito era un şofer cu o atracţie bolnăvicioasă spre deviaţii, şi că niciunul dintre noi nu avea habar încotro era Scarsdale, prudenţa era mai mult decât justificată. Tuşa Mame stătea încordată pe bancheta din spate, pipăindu-şi coroniţa prost prinsă şi jucându-se compulsiv cu mărgelele. Din când în când, mă apuca de mână şi-mi şoptea:

— Of, iubiţelul meu, ce ne facem?

Cu toate că maşina era imensă, partea din spate era ocupată aproape în întregime de noi doi, de coşul cu merinde, găleata cu gheaţă pentru şampanie, o suită de hărţi rutiere diferite – majoritatea pentru alte zone ale ţării –

o păturică de voiaj din blană, un volum de versuri dedicat cu afecțiune tușii Mame de Sara Teasdale și carnețelul meu pentru vocabular.

Ito, care avea un simț al orientării și mai precar decât al tușii Mame, ne-a dus mai întâi în Long Island, apoi în New Jersey, și abia la a treia încercare a apucat-o în direcția corectă. După un prânz interminabil în Larchmont și un mic moment de confuzie în Rye, Ito a regăsit calea cea dreaptă și am sosit la Scarsdale la ora trei și jumătate.

— O, Dumnezeule, gemu tușa Mame, cu *trei* ore mai devreme!

Ne-am petrecut restul după-amiezii la un film cu Tom Mix[11], care a fost pe placul meu și-al lui Ito, însă tușa Mame s-a declarat dezgustată de mizeriile cu care erau îndopați oamenii, spunând că autoritățile ar trebui să finanțeze filme cu o anumită structură culturală.

La șase și jumătate fix, am ajuns la casa domnului Babcock. Era o locuință construită pe jumătate din lemn, într-un stil pe care tușa Mame l-a etichetat imediat ca fiind „pseudo-Tudor”. Dar odată ce-a spus asta, și-a luat un aer supus.

Despre familia Babcock nu se poate spune că era prea distractivă. Fiul lor, Dwight junior, purta ochelari și arăta exact ca dl. Babcock intrat la apă. Cât despre doamna Babcock, și ea purta ochelari și a discutat cu tușa Mame despre grădinărit, conserve pregătite în casă și psihologia copilului.

Tușa Mame l-a amintit într-un rând pe Freud, dar apoi s-a gândit mai bine și a renunțat, iar din acel moment contribuțiile sale la conversația cu doamna Babcock s-au

---

[11] Tom Mix (1880-1940), actor american de filme western. (n.tr.)

limitat la o serie insipidă de „ah, da”, „oh, nu” şi „vai, ce spuneţi?”.

Dwight junior mi-a arătat colecţia lui de fluturi morţi şi mi-a povestit totul despre amigdalele lui şi despre nerăbdarea cu care aşteaptă să înceapă internatul la Şcoala Sf. Bonifaciu.

În ce-l priveşte pe dl. Babcock, am observat că rostea des „hmm”. După ce am primit toţi câte o limonadă, slujnica a anunţat că era gata masa.

În sufrageria în stil englezesc a familiei Babcock se murea de cald, iar cina, alcătuită din friptură de miel lăsată prea mult pe foc, piure de cartofi, dovleac, sfeclă roşie şi fasole lima, după mâncărurile orientale delicate pregătite de Ito, mi-a căzut la stomac ca un bloc de ciment. Într-unul dintre numeroasele momente de tăcere, tuşa Mame şi-a luat inima-n dinţi şi a susţinut o lungă şi extrem de cultivată prelegere despre arhitectura epocii Tudor, care s-a dovedit fascinantă, cu excepţia faptului că a folosit fiecare detaliu din camera soţilor Babcock drept contraexemplu. Cu toate acestea, tuşa Mame a fost fermecătoare şi, mai ales, s-a purtat ca o persoană căreia îi puteai încredinţa fără probleme un copil.

Când am ajuns la salata de fructe, doamna Babcock a început să vorbească de teatru şi a mărturisit chiar o adoraţie pentru Vera Charles. Fără să bag de seamă avertizarea din priviri a tuşii Mame, am anunţat că Vera era cea mai bună prietenă a ei şi că, probabil, încă dormea la noi acasă chiar în acel moment. Doamna Babcock a fost copleşită.

— Ce femeie minunată şi respectabilă trebuie să fie, a zis ea. Mi-ar plăcea la nebunie s-o cunosc!

După cină, doamna Babcock şi Dwight junior, care fără îndoială stabiliseră totul dinainte, au spus că pleacă la cinema, unde rula un film cu Tom Mix. Tuşa Mame s-a

înecat, dar s-a ridicat imediat cu eleganță şi i-a mulțumit gazdei, un pic prea călduros, pentru o cină delicioasă. Junior mi-a întins palma umedă şi mi-a spus că speră să ne revedem curând. Eu speram să nu, dar am ținut asta pentru mine.

Odată rămaşi singuri, dl. Babcock şi-a dres glasul şi a spus că sosise momentul pentru mica noastră discuție şi că, în acest scop, ne invita să ne retragem în vizuina lui, unde aveam să fim la adăpost de urechile indiscrete ale slujnicei. „Vizuină" suna foarte interesant, dar, în realitate, era doar o cămăruță plină cu cărți despre chestiuni financiare şi încă şi mai încinsă decât celelalte încăperi.

Dl. Babcock a scos un teanc de hârtii şi a declarat că tuşa Mame era foarte norocoasă că avea un băiețel atât de simpatic care să-i aline suferința după, hmm, pierderea fratelui. Tuşa Mame a coborât sfioasă privirea. Apoi, dl. Babcock a spus că s-a uitat peste notele mele, care erau foarte bune, dar că ne vom ocupa de şcoală puțin mai încolo. Tuşa Mame a reuşit să se stăpânească.

Apoi, arătându-ne coli după coli de hârtie pline cu cifre, mi-a spus că mă puteam considera înstărit – nu bogat, să iau aminte, dar înstărit.

— Nu va trebui să-şi facă griji pentru ziua de mâine, doar dacă nu cumva, hmm, bolşevicii ăştia pun laba pe guvern.

Apoi a spus că fiecare bănuț al meu fusese bine investit în acțiuni şi obligațiuni prudente, sigure, şi că acum nu era un moment bun pe piață pentru speculații. I-a arătat hârtiile tuşii Mame, care n-a părut însă prea interesată.

— Acum, în ce priveşte şcoala tânărului aici de față, a început el continuând să foşnească hârtiile, ştiți, desigur, că în această chestiune, regretatul părinte al băiatului a considerat că ar fi, hmm, mai înțelept dacă eu – în numele

companiei fiduciare – aş avea autoritate deplină asupra problemei.

Am văzut clar cum spatele tuşii Mame s-a încordat.

— Dar, he, he, he, nu cred că vor exista motive de neînţelegere din pricina asta, nu? a spus el. Păreţi o femeie rafinată şi raţională, domnişoară Dennis, prin urmare cred că vom pica de acord asupra acestei chestiuni.

Şi, fără să aştepte răspuns, a scos o carte roşie, groasă, intitulată *Manualul şcolilor private*. Şi, din acel moment, lupta a început în mod oficial.

După câteva observaţii preliminare, dl. Babcock a spus că ar fi ideal dacă aş urma o şcoală de zi chiar în Manhattan, pentru ca eu şi tuşa Mame să petrecem împreună cât mai mult timp cu putinţă.

— Minunat, a spus tuşa Mame cu entuziasm. Şi eu mă gândisem exact la acelaşi lucru.

— Acum, a spus dl. Babcock, am depus eforturi, hmm, grele ca să, hmm, adun informaţii despre cele mai bune şcoli pentru băieţi din oraş.

Tuşa Mame şi-a atins cu prudenţă gâtul şi a spus:

— Personal, prefer şcolile mixte. Când pui la un loc băieţii şi fetele de la o vârstă fragedă, reduci foarte mult din tensiunea psihosexuală, nu credeţi?

Dl. Babcock s-a uitat la ea ca trăsnit, iar tuşa Mame, reluându-şi iute rolul de domniţă nevinovată, şi-a rectificat parţial afirmaţia, spunând:

— Nu mă înţelegeţi greşit. Voiam doar să spun că, la urma urmei, bărbaţii şi femeile ajung oricum să trăiască împreună în viaţa reală, să se căsătorească, aşa că n-ar fi rău dacă...

— Da, înţeleg, a îngăimat dl. Babcock, este o teorie, hmm, foarte interesantă, domnişoară Dennis, şi sunt sigur că conţine şi un sâmbure de adevăr. Eu trebuie să recunosc că nu am luat în calcul niciuna dintre, hmm, aceste instituţii

mixte, dar Şcoala Buckley este recunoscută ca fiind o splendidă...

— Ei bine, înainte să vorbim despre Şcoala Buckley, vă deranjează dacă vă sugerez şi eu o şcoală nouă, pe care un prieten de-al meu, Ralph Devine, tocmai o înfiinţează? Ralph este un drăgu... un om extrem de cultivat. Îl ştie pe Freud pe de rost, de fapt, îl cunoaşte pe Freud personal, şi are ideea asta despre educaţie care e cu multe generaţii înaintea lui Froebel şi Montessori. Această şcoală se bazează pe o idee complet revoluţionară. El...

Dl. Babcock a ridicat brusc mâna, de parcă ar fi dirijat traficul la o oră de vârf.

— Sunt convins, domnişoară Dennis, că şcoala asta este exact genul de şcoală la care regretatul dumneavoastră frate *nu* ar fi dorit să-şi înscrie fiul. A menţionat în testament că trebuie să fie o şcoală *tradiţională*. Să vedem... dacă nu vă încântă Buckley, ce spuneţi de şcoala Allen-Stevenson?

— Oh, nu, cunosc un băieţel îngrozitor care merge acolo. Am însă o altă idee la care sunt sigură că nu aveţi ce obiecta. Este o şcoală de tradiţie, dar modernă şi cu clase mixte. Este vorba despre şcoala City & Country, de pe...

— Am analizat-o şi pe aceasta, domnişoară Dennis, şi mă tem că, după părerea mea, este un pic prea experimentală. Dar Şcoala Browning, este cât se poate de potrivită pentru...

Tuşa Mame începea să ia acea atitudine determinată şi cutezătoare de care am învăţat de atunci să mă feresc.

— Ascultaţi, domnule Babcock, de ce nu vă gândiţi puţin la şcoala Dalton? E minunată! Le-am cunoscut pe domnişoara Dickerman şi pe doamna Roosevelt, care fac, efectiv, minuni cu...

— Cunosc şcoala Dalton, a rostit dl. Babcock cu răceală. Au nişte idei foarte radicale. Periculos de radicale.

— Ce spuneți însă despre Institutul de Cultură Etică? a sugerat pe un ton un pic prea ridicat tuşa Mame.

— Doamne fereşte, domnişoară Dennis, doar n-aveți de gând să trimiteți copilul în mijlocul unei adunături de *evrei*?

Coroniţa falsă a tuşii Mame s-a clătinat alarmant.

— De fapt, a continuat dl. Babcock serafic, îmi doresc să-l feresc cât mai mult cu putință de contactul cu cartierul West Side. Asta dacă nu cumva doriți să-l trimiteți la Collegiate, care ştiu că e chiar acolo şi despre care se spune că este splendid.

În următoarea oră şi jumătate am stat în cămăruța aia încinsă, în timp ce tuşa Mame şi dl. Babcock s-au duelat cu privire la fiecare şcoală din New York – St. Bernard, Friends, Horace Mann, Buckley, Şcoala Hoffman pentru Dezvoltarea Individuală, Poly Prep – fără ca niciunul dintre ei să cedeze un milimetru. Tuşa Mame fremăta ca un câine de vânătoare, în vreme ce dl. Babcock devenea tot mai rigid. Dezbaterea a ajuns într-un impas care m-a făcut să mă tem pentru succesul elegantei mascarade a tuşii Mame, când, deodată, chipul i-a fost învăluit de o privire ascunsă, vicleană. S-a auzit un oftat, apoi tuşa Mame şi-a îngropat fața în palme şi a izbucnit într-un plâns nestăpânit. Dl. Babcock a fost atât de uimit, încât elogiul adus catedrei de matematică a şcolii Browning i-a încremenit pe buze. Nici eu nu ştiam prea bine ce să cred. În cameră nu se auzeau decât hohotele de plâns ale tuşii Mame. Dl. Babcock şi-a recăpătat o culoare aproape umană şi a început să tragă cu degetul de gulerul mototolit.

— Hmmm... domnişoară Dennis, a bolborosit el, vă rog, hmm, serios... adică, n-am vrut să...

Tuşa Mame şi-a ridicat chipul angelic, care, am remarcat eu, era surprinzător de uscat.

— Of, domnule Babcock, a suspinat ea, ce-aş putea face să mă iertaţi pentru că am fost atât de nesocotită, de încăpăţânată? Cât de proastă şi de îndărătnică trebuie să vă fi părut!

Îşi tamponă ochii cu o batistă din dantelă, iar eu mi-am amintit, cine ştie de ce, de Pola Negri, într-un film mut pe care-l văzusem nu de mult. Apoi şi-a suflat nasul cu eleganţă.

— La urma urmei, cine sunt eu – o biată femeie singură, care nu ştie nimic despre cum se cresc copiii – ca să mă cert cu dumneavoastră, care sunteţi părinte şi executor testamentar al moştenirii lui Patrick? Cu cât dispreţ trebuie că vă gândiţi la mine...

Şi-a lăsat capul să cadă în chip seducător şi şi-a răsucit vârfurile picioarelor spre interior. Dl. Babcock a devenit amabilitatea în persoană.

— Oh, vă rog, domnişoară Dennis, dacă dumneavoastră într-adevăr consideraţi că băiatul ar fi mai fericit la Dalton...

Tuşa Mame şi-a ridicat mâna palidă, fără vlagă.

— Nu, domnule Babcock, am greşit. Uite, am spus-o şi sunt bucuroasă c-am făcut-o. Am greşit şi m-am purtat prosteşte. Patrick va merge la şcoala recomandată de *dumneavoastră*. Nu mă luaţi în seamă, cu toate că ştiu că nu aveţi cum să uitaţi şi să iertaţi comportamentul meu impardonabil din această seară.

Dl. Babcock deveni brusc mărinimos.

— Ştiţi, domnişoară Dennis, mai cunosc şi eu câte ceva despre femei. La urma urmei, şi Eunice – vreau să zic doamna Babcock – şi cu mine avem, uneori, hmm, micile noastre neînţelegeri. Este ceva natural – hmm, bătălia sexelor, înţelegeţi dumneavoastră, he, he, he.

Tuşa Mame arboră o expresie de circumstanţă.

— Acum, desigur, a continuat dl. Babcock, există o mulțime de şcoli bune în New York – fără mari deosebiri între ele – dar recomandarea mea ar fi Buckley.

— Domnule Babcock, nu trebuie să mai spuneți *nimic*. Alegerea dumneavoastră este justă. Sunt convinsă. *Justă*. Va merge la Buckley şi va îmbrăca uniforma cu mândrie!

— Ca să fiu sincer, e vorba doar despre o beretă, nu o uniformă, spuse dl. Babcock pe un ton dezaprobator. Dar, în afară de asta, este o şcoală, hmm, minunată; absolut minunată. Băieții provin din cele mai bune familii...

— Da, a oftat tuşa Mame, rangul social este foarte important. Acum, însă, chiar trebuie să plecăm, a conchis ea cu o anumită nerăbdare.

— Atunci, aşa rămâne. Voi emite imediat un cec pentru şcoala Buckley şi, cum primiți confirmare, mergeți dumneavoastră cu băiatul să-l înscrieți. Ce părere aveți?

— Excelent, a spus tuşa Mame cu un zâmbet nimicitor. Vino, scumpule, nu vreau să mergi la culcare târziu din cauza noastră.

A luat-o repede spre uşă şi şi-a pus pălăria neagră a Verei peste meşa de păr.

— Noapte bună, domnule Babbit... a fost o seară încântătoare – şi foarte *instructivă*! Vino, Patrick, să mergem.

Ito a închis portiera maşinii în urma noastră şi a pornit motorul cu un bubuit.

— Tuşă Mame, chiar ai de gând să mă trimiți la... la şcoala despre care vorbea el?

— Nu-ți face griji, dragul meu, nu-ți face griji, tuşa Mame are un plan.

Cu un surâs extatic, şi-a aprins o țigară Melachrino, deşi Ito o luase spre Connecticut.

***

La începutul lui septembrie, tuşa Mame m-a dus să mă înscrie la Buckley. Dl. Babcock trimisese deja toate actele de şcolarizare şi mi-au spus că totul era în ordine. Tuşa mi-a cumpărat o şapcă mică, albastră, ca a lor, pe care a ajuns s-o poarte tot ea, şi m-a trimis undeva, pe lângă Piaţa Washington, să dau un test de inteligenţă. Când m-am întors acasă, am găsit-o absorbită într-o conversaţie cu un bărbat blond şi cu siguranţă chipeş.

— Intră, dragul meu, a ciripit ea, vreau să-l cunoşti pe Ralph Devine. Vei merge la şcoala lui de săptămâna viitoare.

— Dar... cum rămâne cu Buckley? m-am bâlbâit eu.

— Scuză-mă o clipă, Ralph.

Tuşa Mame m-a tras aproape de ea şi m-a privit solemn în ochi.

— Dragul meu, ce-a făcut tuşa Mame ţi se va părea, poate, un pic cam perfid, dar mai târziu vei învăţa că, uneori, în viaţă e de preferat să nu fii prea cinstit. Împreună, îi vom juca un renghi domnului Babbitt, scumpul meu. Adică, în vreme ce el va crede că mergi la şcoala de care am vorbit, tu vei învăţa cele mai încântătoare şi mai progresiste lucruri cu Ralph, aici de faţă. Va fi secretul nostru, iubiţelul meu, pe care nu-l vom şti decât noi trei, iar domnul Hitchcock – sau cum îl cheamă – va înghiţi găluşca, nu-i aşa?

Am spus că, după părerea mea, era o găluşcă foarte mare.

— Acum, fuga sus şi citeşte ceva cât vorbesc eu cu Ralph.

Când ieşeam din cameră, l-am auzit pe Ralph spunând:

— Mame, dar tu îl laşi pe băiatul ăsta să *citească*?

***

Săptămâna următoare, tuşa Mame s-a trezit în „toiul nopţii” şi m-a însoţit, cale de două străzi, la şcoala lui Ralph. Aceasta ocupa ultimul etaj al unei clădiri cu mansardă de pe Second Avenue. Am întârziat un pic – tuşa Mame întârzia întotdeauna – şi, când am ajuns, încăperea imensă era plină de copii de toate vârstele în pielea goală, care alergau şi ţipau. Ralph ne-a venit în întâmpinare gol cum l-a făcut mamă-sa, şi ne-a strâns mâna cu căldură.

— Nu-i aşa că-i adorabil, a exclamat tuşa Mame. Exact ca Praxiteles[12]. Oh, dragul meu, sunt sigură c-o să-ţi placă la nebunie aici!

O femeie bondoacă, cu părul blond, tot în pielea goală, a venit în grabă şi a sărutat-o pe tuşa Mame. O chema Natalie. Ea şi Ralph conduceau şcoala împreună.

— Acum du-te cu Ralph şi distrează-te, iubiţelul meu. Ne vedem acasă la ora ceaiului.

Tuşa Mame a plecat fluturând veselă din mână şi eu am rămas locului, singurul din încăpere care mai avea încă haine pe el.

— Intră aici şi dezbracă-te, da? mi-a spus Natalie. Apoi, vino lângă ceilalţi.

La şcoala lui Ralph m-am simţit oarecum ca un pui jumulit, dar era totuşi un loc plăcut şi nu aveam prea multe de făcut. Clasa era o încăpere mare, dezolantă, cu pereţii văruiţi în alb, cu podeaua încălzită, acoperită cu linoleum, luminatoare din cuarţ şi tuburi catodice mov de jur împrejurul tavanului. Nu existau bănci sau scaune, doar nişte covoraşe pe care ne puteam întinde şi dormi de fiecare dată când aveam chef şi, în centrul sălii, o structură albă, imensă, care semăna cu un pelvis de vacă. Puteam să ne târâm înăuntrul, în jurul şi pe deasupra ei dacă voiam şi, de

[12] Sculptor grec din secolul IV î.Hr. (n.tr.)

fiecare dată când un copil mai mic făcea asta, Ralph o plesnea zgomotos pe Natalie peste fundul rotofei, chicotind:

— Înapoi la origini, nu-i aşa, Nat?!

Toaleta era comună – „Lăsaţi inhibiţiile la budă” – şi toate activităţile erau de avangardă. Spre exemplu, puteam să pictăm cu degetele sau să modelăm plastilină. Apoi se ţineau cercuri de conversaţii ghidate, în care ne povesteam visele sau spuneam, pe rând, orice ne trecea prin cap în acel moment. Iar cine nu avea chef să socializeze, era liber să stea retras. La prânz, mâncam morcovi cruzi, conopidă crudă – care-mi provoca gaze de fiecare dată – mere crude şi lapte de capră crud. Dacă doi copii se certau, Ralph îi punea să stea jos şi să discute toată problema cu el şi cu alţii care erau interesaţi să participe la dezbatere. Mie mi s-a părut totul îngrozitor de caraghios, dar măcar m-am bronzat ca la carte.

N-am rămas însă la şcoala lui Ralph suficient încât să-mi dau seama dacă mi-a prins bine sau rău. Cariera mea acolo – şi a lui Ralph, de altfel – s-a încheiat după doar şase săptămâni de la debut.

Plecând de la premisa, cu totul arbitrară, că elevii lor se osteneau prea mult la şcoală, Ralph şi Natalie, au hotărât ca după-amiaza să organizeze un moment dedicat jocului constructiv, pentru a-i trimite acasă într-o dispoziţie cât mai veselă. Ideea de bază era ca toţi copiii, cu excepţia celor cu adevărat antisociali, să participe la un joc colectiv prin care să înveţe câte ceva despre viaţă şi despre ce-i aştepta dincolo de porţile şcolii. Uneori ne jucam de-a fermierii, care însemna să îngrijim tufele pitice de avocado ale lui Natalie, iar alteori ne jucam de-a curăţătoria, care însemna să spălam şi să punem în înălbitor chiloţii lui Ralph. Dar de departe jocul cel mai popular era cel numit Familiile de Peşti, care se presupunea că ne oferă anumite cunoştinţe despre procesul de reproducere a speciilor inferioare.

Era un joc simplu şi un exerciţiu destul de bun. Natalie şi toate fetele se ghemuiau la podea şi se prefăceau că-şi depun icrele, iar Ralph şi băieţii ţopăiau printre ele cu braţele întinse în lateral şi dând din degete – „ca şi cum aţi înota, ca şi cum aţi înota” –, în încercarea de a fertiliza ouăle. Reprezentaţia avea un succes monstru de fiecare dată.

În ultima mea zi la şcoala lui Ralph, ne jucam tocmai de-a Familiile de Peşti de aproximativ o jumătate de oră. Natalie şi fetele erau întinse pe linoleum şi Ralph îi conducea pe băieţi prin bancul femelelor de peşte.

— Ca şi cum aţi înota, ca şi cum aţi înota! Acum! Răspândiţi-vă lapţii, răspândiţi-vă lapţii! Patrick, n-o uita pe micuţa peştoaică de acolo, răspândeşte-ţi lapţii, răspândeş...

Deodată, s-a auzit un sunet ca şi cum cineva era pe cale să se sufoce.

— Dumnezeule! a icnit imediat o voce cunoscută.

Ne-am întors cu toţii şi, în pragul uşii, îmbrăcat la patru ace şi cu un aer de parcă ar fi fost cel mai furios rechin din ocean, stătea dl. Babcock, legatarul meu testamentar. Dintr-o singură mişcare agilă, m-a smuls din învălmăşeala de trupuri.

— Arză-v-ar focul! Tu, ia-ţi hainele şi grăbeşte-te. Trebuie să vorbesc cu ţicnita aia de mătuşă-ta şi ţin să fii şi tu de faţă!

Mi-a făcut vânt în vestiar.

— În ce te priveşte, pervers mizerabil, lucrurile nu vor rămâne aşa! i-a strigat lui Ralph.

Apoi a venit la mine şi, fără să mai aştepte să mă închei la nasturi, m-a târât după el pe scări şi nu mi-a mai dat drumul până aproape de casă.

Culmea ghinionului, când dl. Babcock a năvălit în salon cu mine după el, am găsit-o pe tuşa Mame îmbrăcată într-

una dintre cele mai exotice ținute ale ei, fumând ceva tare în compania unui venerabil rabin lituanian şi a doi balerini din distribuția piesei *Blackbirds*.

— Dumnezeule, a urlat el, ar fi trebuit să-mi dau seama! Să vă las un copil în grijă e ca şi cum l-aş da pe mâinile Izabelei[13]! Ce vă coace mintea?

Cu ceva efort, tuşa Mame s-a ridicat în picioare:

— Mă scuzați, domnule Babbitt, la ce vă referiți? a întrebat încercând, cu slabe rezultate, să se adune.

— Ştiți foarte bine la ce mă refer, fir-ar să fie! Acum două săptămâni, am sunat la Buckley să văd dacă răzgâiatul ăsta vrea să meargă la rodeo cu mine şi cu fiul meu şi, de atunci, am încercat să-i dau de urmă prin toate căzăturile de şcoli pentru retardați din oraşul ăsta. Şi astăzi, *astăzi*, l-am găsit în cea mai josnică dintre ele; în pielea goală, împreună cu libidinosul ăla, răspândindu-şi... – Dumnezeule, nici nu pot să mă gândesc!

Tuşa Mame a înaintat cu demnitate şi a tras adânc aer în piept, aşa cum făcea de fiecare dată când se pregătea să lanseze o acuzație răsunătoare, dar dl. Babcock i-a luat-o înainte:

— Mâine, a urlat el, de fapt, în seara asta, ba chiar în momentul ăsta – eu, *personal* – îl duc pe băiatul ăsta la internat. Ar fi trebuit să-mi dau seama că veți încerca să-mi jucați un renghi murdar, dar vă garantez că n-o să se mai repete. Îl înscriu la Sf. Bonifaciu şi acolo o să rămână. Singurele dăți când o să mai încapă pe mâinile dumitale

---

[13] Izabela (Regi I, cap. 16) l-a aţâţat pe soţul ei, Ahab, să părăsească cultul lui Iahve şi să îmbrăţişeze în schimb cultele zeilor Baal şi Aşera. A ajuns, cu timpul, un simbol al desfrânării şi al necinstei. Pentru faptele ei, a fost pedepsită crunt, fiind azvârlită de la fereastră şi trupul ei, sfârtecat de câini. (n.tr.)

depravate va fi de Crăciun şi în timpul verii şi mă rog lui Dumnezeu să existe o soluție prin care să împiedic asta. Să mergem, băiete.

— Tuşă Mame, am strigat eu şi am încercat să alerg spre ea, dar mă ținea strâns.

— Stai aici, diavol mic şi împielițat, te duc la Sf. Bonifaciu şi am să fac din tine un om cumsecade, cu frică de Dumnezeu, chiar dacă va trebui să-ți rup fiecare oscior. Vino odată, să ieşim de-aici, din văgăuna asta de opiomani.

M-a mai smucit o dată şi, aşa, am făcut primul pas spre Şcoala Sf. Bonifaciu.

A doua zi, în şcoala lui Ralph a dat iama poliția, iar tabloidele, rămase pe moment fără spintecători, deveniră brusc extrem de pioase în privința educației progresiste. Deasupra fotografiilor delicat retuşate cu Ralph, Natalie şi întregul corp de elevi, tronau titluri precum ŞCOALA SEXULUI, ÎNCHISĂ şi articole scrise de lideri laici şi de clerici indignați, care păreau să înceapă toate cu fraza: „Mamelor, ştiți ce învață copiii voştri?”

Toate astea se întâmplau cu o zi înainte de 29 octombrie 1929. Acum ziarele aveau subiecte mai serioase de care să se ocupe, ca de exemplu prăbuşirea bursei. Eu, însă, am fost încarcerat la Sf. Bonifaciu şi vocea stridentă a tuşii Mame nu mai era decât o şoaptă stinsă în pustiul academic care mă înconjura din toate părțile.

Capitolul trei

Tuşa Mame

pe sub furcile caudine

La scurt timp, un nor întunecat învăluie existența simpaticei fete bătrâne din revista *Digest*. Obişnuită să ducă un trai confortabil şi tihnit alături de pisică şi de băiețel, biata bătrânică află că falimentul brusc al băncii locale a lăsat-o peste noapte fără economiile de-o viață. Nu-i mai rămâne decât o pensie mizeră, iar viitorul se anunță destul de sumbru. Adorabila, însă, nu se pierde cu firea, ba din contră, îşi descoperă un real talent pentru afaceri.

Mai întâi, începe să facă pâine, chifle şi prăjituri şi, cât ai bate din palme, îşi deschide o brutărie prosperă, care se bucură de o cerere cu mult peste puterile ei. Apoi, îşi reia pasiunea din copilărie, pictatul obiectelor din porțelan, şi motivele ei florale (cu nu-mă-uita la loc de cinste) ajung o mare senzație – în rândul cui, articolul nu menționează. După care, acest ghem de energie se apucă să țească covoraşe, rogojini şi cuverturi colorate, şi banii curg gârlă.

Pe mine, lucrurile astea nu m-au impresionat câtuşi de puțin. Şi tuşa Mame avea talent pentru afaceri, şi încă cum! Când depresiunea economică a lovit-o puternic, s-a lansat în şi mai multe afaceri decât personajul memorabil şi, într-un fel sau altul, a reuşit să ne scoată din bucluc.

Luna septembrie a anului 1930 a fost deosebit de caldă, iar ziua aleasă de tuşa Mame pentru chinuitoarea întrevedere cu cei de la bancă a fost un adevărat cuptor. S-a întors acasă, şi-a aruncat blănurile de vulpe în mijlocul sufrageriei, a sunat să i se aducă o tărie şi s-a lungit cu un aer tragic pe canapeaua „modernistă” nou achiziționată.

— Patrick, a spus ea cu voce cavernoasă, mătuşa ta este o femeie săracă. Ruinată, ruinată, ruinată! A aruncat o privire melancolică în stradă şi s-a chinuit să-şi stoarcă nişte lacrimi. Practic, a spus ea dramatic, ai în fața ta o cerşetoare, sau ceva asemănător.

Tuşa Mame şi-a părăsit luxosul apartament şi s-a mutat într-o căsuţă modestă din cartierul Murray Hill, care fusese cândva un şopron pentru trăsuri. A mobilat-o cum se cuvine şi a organizat câteva petreceri pentru a o inaugura şi a regrupa o parte din vechea gaşcă. Ah, şi-a cumpărat şi o mulţime de rochii noi, o idee mai lungi decât precedentele. Apoi, şi-a dat seama că e nevoie de bani ca să trăieşti – chiar şi în 1930, când lucrurile erau ieftine. Dar, în general, banii erau puţini, iar cei ai tuşii Mame, îndeosebi, erau şi mai puţini.

Acum îi era clar că, după relaţia ei violentă cu piaţa de acţiuni şi după cheltuielile de proporţii babiloniene, nu mai rămăsese decât cu patru mii de dolari bani peşin şi o mică rentă viageră de două sute de dolari pe lună.

— Of, cine s-ar fi gândit vreodată că va trebui să port jugul sărăciei după ce am chivernisit şi am economisit atâţia ani!

— Ce ţepuşă, mătuşă, am spus eu chicotind pentru rima involuntară.

Mi-a aruncat o privire plină de răceală.

— O, cred şi eu că-ţi vine să râzi – biet băiat de unşpe ani cu o moştenire grasă, pusă la păstrare unde nu se poate atinge nimeni de ea – în vreme ce sărmana tuşă-ta Mame este, practic, la un pas de azil. Spune-mi tu, cum vom trăi cu doar două sute de dolari amărâţi pe lună?

În 1930, două sute de dolari erau, literalmente, o avere pentru milioane de oameni şi, în realitate, dacă ar fi tăiat câteva cheltuieli total superflue, s-ar fi descurcat de minune.

— În fine, a zis cu un suspin care părea ultima suflare, sper că ştii ce înseamnă asta. Înseamnă că va trebui să-mi caut o slujbă ca să te pot ţine la blestemata aia de şcoală Sf. Bonifaciu.

Eu ştiam că taxele de şcolarizare erau acoperite de compania fiduciară, dar mi s-a părut mai înțelept să-mi țin gura.

— Pe de altă parte, a continuat ea, Dumnezeu mi-e martor că am trudit şi robotit ca o sclavă toată viața, aşa că sunt învățată cu greul.

Nici lucrul ăsta nu corespundea întru totul realității. Tuşa Mame lucrase, într-adevăr, ca balerină într-o trupă ambulantă în piesa *Chu Chin Chow*[14], dar numai şase săptămâni, până când a prins taică-meu de veste şi, sub presiunea familiei, a fost nevoită să renunțe. De atunci, n-a mai mişcat un pai, cu excepția celui cu care îşi amesteca faimosul gin tonic.

— Oricum, nu avem altă cale. Sărmana ta mătuşă Mame va trebui să se apuce din nou de lucru – să-şi caute o slujbă, alături de milioanele de oameni rămaşi deja pe drumuri – ca să avem cu ce ne îmbrăca şi să nu crăpăm de foame. Dar nu te teme, iubițelul meu, tuşa Mame va găsi ea o soluție, chiar dacă va trebui să frece podelele.

Şi în seara aceea s-a retras devreme în camera ei, luând cu ea secțiunea de mică publicitate din *New York Times*.

A doua zi, la ora unu, la obişnuita noastră conversație de dimineață, am găsit-o înconjurată de carnețele galbene care conțineau liste întregi de nume.

— Dai o petrecere? am întrebat-o.

— Asta-i bună! mi-a răspuns înțepată tuşa Mame. Mă rog, poate după ce prind puțin cheag în afaceri am să organizez o mică festivitate, dar ceea ce vezi aici sunt persoane de contact extrem de prețioase – prieteni de-ai mei sus-puşi care se pot dovedi foarte utili. A răsfoit rapid exemplarul din

---

[14] Comedie muzicală, compusă şi regizată de John Stange(r) Heiss Oscar Asche (1871-1936). (n.tr.)

New York Times, fără să-şi ascundă o grimasă de dispreţ: Toate slujbele astea de la mica publicitate n-au nimic care să mă intereseze; spălătorese, vânzătoare, muncitoare în fabrică, dactilografe – nimic pe gustul meu. Nu, drăguţule, ca s-o scoţi la capăt în oraşul ăsta, nu contează ce ştii, ci *pe cine* ştii. Şi Dumnezeu mi-e martor că de relaţii nu duc lipsă. Pe legea mea, există probabil o sumedenie de organizaţii în New York care ar fi încântate să mă primească în sânul lor, numai să afle că sunt disponibilă. Aşa că am alcătuit o listă cu prieteni influenţi şi am de gând să-i informez despre interesul meu.

În acea zi, tuşa Mame a purtat o mulţime de conversaţii telefonice lungi şi animate. Primul telefon l-a dat fostului ei agent bursier, Florian McDermott, căruia i-a înşirat toată povestea decăderii ei financiare – un lucru inutil ţinând cont că vorbea tocmai cu persoana în mare parte responsabilă de situaţie. L-a întrebat dacă agenţia lui de brokeraj nu era interesată de o femeie de afaceri obişnuită să manevreze sume mari de bani, însă el i-a răspuns grăbit că în acea perioadă făceau concedieri şi chiar a reuşit să-i vândă câteva sute de acţiuni care, după spusele lui, erau absolut sigure. După două luni, Florian avea să ajungă coleg de celulă cu un ilustru agent pe care nici n-ar fi visat să-l cunoască.

Dat fiind că şi ceilalţi prieteni din lumea financiară îşi restrângeau afacerile, tuşa Mame a hotărât că viitorul ei se găsea în domeniul artelor.

A doua zi, a luat prânzul cu Frank Crowninshield şi s-a întors acasă jubilând pentru că urma să scrie reclame pentru *Vanity Fair*. Salariul era de patruzeci de dolari pe săptămână – exact cu cât îi plătea pe Norah şi pe Ito – dar era sigură că va triumfa pe viitor. Şi-a comandat pe loc o grămadă de ţinute elegante de afaceri şi câteva pălării pe

care să le poarte la sediul revistei. Eu am fost expediat la Sf. Bonifaciu, iar tuşa Mame şi-a început cariera în afaceri.

Pentru a reconstrui evenimentele din toamna anului 1930 şi, în special, diversele încercări profesionale ale tuşii Mame, nu mă pot baza decât pe scrisorile ei expresive, dar nu mereu imparţiale. La *Vanity Fair* a rezistat exact o lună. Spre sfârşitul ultimei săptămâni, dl. Crowninshield şi dl. Nast au invitat-o la prânz şi i-au spus că reclamele ei, deşi spirituale, erau prea inexacte, şi că oricum aveau de gând să reducă personalul. Ca premiu de consolare, i-au publicat fotografia pe o pagină întreagă, îmbrăcată într-o rochie de seară Lanvin de trei sute de dolari, pe care şi-o cumpărase din salariul compensatoriu şi o sumă de bani câştigată la cursele de cai. Dl. Crowninshield i-a spus că era o femeie prea atrăgătoare ca să umble aiurea de una singură şi că ar face bine să se mărite şi să se aşeze la casa ei.

Şi următoarea slujbă a fost una din domeniul literar, doar că n-a durat la fel de mult. S-a angajat ca lector la editura lui Horace Liveright. Dl. Liveright era o veche cunoştinţă şi, cu toate că el şi tuşa Mame aveau micile lor diferende, se respectau reciproc din punct de vedere intelectual. Numai că tuşa Mame, ducându-se odată la una dintre obişnuitele ei serate, a luat cu ea singurul exemplar al unui manuscris palpitant care duhnea a untură de balenă, fiind scris de un explorator danez. Undeva între Jack Delaney's şi Cotton Club, manuscrisul s-a rătăcit. S-a ajuns la proces şi tuşa Mame şi dl. Liveright şi-au aruncat cuvinte dure. Un an mai târziu, o mică editură pe cale de afirmare a publicat o nouă versiune a cărţii, care s-a vândut în mai bine de o sută de mii de exemplare şi a fost transformată într-un film documentar de mare succes. De atunci, tuşa Mame se lăuda mereu că e în stare să *miroasă* de la o poştă un bestseller.

Neobosită în continuare, tuşa Mame a trecut la o altă ramură a artelor – cea a decoraţiunilor interioare. Nimeni

nu-i punea la îndoială bunul gust, cu toate că, uneori, era cam bizar. Tuşa Mame deținea anumite calități de netăgăduit, foarte importante în domeniul decorațiunilor: era fermecătoare, avea fler şi originalitate şi cunoştea o mulțime de persoane influente. Prin urmare, era logic ca tuşa Mame să ajungă să ardă gazul prin atelierul rococo al lui Elsie de Wolfe şi al veselelor sale ajutoare.

Grație chemării sale, aşa cum o numea ea, şi a abilității de a întreține interlocutorul pe teme precum regența şi directoratul, a obținut o slujbă pentru care nu doar că era plătită bine, dar mai şi primea nişte comisioane generoase. Numai că, oricât de familiarizată era cu privire la artele decorative din Franța, sufletul tuşii Mame avea mai degrabă o slăbiciune pentru curentul Bauhaus din München decât pentru ornamentele *rocaille* şi *coquille* de Versailles.

Cu toate astea, pentru o vreme, a reuşit să-şi înfrângă impulsurile progresiste şi să supraviețuiască în rândul angajatelor lui Elsie de Wolfe, ciripind despre aplicele aurii pentru lambriuri şi despre ceasornicele discutabile cu cupidoni. Sub privirile vigilente ale unei supraveghetoare, tuşa Mame a decorat intrarea unui vestibul de pe Fifth Avenue, o sufragerie din Oyster Bay şi un budoar din Gracie Square, toate în stil Ludovic al XV-lea. Apoi, complet singură, a decorat în stil Prud'hon apartamentul din Algonquin al prietenei sale Vera, cu alte cuvinte l-a umplut cu o grămadă de rebuturi datând din Vechiul Imperiu pe care le dezgropase din Avenue A. Încăperile şi locatara lor au ajuns chiar în paginile revistei *Home Beautiful*, eveniment care i-a adus tuşii Mame o scrisoare elogioasă din partea domnişoarei de Wolfe în persoană, pe lângă o celebritate neaşteptată în rândul contrabandiştilor de alcool, singurii care-şi permiteau să dea bani pe mobila scumpă de anticariat. La început, a fost puțin surprinsă de triumful ei amețitor, dar, după ce a reuşit să decoreze încă trei sau

patru apartamente în Central Park West, tuşa Mame s-a plictisit de cariatide şi coloane şi a fost cuprinsă din nou de fiorul modernist. Din punct de vedere estetic era fără îndoială un progres, însă financiar, a fost o catastrofă.

Marea şansă a mătuşii Mame s-a ivit în toamnă, când a intrat în atenţia unei oarecare doamne Riemenschneider din Milwaukee, al cărei regretat soţ făcuse avere în industria berii fără alcool. Ajungând să fie prea importantă pentru Milwaukee, doamna Riemenschneider visa la New York şi la o poziţie socială pe care doar o grămadă de bani şi calităţile moştenite de la trei sau patru generaţii anterioare o pot obţine. Numai că ea nu era deloc dispusă să aştepte trei sau patru generaţii. De altfel, în 1930, piaţa aparţinea celor care puteau să plătească în numerar, iar ea avea o grămadă de bani. După numai câteva ore petrecute la New York, şi-a cumpărat o căsuţă elegantă pe East Sixties şi i-a înmânat tuşii Mame un cec de o sută de mii de dolari pentru a-i decora locuinţa în stil „Fontain-blou". Apoi, a luat drumul Parisului ca să-şi cumpere haine, nu înainte de a-i smulge tuşii Mame promisiunea că totul avea să fie gata până la Crăciun.

Casa a fost într-adevăr gata până la Crăciun, dar la fel şi tuşa Mame. Atracţia spre arta modernă din München s-a dovedit a fi de nestăvilit – aproape în aceeaşi măsură ca şi invectivele doamnei Riemenschneider când s-a întors şi a descoperit că faţada de marmură a sclivisitei sale vile fusese înlăturată, majoritatea pereţilor dărâmaţi şi încăperile decorate cu cele mai moderne piese de mobilier din inox, sculpturi din sârmă şi obiecte de artă cubistă pe care banii sau imaginaţia le puteau crea. Înainte să se întoarcă în Milwaukee, doamna Riemenschneider a obţinut un ordin judecătoresc prin care firma de decoraţiuni nu doar că trebuia să-i restituie suta de mii de dolari, ci era obligată totodată să-i restaureze locuinţa.

Povestea a ajuns în ziare, care au exploatat-o la maximum. Aliteraţii precum „artă ateistă”, „barbarism bolşevic” şi „manie modernă” au fost vehiculate în presa tabloidă zile în şir. Tuşa Mame a fost botezată „Madam Descreierata” de către un autor de titluri inspirat, iar doi editorialişti au publicat articole care începeau în felul următor: „Ce poate să picteze Picasso şi n-o poate face mai bine băiatul meu de clasa a patra?” Tuşii Mame i s-a făcut vânt de la Elsie de Wolfe.

Deşi înfuriată şi umilită de ceea ce ea numea ignoranţa maselor, tuşa Mame nu era încă pregătită să renunţe la cruciada ei pentru ultramodernism. În toiul bătăliei, şi-a găsit chiar câţiva aliaţi, unul dintre ei fiind un tânăr sculptor visător pe nume Orville, care avea propria roată de olar şi crea „cele mai încântătoare vase de ceramică”. Aşa că tuşa Mame a decis să-şi investească tot capitalul într-un parteneriat cu el. Aveau de gând să-şi deschidă un magazin de suveniruri „dedicat curajului, experimentului, provocării, noului şi modernului”, îmi zicea în scrisoare.

„Of, Patrick, dragul meu”, mi-a scris ea, „va fi cu totul diferit de orice alt magazin din New York. Aşteaptă numai şi vei vedea. Va vui tot New Yorkul!”

Maison Moderne, cum a fost denumit stabilimentul, era *într-adevăr* diferit de orice alt magazin din New York – sau, cel puţin, de cele pe care le văzusem *eu*. Era situat într-un şir de locuinţe cu faţada de cărămidă roşie de pe Fifty-fourth Street. Avea o vitrină mare, în formă de amibă, şi o uşă circulară verde-brotăcel. Pereţii erau vopsiţi într-un roşu-violet fără concesii, brutalizaţi de o încâlceală de tuburi de neon, iar încăperea era plină de cea mai bizară adunătură de scrumiere, farfurii, ace de ceramică şi alte chestii pe care tuşa Mame le numea *objets d’art*.

Maison Moderne s-a deschis în ziua în care am sosit acasă pentru vacanţa de Crăciun şi a atras puhoi de lume. Dar cei

mai mulți dintre ei, după şocul inițial, au spus că veniseră doar să arunce o privire. Tuşa Mame se simțea în elementul ei, agitându-se încolo şi-ncoace într-o salopetă viu colorată şi cu o țigară atârnându-i în colțul gurii. În prima zi, a făcut vânzări în valoare de aproape paisprezece dolari şi s-a bucurat de o mare atenție din partea ziariştilor.

Însă tuşa Mame n-a părut să bage de seamă răutățile scrise de ei.

— E pură reclamă, iubițelul meu. N-aş fi reuşit să cumpăr atâta spațiu publicitar în ziare nici cu cincizeci de mii de dolari. Ai văzut ce fotografii superbe au apărut în *American* cu platoul pentru sandvişuri în formă de fetus al lui Orville? Publicitate gratuită, dragul meu. Nu trebuie să-ți faci griji când se vorbeşte despre tine, ci atunci când *nu* se vorbeşte.

Poate că avea dreptate, fiindcă a doua zi publicul era încă şi mai numeros. Tuşa Mame se învârtea printre clienți ciripind ca un canar nebun şi m-a trimis de două ori după cafea şi de trei ori după țigări Melachrino. Pe la ora unu, publicul se înmulțise atât de mult şi vânzările deveniseră atât de grase, încât a trebuit s-o pună pe Norah să se ocupe de casa de marcat, în vreme ce eu am fost nevoit să stau în camera din spate, îngropat în câlți până la brâu, împachetând neverosimilele obiecte ceramice ale tuşii Mame. Se putea spune orice despre Maison Moderne, dar un lucru era sigur: se bucura de atenția publică.

Era trecut de şase când tuşa Mame a scăpat şi de ultimul client şi s-a prăbuşit în camera din spate într-un morman de câlți.

— Oh! Am reuşit, am reuşit, am reuşit! a cântat ea. Dă-mi o țigară, dragul meu, mătuşa ta e pur şi simplu epuizată!

S-a întins cu voluptate şi a suflat un nor de fum.

— Cât crezi că am încasat azi, Norah, o sută?

— O, mai mult de atât, a răspuns Norah radiind. Cinci, şase, poate chiar şapte sute.

— Dar e divin! a exclamat tuşa Mame.

A tras încă o dată extaziată din ţigară, apoi a ţâşnit ca un arc în picioare.

— Dumnezeule, i-am promis Neysei McMein că o să bem un cocktail împreună şi am întârziat deja câteva ore! Sfinte Sisoe, mi-a promis că va crea nişte modele pentru noi şi am uitat complet. Hai, copile, adu-mi haina şi fluieră după un taxi. Trebuie s-o şterg!

— Ce să fac cu toţi banii ăştia? a întrebat-o Norah.

— Lasă-i în casa de marcat, şi-aşa punem totul sub cheie. Dumnezeule, cheamă un taxi, Patrick, vă duc pe amândoi acasă.

A încuiat uşa şi am plecat cu toţii.

În acea noapte, un „holocaust de origine necunoscută", aşa cum l-au numit tabloidele, a distrus aproape jumătate din clădirile de pe East Fifty-fourth Street. A fost nevoie de trei echipaje de pompieri pentru a stinge incendiul, iar cele rămase din Maison Moderne ar fi putut încăpea cu uşurinţă într-una dintre încântătoarele scrumiere care se găseau de vânzare cu doar o zi înainte.

— O, Patrick, ce festă crudă mi-a jucat destinul, s-a plâns tuşa Mame. Să se aleagă praful de toată afacerea mea curajoasă! Slavă Domnului că am trimis chiar săptămâna trecută cecul pentru asigurarea în caz de incendiu.

Şi-a suflat nasul cu eleganţă şi a început să caute într-o cutie goală de cristal.

— La naiba, a izbucnit ea, nu găseşti o ţigară în toată casa. Patrick, fii bun şi dă-mi geanta, am acolo un pachet.

Sporovăind în continuare vioaie, a început să scotocească prin poşeta din piele de reptilă. Deodată, a încremenit şi s-a făcut palidă.

— O, nu! a rostit în şoaptă, scoţând din poşetă un plic lung, adresat Companiei Internaţionale de Asigurări Maritime şi Contra Incendiilor din Hartford, Connecticut.

***

După costisitorul dezastru de la Maison Moderne, tuşa Mame a hotărât că, la urma urmei, era mai bine să lucreze pentru alţii. În acea perioadă, datorită pasiunii ei pentru ţesăturile exotice, îşi cumpăra majoritatea hainelor de la Jessie Franklin Turner, un magazin de dimensiuni medii, frecventat de clienţi cu venituri consistente. „Un loc atât de plăcut şi de intim", îmi spunea tuşa Mame într-una din scrisori, „clienţii par aproape nişte vechi prieteni, sau nişte oaspeţi – ceea ce, desigur, şi sunt". Având în vedere datoriile tuşii Mame care se tot acumulau, într-o zi doamna Turner, sperând să recupereze ceva, a decis să-i propună vechii ei prietene un post de vânzătoare – „de fapt, de *vendeuse*[15], dragul meu, care e puţin diferit", îmi scria ea.

Tuşii Mame îi plăcea la nebunie să lucreze printre hainele frumoase şi scumpe şi se întorcea acasă aproape în fiecare seară cu o nouă creaţie Jessie Franklin Turner. În iarna lui 1931, afacerile mergeau îngrozitor, dar tuşa Mame avea multă încredere în ea însăşi.

Problema era, din păcate, nefericita ei candoare, care îi încânta pe mulţi, însă îi jignea pe tot atâţia. Şi, într-adevăr, sinceritatea debordantă pentru care era celebră a trădat-o când doamna Turner a auzit întâmplător ce-i spunea unei matroane capricioase de proporţii copleşitoare:

— Dragă doamnă, nu avem absolut *nimic* care să vă încapă. Hainele noastre nu vi se potrivesc deloc – sunt mult

---

15 *Vânzătoare*, în franceză, în original. (n.tr.)

prea strâmte. Dacă vreți un sfat prietenesc, duceți-vă la raionul Grăsuța Elegantă de la Lane Bryant.

S-au aruncat cuvinte tăioase şi clienta a ieşit val-vârtej pe uşă, fără să aibă de gând să mai calce vreodată pe-acolo. Un sfert de oră mai târziu, după ce a primit la rândul ei un sfat prietenesc de la proprietară, şi anume că ar face bine să-şi găsească un soț bogat – şi repede – care să-i plătească nota de plată acumulată, tuşa Mame îi călca pe urme.

Ultima haltă a mătuşii în industria vestimentară a fost la Henri Bendel, unde, grație siluetei ei svelte şi îndelungatei prietenii cu dl. Bendel, a lucrat ca model pentru rochiile de zi un pic mai mult de-o săptămână, adică până în ziua în care un babalâc pervers cu o putere inestimabilă de cumpărare s-a gândit s-o pişte de elegantul ei posterior, episod care a dat naştere unei discuții urâte şi concedierii pe loc a tuşii Mame. Mai târziu, dl. Bendel i-a trimis tuşii Mame o scrisoare emoționantă prin care îi transmitea cele mai profunde regrete pentru întreaga chestiune, dar că, la urma urmei, ea era o doamnă şi o femeie rafinată şi că putea şi *trebuia* să aspire la ceva mai bun decât o slujbă de simplu manechin. Iar acel ceva mai bun, concluziona dl. Bendel, era o căsnicie.

Însă tuşa Mame era hotărâtă să demonstreze că putea să-şi poarte singură de grijă într-o lume a bărbaților. Într-o seară, a cunoscut la Twenty-one Street un tânăr zelos dintr-o familie de viță nobilă din Baltimore care intenționa să investească capital într-un bar clandestin. Se gândea la o bodegă mică şi foarte selectă şi, întrucât el nu cunoştea aproape pe nimeni în New York, pe când tuşa Mame îi cunoştea pe toți, a rugat-o să îi dea o mână de ajutor să intre în cercurile potrivite. La început, tuşa Mame a fost rezervată, dar avea nevoie disperată de bani şi, la urma urmei, după cum mi-a scris, locul nu avea să fie „*doar* o speluncă sordidă, ci un club cu adevărat exclusivist, cu

membri aleşi pe sprânceană, în care doamnele şi domnii vor putea să bea ca nişte oameni civilizaţi, să ia cina şi să joace o partidă sau două de bridge. Practic, e vorba de un serviciu *în folos public*".

Cei doi au găsit un vechi conac pe Forties Street, care părea făcut anume pentru genul lor de aventură – nu întâmplător, doar în ultimii doi ani se numise, pe rând: Tony's, Funestul Bar al lui Belle, Vechea Plantaţie, iar Tony's, Alt Wien, Paris Soir (sau Scursura, nu e prea clar), Vezuviul lui Victor, Chez Cocotte, Casa York, Veselul Madrid şi din nou Tony's. Fără să ţină seama în niciun fel de precedente, tuşa Mame şi tânărul din Baltimore au zugrăvit din nou localul, l-au rebotezat Club Continental şi-au dat drumul afacerii.

Toţi cei care au apucat să viziteze localul au fost de părere că noii proprietari făcuseră o treabă minunată. Au trimis invitaţii gravate şi carduri de membru celor mai de seamă oameni din comunitate şi din lumea artelor. Au angajat unul dintre cei mai cunoscuţi barmani din New York, un bucătar francez, o orchestră maghiară, un portar irlandez, un ospătar-şef italian şi o dansatoare spaniolă pe care o chema Euthanasia Gómez, sau ceva de genul acesta. Ca atracţii suplimentare, tuşa Mame era perfect dispusă, dacă situaţia o cerea, să cânte la pianul cel alb şi chiar să interpreteze câteva cântecele din repertoriul ei franţuzesc. Dar n-a mai apucat. Cu obsesia lor să facă totul ca la carte, tuşa Mame şi tinerelul au uitat cel mai important lucru, şi anume să plătească poliţiştilor taxa de protecţie. Drept rezultat, în seara marii deschideri, tocmai în momentul în care vâltoarea mondenă atingea apogeul, Club Continental a fost luat cu asalt de poliţişti, sticlele şi decoraţiunile au fost distruse cu topoarele, iar tuşa Mame şi toţi clienţii selecţi ai localului au fost luaţi pe sus cu duba.

La ceva timp după aceea, prin amabilitatea lui Frank Case, tuşa Mame a demarat în incinta hotelului Algonquin un serviciu de cumpărături personale pentru cei cazați acolo. Păcat că, în 1931, clienții hotelului Algonquin se numărau pe degetele de la o mână, şi, în orice caz, gusturile tuşii Mame erau ori un pic cam extreme, ori mult prea costisitoare. Aşa că şi-a petrecut mare parte din primăvară în foaier, stând la taclale cu vechii prieteni care se întâmpla să treacă pe acolo. Pentru a scăpa de datorii, a fost nevoită să-şi vândă aproape toate perlele şi un inel cu safir stelat, iar când m-am întors acasă în vacanța de vară, era sătulă până peste cap să stea printre palmierii în ghiveci de la Algonquin.

După asta, a început să bată Riverside Drive în lung şi-n lat, încercând să vândă din uşă în uşă oale şi cratițe din aluminiu, de care se părea că nimeni nu avea nevoie. În orice caz, în ziua în care directorul de vânzări a încercat s-o seducă, ea i-a tras o palmă zdravănă peste față şi aşa a fost concediată.

În iulie, a fost angajată ca secretară la un fabricant de şireturi; nu ştia să stenografieze, dar reuşea să scrie destul de repede şi bătea la maşină nişte scrisori care păreau cât de cât în regulă. Însă, în trei săptămâni, fabricantul nu a produs absolut nimic, cu atât mai puțin un cec de salariu, aşa că lucrurile s-au încheiat acolo.

În august, tuşa Mame a scris o tragedie greacă în treizeci de scene, care prevedea un cor de două sute de voci. I-a înmânat-o agentei Annie Laurie Williams, care a spus că avea unele calități, doar că nu prea se găseau producători dispuşi să-şi asume riscuri.

Într-o dimineață de septembrie, lăudându-se cu nu se ştie ce recomandări, tuşa Mame s-a angajat ca telefonistă la o companie de asigurări. A fost la un pas să moară electrocutată şi s-a întors acasă înainte de prânz.

A urmat apoi o scurtă aventură în domeniul afacerilor imobiliare. În 1931, toată lumea schimba apartamentele mari şi costisitoare pe altele mai mici şi mai ieftine, dar tuşa Mame şi-a fermecat un prieten şi l-a convins să cumpere o locuință de mari dimensiuni într-o clădire care la scurt timp s-a dovedit a fi complet pustie, aşa că toate cheltuielile de întreținere au căzut pe spinarea bietului client. Ca să-l scape de faliment pe nefericit, tuşa Mame a trebuit să renunțe la comisionul cuvenit, şi, la scurt timp, nişte probleme cu propria-i ipotecă au făcut-o să devină foarte circumspectă în privința chestiunilor imobiliare.

Când a sosit vremea să mă întorc la şcoală, tuşa Mame ajunsese să fie strânsă rău cu uşa de creditori. A fost nevoită chiar să se supună umilinței de a solicita companiei fiduciare rambursarea cheltuielilor mele de întreținere.

Scrisorile pe care mi le trimitea în perioada aceea păreau biletele de adio ale unui sinucigaş. Dar la începutul lui octombrie, am primit una în care se simțea avântul de altădată:

„Dragă băiete,
N-ai să ghiceşti niciodată ce urmează să se întâmple! Tuşa Mame revine pe scenă! M-a sunat Vera să luăm prânzul împreună, aşa că am profitat de ocazie şi i-am povestit prin ce ghinioane înspăimântătoare am trecut. De aici am ajuns să depănăm amintiri din vremurile bune, când făceam amândouă parte din compania *Chu Chin Chow*. Cât am mai râs de agentul de pază din hotelul ăla din Indianapolis şi de toată încurcătura de acolo!

În fine, ca să nu bat apa-n piuă, Vera urmează să joace într-un nou spectacol şi mi-a aranjat să dau şi eu o probă pentru un rol secundar. Voi fi Lady Iris, o aristocrată engleză. Oh, mă simt de parcă suntem iar copilițe, să jucăm împreună după atâția ani de zile!

Dar ține-te bine, iubițelul meu, că partea cea mai bună abia acum urmează. Premiera va avea loc luna viitoare, ştii unde? În *Boston*! Îți dai seama, vei putea asista la marea revenire pe scenă a mătuşii tale chiar din prima seară! Nu-i aşa că arzi de nerăbdare? Acum trebuie să te las, mă aşteaptă repetițiile!"

Vera Charles era, în principiu, cea mai bună prietenă a tuşii Mame. N-a fost niciodată o mare actriță, poate nici măcar una foarte bună, dar era, în schimb, o mare *vedetă*. Plăcea mai ales femeilor. Publicul de la matineu o adora.

Domnul Woollcott a scris odată despre ea: „Vera Charles este probabil singura actriță în activitate care schimbă mai multe rochii de scenă decât expresii faciale". Din acel moment, Vera nu i-a mai vorbit niciodată, dar Woollcott avea dreptate. Juca de fiecare dată cam acelaşi rol, şi anume o aristocrată încântătoare dintr-un regat balcanic necunoscut, avea mereu un soț care o neglija şi era dorită de un alt bărbat. Piesa era îngrozitoare pe hârtie, dar spectacolul grozav pe scenă, şi *gospodinele*, îngrămădite până la refuz în autobuze, se întorceau istovite la Montclair, cu obrajii încă uzi de lacrimi de iubire şi invidie.

În marea zi a premierei, directorul m-a învoit de la antrenamentul de hochei şi m-am grăbit să ajung la Boston, unde tuşa Mame era cazată la Ritz. Băiatul de serviciu m-a condus până în apartamentul ei; am găsit-o în cadă, cântând:

— Sunt Chu Chin Chow/ şi vin din Chi-na / de fapt din Shanghai.

A ieşit din baie, caldă şi trandafirie.

— Dragule, ce mă bucur c-ai venit! Uşurel, să nu mă ciufuleşti. Acum, iubițel, tuşa Mame te roagă să dai fuguța şi să-i aduci nişte bomboane mentolate de tuse. Eu trebuie

neapărat să mă întind puțin în cameră, pe întuneric, cu un astringent revigorant pe față – să-mi întindă puțin pielea, înțelegi tu –, să-mi relaxez gâtul şi să-mi repet replicile. După asta, poate mâncăm aici o supă şi puțină pâine prăjită, înainte să plec la teatru, ce zici? Ah, ce emoție să-mi văd din nou numele pe afiş! Vera mi-a dat o scenă împreună cu ea în ultimul act. Hei, să nu cumva să mă faci să-mi uit cutia cu bijuterii. La repetiția generală aveam un aer trist cum nici nu-ți imaginezi îmbrăcată numai în rochia de bal!

Am cinat la şase, după care tuşa Mame şi-a sunat prietena să-i ureze noroc, aşa cum se obişnuia. Am ajuns la Teatrul Colonial la şapte şi, din locul meu în primul rând, am urmărit cum se umplea sala cu matroane bostoniene nerăbdătoare, fiecare târându-şi după ea soțul lipsit de chef, şi cu o adunătură de băieți de la Harvard care nu arătau foarte cuviincios.

În sfârşit, s-a ridicat cortina. Era acelaşi spectacol obişnuit al Verei, care, la douăsprezece minute de la începerea primului act, îmbrăcată într-o magnifică rochie bej cu blană de jder, şi-a făcut apariția pe scenă, s-a oprit fix în mijloc, şi a aşteptat grațioasă ca potopul de aplauze să înceteze. Apoi, primul act a decurs după un scenariu care, cel puțin deocamdată, nu prevedea participarea tuşii Mame.

În actul al II-lea, Vera a fost superbă într-o costumație de catifea verde-măsliniu, iar când s-a schimbat într-un neglijeu diafan albastru, cucoanele din sală au început să emită țipete şi suspine de-a dreptul stânjenitoare. De tuşa Mame însă, în continuare nici urmă.

Când cortina s-a ridicat pentru a treia oară, pe scenă se aflau Vera, într-o rochie de seară care i-a adus aplauze tumultoase, şi celălalt bărbat. Între timp, în spatele scenei părea că se desfăşoară o petrecere de gală: răsunau notele unui vals cadențat şi o conversație foarte animată. Apoi,

dintr-odată, o voce cunoscută, cel puțin pentru mine, s-a auzit peste toate celelalte:

— Oooh, Lord Dudley! Încă puțină şampanie, vă rog!

Totodată, am avut impresia că aud un clinchet îndepărtat şi slab de clopoței.

Vera părea puțin stânjenită, dar şi-a continuat rolul, cu accentul ei londonez ininteligibil încă şi mai pronunțat:

— Dar, Reginald, cuum să faceem aşa ceeva – să fugiim împreună în felul ăssta – ar fi o nebuniie; o nebuniie de-a dreptuul şi de-a dreptuul încântătoaare.

— Vaaaai, Lord Dudley, aş putea dansa toată noaptea! am auzit vocea inconfundabilă a tuşii Mame venind din coridoarele laterale.

Şi din nou, misteriosul clinchet de clopoței. Făcea notă discordantă cu zgomotele din culise ale oamenilor care participau la piesă. De la balcon, se auzi un chicotit.

Vera şi-a pipăit coafura rigidă şi a început din nou:

— Aascultăă, Rrrreginald, ar fi o nebuniie. Eeu aparțiin unei luumi, tuu aalteia. S-ar puteea să găăsim fericireea pentruu o clipăă, dar ne-am urî reciprooc— daa, şi unuul pe celălaalt – pentru ce-am făcuut. Aascultăă, e mai bine să ne despăărțim acuum; acuum, cât încă mai preețuim extaazul de caare ne-am bucuraat. Haide! Ia-mă în braațe, săruută-mă pentru uultimaa oară şi aapoi, aadio. Reepede, Rrrreginald, îii auud pe ceilalți veniiind.

Muzica a început din nou şi o mulțime de cupluri îmbrăcate festiv au năvălit pe sub arcadă. Zgomotul clopoțeilor s-a intensificat şi, la scurtă vreme, un fulger roşu a apărut pe scenă făcând piruete.

— Vaaai, Lord Dudley, dar valsați absolut divin! a exclamat tuşa Mame.

Vera a împietrit. Clopoțeii răsunau tot mai strident. Cu o voce care amintea foarte bine o sirenă, sau o goarnă, Vera a strigat:

— Aaah, intrați cu toțiii! Aam ceeva să văă spuun!

Nobilii oaspeți au înaintat şi s-au aşezat artistic, în grupuri, cu fața către Vera. Dar în clipa aceea ajunse distinct la urechile tuturor, un zăngănit metalic. Cei de la balcon au început să chicotească. Mi-am mutat privirea spre tuşa Mame. Arăta adorabil, într-o rochie frumoasă ca para focului, doar că la încheieturile mâinilor purta câte un set de brățări confecționate din clopoțeii de argint ai unui templu budist – un cadou de la un admirator de mult uitat.

Orchestra a fost cuprinsă de o undă de voioşie, iar Vera era atât de furioasă încât a rostit următoarea replică urlând din toți rărunchii. Degeaba, pentru că zornăitul clopoțeilor şi râsetele ar fi acoperit chiar şi o sirenă de ceață. Vera a înaintat către rampă, a fixat grindele acoperişului, şi şi-a rostit din nou replica:

— Am spuus că, pâână la uurmă, n-aam să mă măriiit cu Rrreginald. Loocul meeu estee acaasă, lângăă priințul Alexisss. Treebuie să mă întorc, să mă întorc în lumeea meea.

Apoi, s-a întors spre tuşa Mame cu o privire care ar fi paralizat chiar şi un tigru bengalez, şi i-a şuierat:

— Lady Irriss, sunteți atât de drăguță să sunați, să-mi aducă haaina?

— Desigur, prințesă, a rostit tuşa Mame cu o adâncă plecăciune, făcând clopoțeii budişti să răsune asurzitor.

Vera ar fi putut să renunțe la replica cu sunatul, dar cei de la balcon au adorat-o. Au izbucnit în hohote de râs şi s-au auzit o grămadă de tropăituri.

Apoi s-au auzit din nou clopoțeii, iar tuşa Mame, foarte agitată, s-a apropiat de Vera cu o mantie uriaşă de şinşila

şi, pentru câteva clipe, clinchetul brăţărilor ei a fost parţial înăbuşit de faldurile blănii.

— Daţi-mi voie să vă ajut, prinţesă, a spus tuşa Mame cu o voce răsunătoare.

I-a pus mantia pe umeri, care s-a desfăcut ca o jaluzea, stârnind zăngătul de clopoţei la intensitate maximă. Dar uitându-mă mai bine, am observat îngrozit că i-o pusese cu susul în jos.

— Mulţumeesc, Lady Iris, a urlat Vera, învăluindu-se în mantie.

Când şi-a dat seama că pe umeri avea tivul, pe când gulerul se târa pe jos în urma ei, pe chip i-a apărut o expresie cumplită.

Chiar şi mie mi-a scăpat un chicotit isteric, care a durat până în momentul în care am remarcat că tuşa Mame părea să fi rămas agăţată de mantie. Vera a făcut câţiva paşi înainte, ca să-şi rostească ultima replică, iar tuşa Mame a urmat-o, cu braţul întins în mod inexplicabil, ataşat de posteriorul prietenei. Abia atunci am înţeles: una dintre brăţările ei se agăţase în blană.

Vera a mai făcut câţiva paşi înainte, fără să reuşească să scape de tuşa Mame, şi acompaniată de deja obişnuitul cor de clopoţei.

În cele din urmă, Vera s-a oprit.

— Dă-mi drumul! a mârâit ea.

— Vera, a chiţăit tuşa Mame, *nu pot*!

Sala se cutremura de râsete, fluierături şi tropote nereprimate. Vera şi-a zbierat ultima replică, în vreme ce tuşa Mame încerca în continuare să se elibereze, până când, slavă Domnului, a căzut cortina, învăluindu-le pe cele două doamne – care acum se păruiau – în falduri interminabile de velur prăfuit.

N-am să uit acea noapte câte zile voi trăi. Recuperându-şi accentul aspru din Pittsburgh-ul natal, Vera a făcut-o pe tuşa Mame în toate felurile posibile şi imposibile. Tuşa Mame era spăşită. Se zguduia de plâns, cu capul sprijinit pe măsuţa plină de produsele de machiaj.

— Dar, Ve-e-ra, spunea printre sughiţuri, astea erau singurele brăţări pe care le mai am. Nu mi-a mai rămas nimic!

Vera urla la ea ca o mahalagioaică.

— Mizerabilo, căţea ieftină şi profitoare ce eşti tu! Ai vrut să-mi strici premiera, nu-i aşa? Te *urăsc*! Pe tine şi pe tot neamul tău de neisprăviţi!

Vera şi-a continuat ţipetele şi injuriile până când impresarul ei a scos-o cu forţa din încăpere şi i-a trântit tuşii Mame pe măsuţa de toaletă preavizul de concediere.

Tuşa Mame a plâns încă multă vreme după ce teatrul se cufundase în întuneric. Repeta întruna:

Sunt singurele brăţări care mi-au mai rămas. Singurele!

Era aproape ora două când am reuşit în sfârşit să îi pun pe umeri haina de blană, să o târăsc până la un taxi şi să o duc înapoi la Ritz. Plângând necontrolat, m-a lăsat s-o ajut să se urce în pat. N-am crezut niciodată că un corp uman poate conţine atâtea lacrimi, iar când i-am luat mâna, mi-am dat seama că frigea. Atunci m-am speriat şi am chemat medicul hotelului.

A doua zi, o duceam pe tuşa Mame înapoi la New York cu ambulanţa. Încă plângea şi ardea de febră. Îmi strângea mâna atât de tare, încât am crezut că mi-a fracturat toate oasele, dar mai ales continua să delireze:

— Dar, Vera, erau singurele brăţări care mi-au mai rămas. Toate celelalte mi-au fost luate. Singurele mele brăţări, Vera. *Singurele*.

Ajunşi la New York, Norah a băgat-o în pat în stare de inconştienţă şi cu o temperatură cumplită. Norah şi Ito, la fel ca mulţi servitori în casă în timpul crizei economice, nu primeau pentru munca lor decât cazare şi masă, dar o venerau pe tuşa Mame. Norah a ajuns chiar să plătească din banii ei ambulanţa şi biletul meu de autobuz ca să mă întorc la şcoală. Am mai stat o vreme în dormitorul tuşii Mame, mototolind în mâini şapca de la Sf. Bonifaciu. Când m-am ridicat să plec, încă gemea şi delira, murmurând fraze de neînţeles despre brăţări. Norah stătea la căpătâiul ei şi îi mângâia mâna:

— Gata, drăguţă, gata, liniştiţi-vă. O doamnă drăguţă ca dumneata are nevoie doar de un bărbat cumsecade. O să vedeţi că-l vom găsi, dar până atunci trebuie să vă odihniţi şi să vă puneţi pe picioare.

Mi-am făcut atâtea griji pentru tuşa Mame că abia am reuşit să învăţ. Dar, de Ziua Recunoştinţei, am primit de la ea un bilet foarte formal, prin care mă anunţa că a acceptat o slujbă la Compania R. H. Macy. „Practic, până la Crăciun urmează să vând patine cu rotile, dar există oportunităţi excelente de avansare. Directorul de personal mi-a spus că cei de la Macy caută special oameni care au frecventat cele mai bune şcoli”.

Din acel moment, scrisorile ei erau din ce în ce mai vesele. Îmi spunea poveşti emoţionante sau amuzante despre viaţa la raionul de jucării în timpul freneziei de dinainte de Crăciun, cum ar fi cea a unei baronese austriece decăzute care vindea păpuşi vorbitoare, sau cea a unui fost profesor la M.I.T care făcea clienţilor demonstraţii cu Micul Chimist. Apoi, într-o notă copilăroasă, mi-a mărturisit că programul de formare fusese un chin şi că înnebunea când trebuia să completeze registrul de vânzări. „Dar acum”, îmi scria ea, „am găsit sistemul perfect: expediez toate patinele cu rotile cu plata la destinaţie. E cea mai simplă soluţie şi pentru

mine, şi pentru clienţi, care nu mai sunt nevoiţi să cheltuie pe loc o grămadă de bani câştigaţi cu greu. Cumpără acum, plătesc mai târziu. Găsesc că e ceva foarte chibzuit". Îmi mai spunea c-o dureau picioarele şi că detesta faptul că trebuia să se îmbrace mereu în negru, dar că era distractiv şi abia aştepta să mă vadă în vacanţa de Crăciun.

Casa era goală fără tuşa Mame, care era plecată toată ziua, iar când se întorcea seara, arăta palidă şi obosită. Dar era foarte încântată de magazin şi de sistemul ei cu plata la destinaţie.

Problema era că tuşa Mame avea încă multe facturi neachitate. În duminica de dinaintea Crăciunului am auzit-o întâmplător vorbind la telefon şi spunând printre lacrimi:

— ...dar cum credeţi că pot face rost de atâţia bani până în ianuarie? Vom pierde casa, nu e nimic de făcut.

Mai târziu, am auzit-o pe Norah spunându-i că Shaffer's solicita să le achite toţi banii înainte de 1 ianuarie, altfel o dădeau în judecată. Tuşa Mame a izbucnit şi mai tare în plâns şi a spus:

— Optsprezece dolari pe săptămână şi alocaţia aia lunară de mizerie... Nici măcar un cadou de Crăciun pentru Patrick nu pot să iau.

Dar mie nu-mi păsa de asta. Îmi pusesem deoparte toţi banii de buzunar şi-mi vândusem microscopul ca să pot să-i iau tuşii Mame un cadou. Amintindu-mi de nefaştii clopoţei, îi cumpărasem cea mai mare brăţară cu ştrasuri pe care am reuşit s-o găsesc la doisprezece dolari. M-am gândit că, purtată cu o haină de blană adevărată – chiar dacă era un pic uzată la spate – brăţara va părea autentică şi tuşa Mame va fi din nou fericită.

Dar lovitura de graţie a venit în Ajunul Crăciunului. Tocmai împachetam cadoul tuşii Mame, când am auzit închizându-se uşa de la intrare şi, imediat după, nişte

pantofi cu toc târându-se în sufragerie, dar fără obişnuitul salut exuberant.

Am coborât tiptil şi am văzut-o pe tuşa Mame şezând pe un taburet scund, cu haina de blană încă pe umeri. Îşi ținea fața îngropată în palme şi plângea înăbuşit.

— Tuşă Mame, am spus, de ce te-ai întors aşa devreme?

— Oh, Patrick, a suspinat ea, m-au... m-au... concediat. M-au dat afară de la Macy's!

Era sfâşietor s-o văd în starea aceea disperată, legănându-se înainte şi înapoi.

— Patrick, a spus oftând. N-a fost vina mea. El, el n-a vrut să ia patinele cu plata la destinație.

— Cine n-a vrut? am întrebat.

— Domnul ăla din Sud, a spus printre sughițuri. Părea un bărbat atât de cumsecade, de educat şi de plăcut. Şi nu arăta deloc rău, să ştii. A comandat douăzeci de pe-perechi de patine. După care, a început ea să plângă din nou, după care am încercat să-i dau formularul de plată la destinație, dar el nu m-a lăsat. Voia să plătească pe loc şi să p-plece cu ele. Şi – şi eu i-am spus că nu mă pricep să i le dau decât cu plata la destinație. Şi atunci el... Of, Patrick, sunt sigură că nu era strâmtorat – avea un palton încântător din păr de cămilă şi o pălărie Cavanaugh – şi, în plus, stătea la St. Regis, plata ar fi făcut-o cei de acolo... era vorba doar de cincizeci şi unu de dolari...

— Dar, tuşă Mame, ce s-a întâmplat, ce-a făcut acest domn?

— Of, Patrick, era un om foarte de treabă, şi a cumpărat atâtea patine şi părea tare politicos şi prietenos, şi eu i-am zis că i le trimit prin curier, dar el mi-a zis că erau pentru un or... un orfelinat şi voia să le ia cu el, aşa că eu a trebuit să-i mărturisesc că din păcate nu mă pricep decât la expediții prin curier, şi că domnişoara Kaufmann era la... la

toaletă şi nu mă putea ajuta cu... cu registrul de vânzări, şi atunci domnul acesta mi-a zis că poate reuşeşte el să mă ajute să rezolv cu încasările şi...

A izbucnit din nou în hohote de plâns.

— ...a ocolit tejgheaua şi a venit să mă ajute să completez chitanța şi – of, Patrick, chiar începeam să înțeleg cum se fac încasările – şi el era atât de plăcut şi tocmai completam cum trebuie chitanța, când a apărut şeful de raion şi m-a întrebat: „D-dar ce se întâmplă aici, domnişoară D-Denis?", şi atunci domnul a izbucnit în râs şi i-a spus care era problema, iar şeful de raion a zis că i se pare in-cre-di-bil ca un angajat al Macy să nu ştie cum se completează corect o chitanță, după care m-a înşfăcat de braț şi m-a târât la Personal şi le-a zis ălora că eram cea mai toantă angajată din în-întreg raionul de jucării!

Şi aici plânsul s-a transformat într-un sughiț incontrolabil.

— Continuă, tuşă Mame. Ce-a făcut atunci domnul?

— El... el nu era de față, şeful de raion m-a luat de-acolo într-o secundă. Şi când te gândeşti că am vândut mai multe p-patine decât toate celelalte.

— Şi după aia ce s-a întâmplat?

— Ce să se întâmple... mi-au zis că vor să mă dea drept ex-exemplu şi m-au co-o-oncediat pe loc.

În amurgul timpuriu de decembrie, sufrageria se întuneca tot mai mult. Dar tuşa Mame, cuprinsă de o suferință surdă, nu dădea semne că ar vrea să se mişte – continua să suspine încet şi să se legene înainte şi-napoi. La ora şase, a intrat Ito să aprindă lămpile şi, un minut mai târziu, a venit şi Norah, care a încercat din răsputeri s-o consoleze, însă tuşa Mame nu făcea decât să plângă fără oprire.

M-am gândit că n-ar fi bine să o las singură, ca nu cumva să facă vreun gest necugetat, aşa că m-am dus şi m-am

aşezat într-un colţ întunecat. Haina de blană îi alunecase de pe umeri şi rămăsese în rochiţa neagră de vânzătoare. Era foarte palidă la faţă şi obrajii îi erau uzi de lacrimi.

Atunci s-a auzit soneria de la intrare. Într-o clipă şi-a făcut apariţia Ito, îmbrăcat în sacoul alb, impecabil ca întotdeauna.

— Domnul Burnside venit să vadă pe doamna.

— S-spune-i că nu-s acasă, a răspuns impasibilă tuşa Mame.

— Încercat să spun că doamna nu primeşte, dar el zice im-important. Vine de la magazin.

Tuşa Mame şi-a ridicat privirea.

— Oo, atunci trebuie să-l primesc. Poate vor să mă angajeze înapoi, a spus ea însufleţindu-se.

Ito a poftit înăuntru un bărbat – foarte înalt şi foarte chipeş – pe care nu-l mai văzusem până atunci. Purta un palton din păr de cămilă şi o pălărie maro.

Tuşa Mame l-a privit înmărmurită:

— *Dumneata* erai! Nu vă e de ajuns că mi-am pierdut slujba din cauza dumitale? Aţi venit să mă persecutaţi şi aici? Poate vreţi să mă daţi afară şi din casă?

— Vă rog, doamnă, a spus străinul, am bătut magazinul în lung şi-n lat încercând să aflu cine sunteţi şi cum aş putea lua legătura cu dumneavoastră. Când s-a întors superiorul dumitale, l-am întrebat unde aţi dispărut şi mi-a zis că aţi fost concediată. I-am zis că au făcut o greşeală, am încercat să-i explic că fusese doar vina mea şi l-am rugat să-mi spună măcar cum vă cheamă, dar el mi-a răspuns că era contrar politicii Macy's să dezvăluie numele angajaţilor. Am încercat să insist, să-l fac să înţeleagă că n-ar fi trebuit să concedieze o domniţă atât de drăguţă ca dumneata. Ştiţi ce i-am spus? I-am spus: „Domnilor, e prima oară în viaţa mea când mă distrez cumpărând ceva". Nici la biroul de angajări

n-au vrut să-mi dea vreo informație, dar, în cele din urmă, am întrebat o doamnă nemțoaică în vârstă şi foarte amabilă de la raionul de păpuşi şi în sfârşit v-am aflat numele de familie, dar doar atât, nu vă ştia nici prenumele, nici unde staţi, altfel nu mi-ar fi luat atâta să vă găsesc. Pe legea mea, am trecut pe la fiecare Dennis din cartea de telefon din New York.

A făcut o scurtă pauză, apoi a reluat:

— Domnişoară Dennis, am umblat cu taxiul prin tot oraşul. Acum, că v-am găsit, vă deranjează dacă îi plătesc şoferului şi-l las să plece acasă, la familia lui?

— Vă rog, a răspuns tuşa Mame, nu e ca şi cum nu mi-aţi fi făcut destule pe ziua de azi. Părea Jean Valjean încolţit în canal, cu toate astea a profitat de pauză ca să-şi pudreze nasul şi să se pieptene puţin.

Domnul Burnside s-a întors şi şi-a scos paltonul.

— Vă rog, a spus el, îngenunchind lângă tuşa Mame, nu vreau să fiţi supărată pe mine din cauza slujbei. Mă simţeam groaznic de vinovat că v-aţi pierdut locul de muncă din cauza mea şi venisem să vă ofer o poziţie în compania mea, Dixie Belle Enterprises. Dar acum, a spus el uitându-se admirativ prin cameră, înţeleg că în realitate banii nu sunt o problemă, adevărat? O doamnă cu un locşor drăguţ ca acesta nu are de ce să lucreze la Macy's.

Atunci, tuşa Mame şi-a lăsat capul pe spate şi a început să râdă. A râs şi a râs până când obrajii i s-au umplut iarăşi de lacrimi. De furie, chipul domnului Burnside s-a făcut de un roşu întunecat şi ochii îi scăpărau.

— Domnişoară Dennis, dacă sunteţi pusă pe glume, să ştiţi că mie nu mi se pare deloc amuzant. Mi-am petrecut toată după-amiaza căutându-vă în ordine alfabetică, şi eu...

Tuşa Mame a început să cotrobăie prin poşetă.

— Aşa e, domnule Burnside, a spus continuând să râdă ca o apucată, bineînţeles că banii nu sunt o problemă, şi acum o să vă demonstrez. Uitaţi-i – pe toţi – până la ultimul cent: un dolar şi treizeci şi cinci, treizeci şi şase... treizeci şi şapte... treizeci şi opt de cenţi.

Am auzit-o pe Norah care-mi şoptea ceva din hol şi-mi făcea semn cu degetul să mă duc la ea. Am ieşit în vârful degetelor din încăpere.

— Ieşi de-acolo, dragule, mi-a şoptit ea. Domnişoara Mame se întreţine cu un domn. Cu un domn din Sud!

Am plecat la etaj, în camera mea, şi am început să citesc *Bring 'Em Back Alive*[16], când tuşa Mame a urcat cu ochii strălucindu-i.

— Dragul meu, suntem salvaţi, mi-a şoptit ea. Mi-a oferit o slujbă la Dixie Belle Enterprises, care este o mare companie petrolieră. Voi lucra ca recepţioneră şi voi primi treizeci de dolari pe săptămână. E un om foarte politicos. M-a invitat şi la cină, la Armando's. Cred că o să mă duc, ştii, e un tip foarte drăguţ. Şi, la urma urmei, a ridicat ea din umeri, de ce să refuzi o masă gratuită?

În timp ce se îmbrăca cu una dintre rochiile ei de la Turner pe care nu le plătise, i-am strecurat pe mână brăţara cu ştrasuri.

— Crăciun fericit, tuşă Mame, am spus.

Şi am adăugat repede:

— Să ştii că nu sunt diamante adevărate.

— Vai, dragul, dragul meu Patrick, a exclamat ea, este cea mai frumoasă brăţară din viaţa mea!

---

16 *Adu-i teferi înapoi*, carte de aventuri a exploratorului, actorului şi producătorului Frank Buck (1884-1950). (n.tr.)

Lângă haina de blană autentică şi zâmbetul ei fericit autentic, părea o brățară cu diamante autentice.

A doua zi, de Crăciun, tuşa Mame era radioasă – chiar dacă încă puțin mahmură – şi mi-a întins o cutie imensă de la Frații Brooks, în care am găsit primul meu costum cu pantaloni lungi.

— Crăciun fericit, iubițelul meu, a strigat ea, Crăciun fericit!

— Wow, tuşă Mame, mulțumesc! am zis eu.

Mai târziu, am observat că din dormitorul ei lipsea un anume tablou de Tiepolo[17], care înfățişa nişte oameni foarte religioşi, dar şi foarte goi. Era tabloul preferat al tuşii Mame, dar ea părea foarte fericită.

— Patrick, scumpule, a zis ea, dar nu m-ai întrebat nimic despre domnul din Sud.

Era adevărat, nu o întrebasem, dar m-a pus imediat la curent cu noutățile.

— E un bărbat încântător. Am fost la Armando's, am mâncat o friptură şi am vorbit, am vorbit, am vorbit întruna. Numele lui complet este Beauregard Jackson Pickett Burnside şi strămoşii lui au fost – într-un fel sau altul – patru generali confederați! Oh, străvechiul şi curajosul ținut din Sud! În fine, este un domn foarte politicos şi deține o mare companie petrolieră şi are nişte gene adorabile. Apropo, în seara asta vine la noi la cină.

Domnul Burnside nu s-a prezentat cu mâinile goale: mie mi-a oferit douăzeci de dolari cadou de Crăciun, lui Norah şi Ito le-a lăsat un bacşiş generos după ultima noastră masă

[17] Giovanni Battista Tiepolo (1696-1770), pictor baroc. (n.tr.)

luată pe datorie, după care a invitat-o pe tuşa Mame în oraş, s-o vadă pe Marilyn Miller[18].

Tuşa Mame a ieşit în oraş aproape toată săptămâna următoare. Domnul Burnside a invitat-o zilnic la prânz, la ceai, la cină şi la teatru. În ajunul Revelionului, au rezervat o masă la Central Park Casino, masă care însă a rămas goală, fiindcă ei s-au urcat într-un taxi şi au plecat în Maryland, „Mariaj-land", cum avea să-i spună ea ulterior.

Pe 1 ianuarie, mi-a telefonat din St. Regis.

— Patrick, iubițelule, mi-a spus ea, vorbeşti cu doamna Beauregard Jackson Pickett Burnside. Te invit să iei prânzul cu mine şi cu unchiul tău Beau!

Capitolul patru

Tuşa Mame

şi frumoasa din Sud

Pentru a întregi portretul personajului memorabil, articolul povestea cum simpatica domnişoară bătrână avea şi adevărate aptitudini sportive. Sau, cel puțin, şi le-a dezvoltat foarte rapid.

Din câte se pare, a început să-şi facă griji pentru faptul că, deşi orfanul era foarte isteț la şcoală şi reprezenta o companie încântătoare şi pentru ea, şi pentru pisică, nu avea un tată care să-l educe în activitățile bărbăteşti. Cu alte cuvinte, îi era frică să nu ajungă un şoarece de bibliotecă dacă nu lua repede atitudine. Aşa că s-a dus la Spalding de unde a procurat echipamentul sportiv necesar

[18] Marilyn Miller (1898-1936). Una dintre cele mai populare dive de pe Broadway, în anii 1920-1930. (n.tr.)

şi s-a apucat să-l înveţe pe băiat tot ce considera că trebuie să ştie. Totul a mers de minune şi, pe parcursul antrenamentelor puştiului, fata bătrână a devenit la rândul ei o atletă foarte bună – atât de bună, încât a câştigat jumătate din premiile Bâlciului din Danbury şi a doborât recordul feminin absolut la aruncarea greutăţii.

Ei bine, n-am să susţin acum că şi tuşa Mame a făcut toate astea, dar şi-a câştigat totuşi o anumită reputaţie în domeniu. De fapt, în anumite părţi ale ţării, realizările ei sportive de după ce s-a căsătorit cu dl. Burnside încă mai sunt amintite cu un amestec de uimire şi respect.

Unii oameni răutăcioşi susţineau că tuşa Mame s-a măritat cu dl. Burnside pentru bani. Recunosc că Beau era cel mai bogat holtei sub patruzeci de ani la sud de Washington, D.C. şi că lucrul acesta ar fi putut avea o anumită greutate asupra deciziei, nu zic nu. Dar tuşa Mame îl iubea sincer. Era pentru ea tată, frate, fiu, Moş Crăciun şi iubit.

Beau era un tip caracteristic zonelor din Sud, solid, jovial, înţelegător, adorabil. Provenea dintr-o familie bună, veche şi decăzută din Georgia, dar, spre onoarea lui, trebuie să spunem că era singurul dintre descendenţii de generali care nu se tânguia după zilele lipsite de griji de dinainte ca afurisiţii de yankei să le fure pământul şi femeile. În vreme ce moşierii din zonă continuau să se vaite de productivitatea scăzută a culturilor de bumbac, Beau s-a apucat să cultive mai întâi soia, apoi alune. Până să împlinească nouăsprezece ani, moşia Burnside scăpase nu numai de datorii, ci şi de degradare, şi chiar înregistrase profit. În ultimul an la Politehnica din Georgia, Beau s-a dus în Texas pentru a pune pe picioare moşia lăsată în paragină de un văr rătăcitor, şi a dat de petrol. La douăzeci şi unu de ani, era deja milionar. Tot ce atingea unchiul Beau părea să se

transforme în aur şi el era primul care se minuna de norocul lui.

— Baftă chioară, dulceaţa mea, îi spunea el tuşii Mame.

Banii nu însemnau mare lucru pentru el, cu excepţia bucuriilor pe care le putea face altora. Se număra printre primii filantropi din ţară, îşi întreţinea singur bătrâna mamă şi adunătura de trândavi care îi erau rude de sânge, şi oricine era în stare să încropească o poveste cât de cât plauzibilă despre greutăţile vieţii putea să conteze pe ajutorul lui.

Unchiul Beau a achitat toate datoriile tuşii Mame, i-a vândut căsuţa amenajată într-un fost şopron din Murray Hill – spunând că o femeie respectabilă nu poate trăi într-un asemenea loc –, iar pe Norah a trimis-o înapoi în County Meath cu o pensie frumuşică, şi în plus returnându-i integral economiile de-o viaţă. Apoi a aranjat ca tuşa Mame să se mute într-un apartament de zece camere al Hotelului St. Regis şi a încurajat-o să cheltuie bani ca altădată. Lucru pe care ea l-a făcut cu cea mai mare plăcere.

Tuşa Mame a redevenit cea pe care o ştiam, chiar dacă am remarcat la ea anumite schimbări subtile. În 1932, puţin romanticism era la modă, dar tuşa mergea mereu un pic mai departe; avea părul mai moale şi cu mai mult volum decât înainte; fiecare încăpere era împânzită de camelii; rochiile ei gemeau de volănaşe şi danteluri, iar foşnetul crinolinei de dedesubt era asurzitor. Când unchiul Beau a insistat să-şi facă portretul, tuşa Mame a ales un portretist de salon în loc să apeleze la unul dintre artiştii moderni care îi frecventau salonul. Tabloul final dădea impresia că fusese executat nu cu pensula, ci direct cu tubul, iar tuşa Mame n-

a încetat să-şi exprime regretul că Winterhalter[19] nu mai trăia.

Şi felul ei de a vorbi se schimbase: era mai vag, mai ponderat, mai puțin sacadat. Îmi spunea des „dragule” şi, fie că era vorba de o singură persoană sau de mai multe, folosea locuțiunea „voi-toți”.

Când am împlinit treisprezece ani, mi-a trimis o tonă de cadouri, dintre care ieşeau în evidență o frumoasă colecție de anticariat de soldăței confederați, pe care îi mai am încă, trei volume despre generalul Lee şi, colac peste pupăză, ediția princeps îngălbenită din *Micul colonel*[20]. Mi-am dat imediat seama ce mă aşteaptă.

În luna iunie a acelui an, urma să termin gimnaziul. M-aş fi descurcat foarte bine şi singur, dar tuşa Mame mi-a trimis o scrisoare exuberantă prin care mă informa că ea şi unchiul Beau aveau să vină cu maşina la Sf. Bonifaciu, să participe la marea ceremonie. „Apoi, dragule”, mi-a scris ea, „te aşteaptă o mare surpriză. Tu, unchiu-tău Beauregard şi cu mine vom merge în Georgia, unde ne vom petrece vara pe o mare plantație şi o vom cunoaşte în sfârşit pe adorata mea soacră. Iartă-mi graba cu care închei această scrisoare, dar trebuie să sosească Fiicele Confederației, am organizat o mică reuniune aici la mine. Abia aştept să vă văd pe voi-toți!”

La ceremonia de absolvire, tuşa Mame a fost un triumf al eleganței feminine sudiste. A venit îmbrăcată într-o rochie de cocktail albă care părea făcută din vată de zahăr, cu

---

[19] Franz Xaver Winterhalter (1805-1873), pictor german, celebru pentru portretele făcute aristocrației europene din epoca sa. (n.tr.)

[20] *The Little Colonel*, serie de cărți pentru copii scrisă de Annie Fellows Johnston (1863-1931). (n.tr.)

mănuşi de dantelă, pălărie de dantelă, umbrelă de soare de dantelă pe care o învârtea cu cochetărie, şi chiar şi o poşetuţă de dantelă pe care o scăpa la intervale regulate, declanşând de fiecare dată o întrecere printre galantonii plini de coşuri de la Sf. Bonifaciu, care se grăbeau să i-o ridice. Când a aflat că am câştigat premiul la compunere, i-a spus profesorului de limba engleză:

— Vai, sunt atât de mândră de copilul ăsta, că-mi vine *efectiv* să explodez! Pe de altă parte, şi tatăl lui a fost unul dintre cei mai cultivaţi elevi când era de vârsta lui.

Am pornit spre Georgia în imensa maşină a unchiului Beau, un Duesenberg, oprindu-ne din când în când să vedem câte un monument măreţ pe câte un nobil câmp de bătălie, unde flăcăii noştri curajoşi din Sud au luptat cu vitejie şi au murit apărându-şi idealurile. Pe mine peisajul mă lăsa rece, însă tuşa Mame, care avusese deja ocazia să-l admire în trecut de la geamul unui vagon de dormit, ne-a vorbit îndelung despre vechile tradiţii nobile şi despre amintirile valoroase care sălăşluiau pe acele meleaguri.

Când am parcat sub pridvorul cu coloane de la Peckerwood, plantaţia familiei Burnside, am fost întâmpinaţi de un majordom bătrân jovial care ne-a luat bagajele, iar o femeie de culoare cât un munte, ieşită parcă din reclamele la făină pentru clătite, ni s-a tot învârtit în jur clătinându-se şi gâfâind şi rostind „tulai-Doamne” de vreo treizeci de ori. Tuşa Mame se simţea ca peştele în apă.

Cu banii câştigaţi din petrolul texan, din zahărul cubanez, din acţiunile de pe piaţa newyorkeză şi din minele canadiene, unchiul Beau a reuşit să facă conacul din Peckerwood să-şi recapete graţia şi măreţia antebelică. Avea draperii de damasc, scaune din lemn de trandafir, mese Sheraton şi candelabre de cristal cu lampadare anti-vânt. Tuşa Mame l-a declarat pur şi simplu fermecător. Am fost condus în camera mea de la etajul al doilea, într-o încăpere

uriaşă, cu un pat cu baldachin, un scrin Chippendale şi ferestre franţuzeşti care dădeau spre verandă. Alături, era o baie de yankei, cu o instalaţie sanitară Crane postbelică.

Tuşa Mame a părut un pic dezamăgită că nu avea să stea şi ea în clădirea principală, dar tradiţia de familie impunea ca soţii să locuiască în Cabana Nupţială, în spatele labirintului de arbuşti din grădină. Ulterior, cred că a fost recunoscătoare pentru asta.

— Beau, dragul meu, începuse să spună în timp ce-şi despacheta bagajele, când am să fac cunoştinţă cu scumpa şi bătrâna ta mămicuţă?

Doamna Burnside putea fi descrisă în multe feluri, dar cu niciun chip „scumpă", şi orice diminutiv suna categoric nepotrivit dacă făcea referire la ea. De bătrână însă, era, într-adevăr, bătrână, şi presupun că Dumnezeu, în neţărmurita Lui înţelepciune, a avut motivele Lui să-i ofere bucuria tardivă de a deveni mamă, deşi, cu riscul blasfemiei, m-am întrebat adesea care sunt acelea. Avea o constituţie care aducea foarte mult cu un frigider General Electric şi semăna cu o corcitură dintre Caligula şi un papagal cacadu. Mama Burnside avea nişte ochi ameninţători ca nişte mărgele, un nas acvilin imperial, pielea pământie şi dinţi stricaţi. Purta o perucă neagră ţeapănă şi o rochie neagră la fel de ţeapănă şi stătea toată ziulica într-un salon întunecat, cu mâinile dolofane – pline de inele murdare cu diamante – încrucişate peste burta-i umflată. Era sumbră, taciturnă, dar, dacă-şi punea mintea la contribuţie, era capabilă să poarte o conversaţie pe diverse subiecte, cum ar fi: a) înaintaşii ei legendari; b) cât de obraznici s-au făcut negrii în ultimul timp; c) yankeii; d) cât de nevrednică era toată lumea în afară de propria-i persoană şi e) starea deplorabilă a intestinului ei. Însă, de regulă, nu făcea decât să stea într-o postură de

dezaprobare, cu buzele strânse, săgetându-te cu ochii negri şi răutăcioşi ca ai unui papagal bătrân şi perfid.

În conacul Peckerwood mai trăia un locatar: verişoara Fan, cea mai săracă dintre rubedenii – o fată bătrână palidă, evazivă şi timidă, a cărei penitenţă pentru propria sărăcie consta în a fi în permanenţă calul de bătaie şi de povară al Mamei Burnside. Domnişoara Fan era, într-o manieră masochistă, o fiinţă simpatică şi demnă de toată mila. Avea un coeficient de inteligenţă în jur de treizeci şi cinci şi puţinul timp liber care-i mai rămânea după ce se ocupa de capriciile impasibile ale doamnei Burnside şi-l petrecea făcând fapte bune pentru negri şi rugându-se unui Dumnezeu de confesiune episcopală, poate binevoitor, dar surd ca o piatră.

După ce m-am dus la baie şi mi-am desfăcut valiza, am auzit un ciocănit în uşa dormitorului meu.

— Bună, a şoptit ea, eu sunt domnişoara Fanny Burnside, verişoara lui Beau. Îmi cer iertare că n-am fost la intrare să vă întâmpin pe voi-toţi când aţi ajuns, dar eram la etaj, să-i dau verişoarei Euphemia – coanei Burnside, vreau să zic – purgativul. Dumneata eşti nepotul conului Beau, nu-i aşa?

Am răspuns că da şi i-am zis că eram încântat de cunoştinţă.

— Poate ţi-ar plăcea să cobori pe verandă, să stăm o ţârâ acolo. Coana Burnside nu-şi termină siesta decât pe la patru.

Şi uite aşa, domnişoara Fan şi cu mine am stat şi ne-am dat în balansoar până când tuşa Mame şi unchiul Beau şi-au făcut apariţia de la Cabana Nupţială. Tuşa Mame era înspăimântător de vioaie, a sărutat-o pe domnişoara Fan de mai multe ori şi a botezat-o verişoara Fanny. Bătrânul majordom de culoare a adus un decantor imens cu whisky şi câteva sticle de Coca-Cola. Pe măsură ce treceau

minutele, tuşa Mame începea să se simtă din ce în ce mai confortabil şi mai familial pe veranda aceea.

— Oh, scumpa mea verişoară Fanny, eşti adorabilă ca o gărgăriță! a spus ea cu glas strident.

Domnişoara Fan a chicotit agitată.

Se vedea de la o poştă că unchiul Beau era teribil de mândru de tuşa Mame, care îl alinta la rândul ei chemându-l motănel şi aranjându-i întruna buclele blond-roşcate. Vizibil stânjenită, domnişoara Fan chicotea, declarând că era foarte fericită că vărul Beau şi-a găsit o nevastă atât de drăguță.

O clipă mai târziu, s-au auzit nişte bufnituri înfricoşătoare de undeva din casă şi chipul incolor al domnişoarei Fan a devenit pământiu.

— Cerule, a exclamat ea, sper că n-am deranjat-o pe verişoara Euphemia. Nu se trezeşte niciodată atât de devreme.

Au răsunat alte bufnituri şi domnişoara Fan a intrat val-vârtej în casă.

Întâlnirea tuşii Mame cu soacra a fost una istorică. Domnişoara Fan a năvălit înapoi pe verandă tocmai când unchiul Beau umplea din nou paharele cu whisky.

— E gata să vă primească pe voi-toți.

— Oh, ce emoționant, Beau, scumpule! a ciripit tuşa Mame. Nu mai pot să aştept nici măcar un minut s-o cunosc!

În ce mă priveşte, aş fi putut aştepta şi-o veşnicie.

Domnişoara Fan ne-a condus timorată în salonul din spatele casei, unde ne aştepta Mama Burnside.

— Maman, scumpa mea, a ciripit tuşa Mame şi s-a grăbit s-o sărute.

Dacă respirația caustică a Mamei Burnside n-a împiedicat efuziunile sentimentale ale mătuşii, atunci replica ei de bun-venit a reuşit asta din plin:

— Pari mai bătrână decât mă aşteptam, a spus ea.

Tuşa Mame a început să se clatine. Nu-şi dezvăluia niciodată vârsta exactă, iar pe orice document legal scria „majoră", ceea ce nimeni nu părea dispus să conteste. Eu bănuiam că la acea vreme avea în jur de treizeci şi cinci sau patruzeci de ani, dar părea mult mai tânără de-atât.

Doamna Burnside i-a aruncat unchiului Beau o privire neagră, ucigătoare.

— Da, Beauregard, mi-ai dat de înțeles că nevasta ta este *mult* mai tânără. Şi dă-mi voie să-ți spun că pari obosit, fiule; teribil de obosit.

După ce a sărutat-o respectuos pe frunte, Beau m-a prezentat. I-am apucat mâna durdulie şi am făcut o plecăciune, străduindu-mă să pun în scenă cele mai elegante maniere.

— Tu pari destul de drăguț, a spus ea. Pentru un băiat de yankeu.

Tuşa Mame îşi revenise între timp din şocul inițial şi, vitejeşte, şi-a mai încercat o dată norocul.

— Dar ce casă absolut încântătoare în stil renascentist grec aveți, mamă – ăă, doamnă Burnside.

Am remarcat că-şi pierduse orice urmă de accent sudist.

— Nouă ne place, a răspuns crispat doamna Burnside, apoi s-a întors spre Beau şi s-a lansat într-o lungă poveste despre digestia proprie.

Cina a fost un fel de priveghi funebru. Am mâncat o supă nespus de groasă, o friptură de porc enormă, cartofi copți, cartofi dulci caramelizați, mămăligă, pâine de porumb şi tort de ananas, delicii pe care eu le-am plătit cu nişte coşmaruri îngrozitoare, iar tuşa Mame cu o aciditate gastrică foarte

neplăcută. Conversația la masă a decurs anevoie. Tuşa Mame a încercat din nou vitejeşte să laude farmecele caselor în stil renascentist grec şi, în special, influența lui Vitruviu[21], manifestată prin intermediul lui Palladio, Castle, Jones, Adam şi, în fine, al lui Thomas Jefferson. Beau a repetat de vreo şase ori cât de bine era acasă, dar fără prea multă convingere. Domnişoara Fan a sporovăit întruna, până când doamna Burnside a împuns-o cu furculița şi i-a ordonat să tacă. Acest gest, plus câteva eructații de rău augur, au fost singurele ei contribuții la buna desfăşurare a serii. Cum a înghițit ultimul dumicat, s-a ridicat şi s-a dus la culcare, iar domnişoara Fan a dat fuga s-o ajute să se schimbe şi să-i citească cu voce tare un capitol din Biblie. Vizita tuşii Mame nu începuse chiar sub cele mai bune auspicii.

I-a revenit lui Beau sarcina de a aranja reuniunea întregii familii. Dacă ar fi fost după ea, doamna Burnside n-ar fi organizat decât, eventual, un priveghi pentru proaspăta ei noră, dar, întrucât datorită lui Beau domiciliul ei şi al tuturor rudelor sale aristocrate nu era la ospiciu, nu a avut de ales decât să se supună şi să accepte dorința fiului ei, care, de altfel, era aceea de a cheltui o parte din banii proprii pentru a organiza în casa proprie o petrecere în onoarea propriei neveste. Şi aşa se întruni tot clanul.

Mireasa a fost prezentată oficial noilor sale rubedenii, care şi-au făcut apariția în masă la un grătar uriaş organizat în duminica următoare. La prânz, eram cu toții pe verandă. Într-o rochie cu buline galbene şi o pălărie de paie imensă, tuşa Mame arăta adorabil, alături de unchiul Beau într-un costum crem, mândru ca un cocoş. D-na Burnside, în

---

[21] Marcus Vitruvius Pollio (circa 80 î.Hr.-după anul 15 d.Hr.), arhitect, inginer, scriitor roman. (n.tr.)

schimb, era îmbrăcată ca pentru următoarea eră glaciară. Purta o rochie neagră voluminoasă din mătase, cizme negre, şal negru, ochelari negri, umbrelă de soare neagră, mănuşi negre şi o pălărie neagră. Şi stătea prăvălită într-un balansoar. Din poziția aceea m-a întâmpinat cu o eructație funebră, după care a trimis-o pe domnişoara Fan să-i aducă poțiunea.

Rudele au început să sosească rând pe rând. Maşinile brăzdau aleea în şir indian şi parcau pe peluza spațioasă.

— Strică iarba, a mârâit d-na Burnside, şi stomacul ei a huruit alarmant.

Nici până în ziua de astăzi n-am mai văzut atât de mulți oameni din Sud la un loc. Părea improbabil să facă toți parte din aceeaşi familie – ba chiar şi din acelaşi ținut – dar era, într-adevăr, aşa. Primele au sosit surorile lui Beau: Willie Mae, Sally Randolph şi Georgia Lee, împreună cu soții lor. Şi, fiindcă fiecare reuşise cumva să facă câte şase copii într-un interval de cinci ani, au avut loc o mulțime de prezentări, însoțite de pupături şi de „voi-toți”. Cu toate că, per total, erau nişte oameni destul de comuni, tuşa Mame făcea tot ce-i stătea în putință să-i cucerească, ceea ce nu se poate spune despre d-na Burnside, al cărei tract digestiv întâmpina fiecare chip nou cu o notă de protest grăitoare şi fără echivoc.

Neamurile continuau să sosească. Aveau toți câte două prenume, iar unii chiar şi câte două nume de familie. Erau vreo şase Moultrie, patru Calhoun, opt Randolph şi aproape toată lumea, fie bărbat, fie femeie, avea câte un Lee strecurat pe undeva. Pentru a spori confuzia, aproape jumătate dintre femei purtau nume de bărbați. Erau cucoane pe care le chema Sarah John, Liza William, Susie Carter, Lizzie Beaufort – pronunțat Biu-fert –, o Mary Arnold, o Annie Bryan şi o Lois Dwight.

Până la ora unu, se adunaseră mai bine de o sută douăzeci de rubedenii care cutreierau Peckerwood-ul de colo până colo. Vorbeau întruna, şi vorbeau tare – comportament faţă de care d-na Burnside îşi manifesta dezaprobarea cu un val de flatulenţe.

Rudele continuau să vină. Beau era genul de om care se bucura de popularitate în orice context şi, întrucât toţi musafirii erau întreţinuţi de el, într-o măsură mai mare sau mai mică, era de aşteptat ca toată lumea să-şi facă apariţia. Oricum, tuşa Mame era în elementul ei şi, în ciuda atacurilor nestăvilite cu gaze ale doamnei Burnside, o auzeam sporovăind cu obişnuita-i voioşie.

Pe la unu şi un sfert, a intrat în scenă familia Clay-Pickett, care constituia ramura ecvestră a familiei. S-au prezentat toţi în costum de călărie şi erau însoţiţi de un ogar pestriţ care a sărit imediat în poala doamnei Burnside, declanşând o explozie de vânturi pe care eram convins că le păstrase pentru punctul culminant al petrecerii. Am râs pe înfundate fără să mă pot abţine.

— Jos, băiete! Jos, am spus! a tunat Van Buren Clay-Pickett şi i-a aplicat dulăului o palmă peste ciolane, provocând astfel al nşpelea sughiţ din partea doamnei Burnside. Îmi pare rău c-am ajuns aşa târziu, mătuşă Euphemia, dar Sally Cato McDougall o căzut din şa când o încercat să sară peste poarta cu cinci bare şi *credem* că şi-o rupt clavicula. La picior, băiete! s-a răstit iar la câinele care o luase la fugă doborând trei copii, iar acum îşi ridicase piciorul la baza uneia dintre cele şase coloane ale conacului Peckerwood. O trebuit să împuşcăm iapa. Verişorul Clytie şi Alice-Richard s-or gândit c-ar fi mai bine s-o ducă pe Sally Cato la doftor, dar se pornesc direct încoace după asta. Sally Cato mi-o zis să-ţi spun că-i pare tare rău că n-o putut ajunge la timp la chef. Culcat, băiete, fir-ar să fie – mă scuzi, mătuşă Euphemia – culcat, am zis!

Câinele sărise din nou în poala doamnei Burnside şi îşi îngropase nasul în pliurile rochiei sale negre de mătase. Călăreţul l-a altoit încă o dată, şi dinspre doamna Burnside s-a auzit limpede o nouă eructaţie, care de această dată exprima o virtute ultragiată. A trebuit să intru în casă câteva minute ca să-mi recapăt stăpânirea de sine.

— Culcat, băiete. La picior! Las' că vorbim noi!

Când am ieşit din nou afară, sosise şi restul familiei Clay-Pickett – nouă în total, toţi în haine de călărie; sportivi până în măduva oaselor. Whisky-ul şi sifonul curgeau râuri-râuri, iar în jurul tuşii Mame se adunase un grup select de admiratori. Doamna Burnside dădea din cap dispeptic, vârându-şi în gură la intervale regulate câte un dicarbocalm mentolat.

Deodată, aerul a fost spintecat de răsunetul unui claxon, şi un automobil verde-măsliniu de două locuri a intrat pe alee. Era un Packard decapotabil, iar la volan se afla un băiat de culoare, într-o livrea de grăjdar de un verde-închis. Pe capota strânsă stătea cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o vreodată. Purta haine de călărie, iar braţul stâng îi era legat de gât cu un bandaj improvizat în grabă dintr-o eşarfă de mătase.

— Iuuu-huuu, salutare la toată lumea, salutare voi-toţi, a strigat cu o voce guturală. Îmi cer scuze c-am întârziat, dar iapa mea s-a certat cu un obstacol.

S-a făcut tăcere pentru o clipă, apoi rubedeniile au început să şuşotească între ele.

— Să fiu al dracu' dacă asta nu-i Sally Cato McDougall, fetişcana de-a fost logodită cu Beau când era flăcău! a croncănit un unchi bătrân cu aparat auditiv cu pâlnie.

— Ţine-ţi gura, unchiule Moultrie, a strigat la el Willie Mae. Nici vorbă, ea e, dar tare-aş vrea să ştiu io cine, pământul, o invitat-o.

N-a durat mult şi a aflat. Cu toată aripa ei frântă, splendida domnişoară a sărit graţios din maşină şi s-a dus în fugă spre doamna Burnside.

— Doamnă Burnside, a rostit ea cu o voce încântătoare, îmi cer mii de scuze pentru întârziere, mai ales fiindcă v-aţi dat peste cap şi m-aţi invitat în mod special. Doctorul m-a sfătuit să stau neapărat la pat, dar eu i-am spus clar şi răspicat că n-aş rata petrecerea dumitale nici pentru un milion de dolari.

Chipul bătrânei s-a lăţit brusc într-un zâmbet larg.

— Bun venit la Peckerwood, Sally Cato. Ce petrecere ar fi aia fără tine?

Unchiul Beau rămăsese perplex.

— Felicitări, Beau Burnside! i-a spus zâna. Hai s-o vedem pe mireasa asta a ta pentru care te-ai dus tocmai până la New York să ţi-o iei.

Şi i-a zâmbit fermecător tuşii Mame, întinzându-i cu eleganţă mâna dreaptă.

— Îmi pare bine de cunoştinţă, doamnă Beau. Eu sunt Sally Cato McDougall. Aţi prins în laţ un armăsar pur-sânge, dar sunt sigură că o femeie aşa frumoasă ca dumneata se va pricepe să-l ţină în frâu.

Faţa tuşii Mame străluci de încântare.

— Dar Beau, dragul meu, de ce nu mi-ai spus nimic despre domnişoara McDougall? Este absolut splendidă!

Şi-au zâmbit îngereşte, şi brusc toţi invitaţii au început să trăncănească cu acea uşurare de care este cuprinsă mulţimea după ce un accident grav a fost evitat la mustaţă.

S-a anunţat prânzul, urmat de o râgâială destul de sonoră a doamnei Burnside, care a fost interpretată drept semnalul de începere a marelui barbecue.

Din punct de vedere social, tuşa Mame a repurtat o victorie răsunătoare. Tuturor li s-a părut cea mai fermecătoare yankee întâlnită vreodată şi au lăudat-o cu atâta ardoare, că doamna Burnside a zăcut trei zile la pat. În acest timp, tuşa Mame era încântată de succesul ei şi abia dacă mai făcea faţă invitaţiilor primite de la feluriţi verişori. Trebuie să spunem însă că, dintre toţi oamenii din ţinutul Richmond, preferata ei era de departe Sally Cato McDougall. Şi cum s-o învinuim! Faptul că Sally Cato era fosta logodnică a unchiului Beau şi că fusese lăsată cu ochii în soare peste noapte cu un diamant de cinci carate drept consolare, când ea şi Beau fugiseră împreună, nu o deranja prea mult având în vedere că ea însăşi se găsise de nu ştiu câte ori în situaţii asemănătoare. Şi dat fiind că nu ştia de existenţa lui Sally Cato până în ziua marii petreceri, nici nu-i trecea prin minte că s-ar fi putut crede că-i furase cuiva premiul de sub nas.

De altfel, şi Sally Cato era înnebunită după tuşa Mame, aşa că, într-o săptămână, cele două au ajuns de nedespărţit. Sally Cato făcuse şcoala în Nord şi învăţase să vorbească corect englezeşte, călătorise în Europa de vreo două ori şi era de departe cea mai cultivată fată de douăzeci şi cinci de ani pe care o întâlnise tuşa Mame. Candoarea şi sinceritatea ei debordantă îi captivau pe toţi. Înota, dansa, şofa excelent, juca golf, tenis şi bridge – dar călăria şi vânătoarea erau cele mai mari pasiuni ale sale.

A doua zi după grătar, Packard-ul verde decapotabil a oprit cu scârţâit de roţi în faţa Cabanei Nupţiale şi Sally Cato, proaspătă şi plină de viaţă ca întotdeauna, a ajuns dintr-un salt pe terasa unde eu şi tuşa Mame purtam mica noastră conversaţie matinală.

— Bună dimineaţa la toată lumea, a strigat ea. Îmi cer scuze că vin pe nepusă masă, dar cu braţul ăsta scrântit, nu pot nici să călăresc, nici să înot. Dacă ar fi după doctori,

ar trebui să stau toată ziua şi să mă uit în gol. Sunt atât de plictisită că-mi vine să urlu!

Tuşa Mame, care se cam plictisea şi ea la Peckerwood când unchiul Beau nu era prin preajmă, a întâmpinat-o cu braţele deschise. Cele două femei au început imediat să tăifăsuiască şi în scurt timp au descoperit că nu-l aveau în comun numai pe unchiul Beau.

— Ei bine, draga mea, aş spune că cea mai bună a câştigat, a admis Sally Cato cu generozitate. Uite cum stă treaba, având în vedere că Beau e mai mereu plecat, cred că tu şi tinerelul ăsta vă cam plictisiţi să staţi aici cât e ziulica de lungă, iar eu mă simt atât de singură că-mi vine să mor. Aşa că, de ce nu veniţi voi-toţi la Foxglove pentru masa de prânz? Am un frăţior tocmai de vârsta ta, Patrick. E un drăcuşor împielițat, dar măcar e ceva mai vesel decât d-na Burnside şi caraghioasa aia bătrână de Fanny.

Tuşa Mame n-a vrut să rateze ocazia de a se bucura de puţină conversaţie intelectuală şi, douăzeci de minute mai târziu, cele două femei sorbeau deja prieteneşte un whisky pe veranda de la Foxglove.

Reşedinţa McDougall era la fel de mare ca Peckerwood, dar mâncarea era mult mai comestibilă. La ora prânzului, de după gardul viu, şi-a făcut apariţia unul dintre cei mai bizari copii din câţi văzusem vreodată, care mi-a aruncat o privire de gheaţă.

— Oh! a sărit Sally Cato, tu erai. Aş vrea tare mult să nu te mai furişezi aşa. Mă sperii de fiecare dată. Patrick, el e fratele meu, Emory Oglethorpe. Aveţi grijă să nu faceţi prea multe năzdrăvănii împreună vara asta.

Dacă n-ai fi ştiut că în vene îi curgea sânge albastru ca steagul Confederaţiei, ai fi jurat că Emory Oglethorpe McDougall era înfiat de la vreo fată sărmană din Georgia. Era mic şi slăbănog, avea un păr incredibil de roşcat şi cei

mai mari şi mai verzi ochi pe care i-am văzut vreodată. Şi, deşi era cu doar şase luni mai mare decât mine, în ce priveşte cunoaşterea directă a răului era cu un secol înaintea mea.

După ce i-a comunicat lui Emory Oglethorpe că nu, după prânz nu avea voie să ia o înghiţitură de whisky, Sally Cato ne-a trimis pe amândoi la joacă.

— Sora ta mi se pare foarte drăguţă, i-am spus eu ca să fac conversaţie.

— Aşa crezi tu? Atunci eşti nebun de legat. I-o scârbă clasa-ntâi!

Apoi mi-a spus:

— Vrei să te duc la coliba mea? Dacă-mi dai câţiva gologani, poate o să te-nvăţ nişte şmecherii.

Emory Oglethorpe îşi construise pe malul râului Savannah, la adăpostul viilor, un şopron. Înăuntru, erau câteva lumânări de seu, două lăzi de fructe pe post de scaune şi un pat de campanie foarte uzat – al Armatei Confederate, am presupus eu – în care, susţinea el, sedusese o mulţime de fete tinere de culoare.

— Dacă-mi dai cinj' de cenţi îţi fac rost de-o negroteică straşnică, a cârâit cu aer maliţios. Ascultă-mă pe mine, nimic nu-i mai bun ca o bucăţică ciocolatie.

Din păcate, în schimbul monedei de zece cenţi pe care o aveam în buzunar, nu putea decât să-mi arate colecţia lui exhaustivă de fotografii pornografice de epocă, de pe la 1900. Doamnele şi domnii din imagini păreau de modă veche, dar aveau îndeletniciri cât se poate de moderne. Însă, întrucât biologia limitează sexul – şi variaţiunile sale – la vreo nouă-zece deprinderi posibile, m-am plictisit repede de fotografii până când, brusc, am dat de una în care unchiul Beau şi Sally Cato McDougall se găseau într-o postură foarte, foarte intimă. Am sărit în sus de uimire.

— Te-am păcălit, nu-i aşa? a orăcăit malefic Emory Oglethorpe. Neah, doar le-am decupat capetele şi le-am lipit aici. Da-s sigur c-o făcut-o şi ei iegzact aşa. Măiculiță, s-o fi văzut pe Sally Cato când o auzit că Beau s-o-nsurat în Nord. O fost distrusă. Înjura şi blestema prin toată casa spunând cât tupeu pe împuțita aia de yankee care l-o găbjit pe Beau. N-am auzit aşa scandal de când mama m-o făcut. Dar io am fost bucuros. N-o suport! Hei, ia o țigare.

Eram îngrozit, dar am înregistrat oricum informația obținută, pe care am pus-o la păstrare în colecția mea de „Lucruri mai puțin cunoscute despre oameni bine-cunoscuți".

Când eu şi Emory Oglethorpe ne-am întors acasă, tuşa Mame, care se afla nu numai sub influența alcoolului, dar şi a stimulării intelectuale, devenise tot mai animată şi făcea declarații periculoase:

— ...O, draga mea, spunea ea, dar efectiv ador călăria. Practic, m-am *născut* în şa. În New York nu trece zi să nu fac puțină mişcare. Mă trezesc în fiecare dimineață la cântatul cocoşului şi trag un galop prin Central Park!

Mi-a căzut falca. Presupun că urmase nişte lecții de călărie cândva, în trecut, la pension, dar de când o cunoşteam eu, şi erau nişte ani buni, nu o văzusem nici măcar apropiindu-se de un cal.

— Vai, dar e minunat, Mame, a spus Sally Cato. *Extrem* de interesant. Stai să mă gândesc. Trebuie să-l conving pe vărul tău, Van Buren Clay-Pickett – el e şeful vânătorilor de pe-aici – să organizeze o partidă în cinstea ta.

— Of, ce păcat, a răspuns iute tuşa Mame, dacă aş fi ştiut! Mi-am lăsat acasă *toate* hainele de călărie.

— O, nu-ți face griji. Pot să-ți împrumut tot ce-ți trebuie. Cât porți la pantofi?

— Hmm, treizeci şi şase, a spus tuşa Mame încercând să-şi ascundă piciorul.

— Minunat, a răspuns Sally Cato. Exact ca mine. Deci ai şi cizme!

În ciuda bronzului, am văzut-o pe tuşa Mame pălind.

— Şi, ia spune-mi, draga mea, călăreşti normal, nu-i aşa?

Privirea tuşii Mame fu învăluită de un licăr de speranță:

— Oh, niciodată! Într-o parte – *întotdeauna*. Tăticul meu, colonelul, a insistat să învăț aşa. Spunea că acesta este singurul mod cuviincios în care poate călări o fată. În plus, spunea că are o eleganță aparte. Desigur, acum îmi dau seama că era o idee un pic caraghioasă, pentru că acum nu mai călăreşte nimeni aşa, dar ce pot să fac? Eu doar aşa ştiu, a încheiat cu un suspin de uşurare. Însă bucuria ei a avut viață scurtă.

— Ei, ce grozav! a spus Sally Cato. Întâmplarea face să am o veche şa Champion & Wilton numai bună pentru tine, şi un costum de postav adorabil. Ai noroc. Înainte călăream şi eu într-o parte, dar acum nu mai călăresc decât bărbăteşte; asta şi pentru că în şa e mult mai sigur. Mă duc să-l sun chiar acum pe Van Buren Clay-Pickett la Herghelie. De obicei nu ieşim la vânătoare pe aşa o caniculă, dar sunt convinsă că va fi bucuros să facă o excepție pentru *tine*.

Tuşa Mame s-a văzut nevoită să doarmă după cum şi-a aşternut. Veştile despre măiestria sa ecvestră s-au răspândit cu viteza luminii în tot ținutul, şi la aproape toate întâlnirile de familie a început să se discute doar despre carâmbi şi gârbițe, despre aburcat şi spavane, de dragul tuşii Mame.

Întregul ținut fremăta de nerăbdare în aşteptarea marelui debut pe teren al tuşii Mame, iar unchiul Beau umbla de colo-colo cu pieptul umflat ca un guguştiuc. În doi timpi şi trei mişcări, Van Buren Clay-Pickett a făcut rost de o vulpe bătrână şi puricoasă, şi marea partidă de vânătoare a fost

programată pentru duminica următoare. Nu ştiam cum o s-o scoată la capăt tuşa Mame, dar se pare că îi subestimasem puterile inventive. Cu două zile înainte de marele eveniment, s-a dat pe faţă cu un strat gros de pudră care să-i confere un alb cadaveric, s-a machiat cu o nuanţă nefirească de verde şi i-a şuşotit lui Sally Cato ceva despre o problemă feminină delicată şi străveche. Vânătoarea a fost amânată cu o săptămână.

Tuşa Mame profită de răgazul acordat încercând cu disperare să găsească o nouă maladie interesantă, dar sănătatea robustă de care se bucura restrângea câmpul posibilităţilor. Din fericire, chiar în vinerea de dinaintea vânătorii fatidice, a suferit un accident cât se poate de autentic sub ochii întregii familii şi ai lui Sally Cato, şi anume a alunecat pe parchetul proaspăt ceruit din salonul de la Peckerwood şi şi-a scrântit glezna. Unchiul Beau şi Sally Cato au dus-o degrabă la medicul local, care a bandajat-o şi i-a recomandat două zile de repaus absolut.

— Asta înseamnă că nu voi putea călări duminică? a întrebat ea.

— Categoric nu, doamnă Beau, a spus medicul. Dar, bine'nţeles, puteţi urmări vânătoarea din maşină.

Tuşa Mame a oftat – nu tocmai consternată – şi şi-a închis ochii.

***

A doua zi, Sally Cato a venit la Cabana Nupţială să ia prânzul cu noi şi s-a arătat deosebit de îngrijorată pentru glezna tuşii Mame. În ce o priveşte, convalescenta încerca cu multă demnitate să-şi domine durerea care, judecând după paşii complicaţi de tango pe care o surprinsesem repetându-i pe ascuns, nu trebuia să fie insuportabilă. După desert, Sally Cato a desfăşurat o hartă uriaşă desenată de mână a ţinutului din împrejurimi.

— Mame, draga mea, îmi pare enorm de rău că nu poți călări cu noi duminică. Toată lumea ardea de nerăbdare să te vadă în şa, în special eu, trebuie să recunosc.

Nu-mi plăcea deloc tonul ei.

— Dar, oricum, fiindcă ştiu cât îți doreşti să participi la vânătoare, iar doctorul a spus că ai voie să conduci, am stat până târziu ca să-ți pregătesc harta asta. Uite, de obicei hăituirea începe aici, după care vulpea o ia în direcția asta...

Sally Cato realizase un desen la scară magistral şi foarte precis al domeniului de vânătoare din ținutul Richmond, şi a explicat totul în mod încântător.

Unchiului Beau i se umeziseră ochii de admirație.

— Doamne, Sally Cato, există ceva la care să nu te pricepi? Asta-i una dintre cele mai reuşite lucrări de cartografie pe care le-am văzut vreodată. Ştii, i s-a adresat el tuşii Mame, Sally Cato cunoaşte atât de bine zona, c-ar putea călări legată la ochi. Sally Cato, eşti o persoană pe cinste. Nici în vis n-aş fi crezut că cineva ar face atâta efort ca miresica mea să se simtă aici ca acasă.

***

În dimineața următoare, aleea conacului Peckerwood răsuna de tropăituri, de strigăte, de saluturi şi de „voi-toți”. Unchiul Beau era foarte chipeş călare pe un cal robust şi îmbrăcat într-un sacou roz, şi vreo şase participanți la vânătoare l-au întrebat practic în cor:

— Ha, cum îi să te urci din nou în şa după ce-ai umblat creangă prin Niuu York, frățică?

Simpaticii călăreți păreau ieşiți dintr-un spectacol de varietăți, dar arătau minunat cu toții în sacourile lor de vânătoare.

Când tuşa Mame şi-a făcut apariţia într-un costum ferches în carouri, şchiopătând delicat şi sprijinindu-se într-un baston de abanos, s-a auzit un murmur general de dezamăgire, dar Sally Cato a urcat imediat pe scara pentru încălecat şi a spus:

— Dragi vânători, mă tem că am o veste proastă pentru voi-toţi. Alaltăseară, doamna Beau şi-a scrântit glezna, iar doctorul i-a interzis să urce în şa. Dar, având în vedere pasiunea ei pentru cai şi vânătoare, va urmări partida din maşină, şi astfel va trăi alături de noi fiecare moment.

Răsună un val de aplauze.

Emory Oglethorpe McDougall, care, în hainele de călărie părea caricatura unui jocheu ţicnit, s-a materializat lângă mine.

— Io aş urma mai degrabă drumul spre iad decât să mă iau după harta desenată de Sally. Dacă ai ceva grăunţe-n cap, spune-i lui tuşă-ta Mame c-ar fi mai bine să spele putina.

— Eşti nebun, i-am spus.

— Bine, a răspuns el, faci cum vrei, prostovane, e destul loc în iad şi pentru voi.

Dând dovadă de o agilitate surprinzătoare, tuşa Mame a sărit la volanul decapotabilei lui Beau, iar eu am luat loc lângă ea, cu sarcina să deschid şi să închid miile de porţi care întrerupeau sutele de drumuri neasfaltate mai mult sau mai puţin noroioase pe care aveam să mergem. Tuşa Mame n-a fost niciodată un as al volanului, dar, după ce-am băgat în sperieţi câţiva cai, am pornit în sfârşit la drum, într-un nor albastru de monoxid de carbon. Pe când ne îndreptam spre terenul de vânătoare încercând să se ţină în urma hăitaşilor, tuşa Mame mi-a pus mâna pe genunchi într-un gest afectuos şi mi-a spus:

— Of, dragul meu, nici nu ştii cât de recunoscătoare sunt pentru entorsa asta. Poate acum au să mă slăbească cu nebunia asta cu caii. Dar ce drăguţ din partea lui Sally Cato să-mi deseneze harta asta splendidă. Sper doar să nu mi se facă rău când au să omoare biata vulpe.

Cu mare greutate, tuşa Mame a reuşit să îndrepte automobilul în direcţia corectă, şi vânătoarea a început. Timp de aproape o oră, ne-am hurducat pe drumuri argiloase, trecând de la unul la altul. Din când în când, pierdeam din vedere cohorta, dar, după o clipă, îşi făcea iarăşi apariţia. Cred că am coborât de un milion de ori ca să deschid porţi care mai de care mai dărăpănate şi mai scârţâitoare, şi să le închid la loc după trecerea maşinii. Dar harta era ireproşabilă, era de ajuns s-o urmăm ca să ne aflăm mereu cu un pas înaintea vânătorilor. Sally Cato aproape că dăduse dovadă de clarviziune ştiind când şi unde se va afla vulpea. Drumurile erau pline de gropi şi praf roşu, iar tuşa Mame conducea ca un iepure speriat, cu repercusiuni năprasnice asupra bietului meu ficat. Mi se părea chiar un pic agitată, ceea ce nu a împiedicat-o să strige o dată sau de două ori spre tot grupul, iar altădată, Dumnezeu ştie de ce, să lanseze chiar tipicul strigăt de luptă.

După un miliard de zgâlţâieli, am apucat pe cel mai prost drum dintre toate. Străbătea o pajişte înclinată şi era plin de hârtoape adânci. Caii şi ogarii dispăruseră fără urmă. Tuşa Mame a oprit maşina şi şi-a scos pudriera.

— Dacă ne-ajută Dumnezeu, a zis ea, acum chiar i-am pierdut.

Apoi, dintr-odată, a răbufnit un tunet de copite, acompaniat de schelălăit de câini. Văzurăm o vulpe mică şi neagră fugind pe panta dealului în jos, cu întreaga cohortă pe urmele ei. Se îndreptau direct spre noi.

— Tuşă Mame, uite-i că vin! am strigat eu.

Tuşa a scăpat rujul din mână. De după creastă, şi-au făcut apariţia caii. Disperată, a încercat să pornească maşina, fără să obţină altceva decât nişte pocnituri şi bolboroseli. A încercat din nou, dar caii coborau la vale în galop şi se apropiau cu viteza luminii.

— Învârte cheia, tuşă Mame! am urlat eu.

— Asta fac! mi-a răspuns ea scoasă din minţi.

Vulpea era acum la numai câţiva metri. Tuşa Mame a reuşit în sfârşit să pornească motorul şi maşina a ţâşnit înainte chiar în momentul în care un ghemotoc mic de blană neagră ne tăia drumul ca o săgeată. Am auzit un scârţâit teribil de frâne şi am fost proiectat în parbriz. Apoi, s-a dezlănţuit iadul. Ogari, cai şi călăreţi au năvălit asupra noastră ca o avalanşă. Aproape treizeci de călăreţi au fost aruncaţi din şa şi două iepe mari s-au izbit de Dusenberg atât de violent, încât aripa din faţă şi capota au trebuit înlocuite. O a treia iapă a rămas pe jumătate înăuntru, pe jumătate în afara banchetei din spate, nechezând îngrozitor. Pe scurt, în acea zi au fost împuşcaţi mai mulţi cai decât în bătălia de la Gettysburg, iar pe lista finală a accidentărilor s-au numărat şase glezne şi patru braţe rupte, un picior cu fractură compusă, trei cazuri de comoţie cerebrală, un şold dislocat şi nenumărate vânătăi şi julituri. Călăreţii care încă mai erau în stare să se ţină pe picioare şi să vorbească s-au îndreptat val-vârtej spre maşină, dar tuşa Mame a scăpat basma curată leşinând fără simţire. Eu, deşi eram în pragul unei crize de isterie, am reuşit să-l aud clar pe Emory Oglethorpe McDougall mârâind: „Ce ţi-am zis io?” şi să observ un zâmbet de triumf pe chipul lui Sally Cato. Tuşa Mame reuşise într-adevăr să vâneze cu succes: vulpea zăcea moartă sub maşină.

Dacă tuşa Mame fusese un bun subiect de conversaţie şi înainte de fatidica zi de vânătoare, ei bine, acum se vorbea numai şi numai despre ea. În ce termeni („nebuna şi blestemata aia de yankee care ne-a omorât toţi caii”), a avut grijă să-mi aducă la cunoştinţă, cu obişnuita francheţe care-l caracteriza, Emory Oglethorpe. Pe o rază de zeci de kilometri nu se mai discuta despre nimic altceva şi în fiecare zi suna cineva care, mormăind scuze mai mult sau mai puţin plauzibile, îşi exprima regretul că nu mai poate ajunge la prânz la Cabana Nupţială sau că trebuie să amâne pe termen nedefinit cina pe care se oferise s-o organizeze în cinstea tuşii Mame. Cu alte cuvinte, după două săptămâni în care fusese atracţia incontestabilă a ţinutului, mătuşa părea acum la fel de populară ca generalul Sheridan[22].

Vestea despre căderea în dizgraţie a nurorii sale a acţionat ca un tonic asupra doamnei Burnside, care acum reuşea să coboare la cină în fiecare seară şi, între o pastilă mentolată şi o rafală de vânturi, ne întreţinea cu reminiscenţe personale, toate bazate în general pe aceeaşi temă: „Când eram io tânără mireasă, nu iegzista nimic care să-mi placă mai mult decât vânătoarea. Eram o adevărată Diana”. Beau stătea în tăcere cu buzele strânse, părând abătut şi stânjenit. Iar într-o seară, când amintirile ecvestre şi flatulenţele Mamei Burnside erau deosebit de chinuitoare, domnişoara Fan i-a întins tuşii Mame o batistă şi i-a şoptit:

— Nu pune la suflet, coană Beau. *Detesta* vânătoarea şi călărea mai prost decât mine!

Însă bunăvoinţa domnişoarei Fan n-a reuşit s-o consoleze prea mult pe tuşa Mame. Devenise *persona non grata* în

[22] Philip Henry Sheridan (1831-1888), comandant militar care a învins trupele din Sud în mai multe bătălii ale războiului civil american. (n.tr.)

întreaga comunitate şi ea ştia asta. Singura care continua să-i arate prietenie era Sally Cato McDougall.

— Mame, draga mea, îi spunea ea, nu mai plânge. N-a fost vina ta – toată lumea ştie că se mai întâmplă şi accidente. Dacă ceilalţi sunt prea înguşti la minte să uite sau să ierte, atunci să-i ia naiba. Eu sunt în continuare prietena ta, să ştii.

Tuşa Mame îi era extrem de recunoscătoare. Sally Cato venea s-o vadă în fiecare zi, şi era singura persoană care se purta frumos cu ea. Până şi unchiul Beau părea un pic cam distant.

În acea perioadă de izolare a tuşii Mame, mă întâlneam des cu Emory Oglethorpe, care m-a învăţat diverse lucruri, cum ar fi să fumez, să mestec tutun şi să beau un distilat dezgustător de păpădie inventat de el, pe care încerca să-l facă să treacă drept vin.

— Nu m-ai crezut, nu-i aşa, când ţi-am zis că Sally Cato o s-o facă bucăţele pe mătuşica ta. Ascultă-mă pe mine, o ştiut de la început c-o să fiţi pe câmpu' 'cela chiar când trecea cohorta. Cunoaşte tot ţinutul de vânătoare ca pe dosu' palmei. Ar fi trebuit s-o vezi cum rânjea şi alerga în urma cailor ăia de i-a luat dracu' şi-au intrat în maşina mătuşă-tii. Şi mie mi s-o părut destul de distractivă toată tărăşenia. Nu-ţi face griji, Sally Cato o să pună din nou gheara pe Beau, chit că trece peste cadavrul mătuşicii. A rânjit răutăcios: Sally Cato n-o pierdut în viaţa ei un pariu, o întrecere sau un bărbat, şi sunt sigur că n-o să înceapă acum. Ţine tu restul de Lucky Strikes, că mai am.

Chiar dacă îmi venea greu să cred că Sally Cato era în stare să ajungă atât de departe, începeam să bănuiesc că exista un sâmbure de adevăr în spusele lui Emory Oglethorpe. Şi, curând, a trebuit să recunosc că băiatul îşi cunoştea destul de bine surioara.

Chiar în acea seară, Sally Cato, care era febleţea doamnei Burnside, a venit la Peckerwood să ia cina cu noi. Îmbrăcată într-o rochie albă de dantelă, avea un aer foarte sudist, foarte romantic şi era foarte frumoasă. Pe scurt, însăşi întruchiparea farmecului. Tuşa Mame, în schimb, care în ziua aceea fusese umilită public în magazinul pălărierului J. B. White, părea obosită şi, cel mai grav, bătrână.

Cu acest prilej, Mama Burnside a fost neobişnuit de vorbăreaţă şi, în stilul caracteristic, adică indirect, i le-a trântit bietei tuşe Mame una după alta. N-a vorbit decât despre Sally Cato. Despre cât e de frumoasă, de tânără, de bogată şi de familie bună, despre cât de bine ştie să călărească, despre cât de încântătoare a fost la Balul Vânătorilor, despre cât de plină de viaţă şi sănătoasă arăta întotdeauna, despre ce sudistă tipică, fermecătoare şi radioasă era ea.

— O adevărată fiică a ţinutului nostru strămoşesc. O floricică cu sânge albastru a străvechiului Sud şi a glorioasei noastre comunităţi, unde fiecare familie îşi are rădăcinile într-un trecut antic şi unde niciun străin n-a mai cutezat să calce de la Războiul de Succesiune încoace.

Tuşa Mame a invocat o migrenă şi s-a retras imediat după cină. În ultima vreme, suferea des de dureri de cap, aşa că lui Beau i-a scăpat un: „Cum, din nou?”

Şi eu am urcat devreme în camera mea, dar era o zăpuşeală atât de mare, că nu era chip să adorm, aşa că am luat una din ţigările de la Emory Oglethorpe şi am ieşit pe terasa de la etaj. Dar am rămas cu ea atârnându-mi în colţul gurii când, dedesubt, în întuneric, am zărit aprinse alte două. O clipă mai târziu, am auzit vocea joasă şi insistentă a lui Sally Cato.

— Oh, Beau, spunea ea, singurul lucru care mă interesează e fericirea ta. Nu e nevoie să-mi spui cât de

adorabilă e Mame, văd şi singură. Crede-mă, îmi place de ea la fel de mult cât îți place ție, şi totuşi nu pot să nu mă întreb dacă e potrivită pentru tine. Beau, dragule, nu vreau decât să te ştiu fericit. Recunosc că am suferit mult când am auzit că ai ales să te însori cu ea, dar asta e, faptul e consumat. Mame e o femeie grozavă, dar oare locul ei chiar e aici?

— Mame e o yankee, şi ei sunt diferiți, i-a retezat-o el.

— Oh, Beau, asta înțeleg foarte bine. La urma urmei, sunt singura ei *prietenă*. Dar mă tot întreb dacă îți poate oferi ceea ce ai tu nevoie: o familie, un cămin, copii. Sunt lucruri importante pentru noi, cei din Sud. Crezi că poate face asta, Beau?

— Nu văd de ce nu, a răspuns Beau cu o notă de îndoială.

— Ei bine, Beau, nu uita că tot ce vreau e să te ştiu fericit. Acum te las, mâine dimineață trebuie să mă trezesc devreme pentru antrenamentele de vânătoare. Îmi dai un sărut de dragul vremurilor de odinioară?

Țigările au căzut în iarbă şi nu s-a mai auzit niciun cuvânt. Cei doi au rămas îmbrățişați în întuneric, şi nu s-au mişcat multă, multă vreme.

Eram profund mâhnit. M-am răsucit brusc, când am simțit ceva lânos trecându-mi peste față. Eram prea speriat ca să mai pot scoate vreun sunet. Apoi, o mână ciolănoasă m-a înşfăcat de braț şi o voce mi-a şoptit:

— Intră aici, copile.

Era domnişoara Fan.

M-a condus în cămăruța ei, unde leşinai de cald.

— Dă-mi o țigară, a şuşotit ea. Ştiu că ai, le-am văzut în dulap.

Am fumat amândoi în tăcere. Trebuie să recunosc, se pricepea mult mai bine decât mine la asta.

— Presupun că i-ai auzit pe Beau şi pe scârba aia de Sally Cato, nu-i aşa?

Am încuviinţat din cap.

— Acum înţelegi? Acum vezi de ce trebuie s-o faci pe mătuşa ta să plece cu Beau de-aici?

Am dat iar din cap, ca un zăpăcit.

— Dumnezeu mi-e martor că-s doar o biată fată bătrână – cu nimic mai presus decât o servitoare în casa asta, la cheremul şi dispoziţia scorpiei ăleia bătrâne şi îngrozitoare, douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. N-ar trebui să-mi vâr nasul în treaba asta, dar mătuşa ta e singura persoană din tot ţinutul ăsta uitat de Dumnezeu care m-a tratat vreodată ca pe-o fiinţă umană. Şi Beau e un băiat de treabă, foarte de treabă. De asta trebuie să-i faci să plece de-aici înainte să fie prea târziu, înainte ca spurcăciunea aia bătrână şi desfrânata aia să strice totul. Le aud zi de zi, să ştii. Se închid în dormitor şi uneltesc, uneltesc întruna. Pricepi, copile? Înţelegi ce se întâmplă? Fă-o pe mătuşă-ta să plece de-aici. Şi repede, până n-o distrug astea două. Acum treci la culcare, copile. Şi lasă-mi ţigările.

A doua zi, deşi habar n-aveam cum să fac, am încercat stângaci s-o pun în gardă pe tuşa Mame cu privire la Sally Cato, dar singurul rezultat a fost că mi-a tras o săpunealăde toată frumuseţea.

— Poftim?! a ţipat ea, sărind ca muşcată de şarpe.

— Vreau să zic, tuşă Mame, ai stat vreo clipă să te întrebi dacă Sally Cato îţi este *cu adevărat* prietenă? La urma urmei, a fost logodită cu unchiul Beau, şi în plus *ea* a desenat harta care te-a făcut să omori toţi caii ăia, iar Emory Oglethorpe spune că...

— Emory Oglethorpe spune că..., auzi la el, m-a imitat ea cu glas strident, Emory Oglethorpe spune că... Cui îi *pasă* ce spune lighioana aia cu ochi de ţap! În ce te priveşte, mi-e

ruşine – da, *îmi crapă obrazul* – că nepotul meu poate fi atât de josnic, atât de meschin şi de abject încât să nutrească chiar şi numai o clipă un gând atât de scârbos şi de mârşav. Ce idee!

Chiar în acea clipă, Packard-ul decapotabil al lui Sally Cato intră alunecând pe alee.

— Uite că vine Sally Cato. Te scutesc de ruşinea de a da ochii cu ea. Şterge-o de-aici şi să nu te întorci până nu înveți să vorbeşti şi să te comporți ca un cavaler. Sally Cato e singura prietenă care mi-a rămas şi nu vreau să mai aud niciun cuvințel despre ea. Acum, valea!

Demoralizat, m-am făcut nevăzut. Nu-i povestisem nimic din cele întâmplate cu o seară înainte pentru că nu voiam s-o fac să sufere. Dacă îndura traiul pe care-l ducea la Peckerwood, tuşa Mame trebuie să-l iubească enorm pe unchiul Beau.

Dar imediat ce Sally Cato a plecat, tuşa Mame m-a chemat înapoi la Cabana Nupțială. Părea foarte supărată şi agitată.

— Of, Patrick, Patrick, s-a văitat ea, acum ce mă fac?

— În legătură cu ce?

— Sally Cato tocmai mi-a spus că plănuieşte să organizeze încă un rodeo din ăla îngrozitor, sau ce naiba o fi. Zice că singurul mod prin care-mi pot spăla obrazul în fața oamenilor de aici este să le demonstrez ce amazoană grozavă sunt eu. Acum n-am încotro, trebuie să călăresc, şi tu ştii, Patrick, că toată povestea aia cu dragostea mea pentru cai nu e deloc adevărată. Eu *detest* lighioanele alea.

— Atunci de ce nu recunoşti că doar glumeai, tuşă Mame? am întrebat eu cu o candoare aproape infantilă. Aşa or să te lase în pace cu călăritul ăsta.

— Cum? Şi să ajung şi mai de batjocură ca acum? Mai bine mor!

— Şi exact asta se va întâmpla dacă participi la vânătoare.

— Chiar şi-aşa, prefer să mor în şa, a spus cu un aer semeţ, şi s-a cutremurat.

— Fruntea sus, tuşă Mame, poţi să inventezi oricând o răceală sau să-ţi scrânteşti cealaltă gleznă.

— Nu prea văd cum. Întâlnirea e stabilită mâine dimineaţă la ora şase*!*

În seara aceea, cum unchiul Beau era plecat la o întâlnire a moşierilor, eu şi tuşa Mame am cinat singuri la Cabana Nupţială, fără să schimbăm aproape niciun cuvânt. După masă, mătuşa se chinuia să citească câteva pagini din *Fleurs du Mal,* când în faţa uşii s-a oprit trăsura de la Foxglove. Din ea a sărit Emory Oglethorpe, descărcând, în ordine, o cutie mare, o pereche de cizme, o pălărie de mătase şi o şa de piele pentru doamne.

— Seară bună, a mormăit el ca o râşniţă de piper, m-o trimis Sally Cato s-aduc degrabă ţoalele astea de călărie pentru tuşică-ta. Măiculiţă, ar trebui s-o vezi cum ţopăie şi chiuie prin grajduri. Zice că de data asta tuşă-ta Mame n-o să ştie ce-a lovit-o. Adună tot felul de rămăşaguri pentru vânătoarea de mâine şi zice că şansele-s de una la o sută. Calul de l-o ales pentru tuşă-ta Mame o s-ajungă aici mâine dimineaţa cu furgoneta. Spune-i mai bine să-şi rupă o mână sau un picior, dacă nu vrea să-şi rupă gâtul. Hai, te-am lăsat, am o bucăţică care m-aşteaptă la colibă.

Costumul negru de călărie părea mai degrabă un giulgiu, şi când i l-am dus tuşii Mame, l-a privit înspăimântată şi a început să tremure:

— O, Doamne, Sally Cato nu a lăsat nimic la întâmplare.

Apoi a aruncat o privire spre şa.

— Şi eu ar trebui să stau pe chestia aia? Doar nu sunt un jocheu!

A izbucnit în lacrimi şi, când am pornit-o înapoi spre conac, încă mai suspina cu capul în pernă.

În dimineaţa următoare, abia apucasem să mă îmbrac, că am şi auzit tropăit de copite pe alee. Cu excepţia celor care erau în convalescenţă după ultima ispravă cinegetică a tuşii Mame, parcă se adunase tot ţinutul în faţa conacului Peckerwood. Ba chiar vreo câţiva trecuseră graniţa din Carolina. Per total păreau mult mai puţin exuberanţi decât data trecută, şi în aer plutea o senzaţie de conspiraţie de rău augur.

Mă tem că nici eu, nici tuşa Mame nu păream ieşiţi din paginile unei reviste de *haute couture*[23]. Eu purtam un costum de lepădat de-al lui Emory Oglethorpe McDougall, care era cu un cap mai scund decât mine. În ce-o priveşte pe tuşa Mame, din anumite unghiuri arăta fermecător în costumul de călărie al lui Sally Cato, iar la o privire superficială, chipul îi părea senin sub pălăria de mătase. Însă taiorul îi era un pic prea strâmt pe ici, un pic prea larg pe colo, şi nici despre fustă nu se putea spune că-i venea ca turnată. În plus, cizmele mărimea treizeci şi şase trebuiau să fie o adevărată tortură. Cert este că tuşa Mame fuma ţigară de la ţigară şi trăgea cam prea des câte o duşcă dintr-o sticluţă argintie. Încerca să pară veselă şi relaxată, dar se vedea de la o poştă că nu era deloc în apele ei şi ceilalţi o priveau cu suspiciune.

Sally Cato şi-a făcut apariţia călare pe o iapă splendidă şi impunătoare, urmată de Emory Oglethorpe la volanul unei furgonete. Dinăuntru se auzeau nişte izbituri şi tropăituri teribile, şi doi grăjdari reuşiră, cu chiu cu vai, să scoată pe pasarelă cel mai mare şi mai fioros cal pe care l-am văzut vreodată.

---

[23] *Ultima modă*, în franceză, în original. (n.tr.)

Sally Cato a sărutat-o pe tuşa Mame cu căldură.

— Ce ciudat arăți în dimineața asta, Mame, draga mea, a spus ea. Scuză-mă o clipă, scumpo, intru să-i spun ceva doamnei Burnside.

Într-un minut, era înapoi. Am ridicat privirea spre terasa de la etajul al doilea şi am văzut-o pe bătrâna Mamă Burnside în picioare, cu o expresie amuzată şi deloc liniştitoare. Sally Cato a luat-o imediat în primire pe tuşa Mame:

— Draga mea, acesta e calul pe care l-am ales special pentru tine, i-a spus cu un zâmbet viclean. Îl cheamă Paratrăsnet şi e blând ca un mieluşel.

Paratrăsnet era un cal de vânătoare irlandez, înalt de un metru optzeci; născut pentru montă, nu se împăcase niciodată pe deplin cu soarta de burlac care îi fusese impusă. S-a uitat la tuşa Mame cu ochii injectați, scurmând sălbatic pământul. Sally Cato l-a mângâiat pe bot.

— E un frumos, mânca-l-ar mama.

Emory Oglethorpe mi-a şuşotit la ureche:

— Îi cel mai al dracu' cal din tot ținutu' Richmond, asta e. Împuțitu' trebuia împuşcat acum doi ani, când l-o călcat pe unchiul Grady în picioare de era să-l omoare. Mă rog, cel puțin aşa o zis veterinaru'. De-atunci, melegarul ăsta blestemat o alergat ca nebunu' de capul lui unde-o văzut cu ochii. Ieri o fost nevoie de şase negri ca să-l prindă, şi le-o luat toată după-amiaza.

Sally Cato a bătut elegant din mâinile înmănuşate şi a spus:

— Puțină atenție, vă rog. Vom avea privilegiul să călărim alături de una dintre cele mai renumite amazoane din New York, doamna Burnside.

Le-a făcut cu ochiul maliționasă, dar nu suficient de repede încât să nu bage de seamă tuşa Mame, care şi-a căscat larg

ochii. Printre călăreți plutea o veselie reprimată. Numai Beau avea un aer nevinovat.

Eu urcasem deja pe o mârțoagă bătrână şi paralitică când trei grăjdari l-au condus pe Paratrăsnet lângă scara pentru încălecat şi tuşa Mame s-a urcat cu mare grijă în şa. Am rostit în şoaptă o rugăciune şi am observat că şi buzele tuşii Mame se mişcau.

Până să ajungem la câmpul de vânătoare, am încercat să mă țin cât mai aproape de tuşa Mame, dar Paratrăsnet avea perniciosul năravde a lovi cu picioarele din spate, aşa că tot drumul era aproape numai al lui. Singura mea speranță era că n-o să-şi rupă prea multe când va cădea. O vreme am călărit cu toții tacticos în urma ei, chiar dacă aveam senzația clară că toți câinii, mare parte din oameni şi unii cai agravau starea de agitație şi nervozitate a lui Paratrăsnet. În sfârşit, am ajuns la locul de start. Paratrăsnet necheza înfiorător şi se cabra. Tuşa Mame, spre marea mea surpriză, se ținea în şa. Câțiva s-au arătat chiar impresionați. Sally Cato doar rânjea.

Când eram pe punctul să începem vânătoarea, am văzut urcând dealul în viteză furgoneta de la Peckerwood, cu un negru speriat la volan. Domnişoara Fan a sărit din ea şi a strigat:

— Staţi! Calul ăsta e nebun!

Dar era deja prea târziu. Vulpea fusese eliberată şi alerga înspăimântată de-a curmezişul pajiştii, cu ogarii pe urmele ei; în acelaşi timp, vărul Van Buren Clay-Pickett şi tuşa Mame au pornit ca nişte săgeți, şi astfel vânătoarea a început oficial. Din acea clipă, nimic n-o mai putea opri.

Mă gândisem că tuşa Mame va avea inspirația să-şi aleagă o movilă de pământ cu un aspect ceva mai moale şi să se arunce pe ea, dar m-am înşelat. Ea şi Paratrăsnet goneau ca vântul pe urmele vărului Van Buren.

— Maică Precistă, ce poziție are coana Beau! a strigat cineva.

M-am întors ca să văd cine era dementul şi am surprins pe chipul lui Sally Cato o expresie pe care n-o voi uita niciodată.

Am luat-o şi noi la galop, lăsând-o în urmă pe biata domnişoară Fan, care striga nişte vorbe de neînțeles. Chiar dacă mârțoaga mea nu prea mai era bună decât pentru cleiul de oase, am reuşit totuşi să țin pasul cu restul grupului. Aşa am apucat să-i văd pe tuşa Mame şi pe Paratrăsnet sărind peste un zid de piatră de care alți doi călăreți se izbiseră. În săritură, tuşa Mame şi-a pierdut pălăria de mătase, şi odată cu ea orice speranță de a-şi ține părul în frâu, care acum îi flutura sălbatic în vânt. Dar nu se oprea.

— Ați văzut cum o sărit peste zidul 'cela? a strigat cineva. Yankeea asta are stil. Superbă amazoană. Absolut *superbă*!

Am galopat mai bine de-o oră, trecând ca fulgerul prin iarba unduitoare, strecurându-ne pe sub crengile joase şi împroşcându-ne de noroi ori de câte ori traversam un pârâu. Tuşa Mame era aproape tot timpul în fruntea grupului, şi chiar şi unchiul Beau şi Sally Cato abia reuşeau să se țină după ea. La un moment dat, Paratrăsnet a făcut un ocol printr-un lan de porumb, dar, cu toate astea, tot a reuşit să-l prindă din urmă pe şeful vânătorilor. Apoi, cu capul plecat, a năvălit într-un şopron vechi şi a ieşit imediat pe partea cealaltă, cu tuşa Mame în continuare la bord. S-au auzit o grămadă de cârâituri şi cotcodăceli şi găinile au zburat afară în toate direcțiile. Pentru o fracțiune de secundă, am zărit o găină bătrână, dar mai sportivă decât celelalte, cocoțată pe umărul tuşii Mame, însă curenții de aer au zburătăcit-o imediat, făcând-o să dea disperată din aripi.

Apoi am pierdut-o iarăşi din vedere când Paratrăsnet a intrat într-o pădurice, însă tuşa Mame şi-a făcut din nou apariţia o clipă mai târziu, purtând ceva ce semăna cu o cunună de lauri, şi fără ca măcar să se mai ţină de hăţuri.

— Ah, pe crucea mea, a strigat unul dintre verii mai cultivaţi, zici că-i o veritabilă zeiţă greacă!

— Sfinte Sisoie, răcni altul, nici măcar nu mai ţine frâiele. Asta le întrece pe toate!

După care, tuşa Mame prinse din nou viteză şi dispăru din peisaj.

În cele din urmă, am ajuns pe o pajişte verde, întreruptă brusc de un dig înalt împotriva inundaţiilor, care se întindea de-a lungul râului Savannah. Acela era locul în care vânătoarea trebuia să se încheie, doar dacă biata vulpe nu reuşea cumva să treacă peste zidul înalt de doi metri.

De-acum vulpea, ogarii, Van Buren Clay-Pickett şi tuşa Mame erau atât de departe de noi încât nu mai aveam speranţe să-i ajungem, deşi Beau şi Sally Cato McDougall îi urmau la vreo patru sute de metri distanţă. Deodată, Paratrăsnet a ţâşnit înainte cu viteză, părând că vrea să-l întrecă pe vărul Van Buren.

— Nu pricep stilul ăsta al yankeilor, a strigat un bărbat. Nu s-a mai pomenit până acum să-l întreci pe şeful vânătorilor.

— Nu-i vina ei, a urlat un alt călăreţ. Calul ăla nebun al lui McDougall fuge cu ea în spate!

— Sfinte Sisoie, cred că ai dreptate!

Aş fi vrut să închid ochii şi să nu-i mai deschid niciodată, dar atracţia îngrozitoarei scene era prea puternică. Aşa că i-am întredeschis numai cât să văd că Paratrăsnet nu doar că-l depăşise pe şeful vânătorilor, dar trecuse şi de cai, şi chiar şi de vulpe. Mai erau doar câţiva metri până în dig şi el nu dădea semne că ar vrea să se oprească.

— Cristoase, o s-o umoare pe biata yankee!

— Moultrie, eu nu pot să mă uit! a strigat femeia de lângă mine, după care a leşinat în şa.

Cu tuşa Mame încă în spinare, Paratrăsnet s-a năpustit asupra digului. Copitele i s-au desprins de la pământ, încercând să sară peste zid, dar s-a dovedit a fi prea mult chiar şi pentru el: se izbi de partea de sus cu pieptul de mamut şi căzu înapoi cu o bufnitură care răsună în întreg ţinutul Richmond. Tuşa Mame, însă, şi-a continuat drumul. A depăşit zidul cu mai bine de un metru şi a dispărut de partea cealaltă. S-a auzit un plescăit straşnic, apoi tăcere. Încă o femeie a leşinat, dar nimeni nu i-a mai acordat atenţie. Am pornit-o toţi zor-nevoie spre mal şi am ajuns exact în momentul în care tuşa Mame ieşea din apele râului Savannah.

Între timp, un vechi Chevrolet, după ce a străbătut toată pajiştea clătinându-se, s-a oprit cu o smucitură la mică distanţă de noi. Un omuleţ furios sări din maşină şi se apropie de grupul de cai care gâfâiau. Era veterinarul ţinutului.

— Ce mai zi! De juma' de oră o urmăresc pe sărmana femeie. N-am mai văzut în viaţa mea pe cineva călărind aşa. Incredibil! Cum a reuşit să nu dea ortu' popii, n-o să-mi dau seama în veci. Mi s-o părut mie că recunosc calul 'cela, dar acuma-s convins. E dementul de Paratrăsnet, aşa-i?

Ochii lui albaştri, furibunzi, o căutau pe Sally Cato.

— Sally Cato, urlă veterinarul, amu-s doi ani de când ţi-am zis că-i nebun calu' 'cela. Ţi-am *ordonat* să pui să fie împuşcat!

Se uită la Paratrăsnet, care zăcea la pământ în agonie.

— Acu', presupun că tre' să fac eu trebuşoara asta.

Scoase din teacă un revolver automat de calibrul 45.

— Sally Cato, *tu* ar trebui să fii cea împuşcată, ştii asta, nu? Să laşi pe cineva – chiar şi pe o amazoană desăvârşită cum e această doamnă – să se urce pe calul ăsta, e tentativă de crimă. Ba chiar crimă cu premeditare! Ar trebui să fii expulzată din toate partidele de vânătoare din ținut'.

Şi, cu un singur glonț, îi curmă suferința lui Paratrăsnet. Tuşa Mame izbucni în lacrimi. Unchiul Beau o ridică lângă el în şa şi, aşa murdară, udă şi zgâriată cum era, a început s-o sărute şi-o îmbrățişeze, alintând-o „mica mea Walkirie Yankee".

Ceilalți asistau fascinați la triumful mătuşii Mame şi, în timp ce ne îndreptam la pas spre pavilionul unde fusese aranjat bufetul, am observat că toți se țineau la distanță de Sally Cato. La un moment dat, nelegiuita a tras calul de căpăstru şi s-a îndreptat spre unchiul Beau.

— Beau, a spus ea agitată, dă-mi voie să-ți explic...

Dar el a săgetat-o cu privirea şi şi-a continuat galopul, îmbrățişând-o tandru pe tuşa Mame.

Bufetul a fost senzațional. Nimeni nu mai vorbea de altceva decât despre magnificul stil al tuşii Mame, botezată „Zeița Vânătorii". Toată lumea închina paharul în cinstea celei mai mari călărețe care a călcat vreodată pe meleagurile ținutului Richmond. Sărbătorita s-a amețit zdravăn cu whisky, dar când am reuşit, în cele din urmă, să mă apropii de ea, m-a îmbrățişat strâns şi mi-a şoptit:

— Patrick, dragul meu, spune-mi, sunt încă vie? Mi-am prins pulpana atât de strâns sub şa c-am crezut că n-o să mă mai pot da jos *niciodată*.

Şi tocmai când vărul Van Buren Clay-Pickett se urcase pe una din mese cu gândul să propună o nouă partidă de vânătoare duminica următoare, un băiat de la Western Union se strecură înăuntru cu o telegramă pentru tuşa Mame. Spunea aşa:

RUGĂM SĂ VĂ ÎNTOARCEȚI URGENT LA NEW YORK – STOP
PREZENȚA DVS. INDISPENSABILĂ ÎN JURIUL
SPECTACOLULUI ECVESTRU INTERNAȚIONAL – STOP
UN FAN DEVOTAT INSISTĂ – STOP
COMITETUL

— Oh, cerule, a exclamat tuşa Mame cu vioiciune şi a dat repede peste cap un pahar plin cu whisky. Ce corvoadă. Se pare că trebuie să ne întoarcem în Nord. Îmi pare rău, dragilor, dar mă cheamă datoria. Aşadar, tot înainte şi tot mai sus, mereu, spre noi biruințe!

Capitolul cinci

Tuşa Mame,
scriitoare

Personajului memorabil nu-i lipsea nici talentul literar. În articol se spune că obişnuia să scrie zilnic câteva fragmente doar pentru amuzament fie despre propria-i persoană, fie despre unele scene emoționante din viața cotidiană la care avusese ocazia să asiste. Material pe care nu se sfia să-l arate prietenelor sale şi, din când în când, să-l ofere ziarului local spre publicare. Din câte am înțeles, aceste mici eseuri erau nişte capodopere fără cusur. De fapt, erau atât de bune, că redactorii şefi ai publicațiilor din New York veneau grămadă la uşa ei în încercarea de a obține publicarea operei acestei fete bătrâne.

Dacă mă întrebați pe mine, nu mi se pare mare brânză, având în vedere că tuşa Mame avea un editor, un agent literar şi o secretară încă înainte să se apuce să aştearnă vreun cuvânt pe hârtie.

Tuşa Mame a îmbrăţişat cariera literară încrezându-se în valoarea ei terapeutică, sperând, adică, că o va ajuta să scape de îngrozitoarea depresie de care a fost cuprinsă odată cu văduvia. Fericirea ei nupţială, în rolul doamnei Beauregard Burnside, ar fi putut dura o veşnicie, dacă şi unchiul Beau ar fi trăit atâta.

Beau era fermecător, viril, chipeş şi bogat. Totodată, era extrem de generos. La prima lor aniversare, o acoperise pe tuşa Mame de cadouri: un Rolls Royce imens, o haină de samur, un inel cu smarald neşlefuit şi un conac vechi, uriaş, în Washington Square, în care să încapă toată mobila pe care o cumpăra ea. Însă chiar în ziua în care trebuiau să inaugureze casa – la doar treisprezece luni de la căsătorie – unchiul Beau a avut parte de un sfârşit poetic: a fost lovit în cap de un cal, în Central Park. O oră mai târziu, era mort.

Tuşa Mame aproape că a înnebunit de durere. A făcut crize de plâns şi a leşinat de mai multe ori în timpul înmormântării, şi a continuat aşa toată iarna care a urmat. De fapt, nu, a încetat să mai leşine, s-a limitat doar să plângă amarnic. În afară de tristeţea ei infinită, nimic nu părea să o intereseze – nici măcar faptul că era pe locul al nouălea în topul celor mai bogate văduve din New York. Într-un târziu, vechea ei amică, Vera Charles, s-a înduioşat de ea.

Vera dăduse lovitura când se căsătorise cu un aristocrat englez, onorabilul Basil Fitz-Hugh, care nu doar că era bogat, ci, pe deasupra, era şi literat. O cunoştea chiar şi pe Virginia Woolf. În orice caz, Vera a hotărât că singura speranţă pentru ca tuşa Mame să-şi revină era să schimbe complet decorul. Aşa că a luat-o cu ea în Europa şi a ţinut-o acolo mai bine de doi ani, vreme în care eu am pătimit între dl. Babcock, Sf. Bonifaciu şi o tabără de vară sordidă.

Dar nimeni nu poate ţine doliu la nesfârşit, cu atât mai puţin tuşa Mame. Şi, într-adevăr, într-o bună zi s-a întors

acasă cu un voal negru foarte stilat, o mulțime de fotografii cu autografe de la tot atâția autori europeni – fiecare dintre ei ştergându-i cel puțin o lacrimă – şi cu hotărârea fermă să încerce o nouă îndeletnicire.

Între timp, eu am împlinit şaisprezece ani şi, de la o zi la alta, m-am trezit înalt de un metru optzeci. Niciuna dintre uniformele de la Sf. Bonifaciu nu mă mai încăpea, aşa că a trebuit să-mi petrec ultimele zile de libertate estivală într-un atelier de croitorie, în încercarea de a-mi lungi pantalonii şi sacourile vechi în aşa fel încât să-mi expun public o parte cât mai mică din glezne şi încheieturi. Odată garderoba pusă la punct, îmi rămânea la dispoziție mai puțin de-o săptămână până ce clopotele de la Sf. Bonifaciu aveau să mă cheme înapoi pentru încă un an împărțit în egală măsură între macaroane şi note proaste. Am sperat oarecum că tuşa Mame va profita de ocazie şi mă va duce la teatru sau că vom face alte activități distractive. Mă înşelasem amarnic.

Cum am intrat în locuința ei imensă din Washington Square, am auzit o voce feminină făcând o afirmație de care părea foarte convinsă:

— Doamnă Burnside, *The Ladies' Home Journal*[24] nu va publica un astfel de articol nici într-un milion de ani.

Am intrat tiptil în sufragerie şi am văzut-o pe tuşa Mamei îmbrăcată într-un costum negru, foarte sobru, cu o pereche de ochelari mari, cu rame de baga într-o mână, şi cu un martini în cealaltă. În poală avea un teanc de hârtii şi discuta cu două femei pe care nu le mai văzusem niciodată.

— Oricum, pare scris special pentru Hollywood, spunea ea. La început mă gândeam că i s-ar potrivi lui Claudette

---

[24] Una dintre cele mai importante reviste pentru femei din Statele Unite. (n.tr.)

Colbert sau, poate, lui Irene Dunne, dar în final mi-am spus că, dacă e să fim sinceri, nimeni nu poate juca acest rol mai bine decât mine.

— Desigur, doamnă Burnside, spuse una dintre cele două femei, care era micuță, roşcată şi oarecum agitată, totuşi eu nu m-aş gândi chiar atât de departe.

— Aşa e, Mame, interveni cealaltă. Elizabeth are dreptate. Trebuie neapărat să aşterni mai întâi câteva rânduri pe hârtie, să le arăți editorilor tăi. Despre drepturile pentru ecranizare, pentru foileton şi altele de genul ăsta vom vorbi mai încolo.

— Oh, pentru asta nu trebuie să vă faceți griji, dragele mele, ciripi tuşa Mame. Secretara mea e la etaj şi dactilografiază deja...

Şi în acest punct, tot în vârful picioarelor, am făcut stânga-mprejur.

Am urcat la etaj şi am intrat în camera rezervată dintotdeauna pentru mine. Nu e că mă aşteptam să găsesc fiecare lucru la locul lui, dar nu mi-aş fi închipuit niciodată scena cu care m-am trezit înaintea ochilor. De-a lungul pereților erau numai fişete metalice, două birouri mari, trei telefoane, teancuri întregi de dicționare şi apoi hârtii, hârtii împrăştiate peste tot. Se auzea cârâitul unui dictafon şi o femeie ciufulită bătea de zor la maşina de scris. Am ieşit pe furiş şi am intrat în camera de zi a tuşii Mame. Nici aici situația nu era foarte diferită. Fiecare centimetru pătrat era înțesat de programe pentru serate dansante, teancuri de fotografii şi numere vechi din *Buffalo Evening News*. Pe ici, pe colo, zăceau bucăți de hârtie pe care scria lucruri de genul: „să nu uit despre percheziția clubului de noapte” sau „aminteşte despre doctorul Cornell şi guta tăticului”. Mi-am aprins o țigară de-a tuşii Mame şi m-am aşezat pe jos,

complet nedumerit. Apoi, am auzit uşa de la intrare deschizându-se. Tuşa Mame spunea:

— Bine, dragele mele, pa, pa. Mă întorc la *mon écritoire*[25] şi la lucrul până târziu! Te sun dimineaţă, Mary. Noi, fetele din Buffalo, trebuie să fim unite, nu-i aşa? *A bientôt*[26]!

Uşa s-a închis şi le-am văzut pe cele două femei prăvălindu-se într-un taxi.

Câteva secunde mai târziu, din fostul meu dormitor răsună o zarvă impresionantă. Am auzit-o pe tuşa Mame spunând:

— Aşadar, Agnes, draga mea, cum merge treaba?

— O, cum nu se poate mai bine, vă asigur, doamnă Burnside. Niciodată n-am fost într-o atmosferă mai încântătoare, iar slujba este atât de in-te-re-san-tă. Dumnezeule, când lucram pentru Compania de Asigurări Prudential nu aveam de dactilografiat decât nişte polițe lungi de colo până colo, şi apoi o aveam mereu în coaste pe domnişoara Montgomery, ştiți, şefa mea, care stătea cu ochii pe noi să nu greşim, dar cum să nu greşim, îndrumătoarea echipei de stenografe era absolut îngrozitoare, şi...

— Bine, bine, Agnes, am înțeles, o întrerupse tuşa Mame. Şi eşti mulțumită de gustarea pregătită de bucătăreasă?

— O, Iisuse, da, doamnă Burnside. Mai întâi mi-a adus supă consommé, apoi un stufat de miel cu mazăre *petits pois*, apoi...

— Absolut divin, draga mea. Acum am să-l rog pe Ito să te conducă acasă.

— Oh, dar doamnă...

---

[25] *Birou*, în franceză, în original. (n.tr.)

[26] *Pe curând*, în franceză, în original. (n.tr.)

— Niciun cuvânt în plus, draga mea Agnes. Fii drăguță şi acoperă maşina de scris, iar Ito te va duce la Kew Gardens cât ai bate din palme. Acum dă-te cu puțin ruj şi şterge-o!

— Dumnezeule, doamnă Burnside, mamița ar muri dacă m-ar vedea rujată.

— Ei bine, fă cum pofteşti. Pentru ziua de azi ți-ai câştigat pâinea. Acum, acasă cu tine.

Tuşa Mame năvăli în camera de zi şi îşi aruncă brațele în jurul meu.

— Oh, scumpul, scumpul meu băiat! De-ai şti, arta... arta e precum febra, şi mă consumă, dar merită, Dumnezeule ce mai merită!

— Despre ce vorbeşti? am întrebat-o.

— Cum, dragul meu, despre cartea mea. Despre ce altceva?

— Ce carte? Şi cine sunt străinele astea?

Chiar în acel moment, tânăra pe care o văzusem mai devreme la maşina de scris s-a ivit timidă în prag.

— Aşadar, eu vă urez de-acum noapte bună.

— Oh, Agnes, draga mea, dar intră, vino să-ți fac cunoştință cu nepotul meu. Deşi, după capitolul pe care l-ai bătut în după-amiaza asta, mă gândesc că-l cunoşti deja destul de bine.

— Dumnezeule, vreți să spuneți că el e cel pe care l-ați găsit într-un coş de răchită, pe treptele casei, doamnă Burnside?

Am rămas cu gura căscată.

— În persoană, draga mea. Patrick, vreau să ți-o prezint pe secretara mea, mâna mea dreaptă şi cel mai sever critic –

o adevărată Alice B. Toklas[27] a mea. Domnişoară Gooch, el este nepotul meu, Patrick.

— Sunt foarte încântată să vă cunosc, vă asigur, rosti domnişoara Gooch, făcând o mică reverenţă.

Eram prea uluit de cele pe care tocmai le auzisem ca s-o privesc mai bine, şi, de altfel, nici nu era mare lucru de observat la ea. Domnişoara Gooch era una dintre acele femei care puteau avea, la fel de bine, cincisprezece sau cincizeci de ani, şi nimeni nu-şi bătea capul din pricina asta. Avea părul incolor, pielea incoloră şi ochii incolori. Purta o pereche de ochelari fără rame şi o beretă albă, cu vreo două numere mai mari decât i-ar fi trebuit. Restul vestimentaţiei era alcătuită dintr-un sarafan albastru tricotat, o bluză de viscoză de culoarea somonului cu mâneci bufante, ciorapi din viscoză şi pantofi ortopedici.

— Îmi pare bine de cunoştinţă, am spus.

— Sunt convinsă că veţi deveni cei mai buni prieteni, a spus tuşa Mame. Şi acum, fuguţa, Agnes, dragă. *A demain*[28]!

— La revedere, a spus domnişoara Gooch, şi a dispărut.

— Iubiţelul meu, ai spune că biata copilă nu are decât nouăsprezece ani? Imaginează-ţi, nu doar că dactilografiază ca un înger şi poate să stenografieze nu-ştiu-câte mii de cuvinte pe minut, dar e şi singurul sprijin al mamei ei care suferă de artrită şi al surorii ei paralitice.

— Ca să vezi, am zis eu şi m-am întors s-o privesc în ochi. Ce-i povestea asta cu coşul de răchită?

---

[27] Reprezentantă a avangardei artistice de la începutul secolului al XX-lea şi partenera de viaţă a scriitoarei americane Gertrude Stein. (n.tr.)

[28] *Pe mâine*, în franceză, în original. (n.tr.)

— Oh, dragul meu, vezi tu, uneori scriitorii exagerează un pic. Trebuie să înflorească lucrurile ca să dea poveştii o notă dramatică. Aşa că am spus că te-am găsit într-un coş, în pragul căsuţei mele.

— Aş vrea să-ţi amintesc că aveam zece ani când m-ai găsit, iar „căsuţa" în care locuiai era în Beekman Place. Acum spune-mi, te rog, ce scrii mai exact? Şi cine erau femeile acelea? Şi de ce ai nevoie de o Alice B. Toklas?

— Oh, iubiţelul meu, mi-a răspuns tuşa Mame întinzându-se pe şezlong. Speram să rămână un secret, cel puţin până în momentul în care aveai să-mi vezi numele în topul celor mai vândute cărţi, dar mă tem că acum nu-mi rămâne decât să-ţi destăinui despre ce e vorba. Ei bine, îmi scriu memoriile.

— De ce?

— Cum *de ce*? Fiindcă am avut o viaţă *foarte* interesantă, uite de ce, şi, după cum mi-a spus mai alaltăieri Lindsay – editorul meu – când eu şi Mary Lord Bishop semnam contractul...

— Care Lindsay?

— Lindsay Woolsey. El îmi publică opera. Oh, dragul meu, nici nu-ţi pot spune prin câte-am trecut!

— Prin câte?

— Păi să vezi, săptămâna trecută, treceam pe Madison Avenue, când am zărit o figură tare cunoscută şi tocmai îmi ziceam în sinea mea: „Ce bine seamănă cu Bella Shuttleworth de pe Delaware Avenue, din Buffalo", când persoana respectivă se apropie de mine să-mi zice: „Tu nu eşti Mame Dennis de pe Delaware Avenue, din Buffalo?". Ne-am aruncat una în braţele celeilalte ca nişte prietene din copilărie care nu s-au mai văzut de un secol – ceea ce, de altfel, şi eram – şi am şters-o la Plaza să bem ceva. Am stat şi-am povestit despre vremurile de altădată, de ţicnitele de

pe Delaware Avenue şi despre raziile pe care le făceam la şcoala domnişoarei Rushaway, care era la doi paşi de unitatea militară, şi, dintr-una într-alta – ah, ce ne-am mai distrat în Buffalo! În fine, ca să n-o mai lungesc, la un moment dat Bella spune că i-ar plăcea la nebunie să invite la o petrecere şi celelalte fete de la Buffalo care acum locuiesc în oraş. Şi aşa a făcut! Vai, ar trebui să vezi cât s-a îngrăşat Bella, e ceva de necrezut!

— Continuă, am spus eu.

— Oh, cina a fost excelentă. Am mâncat pulpă de berbec. Puţin cam aţoasă, dar delicioasă. A mai venit şi Mary Lord Bishop – cea pe care ai văzut-o aici mai devreme –, şi care e o agentă literară foarte importantă, Lindsay Woolsey cu soţia lui – ea e un şoricel de bibliotecă de pe lângă Colonial Circle[29] – şi alţi câţiva. Bella a invitat-o şi pe Kit Cornell, dar se pare că era răcită cobză şi n-a putut veni, *malheureusement*[30]. Ce să mai, a fost o seară *fantastică*. Eu s-ar putea să fi băut un pic cam mult, altfel nu mă apucam să-i povestesc lui Lindsay tot ce-am făcut de pe vremea când stăteam în Buffalo şi până azi. Dar el s-a amuzat copios, într-atât încât la un moment dat mi-a zis pe nepusă masă: „Mame, de ce nu scrii o carte?” Şi apoi, Mary Lord Bishop a zis la rându-i: „Are dreptate, trebuie!” Şi atunci mi-am spus şi eu: „Chiar aşa, până la urmă, de ce nu?” În fine, am început să discutăm cu toţii despre asta şi despre clipele frumoase de odinioară petrecute cu băieţii la Club Saturn, şi Lindsay Woolsey mi-a zis: „Mame, sfatul meu e să vorbeşti mai ales de Buffalo!” Mary Lord Bishop i-a spus că era de la sine înţeles că aveam să vorbesc despre Buffalo, şi că oricum, orice aş fi scris va fi teribil de original. Apoi mi-a zis

---

[29] Suburbie a Philadelphiei. (n.tr.)

[30] *Din păcate*, în franceză, în original. (n.tr.)

că ar fi fericită să mă reprezinte ca agent. Şi ce crezi? Ne-am pus toţi trei minţile la contribuţie şi i-am găsit titlul: *Duduia din Buffalo*. Nu-i aşa că-i drăguţ?

— Foarte nimerit.

— Mă rog, nu lucrez la ea decât de vreo două zile, dar ai văzut cât de încântate erau Mary şi Elizabeth în după-amiaza asta. Imaginează-ţi, viaţa mea în reviste, în ziare, la cinema şi tradusă în Dumnezeu-ştie-câte limbi străine.

— Emoţionant, am spus.

— Emoţionant? Eu nu-mi mai încap în piele, crede-mă. Acum te las, trebuie să mă îmbrac.

În timp ce se schimba, o auzeam cântând imnul oficial al tinereţilor ei, care suna cam aşa: „Duduie din Buffalo, ieşi în seara asta?", şi mi-am dat seama că se lansase într-o nouă provocare.

În ultimele zile petrecute acasă, am muncit atât de mult pentru reuşita carierei literare a tuşii Mame, încât perspectiva Sf. Bonifaciu – cu tot cu rugăciuni – nu mi se mai părea atât de terifiantă. Eu şi domnişoara Gooch nu am avut timp nici să respirăm. Pe mine m-a trimis la Biblioteca Publică pentru documentările istorice, care au continuat până în momentul în care am îndrăznit s-o întreb dacă ştia că preşedintele McKinley a fost asasinat în timpul unei vizite la Expoziţia Pan-Americană, ghiciţi unde? În Buffalo[31]! M-a dat afară din camera ei cât ai bate din palme, şi nu pot spune că revenirea la Sf. Bonifaciu pentru încă un an de şcoală am simţit-o ca pe o corvoadă.

Pe parcursul primului trimestru, tuşa Mame îmi trimitea aproape zilnic o scrisoare, numai că acum nu le mai scria ea, ci i le dicta lui Agnes. Şi fiecare dintre ele, cu nuanţe

---

[31] Eveniment petrecut în septembrie 1901. (n.tr.)

diferite, era un elogiu adus propriilor talente literare. Când era prea ocupată să-mi scrie în persoană, îi încredința sarcina lui Agnes Gooch, care îmi trimitea la rândul ei nişte răvaşe interminabile despre cariera mătuşii. În două ocazii, mi-a trimis şi un milieu croşetat cu care ar fi trebuit să-mi împodobesc pupitrul de la şcoală, şi o cutie de prăjituri înecăcioase pregătite de sora ei Edna.

În ciuda faptului că autoarea îmi vorbea necontenit despre carte, nici eu, nici altcineva n-am avut ocazia să citim vreun cuvințel din *Duduia din Buffalo*, care avea ca subtitlu *Istoria personală a unei George Sand moderne*. Dar undeva, în preajma lui noiembrie, am primit un manuscris gros. Era una dintre nenumăratele copii dactilografiate de neobosita Agnes Gooch. Nimeni nu putea tăgădui că tuşa Mame scrisese o carte mare. Avea aproape nouă sute de pagini bătute la maşină, dar oricât de mult ai fi îndrăgit-o pe ea, personal, nu puteai spune despre carte că era bună. Tuşa Mama era o interlocutoare fascinantă, cunoştea o sumedenie de oameni interesanți şi avea nişte gusturi literare excelente, dar pe hârtie nu era nici urmă de toate astea. Stilul ei narativ era cel al unei amatoare talentate – pe ici prea înflorit, pe colo prea iresponsabil şi, adesea, de un umor involuntar. Apoi, în calitate de cronicar, se dovedise a fi cam indiscretă, dezvăluind prea multe detalii absolut inutile despre câțiva dintre prietenii ei cei mai dragi. Aşa că nu trebuia să fii un geniu ca să-ți dai seama că, după lansarea cărții, s-ar fi trezit cu atâtea procese de calomnie încât ar fi ajuns la sapă de lemn indiferent cât era de bogată. Per total, *Duduia din Buffalo* putea fi considerată o carte interesantă, dar cu siguranță nu era reuşită. Tocmai mă aşezasem la birou să compun o scrisoare politicoasă, dar nesinceră, prin care s-o felicit, când am primit o telegramă. Spunea aşa:

VINO ACASĂ. MOR
TUŞA MAME

M-am precipitat în Washington Square, unde am fost întâmpinat de Agnes Gooch, mai palidă ca niciodată şi cu buzele albe.

— Slavă cerului c-ai venit, Patrick. Biata d-nă Burnside strigă după tine de trei zile.

Mi-a aruncat o privire îngrozită prin ochelari şi a început să se smiorcăie:

— N-am mai fost acasă de miercuri şi sora mea Edna a fost nevoită să facă toată treaba în gospodărie, iar mămiţica...

— Dar ce a păţit tuşa Mame? am întrebat.

— Of, Patrick! Cartea ei a fost respinsă de editură!

— Asta-i tot?

— O, dar e o chestiune foarte gravă. În clipa asta sunt toţi sus, la ea – dl. Woolsey, editorul, şi d-na Bishop, agenta ei. Mi-au spus – dar, ai grijă, rămâne între noi – că vor să-i angajeze un *negru*[32]. O, e atât de afectată. Dar să ştii că mie, mamiţichii şi Ednei ni s-a părut absolut minunată cartea. Atât de elegantă. În fine... acest *negru* trebuie să sosească dintr-o clipă în alta. Mătuşa ta se va bucura mult să aibă alături pe cineva drag ca tine în clipe atât de grele.

Urcând treptele, auzeam că în dormitorul tuşii Mame era în curs o discuţie destul de animată. Vorbeau toţi deodată, dar vocea mătuşii le acoperea pe celelalte:

---

[32] În original, *ghost writer*. Scriitor care scrie în numele altcuiva şi nu se regăseşte deloc în căsuţa tipografică a cărţii. La noi, termenul încetăţenit este de *negru*. (n.tr.)

— ...cât despre tine, Mary Lord, ce vrei să spui că scrierea mea nu sună autentic?

— Tuşă Mame, am zis eu, am sosit.

— Dragul meu, a exclamat ea din pat, întinzând dramatic braţele şi fluturându-şi mânecile dantelate de şifon roz. Măcar te am pe tine alături în timp ce vulturii ăştia se înfruptă din bietele oscioare ale muncii mele de-o viaţă. Şezi aici, lângă mine, şi lasă-mă să mă hrănesc cu energia ta tinerească.

— Mame, nu ţi se pare că exagerezi un pic? a spus Mary Lord Bishop, fără să greşească întru totul. Încerca să-şi păstreze calmul pentru care era cunoscută, dar ducea o luptă fără sorţi de izbândă.

— Uite ce e, Mame, a spus dl. Woolsey, dacă ne iei la trei păzeşte pe mine şi pe Mary, asta n-o să facă din cartea ta un roman mai bun sau mai vandabil. Şi dl. Woolsey, care de regulă era întruchiparea tactului şi diplomaţiei, începea să dea semne de încordare. Sunt convins că, cu puţin efort, noi trei o putem scoate la capăt discutând ca nişte oameni în toată firea.

— O, sigur, a răcnit tuşa Mame. Hai să discutăm! Să discutăm, fiindcă din câte se pare asta-i tot ce ştiţi să faceţi tu şi Mary. M-aţi convins să scriu cartea asta, acum vreţi să mă convingeţi să renunţ la ea doar pentru că este o operă de mare valoare literară. Ei bine, nu o să mă faceţi să renunţ la convingerile mele, nici tu, Lindsay Woolsey, nici o oarecare parvenită din Linwood Avenue...

— Dar, Mame, a întrerupt-o dl. Woolsey încercând să o îmbuneze, nu ţi-am respins cartea. Spunem doar că, după părerea noastră, ai nevoie de puţin ajutor din afară. Ideea ni s-a părut splendidă de la început, şi credem asta în continuare.

— Adevărat, Lindsay, a intervenit d-na Bishop surescitată, e o carte aproape *genială*, dar, la fel ca în cazul multor autori dile... – vreau să zic *debutanți*, Mame are nevoie de puțină îndrumare editorială, ca să pună la punct părțile nefinisate. Eu cred că, dacă am găsi un scriitor cu puțină experiență, care să mai pună câte un cuvânt pe ici, pe colo, şi care să mai elimine cu chibzuință câteva...

— Iată, aş spune că eliminarea este *esențială,* a adăugat dl. Woolsey.

— ...şi, bineînțeles, va rămâne complet anonim; va fi în plan secund, ar da numai o mână de...

— Da, cum să nu! a zbierat tuşa Mame. Acum trebuie să îndur umilința finală. Să accept ca un negru – un şarlatan oarecare – să-mi sucească şi să-mi răstălmăcească sensul şi etosul întregii mele vieți!

— Mame, a spus d-na Bishop adunându-şi toată răbdarea care-i mai rămăsese, nu e vorba de un negru. Va fi, mai degrabă, un fel de redactor...

— Un fel de consilier literar, s-a grăbit să clarifice dl. Woolsey, nu-i aşa, Mary?

— Şi cine e această nestemată? a întrebat tuşa Mame cu un aer veninos.

— Ei bine, eu şi Elizabeth cunoaştem un tânăr deosebit de capabil, care are o experiență bunicică în domeniu şi ar putea face o treabă absolut grozavă în redactarea cărții tale. Îl cheamă O'Bannion. M-am întâlnit alaltăieri cu el, i-am arătat manuscrisul şi i s-a părut captivant.

— Adevărat? a întrebat tuşa Mame un aer mai puțin ursuz decât înainte.

— Foarte adevărat. Ba chiar a spus că ai o capacitate uimitoare de a inventa, cum n-a mai văzut la nimeni.

— Serios? a zis tuşa Mame. Cum spuneai că-l cheamă?

— Brian O'Bannion. Este un...

— O, scapă-mă Doamne! a gemut tuşa Mame. Mi-l şi imaginez – un tenor din ăla irlandez mirosind a bere, cu gura spartă şi plin de replici spirituale răsuflate.

— Acum eşti nedreaptă, Mame, a spus doamna Bishop impasibilă. Îți aduc la cunoştință că vorbim despre un poet foarte bun. Tocmai a publicat un volum intitulat *Laleaua rănită,* pentru...

— Un fătălău, probabil, a mormăit tuşa Mame.

— Oricum, Mame, a mai făcut treaba asta şi înainte, cunoaşte piața ca pe buzunarele lui şi are un instinct formidabil pentru...

— Ascultați-mă bine, dacă voi credeți c-o să las un versificator asexuat dement să-mi strice autobiografia umplând-o cu proverbe irlandeze infecte, sunteți nebuni. Decât să fiu supusă unei asemenea umilințe şi mortificări, mai bine iau cartea, o arunc în WC şi trag apa!

Silueta fără formă a domnişoarei Gooch îşi făcu apariția în uşa dormitorului.

— Doamnă Burnside, a sosit domnul O'Bannion.

Am ridicat cu toții privirea şi iată-l dinaintea noastră pe oaspetele cu pricina.

Tuşa Mame lăsă să-i scape un icnet sugrumat. Din câte spusese până în acel moment, mă aşteptam să văd un irlandez scund şi îndesat, un soi de personaj caricatural de operetă. Dar nici vorbă de aşa ceva. Brian O'Bannion era ceea ce se numeşte un Irlandez Alb. Avea în jur de treizeci de ani, era înalt şi foarte slab. Pielea îi era foarte, foarte albă, iar părul – scurt şi cârlionțat – îi era negru ca tăciunele. Ochii de un albastru turcoaz îi erau mărginiți de nişte gene impresionante care m-au făcut să mă gândesc, din clipa în care l-am văzut, la un motan siamez. Era îmbrăcat într-un sacou de tweed deformat cu petice din piele întoarsă la coate şi un impermeabil nu tocmai imaculat

aruncat peste umăr. Şi-a schimbat cu grație greutatea de pe un picior pe altul, după care i-a adresat un zâmbet trist tuşii Mame, dezvelindu-şi o dantură formidabilă, în vreme ce ochii lui de un albastru intens s-au îndreptat spre ea – ca să spun aşa – şi au mângâiat-o.

Tuşa Mame a înghițit în sec şi a început să frământe între degete şifonul aşternutului. Apoi şi-a afişat cel mai fermecător zâmbet şi a spus:

— Te rog, intră domnule O'Bannion. Tocmai vorbeam despre dumneata.

Domnul O'Bannion a intrat cu pas de felină în încăpere, iar eu m-am gândit imediat la un motan care se apropie pe furiş de pradă. Şi, în vreme ce Mary Lord Bishop îşi prezenta tuturor colaboratorul, tuşa Mame îşi căută disperată prin pat pudriera, aruncă un ochi în oglindă ca să se asigure că totul era în regulă, apoi spuse cu eleganță:

— Domnule O'Bannion, de ce nu veniți să luați loc aici, ca să vă pot vedea mai bine? Ştiți, găsesc aproape înduioşător faptul că tocmai dumneavoastră – un poet atât de cunoscut – sunteți dispus să-mi dați o mână de ajutor cu mâzgălelile mele copilăreşti.

Aici i-a aruncat mătuşii o altă privire fierbinte, care a făcut-o să-şi dreagă glasul emoționată.

— Spuneți-mi, a continuat ea, imitându-i zâmbetul, credeți că avem vreo şansă să ajungem undeva noi doi? La carte, mă refer, desigur.

Domnul O'Bannion i-a zâmbit din nou languros şi i-a răspuns cu o voce suavă, profundă:

— Nu am nicio îndoială că împreună vom crea ceva minunat.

Chiar în acea după-amiază, am fost trimis înapoi la Sf. Bonifaciu, după ce am fost asigurat că bolnava se recupera numai bine.

Timp de o lună, n-am mai primit aproape nicio veste de la tuşa Mame, iar când a început să-mi scrie din nou, nu îmi vorbea decât despre Brian. „Brian şi cu mine am hoinărit puţin prin turbăriile Golfului Oyster. La fel ca Brian, şi eu gândesc cel mai bine afară, în aerul curat şi proaspăt...”. Sau: „E trecut de miezul nopţii. Brian şi cu mine am stat până acum în faţa şemineului să-l citim pe Yeats. Fumul pipei lui se înalţa în rotocoale...”. Sau: „Azi am muncit ca o sclavă. Brian m-a făcut să-mi văd copilăria într-o lumină cu totul nouă. După atâtea luni petrecute cu taciturna aia de Agnes, nici nu-ţi imaginezi ce înseamnă să ai din nou un bărbat în casă”. Aici se înşela. Chiar dacă nu eram prezent, îmi imaginam destul de bine.

Între timp, domnişoara Gooch începuse să-mi scrie din proprie iniţiativă. Îmi povestea că, datorită intervenţiei lui Brian, autobiografia tuşii Mame prindea formă. Avansau foarte încet, dar puţinele pagini scrise erau fascinante. Despre tuşa Mame nu vorbea foarte mult, însă despre dl. O’Bannion nu avea decât cuvinte de laudă. Dumnezeule, abia aştepta să vin acasă de Crăciun, când toţi patru – tuşa Mame, dl. O’Bannion, ea şi cu mine – ne vom distra de minune. În ce fel, nu specifica. Din partea mea, mai puteam aştepta, dar, în cele din urmă, a venit şi Crăciunul.

— Coana Burnside ieşită cu irlandezul, dar don’şoara Patruochi la etaj, mi-a spus Ito în pragul uşii.

Domnişoara Gooch era într-adevăr la etaj, unde am găsit-o plângând în hohote deasupra cărţii de poezii a lui Brian, *Laleaua rănită*.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat-o.

— Dumnezeule, a zis ea, scăpând cartea din mână şi împiedicându-se de scaun. N-am crezut c-o să soseşti atât de devreme, fornăi ea îngrozitor. Iartă-mă, te rog, cred că mi-am rătăcit batista.

I-am întins-o pe a mea.

— Poftim, i-am zis. Suflă.

— Mulțumesc tare mult. Sper să-mi ierți efuziunea sentimentală prostească, dar poeziile lui Bri – domnului O'Bannion – sunt atât de emoționante încât...

În acel moment am auzit uşa de la intrare închizându-se şi vocea tuşii Mame care striga:

— Scumpule, ai ajuns?

Coborând în fugă scările, am remarcat imediat că tuşa Mame suferise nişte schimbări. Îşi transformase a doua cea mai bună haină de blană într-un palton cu două fețe: pe dinafară, semăna cu un veşmânt irlandez modest, iar pe partea cealaltă era o blană de nurcă. Purta un costum simplu din tweed, bocanci robuşti de munte şi o eşarfă Eton, lungă de doi metri. Duhnea a turbării.

— În ce te-ai deghizat? am întrebat-o fără ocolişuri.

— Oh, Brian şi cu mine am hoinărit ore în şir printre mlaştini, cugetând.

Brian mi-a aruncat un zâmbet trist, dar o privire radioasă. Era într-o jiletcă gri de tweed, şi purta prima vestă ecosez pe care am văzut-o în afara scenei – plus o cravată a Colegiului Sf. Treime din Dublin.

— Mi-s bucuros să te revăd, Paddy.

— Ei bine, dragilor, a sosit ora ceaiului, a ciripit tuşa Mame.

În timp ce Brian a şters-o spre baie, tuşa s-a întors spre mine şi m-a sărutat.

— Oh, iubițelul meu, ce bine că eşti acasă de Crăciun! Atât de mult mă bucur că te am aici, când mătuşa ta este atât de ocupată, de creativă, de productivă, şi atât de profund, profund fericită!

Nu ştiam pe unde să mă ascund de stânjeneală.

— Cartea cum merge? am întrebat-o.

— Oh, dragul meu, simt c-am învățat atât de multe în astea câteva săptămâni petrecute cu Brian. Înainte eram o diletantă absolută, convinsă că muza va da năvală peste mine. Dar acum am înțeles că scrisul este o experiență profundă şi foarte delicată.

— Cât ați scris?

— Aproape douăzeci de pagini.

— Doar atât? am întrebat eu.

— Patrick, dragule, este limpede că nu cunoşti procesul creativ. Nouăzeci şi nouă la sută din muncă înseamnă inspirație. Brian m-a învățat asta, el este cel care m-a deşteptat din somn!

— Serios?

— Daaa, scumpule, a spus coborându-şi vocea. Ascultă, Patrick, vreau să te împrieteneşti cu Brian. Trebuie să ajungi să-l cunoşti la fel de bine ca *mine* –, mă rog, aproape. Îți place de el, nu-i aşa? Şi apropo, dragul meu, a continuat sărutându-mă în creştetul capului, dacă aduce vreodată vârsta în discuție – adică, dacă te întreabă câți ani... în fine, înțelegi tu, spune-i că am treizeci şi cinci, iar tu, doisprezece. Nu-i aşa că-i un tip foarte masculin? mi-a şoptit tuşa Mame strângându-mă de braț, când Brian a revenit în încăpere.

Situația devenea tot mai clară.

Ceaiul din acea zi şi cina care i-a urmat au fost nişte evenimente bizare, ca să spun doar atât. A fost interesant şi totodată grotesc să le văd pe tuşa Mame şi pe Agnes Gooch dându-se în spectacol în fața lui Brian. Agnes, cu pielea ei palidă, părul lins, lipsit de strălucire, ochelarii fără ramă, cu rochia ei *bouclé* împletită, ca un sac, de un albastru total neinspirat, cu vulgaritatea preciziei sale în exprimare, era tipica dactilografă măruntă, săracă şi banală, care visează

cu ochii deschişi la un bărbat chipeş cu zece ani mai mare decât ea. Iar tuşa Mame, cu pielea ei perfectă, cu părul superb coafat, cu silueta magnifică, cu ochii-i strălucitori, cu hainele impecabile, cu bijuteriile ireproşabil alese, cu farmecul ei natural şi voios, era tipica femeie frumoasă, bogată, sofisticată, trecută, care visează cu ochii deschişi la un bărbat chipeş cu zece ani mai tânăr decât ea.

În vacanța aceea n-am văzut-o prea des pe tuşa Mame; în schimb, a făcut tot ce-a putut ca să-l văd cât mai mult pe Brian. Practic, ne-a aruncat unul în brațele celuilalt – împotriva voinței mele şi, sunt convins, şi a lui. Într-o zi, când ea trebuia să se ducă la coafor, l-a obligat să mă ia la o scurtă plimbare prin Central Park. Ziua a rămas în analele istoriei doar din trei motive: pentru disconfortul trăit, pentru hainele ecosez ale lui Brian şi pentru faptul că s-a lins pe bot la propriu când am trecut pe lângă o bonă drăguță, care împingea un cărucior cu un bebeluş.

În altă zi, tuşa Mame a decis că Brian şi cu mine ar trebui să ne bucurăm unul de compania celuilalt în splendidul decor medieval de la Cloisters[33]. A fost o după-amiază cumplită. Mă dureau picioarele, muzeul mirosea exact ca vestiarele de la Sf. Bonifaciu, iar Brian, în loc să admire fecioarele delicat pictate de călugări italieni necunoscuți, băloşea după două fetişcane machiate strident de la Liceul Hunter, care se jucau de-a v-ați ascunselea – chicotind considerabil – printre sarcofagele din secolul XII. Intuisem deja că Brian exercita o anumită atracție, însă, aşa cum multe femei nu pot pricepe ce văd bărbații la unele surate de-ale lor cu vino-ncoa', nici eu nu puteam să-mi explic ce vedeau femeile la Brian. Pe lângă faptul că era o scrumbie,

---

[33] Muzeu din Manhattan, New York, specializat în istoria medievală europeană. (n.tr.)

mai era şi un desfrânat, un pungaş, un mincinos şi, mai presus de toate, cât se poate de plictisitor.

Restul vacanței am fost nevoit să mi-l petrec, cu o satisfacție încă şi mai mică, dacă e posibil, în compania domnişoarei Agnes Gooch, care, de trei ori pe zi, îmi spunea cam acelaşi lucru:

— Dumnezeule, nu-i uimitor cum trec anii? Parcă mai ieri eu, Edna şi mămițica desfăceam cadourile de Crăciun şi puneam deoparte panglicile, fiindcă ştii că dacă le netezeşti cum trebuie le poți folosi şi anul următor. Şi acum, uite, a sosit din nou!

Crăciunul în sine a fost foarte vesel, iar tuşa Mame s-a întrecut pe sine, reuşind să ne facă pe toți patru să ne simțim de parcă am fi în Irlanda – sau, cel puțin, în Irlanda de Nord. În fiecare şemineu din casă ardeau buşteni, până când aerul a devenit atât de irespirabil încât că a trebuit să deschidem toate geamurile. Brian s-a prezentat îmbrăcat în carouri din cap până-n picioare, iar Agnes a venit cu metroul din Kew Gardens, după o dimineață încântătoare petrecută alături de mămițica şi de Edna. Radia într-o rochie de lână croită cu mâna ei, într-o nuanță supărătoare de muştar şi cu aplicații de mărgele pe piept care nu o ajutau, şi ne-a adus fiecăruia câte un cadou confecționat chiar de ea. Mie mi-a oferit un fular împletit în culorile şcolii Sf. Bonifaciu, tuşii Mame un capot de angora, de culoare verde acvamarin. Pentru Brian, confecționase o pereche de papuci de casă pe care brodase şi trifoiul irlandez, şi inițialele lui, iar el a răsplătit-o cu un zâmbet atât de răvăşitor, încât i s-au înmuiat genunchii.

Lui Agnes, tuşa Mame i-a dăruit un pupic, un plic alb, simplu şi o bucată de material verde, în carouri, care, ținând cont de măiestria de care dăduse dovadă Agnes, mi s-a părut o greşeală cumplită.

Brian a primit un pupic, un plic alb, simplu – mai umflat decât al lui Agnes – şi un Bentley Spider fantastic, de două locuri, care îl aştepta pe trotuar. A rămas atât de uluit, că nici să zâmbească nu mai reuşea.

Eu am primit la rândul meu un pupic, un plic alb, două sacouri cu cel mai mare număr de carouri pe care le-am văzut vreodată, o pereche de bocanci atât de grei că abia îi puteam ridica de la sol, o jiletcă în carouri şi o cutie cu şapte pipe însemnate cu zilele săptămânii – „Luni", „Marţi, „Miercuri", şi tot aşa. Pe scurt, aveam tot ce-mi trebuie ca să fiu Brian O'Bannion junior, cu excepţia unui automobil Bentley.

Brian ne-a dat fiecăruia câte un exemplar cu autograf din *Laleaua răniță*. Apoi, am luat cu toţii o cină copioasă, după care tuşa Mame a spus că ar fi divin dacă aş duce-o pe Agnes la Radio City Music Hall, să vedem un film bun, şi acel minunat, absolut minunat spectacol de Crăciun dedicat Naşterii Domnului.

Deşi o preferam de o mie de ori pe Agnes în locul lui Brian, flecăreala ei continuă mi se părea la fel de obositoare ca şi tăcerea lui nesănătoasă. Dar cel puţin ea era bine intenţionată, ceea ce nu se putea spune despre el. Tot drumul în taxi, a trăncănit întruna despre cât de bun, cât de dulce şi de adorabil era Brian şi ce mult i-ar plăcea să-l ducă acasă, fiindcă mămiţica şi Edna sigur l-ar fi ajutat să mai pună câteva kilograme pe el; şi, Dumnezeule, ce Crăciun încântător, absolut încântător, a fost acesta, şi nu-i aşa că un Crăciun cu zăpadă era mult mai sănătos, având în vedere că frigul omora toţi microbii?

Pentru că era Crăciunul, după spectacol am invitat-o pe Agnes la Algonquin, să bem ceva. A rămas plăcut impresionată de maiestuozitatea în stil vechi a salonului, şi a fost absolut încântată să vadă clienţii stând în fotolii şi pe canapele.

— Dumnezeule, a zis ea, ce stilat. E ca şi cum ai sta acasă, dar într-o casă frumoasă, nu într-o cârciumă.

Apoi mi-a repetat de trei ori, cum îi stătea în obicei, că în privința băuturii mămițica era cât se poate de severă şi m-a pus să-i promit că, în drum spre casă, am să-i cumpăr un pachet de gumă. Apoi, făcându-l pe ospătar să tresară, şi-a comandat un cocktail care se chema Pink Whiskers[34].

Amestecul avea un aspect cam scârbos, cel puțin pentru mine, dar ea l-a dat pe gât cu poftă, fără să-şi scoată mănuşile şi încovoindu-şi ostentativ degetul mic. Odată sorbită şi ultima picătură, a declarat că se simte mult mai bine. Apoi, după un mic râgâit, a spus ceva de nedesluşit despre teatru şi înalta societate.

Gândurile mele erau la mii de kilometri depărtare, dar am revenit brusc cu picioarele pe pământ când Agnes a trântit paharul gol pe masă şi a urlat:

— O, Doamne, simt că trăiesc! Hai să mai bem unul!

După care, dintr-un motiv inexplicabil, a adăugat:

— Straşnic!

Ospătarul m-a întrebat dacă tuşa Mame ştie unde sunt.

— Bineînțeles, i-am răspuns, domnişoara Gooch, aici de față, este Alice B. Toklas a mătuşii.

— Categoric, stimate domn, a chicotit Agnes, nu fi ridicol. Apoi şi-a încrețit nasul şi a adăugat: Ce drăguț eşti!

N-am avut de ales decât să-i mai comand lui Agnes un pahar.

— Eu nu ştiu prea multe despre băutură şi, pentru caraghioasa de mine, toate au gust de medicament, dar la Prudential era o tipă – Phyllis – care îmi povestea mereu că prietenul ei, un mecanic, îi comandă cocktailuri Pink

[34] Mustăți Roz. (n.tr.)

Whiskers. În fiiine, mi s-a părut un nume atât de drăguț, că trebuia să-l încerc şi eu.

A sosit şi al doilea Pink Whiskers, dar ospătarul abia dacă a apucat să pună paharul pe masă, că Agnes l-a şi golit. După părerea mea, prietena ei, Phyllis, ar fi putut să-i explice că băutul este o probă de rezistență, nu de viteză, dar asta e.

— Dumnezeule, mă simt atât de veselă, de uşoară, de tânără şi de fericită, că-mi vine să *dansez*!

Şi aici a considerat că e momentul să mai strige încă o dată: „Straşnic!”.

— Agnes, m-am grăbit eu să-i spun, nu cred că Algonquin are orchestră.

— Mă scuzi, trebuie să mă duc acolo unde şi regele se duce singur, a spus cu o voce stridentă, apoi s-a aplecat şi m-a muşcat de lobul urechii. Fii o dulceață şi mai comandă-mi un Pink Whiskers.

Eram atât de năucit de transformarea demnă de Jekyll şi Hyde a domnişoarei Gooch, încât am făcut exact ce mi-a cerut, şi anume am sunat din clopoțel şi am cerut un al treilea Pink Whiskers. Ospătarul m-a măsurat din ochi cu severitate şi mi-a spus:

— Numai fiindcă sunteți nepotul doamnei Mame, altfel eu încheiam deja socotelile cu don’şoara. Învățătoarele astea sunt cele mai rele.

Agnes s-a întors mai devreme decât mi-aş fi dorit, cu nasul de un alb-albăstrui evident, ca urmare a unei aplicări substanțiale de pudră.

— Eşti drăguț, mi-a spus aşezându-se înapoi pe divan.

Cu puterea pe care ți-o dă disperarea, am încercat să schimb subiectul:

— Spune-mi, Agnes, cum merge cartea? Când crezi c-au s-o termine tuşa Mame şi Brian?

Agnes şi-a scos ochelarii şi i-a izbit de masă atât de tare încât, fără să vreau, m-am uitat să văd dacă nu s-au crăpat.

— Assscultă aici, a sâsâit ea, tu dacă te-ai găsi în aceeaşi cameră cu Brian, te-ai grăbi să ieşi de-acolo?

Mi-am muşcat limba ca să nu-i răspund: „Pentru Dumnezeu, *da!*”.

A pufnit şi şi-a scos basca portocalie, apoi m-a privit lung şi insistent. Ochii ei, de obicei lipsiți de culoare, erau acum două scântei de un gri profund, nemaivăzut. Şi erau enormi. Câteva şuvițe de păr i se desprinseseră din coc, şi în ciuda nasului ei acoperit cu trei centimetri de pudră şi plantat sfidător în mijlocul feței palide, pentru o clipă – doar una –, mi s-a părut aproape frumoasă.

— Assscultă-măăă, doamna Burnside nu-şi poate lua ochii de la Brian. E ceva dezgustător. Îngrozitor. Doamne, e atât de bătrână, că i-ar putea fi mamă...

— Ei, n-aş spune asta, am protestat eu luând apărarea familiei.

— Iar eu... eu îl iubesc en-o-o-o-o-rm!

Spunând acestea, Agnes a izbucnit într-un plâns incontrolabil, din care s-a oprit doar ca să-mi spună:

— Mai ia-mi un Prink Whiskeys.

Apoi s-a ridicat şi s-a îndreptat clătinându-se spre toaletă.

Drumul spre casă a fost un coşmar. Agnes se întindea în continuu peste mine, gemând: „Brian, te iubesc. Brian, te doresc”.

— Vreț’ să vă las la un hotel, amice? m-a întrebat şoferul când am ajuns pe Fifth Avenue.

— Da, da, pentru numele lui Dumnezeu, da! a gemut domnişoara Gooch.

— Dumneata du-ne unde v-am spus! am urlat la şofer.

Atunci, Agnes m-a prins într-o strânsoare de oțel şi m-a tras peste ea, pe banchetă. De curând, grație unei brunete focoase de la Miss Walker, credeam că înțelesesem în sfârşit ce înseamnă un sărut, dar se pare că şcoala absolvită de Agnes, Institutul Lillian Rose Dowdey de Ştiințe Practice ale Afacerilor, oferea în programă unele discipline care le-ar fi făcut pe fetele de la Miss Walker să roşească. Nu ştiu unde învățase domnişoara Gooch artele amorului, de fapt nici măcar nu sunt sigur dacă învățase undeva sau era o aptitudine înnăscută, dar, în mod categoric, avea nişte idei destul de progresiste în privința asta.

Ajunşi acasă, am cărat-o pe Agnes până în camera de oaspeți, unde dormea de fiecare dată când rămânea la noi.

Trăgând de ea într-o parte şi-n alta, şi făcând să cedeze o parte din cusături, am reuşit să-i scot rochia de lână de culoarea muştarului şi să o întind în pat, după care am descălțat-o de pantofii ortopedici şi i-am luat ochelarii de la nas. Părul ei despletit pe pernă arăta într-un anume fel. Nu ştiu cum de nu observasem înainte, dar Agnes avea un corp fenomenal. Zăcea în lumina lămpii, beată moartă, dar nici pe departe urâtă; la un moment dat, şi-a deschis ochii frumoşi şi a clipit.

— Ia-mă, a gemut ea în timp ce o înveleam, ia-mă, pentru numele lui Dumnezeu, Brian, fă-mă a ta.

A doua zi, dimineață, luam micul dejun de unul singur, când Agnes s-a strecurat în încăpere. Nici n-a fost nevoie s-o întreb cum se simte.

— D-dumnezeule, a spus ea, trebuie neapărat să-mi cer scuze pentru comportamentul meu de seara trecută. Cred că am mâncat ceva ce nu mi-a priit. Spune-mi, am făcut – sau am spus ceva – orice, nedemn de o domnişoară?

Ca să-i demonstrez că eleganța cavalerească nu a dispărut cu totul, i-am răspuns:

— Te-ai purtat cât se poate de cuviincios.

— Oh, ce mă bucur, a spus Agnes, şi s-a retras imediat.

Brian s-a prezentat pe la unsprezece, iar tuşa Mame a coborât în goană scările îmbrăcată ca Sherlock Holmes, într-un costum în carouri şi o pelerină imensă.

— U-ra! a cântat ea. Mergem să încercăm maşina cea nouă! Ce-o să ne mai distrăm! Patrick, iubițelul meu, fii un îngeraş şi întreabă-l pe Ito dacă ne-a pregătit coşul pentru picnic.

Era o zi extrem de umedă şi un ger de crăpau pietrele.

— Intenționezi să mergi la plimbare într-o decapotabilă pe o zi ca asta? am întrebat eu.

— Dar bineînțeles, dragul meu! Nimic nu-ți face sângele să curgă prin vene ca o plimbare vioaie printre smârcuri. Nu uita că noi, celții, suntem căliți!

Înăbuşindu-mi un fior, i-am urmărit îndepărtându-se în maşină. Apoi am urcat la etaj, ca să-i sugerez domnişoarei Gooch o pungă cu gheață.

Tuşa Mame şi Brian s-au întors acasă tocmai când mă îmbrăcam să merg la un bal. Tuşa părea groaznic de îmbujorată. Era evident că plimbarea printre smârcuri nu-i prinsese prea bine şi acum stătea cuibărită lângă foc, sorbind un whisky irlandez fiert. Avea ochii nefiresc de strălucitori şi, când m-am aplecat s-o sărut de rămas bun, am simțit că arde.

A doua zi era căzută la pat cu o răceală atât de gravă, încât medicul a spus că risca să facă pneumonie.

Sărmana tuşă Mame era greu de privit. Avea fața umflată ca un pepene, nasul vânăt, iar ochii îi curgeau îngrozitor. Fiecare propoziție îi era întreruptă de crize violente de tuse şi de strănuturi. A zăcut la pat două zile şi s-a văicărit încontinuu, timp în care domnişoara Gooch s-a îngrijit de ea.

Brian îşi făcea apariţia în fiecare dimineaţă, dar tuşa Mame refuza să-l primească.

— Agnes, nu-l pot lăsa să urce, gemea ea, cercetându-şi cu groază nasul roşu şi strănutând.

Apoi a strănutat din nou, a aruncat o altă privire neîncrezătoare la imaginea reflectată în oglindă şi s-a întors cu spatele în imensul ei pat auriu.

Agnes se învârtea prin casă ocupându-se de diferite lucruri, de la telefon la servirea ceaiului în dormitorul tuşii Mame, în timp ce jos, în bibliotecă, Brian lucra fără tragere de inimă la manuscris – adică în rarele momente când nu măsura încăperea de la un capăt la altul. Îmi amintea de un armăsar închis în grajd pe timp de iarnă. Mesele luate în compania acestor doi erau un adevărat calvar. Cu fiecare zi care trecea, ea era mai puţin ştearsă, mai elegantă şi mai pisicoasă; şi cu fiecare zi care trecea, el devenea tot mai agitat, de începeam să-l înţeleg pe bucătarul de la Sf. Bonifaciu care ne vărsa solniţa în supă, şi mă întrebam dacă nu era cazul să fac şi eu la fel.

Deşi tuşa Mame începea să se însănătoşească, medicul i-a impus să mai stea la pat cel puţin încă o săptămână – o nenorocire, având în vedere că n-ar fi pierdut pentru nimic în lume petrecerea de revelion organizată de editorul ei. Era furioasă.

— Of, Patrick, dragule, fumega ea, ce-am făcut să merit o soartă atât de crudă? De luni de zile aştept să merg la Lindsay, ca acum să mi se spună că nu am voie. Sunt atât de mânioasă că-mi vine să plâng. Este dreptul meu să merg la Lindsay. La urma urmei, sunt una dintre scriitoarele lui. Vor fi acolo oameni importanţi din lumea literelor, care vin special să mă cunoască şi să discute despre cartea mea – şi eu, unde voi fi? Aici, în pat, cu un pachet de şerveţele şi un

ibric de ceai. Ca să nu mai zic de Brian, care de-abia aştepta şi el.

— Nu poate să meargă singur?

— Ah, sărmanul e atât de timid, nu s-ar distra deloc dacă n-aş fi eu acolo să-l țin de mână.

Eu n-aş fi băgat mâna în foc.

— Ce păcat, tuşă Mame, am spus eu şi am coborât la parter, unde Brian săpa practic un tranşeu în covorul din sufragerie tot mergând în cerc, ignorând-o pe domnişoara Gooch, care stătea întinsă languros pe canapea şi flutura din gene în spatele ochelarilor.

Într-un final a sosit şi ziua mult aşteptată a petrecerii de Revelion, fără ca tuşa Mame să fi obținut permisiunea de a se da jos din pat.

Pentru a agrava lucrurile, în jur de ora prânzului i-a telefonat Mary, agenta ei, pentru a-i aminti că se baza pe prezența ei şi a lui Brian. Chiar nu puteau să lipsească, fiindcă urma să vină şi un producător foarte important de la MGM care se arătase interesat de carte, şi era convinsă că tuşa Mame avea să-l cucerească cât ai zice peşte şi să-l facă să cumpere drepturile de ecranizare – de preferință, pe nevăzute.

Tuşa Mame s-a văitat:

— Of, Mary, e înfiorător, dar nu pot. E cumplit!

De cealaltă parte a firului s-au mai auzit câteva lamentări. Tuşa Mame a aşteptat să se isprăvească, după care a zis:

—Mary, încearcă să înțelegi, nu-l pot trimite singur pe Brian. În primul rând, e îngrozitor de timid şi, apoi, sărmanul mieluşel, e atât de inocent! Nu are deloc flerul meu de afaceri, ar fi *pierdut*.

Urmară alte bolboroseli, după care tuşa Mame a zis:

— Nu, Mary, e exclus. Îți repet, nu cunosc nicio femeie fără obligații, cel puțin nu una în care să am încredere.

D-na Bishop a continuat să vorbească, apoi tuşa Mame i-a zis:

— Mary, oricât m-aş gândi, nu văd nicio soluție. Efectiv, nu cunosc nicio femeie singură pe care s-o găsesc în ultima clipă. Va trebui literalmente să...

Nici până în ziua de azi nu-mi dau seama ce m-a apucat, dar ştiu că, văzând-o pe biata Agnes stând în fotoliu şi croşetând un şervet, cu cel mai trist şi mai virtuos aer, am avut o străfulgerare:

— Tuşă Mame, dar domnişoara Gooch? am întrebat.

— Patrick, îți arde de glume? mi-a răspuns mătuşa.

Dar, o fracțiune de secundă mai târziu, s-a întors spre Agnes, privind-o cu uşurarea cu care o mamă se uită la bona pe care tocmai a angajat-o să aibă grijă de un copil-problemă.

— Scuză-mă un minut, Mary, a spus tuşa Mame în receptor, apoi s-a întors spre domnişoara Gooch: Agnes, draga mea, ce planuri ai în seara asta?

— Oh, Dumnezeule, doamnă Burnside, nimic special. De obicei, în noaptea de revelion, eu, mămițica şi Edna bem o bere de ghimbir şi mâncăm negrese pregătite de Edna, apoi dăm drumul la radio şi ascultăm cum sărbătoresc oamenii dintr-un mare hotel din New York, apoi, o oră mai târziu, se schimbă legătura cu cei din Chicago, apoi din Denver, şi, în cele din urmă, din Cocoanut Grove, în California. Doamne, imaginați-vă că anul trecut, Gary Cooper...

— Bine, bine. Anul ăsta am alte planuri pentru tine. Alo, Mary, mai eşti pe fir? Nu-ți face griji, o trimit pe secretara mea.

— Oh, Dumnezeule sfinte, dar nu am cum să merg! a exclamat Agnes. Singurul lucru pe care-l am de îmbrăcat

este rochița de organdi de culoarea piersicii, dar ar trebui să-i fac nişte modificări şi nu am timp nici să...

— Tot răul spre bine, Agnes, a spus tuşa Mame. Am câteva mii de lucruri care s-ar putea să te încapă. Mary, victoria e de partea noastră! Pe Brian îl va însoți Agnes. Cu puțin ajutor, va fi perfectă. Mai întâi îi trimit la teatru, şi pe la unsprezece vor ajunge la voi... Da, da, desigur. La mulți ani şi ție. Pa, pa.

Şi a închis telefonul.

— Agnes, a zis tuşa Mame, privind-o chiorâş, lasă broderia aia jos şi vino aici. N-avem nicio secundă de pierdut.

— Oh, doamnă Burnside, dar chiar n-aş putea...

— Hai, dezbracă-te.

— Dar, doamnă Burnside, e Patrick aici...

— Poate doamnele preferă să mă retrag? am întrebat eu.

— Nici vorbă. Într-un proiect ca ăsta, am nevoie de cât mai mult ajutor posibil, şi ca să creez o Agnes nouă, îmi este absolut indispensabil un ochi critic, de bărbat. Iar tu, Agnes, nu mai sta acolo ca o momâie, scoate sacul ăla de pe tine, şi repede.

Biruindu-şi timiditatea, domnişoara Gooch şi-a scos rochia bleumarin.

— Puțin cam lată în şolduri, am impresia, a zis tuşa Mame pe tonul critic al unui negustor de cai. Dar nu e un defect pe care un corset bun să nu-l poată rezolva. Cerule, Agnes, dar ce piept generos avem! Unde, Dumnezeu, l-ai ascuns atâtea luni? Nu contează, du-te la şifonierul meu şi deschide a treia uşă, să vedem ce rochie de seară ți se potriveşte cel mai bine.

În jupon alb şi pantofi ortopedici, domnişoara Gooch a traversat feciorelnic încăperea şi s-a întors cu un braț plin de rochii de seară strălucitoare.

— Pe aia roşie pune-o la loc în secunda asta! a spus tuşa Mame cu nasul îngropat în şervețele. Tu eşti cea care trebuie să domine rochia, nu invers. Nu, dragă, aia de culoarea limetei te face să arăți ca o bolnavă de gălbinare. Cred că cel mai bine ar fi să rămânem la negru; cu el nu dai niciodată greş. Uite, aia Jean Patou din catifea. Da, e frumoasă, strâmtă, scoate formele în evidență. N-arăți rău deloc, Agnes, aşa că n-are de ce să-ți fie ruşine. Cu câteva ajustări pe ici, pe acolo, o rezolvăm. Hai, trage-o pe tine. Patrick, pentru numele lui Dumnezeu, copile, ajut-o cu fermoarul. Unde-ți sunt manierele?

Chiar şi cu juponul care îi ieşea pe sub marginile rochiei negre de catifea – şi neluându-i în seamă fața şi coafura – Agnes arăta binişor. Nu se putea nega că avea forme.

— Da, a rostit tuşa Mame autoritar, aprinzându-şi o țigară Kool. Asta e. Asta-i rochia. Acum scoate-o şi du-te să-ți faci o baie. Doamne, fato, mi-aş dori să putem facem face ceva cu pielea aia, să ți-o înviorăm. Există produse care fac minuni, însă acum este puțin cam târziu pentru o intervenție atât de radicală. Dar dacă te duci la mine în baie, o să găseşti o sticluță cu loțiune revitalizantă Lydia van Rensselaer Skin-Glo. Dă-te cu ea fără să faci economie. S-ar putea să simți că te înțeapă un pic, dar te asigur că merită sacrificiul. Patrick, tu du-te şi pregăteşte-i cada cu apă fierbinte, şi toarnă în ea nişte ulei de orhidee van Rensselaer. Şi, Agnes, pentru numele lui Dumnezeu, ai grijă să te razi la subraț. Parc-ai fi King Kong.

La văicărelile lui Agnes, care se supunea în baie la tratamentul cu Skin-Glo, tuşa Mame a rămas în esență indiferentă. Singură ei reacție era să strige din când în când: „Mai taci!”

În cele din urmă, Agnes a ieşit din baie, strălucind ca un cui înroşit în foc. Uitase să-şi pună ochelarii.

— Doamne, Agnes, a exclamat tuşa Mame încântată, ştii că ai nişte ochi minunaţi? Să nu-ţi mai pui ochelarii de-acum încolo.

— Dar nu văd deloc cu ochiul drept, doamnă Burnside, şi...

— Foloseşte-l pe stângul. Ah, ce mi-ar plăcea să-ţi tai din părul ăla!

— Dar, doamnă Burnside, nu mă tund de ani de zile!

— Ce lucru ridicol! Ei bine, dacă nu mă laşi să te tund, asta e. Dar măcar putem încerca să-l facem puţin mai interesant. Vino aici, dragă. Şi nu te mişca!

Tuşa Mame a lucrat la „proiectul" ei mai bine de şase ore, cu Agnes care se văita şi se tânguia la fiecare tamponare cu pudră, la fiecare ciupitură de pensetă şi la fiecare aplicare de rimel.

În jur de ora opt, metamorfoza era completă. Înaltă şi impunătoare, chiar dacă puţin nesigură pe tocurile cui ale mătuşii Mame, Agnes continua să se chioraască în oglindă, nevenindu-i să-şi creadă ochilor şi, chiar dacă nu reuşea să se vadă prea bine, şi eu, şi tuşa Mame i-am repetat de mai multe ori că arăta trăsnet.

— Agnes, a spus tuşa Mame, arăţi absolut divin. Eşti o silfidă. Acum ascultă-mă, când ajungi acolo, nu vreau să faci pe gâsca veselă. Încearcă să fii cât mai *soignée*[35]. Nu te apuca să povesteşti la toată lumea că locuieşti în Kew Gardens, şi lasă-le pe mămiţica şi pe Edna; sunt convinsă că sunt adorabile, dar în seara asta nu aduce vorba de ele. De fapt, vorbeşte cât mai puţin posibil. E Mary Lord Bishop care să vorbească în locul tău, că doar de asta o plătesc. Tu încearcă doar să pari stilată şi inteligentă, şi dacă domnul

---

[35] *Elegantă*, în franceză, în original. (n.tr.)

acela de la MGM te întreabă ceva despre cartea mea – despre cartea *noastră* – spune-i doar că este minunată şi că foarte curând va deveni un clasic; ceea ce, de altfel, şi este. Nu uita că tu te afli acolo numai ca să-i ţii companie lui Brian.

La pomenirea numelui lui Brian, am simţit cum mi se strânge stomacul.

— Tuşă Mame, am bolborosit eu, de ce nu-l laşi pe domnul de la MGM pe mâinile doamnei Bishop? La urma urmei, doamna Gooch şi Edna sigur îşi doresc foarte mult să petreacă revelionul împreună cu Agnes, iar Brian ar putea să stea aici cu noi, să ascultăm nişte discuri şi să...

— Ţi-ai pierdut minţile, copile? a spus tuşa Mame cu aerul cuiva care trebuie să-mi explice mereu toate cele. Brian trebuie să se învârtă printre figuri literare importante; este vital pentru cariera lui, şi la fel şi pentru a mea. Agnes e aici special pentru asta: să se ocupe de el în lipsa mea. Ca să nu mai spunem că a fost ideea *ta*.

— Oh, doamnă Burnside, s-a văicărit Agnes, chiar nu pot s-o fac. Sunt atât de emoţionată, că mă trec toate transpiraţiile numai când mă gândesc.

— Nu în rochia mea de seară, domnişoară Gooch, te rog. Ai nevoie de ceva care să-ţi alunge emoţiile. Patrick, fii bun şi adu-ne o sticlă de şampanie. Ne va prinde bine tuturor.

Mi-a îngheţat sângele în vene.

— Tuşă Mame, chiar crezi că e cazul să bem? Agnes nu rezis...

— Ce să-ţi povestesc, avem un econom printre noi, un băiat cumpătat care se zgârceşte zor-nevoie la şampania *mea*. Fă cum ţi-am cerut, şi fii mai puţin obraznic, te rog!

— Doamnă Burnside, nici eu nu prea cred că ar trebui să...

— Tuşă Mame, am exclamat eu, dacă Agnes nu vrea să...

— Curaj, Agnes, gândeşte-te că iei un medicament. O să te ajute să te relaxezi, ai să vezi.

Deşi tuşa Mame era rareori capabilă să minimalizeze, de data asta o făcuse cu brio.

Din corectitudine faţă de domnişoara Gooch, trebuie să recunosc că prima cupă de şampanie a sorbit-o de parcă ar fi fost mătrăgună, ajungând să spună ceva despre bulele care o gâdilau sub nas. Dar, imediat după, mi-a stat inima-n loc când tuşa Mame a insistat să mai bea încă una.

Chiar în acel moment s-a auzit soneria şi, privind pe fereastră, am văzut în stradă splendidul Bentley al lui Brian.

— O, Agnes, a strigat tuşa Mame voioasă nevoie mare, hai să-i facem domnului O'Bannion o mică surpriză. El crede în continuare că merge la petrecere cu mine, dar Patrick te va anunţa, iar tu îţi vei face apariţia în toată splendoarea. Repejor, du-te şi ascunde-te în garderobă. Şi poftim, mai ia o cupă de şampanie cu tine.

Am simţit că asist la prăbuşirea civilizaţiei occidentale.

Toţi bărbaţii arată bine în costum, dar trebuie să recunosc că Brian era, într-adevăr, remarcabil. Când a văzut-o pe tuşa Mame întinsă cuviincios în patul auriu, ochii lui de motan siamez au strălucit cu o poftă care mi-a provocat greaţă.

— Dar... teatrul?... Petrecerea? a întrebat el. Nu eşti gata?

— Of, Brian, scumpule, a spus tuşa Mame bosumflată, medicul nu-mi dă voie să ies din casă cu niciun chip. Dar am găsit o înlocuitoare.

— O înlocuitoare? a întrebat. Pe cine?

— Ah, a exclamat tuşa Mame apelând la vastul ei repertoriu de râzgâieli, o persoană pe care o cunoşti bine, o fată foarte drăguţă. E vorba de Agnes!

— Nu... nu te referi la *Agnes,* nu?

Ochii lui de motan şi-au pierdut strălucirea şi arăta de parcă ar fi fost înjunghiat pe la spate.

— Ei, a gângurit tuşa Mame, nu e chiar *aceeaşi*. Patrick, invit-o înăuntru pe noua domnişoară Gooch!

Ţeapăn ca o scândură, am deschis uşa garderobei şi Agnes a intrat în dormitor. Arăta răvăşitor. Avea o lumină stranie în ochi, dar nu se compara nici pe departe cu cea din ochii lui Brian – un fulger albastru care, cu toată sinceritatea, insufla teroare.

— Nu-i minunată, Brian? a ciripit tuşa Mame.

În loc de răspuns, el a înghiţit în sec şi l-am surprins lingându-şi buzele cu limba roz şi ascuţită.

— Hai, ştergeţi-o amândoi. Să petreceţi de minune. Pa, pa, dragii mei. Distracţie plăcută!

Agnes ajunse la uşă, se întoarse şi privi orbeşte prin încăpere; apoi, zâmbi enigmatic şi rosti:

— Straşnic!

După ce s-a auzit închizându-se uşa de la intrare, tuşa Mame a declarat:

— Bun, am mai rezolvat o problemă. Doamne, Agnes este absolut răpitoare! Nu-mi dădusem niciodată seama că are atât de multe calităţi. Sărmana şoricică. Chiar am făcut treabă bună cu ea, nu-i aşa? Deşi, din păcate, cu o fată ca Agnes tot efortul e în zadar.

— Ce vrei să spui? am întrebat eu.

— Păi, e drăguţă, dar îi lipseşte focul. Nu e deloc sexy, înţelegi? În fine, a zis ea, iată-ne amândoi, singuri, în noaptea de revelion. Va însemna că vom sta la o mică discuţie, *tête à tête*. Hai, dă-mi o mână de ajutor. Aţâţă un pic focul, mai coboară după puţintică şampanie, şi apoi ne vom cuibări ca-n...

A strănutat şi a gesticulat prin aer cu şerveţelul în mână.

— Ajunul revelionului, a început ea visătoare. Ah, câte amintiri! Ştii că eu şi unchiu-tău Beau ne-am căsătorit chiar în noaptea de revelion. Azi se fac exact trei ani.

Şi-a suflat nasul, şi nu cred că era numai din cauza răcelii.

— Nu-i aşa că ne distram de minune cu unchiul Beau, dragul meu?

— Da, categoric, da, am spus eu sincer.

— Ştii, mi-a fost îngrozitor de greu în ultimii doi ani. M-am simţit singură pe lume.

— Ştiu.

— Desigur, te am pe tine, am casa asta, şi mai mulţi bani decât o să am vreodată nevoie, dar nu e acelaşi lucru, nu-i aşa, scumpule?

— Aşa e, am răspuns eu. Îmi plăcea mult unchiul Beau.

— Tuturor le plăcea. Era un om încântător. Cu ochii ăia mari, căprui, şi smocul acela de păr arămiu de pe piept. Eh, a suspinat ea, degeaba vorbim despre el, că de la groapă nu se mai întoarce, ne facem doar sânge rău. Numai că simt un gol dureros *aici*, a spus ea arătând spre sânul frumos rotunjit. Îmi lipseşte cineva cum era dragul de Beau.

Ştiam unde voia să ajungă şi nu-mi plăcea deloc.

— Ţi-ar plăcea să mergi în Irlanda, puiule?

— Nu chiar.

— Oh, serios, scumpule? Dar de ce? E atâta verdeaţă, iarba udă de rouă, şi apoi limba lor atât de muzicală, târgurile de cai, Teatrul Abbey, conversaţiile inteligente cu A. E.[36] şi Synge[37].

---

[36] Pseudonimul lui George William Russell (1867-1935), poet irlandez. (n.tr.)

— Sunt morți amândoi.

— Mă rog, cu *alți* irlandezi inteligenți. Şi nu ți-ar plăcea s-o revezi pe fosta ta bonă, cum o chema, parcă, Flora?

— Norah.

— Ei bine, dragul meu, Brian şi cu mine am vorbit să ne petrecem vara în Irlanda. Şi amândoi ne dorim să ne însoțeşti. O să fie un fel de călătorie în familie.

— În familie?

— Mă rog, un fel de lună de miere *à trois*[38].

— Adică intenționezi să te măriți cu Brian?

— Păi, cam aşa ceva, dragul meu. Am ținut doliu doi ani după bietul Beau, iar acum simt că a sosit momentul să-mi găsesc un altul.

— Brian nu se compară nici pe departe cu Beau, şi ştii asta.

— În fine, dragul meu, a spus ea puțin stânjenită. Am nevoie de cineva care să-mi poarte de grijă, şi Brian are nevoie de cineva la fel. Este atât de timid.

— E aproape la fel de timid ca Jack Spintecătorul.

— Ce vrei să spui, dragă?

Începea să se enerveze.

— Întocmai ce-am spus.

— Patrick, scumpule, doar nu-ți e antipatic Brian, nu-i aşa?

— Nu, antipatic nu e cuvântul potrivit; îl *detest*.

— O, ce uşurare, mă temeam că... Îl *ce*?

---

[37] John Millington Synge (1871-1909), dramaturg, poet, prozator şi culegător de folclor irlandez. (n.tr.)

[38] *În trei*, în franceză, în original. (n.tr.)

— Îl urăsc. E un prefăcut de doi bani cu statura morală a unui satir. E cel mai mare fustangiu din New York...

— Ia, vezi...

— Cu excepția cablului de telegraf transatlantic, a tras tot ce era de tras şi va continua s-o facă. Te mulge de bani de câteva luni şi tu nici măcar nu bagi de seamă că n-a scris niciun cuvințel la cartea ta caraghioasă.

— Tinere, măsoară-ți...

— Numai tu te puteai încurca c-o cocotă masculină, un parazit vagabond cu zece ani mai tânăr şi pe care îl interesează doar două chestii de la tine – una dintre ele fiind banii.

— Hei... ascultă, împielițat mic şi meschin! Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa despre intelectul fin al lui Brian, tu...

— Şi ştii care e cel mai rău lucru? Că e cea mai plictisitoare ființă pe care-am întâlnit-o vreodată.

— Ieşi din camera mea, Iudă! Afară, afară, *afară*!

— Ies, nu-ți face griji.

— Şi să nu mai calci pe-aici. De fapt, nu vreau să te mai văd, să te mai aud şi să mai vorbesc cu tine vreodată!

Am ieşit trântind uşa în urma mea, şi în aceeaşi clipă am auzit o cupă de şampanie făcându-se țăndări de perete.

Gestul acesta m-a enervat atât de tare, că am deschis uşa şi am urlat la ea:

— Ştii ce? Chiar sper să te măriți cu el! O să vezi tu apoi pe pielea ta!

— Pleacă de-aici, bestie veninoasă! Brian mă iubeşte şi-am să mă mărit cu el în secunda în care-am să mă dau jos din patul ăsta!

Am alergat în camera mea şi m-am trântit în pat.

— Patrick, dragule. Trezeşte-te. Trezeşte-te, dragul meu, am nevoie de tine.

Am deschis un ochi şi am văzut-o pe tuşa Mame aplecată deasupra mea.

— Pleacă, am mormăit eu, n-ai spus că nu vrei să mai vorbeşti niciodată cu mine?

— Dragule, e ceva serios. Agnes... Brian... încă nu s-au întors.

— Dar câ... cât e ceasul? am întrebat mijind ochii în lumina lămpii.

— E aproape şase dimineaţa.

— Ei, pentru numele lui Dumnezeu, e revelionul. Normal că nu s-au întors.

— Dar, Patrick, dragule. Nici măcar n-au ajuns la petrecerea lui Lindsay. Eram atât de îngrijorată că am sunat-o pe Mary Lord Bishop – care dormea, dar asta e – şi mi-a zis că nici nu i-a văzut. Of, dragule, sunt atât de îngrijorată. Maşina aia blestemată e de vină. Ştiam că nu trebuia să i-o dăruiesc. Brian conduce ca un demon.

Deodată, mi-am dat seama de ce se întâmplase.

— Slavă Domnului că e Agnes cu el. Brian trăieşte în lumea lui, dar ea e o fată cumsecade, cu picioarele pe pământ. Of, numai să nu fi avut vreun accident groaznic. Hai, scoală-te şi ajută-mă.

Tuşa Mame s-a apucat să sune la toate spitalele din New York, devenind din ce în ce mai disperată după fiecare apel, în vreme ce eu stăteam de-o parte morocănos, încercând să rămân treaz. I-a sunat apoi pe Lindsay Woolsey, pe Mary Lord Bishop – a doua oară – şi aproximativ pe toţi cei pe care îi cunoştea. Până la opt dimineaţa, tuşa Mame trezise deja întreaga elită medicală şi literară a New York-ului. La ora nouă, când s-a auzit soneria de la intrare, ajunsese la capătul puterilor.

Înfăşurându-se în halat, a coborât în zbor scările şi a deschis uşa. A urmat o clipă de linişte, apoi am auzit-o ţipând:

— Oh, Dumnezeule!

Am coborât degrabă în hol, unde am găsit-o ţinând în mână o telegramă galbenă. Am luat-o şi am citit-o:

FOCUL MEU INTERIOR A FOST PREA PUTERNIC – STOP
EU ŞI BRIAN AM FUGIT ÎMPREUNĂ – STOP
CEREM IERTARE, ÎNŢELEGERE ŞI BINECUVÂNTARE – STOP

A DVS.,
AGNES GOOCH

Fără un cuvânt, tuşa Mame a urcat scările, cu mine în urma ei. S-a dus la birou, a luat manuscrisul cu *Duduia din Buffalo* şi l-a aruncat în foc. Apoi, şi-a scos halatul croşetat de Agnes şi l-a aruncat şi pe el. Flacăra era înspăimântătoare. Tremurând uşor, s-a urcat în pat şi m-a rugat să mă aşez în fotoliul de lângă ea. A deschis ultima sticlă de şampanie, a umplut două pahare şi mi-a întins unul:

— La mulţi ani, dragul meu.

Capitolul şase

Tuşa Mame

în misiune de salvare

Pe lângă nenumăratele calităţi, se pare că simpatica fată bătrână din *Reader's Digest* căpătase şi reputaţia de moaşă pricepută. Mă rog, nu în sensul propriu, dar se descurcase atât de bine cu acel orfan, că alte tinere mame se duceau la ea – o femeie care, vă reamintesc, n-a fost niciodată măritată

– să-i ceară sfatul cum să nască şi să-şi crească copiii. Şi, tot conform articolului, de fiecare dată lăsa deoparte orice făcea şi sărea imediat în ajutor.

În ce mă priveşte, nu mi se pare suficient. În primul rând, când am intrat pe mâinile tuşii Mame, aveam zece ani şi trecusem de mult de stadiul scutec-biberon. Dacă aş fi fost mai mic, Dumnezeu ştie ce s-ar fi putut întâmpla.

În orice caz, şi tuşa Mame era perfect dispusă să-şi lase deoparte propria-i viaţă pentru a se ocupa imediat de cea a altcuiva şi, cu toate că ea nu avusese niciodată copii, nu fusese în preajma lor şi poate că nici măcar nu era înnebunită după ei, se considera mai mult decât competentă în a îndruma o tânără în procesul maternităţii.

Eram convins că n-am să mai aud niciodată de mizerabilul de Brian O'Bannion şi de şi mai mizerabila Agnes Gooch, dar mă înşelam. Un an şi jumătate mai târziu, Agnes, şi indirect, şi Brian, mi-au invadat viaţa şi cariera şcolară. Era ultimul meu trimestru la şcoala Sf. Bonifaciu din Apathy, în Massachusetts, şi număram zilele rămase până la eliberarea din acea instituţie sumbră. Dar, într-o după-amiază rece de primăvară, pe când ne îndreptam în marş – la Sf. Bonifaciu nu mergeam niciodată, doar mărşăluiam – de la capelă spre terenul de sport, am auzit un pâsâit din tufişuri. M-am întors şi am rămas cu gura căscată, la fel ca toţi ceilalţi. Era Ito. A întins o mână printre ramuri şi mi-a dat unul dintre plicurile mari, albastre, ale tuşii Mame, apoi a dispărut din nou între tufele protectoare de forsiţia.

Cum am ajuns în vestiar, m-am închis în toaletă şi am deschis plicul.

„Dragul, scumpul meu băiat,

Vino urgent! Am nevoie de tine. Voi fi la Cofetăria Ye Olde Greene Shutters.

Te anunț că sunt foarte deghizată.

Grăbeşte-te!

Tuşa Mame”

Am aşteptat până am auzit tropăitul colegilor ieşind pe terenul de sport, apoi am şters-o din clădire, am sărit zidul şi am ajuns la cofetărie pe aleile dosnice ale oraşului.

Ye Olde Greene Shutters era locul preferat de întâlnire al doamnelor cu pretenții din Apathy, care se vedeau aici în fiecare după-amiază ca să consume butoaie întregi de ceai şi cremă de zahăr ars. Era plin ochi când am ajuns, dar am recunoscut-o fără nicio dificultate pe tuşa Mame. Stătea într-un colț în penumbră, purtând o rochie neagră strâmtă, o pălărie neagră cu voal, ochelari negri şi o pelerină mare, neagră şi ea. Nici dac-ar fi fost în pielea goală n-ar fi reuşit să iasă mai bine în evidență printre femeile îmbrăcate fără gust în mătăsuri cu imprimeuri şi mărgele de chihlimbar. M-am îndreptat spre masa ei.

— Tuşă Mame...

— Oh, iubițelul meu, a şoptit ea conspirativ, ştiam eu că niciun fel de deghizare nu te-ar fi putut păcăli. Dar de ce ți-a luat atât să ajungi?

— Ce s-a întâmplat, tuşă Mame? am întrebat. Ce cauți în Apathy şi de ce te-ai îmbrăcat aşa?

— Sunt în misiune de salvare, copile, şi am venit să caut un braț puternic şi o minte agilă. Adică pe tine.

— Cre’ c-ar trebui să fii la şcoală, băiețică, mi-a spus chelnerița, da’, mă rog, cu ce te servesc?

— Un cheeseburger şi o ciocolată caldă, am răspuns eu.

— Nici vorbă, a spus tuşa Mame. Adu-mi nota. Plecăm imediat.

După dieta de la Sf. Bonifaciu cu tocane apoase şi supe sălcii, mi s-a părut o nedreptate, dar eram prea curios ca să mă împotrivesc.

— Despre ce e vorba, tuşă Mame? am întrebat. Ce s-a întâmplat?

Şi-a scos ochelarii fumurii şi mi-a aruncat o privire aprigă.

— E vorba de Agnes Gooch. Doamne, ce i-ați făcut sărmanei fecioare nevinovate?

— Ce i-am făcut? Eu n-am mai văzut-o pe Aragaz-cu-patru-ochi de când...

— O, nu tu în mod special, a răspuns tuşa Mame iritată, tu, într-un sens mai amplu – adică voi, *bărbații*! Mai ales acel poet vulgar, înfumurat, de cea mai joasă speță, Brian O'Bannion. Bestia! A profitat de biata Agnes şi apoi a părăsit-o, lăsând-o în voia lumii crude şi meschine!

— Uşurel, i-am zis. Ce s-a întâmplat mai exact?

— Inevitabilul, asta s-a întâmplat! Mitocanul ăla a dus-o pe biata Agnes în California cu maşina pe care *eu* i-am cumpărat-o, a sedus-o şi apoi a abandonat-o, lăsând-o de capul ei, fără niciun ban şi pe deasupra, însărcinată.

Ultimul cuvânt a făcut câteva femei să se întoarcă şi să caşte ochii.

— Glumeşti! am zis eu.

Apoi am adăugat:

— Mai încet, te rog.

— Să glumesc?! Crezi că aş fi lăsat New York-ul într-o perioadă atât de animată ca să mă mut, cu cățel, cu purcel, în scursura asta culturală, dacă ar fi fost doar o glumă? Biata Agnes, a venit la mine ca un animal rănit. Eu eram singurul ei adăpost în calea furtunii. Îți închipui că n-avea cum să apeleze la familia aia de puritani a ei.

Am încremenit.

— C... ce vrei să spui prin mutarea aici cu c... cățel, cu purcel?

Dar, în timp ce formulam întrebarea, mi-am dat seama singur, îngrozit.

Unde-i Agnes acum?

— La Old Coolidge House.

— La... la Old Coolidge House de aici, din *Apathy*?

Întrebarea mea era total inutilă. Bineînțeles, vrând să facă totul în mare secret, tuşa Mame alesese singurul hotel din oraş protejat de Societatea Istorică din New England, care era şi locul de întâlnire al Fiicelor Revoluției Americane, al Descendenților Pelerinilor de pe Mayflower, al Camerei de Comerț, al Clubului Rotary, al Societății de Veghe & Protecție[39] şi al Consiliului şcolii Sf. Bonifaciu.

— Desigur, aici în Apathy, unde altundeva? Am închiriat un apartament foarte confortabil. Trebuie s-o ajut pe biata Agnes să nască şi m-am văzut nevoită să aleg un loc unde să nu ne cunoască nimeni.

Am întrerupt-o ferm:

— Vrei să spui că, din cele patruzeci şi opt de state, plus Districtul Columbia, ai ales tocmai Massachusetts? Şi că, dintr-o mie de oraşe din Massachusetts, a trebuit să-l alegi tocmai pe cel în care mă aflu *eu*?

— Evident, iubițelul meu, a spus cu logica ei capabilă să aducă în pragul nebuniei pe oricine. Ştiam că vei considera de datoria ta să fii alături de sărmana Agnes.

— Numai că mi-ai trântit-o pe sărmana Agnes chiar lângă şcoală. Hotelul ăla este locul în care practic toată lumea...

---

[39] Watch & Ward Society era o organizație implicată în cenzurarea cărților şi artelor spectacolului. (n.tr.)

— Desigur, dragă. Mi-am dorit un amplasament central. De asta l-am şi ales – să fii aproape, să mă ajuți să aduc pe lume o nouă viață şi să îngrijesc acest biet vlăstar care...

— Ascultă-mă, tuşă Mame, mă bagi într-o mare încurcătură. Mai am câteva săptămâni şi scap de puşcăria asta îngrozitoare. Dar dacă se află...

— Nu vorbi prostii! Cum ar putea să se afle ceva? Am sosit azi-noapte, la adăpostul întunericului. Ba chiar am avut grijă să închiriez apartamentul sub un alt nume. Am angajat un medic din Boston care este discreția întruchipată. E doar o chestiune de câteva săptămâni până se naşte copilul, după care am să-i aloc o sumă de bani lui Agnes, am s-o aşez undeva, la casa ei, şi apoi – a făcut o pauză – m-am gândit că tu şi cu mine am putea face o mică excursie – în Europa, de exemplu – cât e vara de lungă. Ți-ar plăcea?

— Europa? am suspinat eu.

— Da, iubire, Europa, a spus ea cu un aer viclean, dar numai dacă mă ajuți s-o scot pe Agnes din necazul ăsta. Batem palma?

Ştiam că fac o greşeală fatală, dar după celulele de la Sf. Bonifaciu, atracția serilor pariziene a fost prea puternică pentru mine.

— Batem palma, am zis încruntat.

— Buun! Acum hai să mergem la biata Agnes.

Tuşa Mame a achitat nota cu o bancnotă de cincizeci de dolari, apoi şi-a tras vălul peste ochi şi s-a ridicat. Avea un aer atât de misterios, că simțeam în ceafă privirile tuturor celor prezenți.

Rolls-Royce-ul ei, cu toate parasolarele coborâte şi Ito la volan, era parcat imediat lângă intrare. O mulțime de spectatori curioşi se adunaseră să admire automobilul şi se uitau acum după noi, murmurând şi scărpinându-se în cap. Lungită pe banchetă şi cu țigara în gură, tuşa Mame era

senină şi inconştientă de vâlva pe care o stârnise. Eu, nu. În primul rând, ştiam că în Apathy nimeni nu mai văzuse vreodată un Rolls-Royce sau un japonez. În al doilea rând, Sf. Bonifaciu avea în oraş o reţea de spionaj care ar fi făcut GPU-ul[40] de ruşine. Când nu patrulau prin şcoală, profesorii efectuau servicii de informaţii în oraş. Pe o rază de trei străzi, am dat peste profesorul de engleză, peste antrenorul de tenis şi peste preot. Acesta din urmă chiar şi-a scos pălăria şi a schiţat o plecăciune când uriaşul automobil negru, cu parasolarele coborâte, a trecut pe lângă el.

Eram atât de speriat că ar fi putut să mă zărească cineva în afara campusului, că abia reuşeam să urmăresc conversaţia, care se concentra în mare parte pe aspectele spirituale ale maternităţii, pe frumuseţea misterioasă a sarcinii şi pe serenitatea pe care aceasta o inspiră. Când am întrebat-o de unde ştia ea toate astea, mi-a răspuns să nu fiu impertinent şi mi-a atras atenţia că Agnes era acum o cu totul altă femeie.

Din motive evidente, ezitam să intru în Old Coolidge House, dar tuşa Mame începea să-şi piardă răbdarea şi m-a împins efectiv înăuntru, unde am dat nas în nas cu recepţionerul – un cunoscut informator plătit de Sf. Bonifaciu. Cum mi-a văzut uniforma, m-a întrebat dacă aveam o adeverinţă de părăsire a campusului. Asta ca să înţelegeţi la ce şcoală mergeam.

— Bineînţeles că are, a intervenit tuşa Mame şi m-a tras după ea pe scări atât de repede, că nici n-a mai apucat să mi-o ceară.

Agnes ne-a deschis uşa şi a închis-o imediat după noi cu cheia. De schimbată, era schimbată, dar nu în sensul

---

[40] Administraţia Politică de Stat (GPU) a fost poliţia politică a Uniunii Sovietice până în 1934. Precursoarea KGB-ului. (n.tr.)

frumuseții misterioase despre care tot vorbea tușa Mame. Înainte de toate, se făcuse cât un dulap, și apoi, se pare că nu reușise să se mențină la nivelul de eleganță abia întrezărit în seara nefastă de revelion, când a șters-o împreună cu Brian. Combinația dintre stilul atelierelor din Paris și andrelele de Kew Gardens o plasa undeva între o demimondenă și un sac de rufe. Hainele de gravidă și le confecționase singură, și de machiaj tot în persoană se ocupase, cu rezultate foarte puțin încurajatoare. Urmărind-o cum orbecăia prin jur fără ochelari, îmbrăcată și machiată ca o târfuliță, în loc de frumusețea misterioasă de care se vorbea mai sus te gândeai la o fată decăzută, care își ispășea desfrâul și/sau imprudența.

Tot așa, nici spiritualitatea sau serenitatea nu știu unde le văzuse tușa Mame. Agnes avusese dintotdeauna tendința să-și plângă de milă, chiar și când nu prea avea de ce, așa că acum, când motivele nu-i lipseau, se zguduia de plâns. Cum m-a văzut, mi s-a aruncat de gât și a izbucnit într-un plâns amar, cu șiroaie de lacrimi amestecate cu rimel brăzdându-i obrajii fardați. Vocabularul ei părea să se fi redus la un număr limitat de expresii, precum „proasta de mine", „nebuna", „depravata" și „înșelata". Nu eram eu cel mai în măsură să vorbesc, dar Agnes era un dezastru.

În vreme ce protejata ei se flagela cu voce tare, tușa Mame și-a scos o parte din costumație, și-a aranjat puțin părul, s-a așezat pe canapeaua Empire din salon și a sunat la recepție după băuturi răcoritoare: lichior de ouă pentru Agnes, ceai pentru mine și coniac pentru ea.

— Hai, Agnes, fii fată bună și suflă-ți nasul, a spus tușa Mame vioaie, și mai ales nu te mai smiorcăi, știi că mă deranjează. Așadar, iubițelule, ce spuneam? Ah, da, după cum vezi, totul este în regulă. Suntem o mică familie unită, perfect respectabilă în ochii tuturor.

Agnes a reacționat printr-un veritabil potop de lacrimi.

— Agnes, dar încetează odată! i-a ordonat tuşa Mame. Nu-ţi face bine nici ţie, nici copilului. Ai să te deshidratezi sau ceva de genul ăsta. După cum spuneam, a continuat ea întorcându-se spre mine, iată-ne aici – o văduvă misterioasă, cumnata ei şi un slujitor, toţi cazaţi la Old Coolidge House până în ziua..., mă rog, până va sosi momentul naşterii. Şi chiar dacă vom fi observaţi de localnici – ceea ce cred că este extrem de puţin probabil – nu vor avea motive să-şi pună întrebări. Aici suntem complet autonomi. Masa ni se va servi în apartament. Medicul vine de la Boston o dată pe săptămână. Dacă vrem să comunicăm cu tine, sau să ieşim puţin la aer, îl avem pe Ito. În fiecare seară, după lăsarea întunericului, Agnes îşi poate face plimbarea cotidiană de şase kilometri – nici mai mult, nici mai puţin. Nu avem nimic altceva de făcut decât să aşteptăm, hmm, cum să zic... să aşteptăm sorocul. Cu puţini bani şi multă organizare, totul va merge ca pe roate.

— Perfect, minunat, am spus eu. Dar nu puteai să faci toate astea într-un hotel din Cleveland, să zicem, sau Milwaukee, sau Dallas, care, pe lângă faptul că sunt oraşe mult mai interesante, mai au şi avantajul că nu sunt *eu* acolo?

— Nu, dragul meu, fiindcă am nevoie de tine, după cum vezi.

— Pentru ce ai nevoie de mine, dacă sunteţi atât de autonome? Ce pot eu face altceva decât să dau de necaz la şcoală?

— Poţi face cel puţin patru chestiuni, a spus tuşa Mame pe un ton sever care nu-mi plăcea niciun pic.

— Şi care ar fi acelea?

— Înainte de toate, am nevoie să-mi faci câteva mici comisioane. Îmi trebuie o grămadă de lucruri, şi presupun că şi o viitoare mămică are nevoie de unele chestii. Tu

cunoşti oraşul. Eu, nu. Ca să nu mai spun că pentru mine ar fi periculos să fiu văzută pe aici...

— Periculos pentru *tine*?! Ar trebui să-ţi petreci o după-amiază la Sf. Bonifaciu, unde eşti sancţionat de fiecare dată când te scarpini în fund, şi atunci ai înţelege cât de periculos...

— Patrick, te rog să-ţi măsori limbajul! Are o influenţă foarte proastă asupra fătului! În fine, asta ar fi prima chestiune. A doua ar fi să-mi faci nişte cumpărături din Boston. Calitatea mâncării de-aici e execrabilă. Pentru Agnes, desigur, e foarte bună, dar pentru mine e îngrozitoare. Şi dat fiind că, într-un oraş străin, în Ito nu poţi avea încredere, mâine te rog să iei maşina şi să te duci la S. S. Pierce, să-mi cumperi o cutie de...

— Dar eu nu ştiu să conduc! Nici măcar n-am carnet.

— Bineînţeles că ştii să conduci, te-am învăţat chiar eu. Iar dacă şofezi cu atenţie – cum, de altfel, nu mă îndoiesc că vei face – nimănui n-o să-i treacă prin cap să-ţi ceară carnetul. Nici eu n-am carnet şi uită-te la mine.

— Tuşă Mame, eu chiar ţin să-mi iau diploma! Dar aşa au să mă dea afară cât ai bate din...

— Fireşte că-ţi vei lua diploma. Educaţia este un lucru minunat. Acum, chestiunea numărul trei: am nevoie de tine să completezi perechea la bridge. O învăţ pe Agnes să joace Culbertson[41]. Îi prinde bine, îi ţine mintea ocupată.

— Mintea ocupată? a gemut Agnes.

— Tu stai în banca ta. Da. Şi trebuie să spun că e o elevă foarte capabilă. Ito joacă şi el – şi nici n-ar juca rău dacă s-ar abţine să chicotească şi-ar reuşi să se concentreze. În

---

[41] Ely Culbertson (1891-1955) expert şi teoretician româno-american de bridge. (n.tr.)

orice caz, pentru ca echipa să fie completă, am nevoie de tine.

Îşi potrivi ţigara în portţigaret şi sorbi delicat din coniac.

— Dar cel mai important serviciu pe care mi-l poţi face...

Făcu o pauză.

— Ce... care e? am întrebat suspicios.

— Cel mai important serviciu pe care mi-l poţi face este să o însoţeşti pe Agnes la plimbare.

— Să *ce*?

— Să o plimbi pe Agnes. Şase kilometri în fiecare seară, după ce se întunecă. Doctorul spune că e obligatoriu. A pus pe ea prea multe kile. Prostuţa asta spune că o dor picioarele, dar eu susţin că...

— Şi pe voi v-ar durea picioarele dacă aţi fi venit pe jos din Carmel până...

Izbucnind în a nu ştiu câta criză de plâns, Agnes fugi greoaie în camera ei.

— Poftim, vezi ce i-ai făcut? a izbucnit tuşa Mame. Of, sunteţi toţi o apă şi-un pământ. Sărăcuţa Agnes! A venit pe jos, de una singură, tocmai din California, şi tu refuzi s-o însoţeşti seara la o mică plimbare.

— Chiar nu înţelegi că e cel mai nebunesc lucru care ţi-a trecut vreodată prin cap? Ai o grămadă de bani, puteai s-o duci pe Agnes la orice clinică unde să fie asistată de doctori şi asistente şi să te asiguri că totul decurge ca la carte. Dar faci tu vreodată ceva raţional? Nu! A trebui s-o târăşti după tine în văgăuna asta uitată de Dumnezeu, chiar sub nasul profesorilor şi al lui Dwight Babcock junior. Nu ştii o iotă despre copii, iar eu ştiu încă şi mai puţine, dar te-aştepţi să evadez din puşcăria aia şi să te slugăresc după cum te taie capul: să mă duc la Boston după pâté şi trufe, să completez perechea la bridge, să-ţi fac tot felul de comisioane şi, de

parcă toate astea n-ar fi de ajuns, s-o mai plimb şi pe Agnes ca pe-un pudel în fiecare...

— Paris, a rostit tuşa Mame. Paris, Roma, Londra, Viena, Cannes, Nisa, Monte Carlo, Veneția...

Mi-am întrerupt tirada.

— Dar... tuşă Mame, cum fac să ies din şcoală? Sunt cu ochii pe mine ca pe...

— Aiureli, iubițelul meu, a spus ea cu aer nepăsător, sorbind ultimul strop de coniac. Poți face orice dacă-ți doreşti cu adevărat. Eu nu cred să fi petrecut vreo noapte în internatul domnişoarei Rushaway, iar la Smith, eram în oraş toată ziua, bună ziua. Îmi scoteam manechinul din şifonier, îl puneam în pat în locul meu şi mă furişam pe...

— Eu n-am un manechin în şifonier. Nici măcar n-am şifonier, îl am doar pe turnătorul de Babcock jr. care nu mă slăbeşte o clipă din ochi şi care...

— Napoli, Capri, Milano, Firenze – adică Florența, dragul meu – Deauville...

— Ascultă, tuşă Mame, nici măcar în hotel nu pot intra fără adeverință. Ai văzut mai devreme recepționerul cum...

— M-am gândit deja la asta, Patrick. Vezi frânghia aia încolăcită, plină de noduri? Nu, acolo, lângă fereastră. Ei bine, am aflat că este scara de incendiu, cel puțin în hanul ăsta provincial. Nu trebuie decât să fluieri când ajungi sub fereastră şi eu am să-ți arunc frânghia, să te cațări pe ea. Iar la plecare, când eşti gata...

— Dar suntem la etajul trei!

— Îți va prinde numai bine pentru umeri şi brațe, dragul meu.

— Am acumulat atât de multe puncte de sancțiune, că supraveghetorul nostru este...

— Anvers, Bruxelles, Ostend, Atena...

— Tuşă Mame, eu...

— Deci rămâne pe mâine, dragule? La ora trei, te rog, şi caută să nu întârzii. Poftim, acum am să cobor frânghia, a spus apropiindu-se grațios de fereastră ca şi cum ar fi fost cel mai normal lucru din lume.

M-am aplecat cu grijă peste pervaz şi am privit în jos.

— Apropo, sub ce pseudonim te-ai înregistrat aici, în caz că trebuie să iau legătura cu tine?

— Ah, da. Mă bucur c-ai întrebat. În cazul meu, am folosit un truc foarte şiret: mi-am scurtat numele din Burnside în Burns şi mi-am folosit numele de domnişoară ca prenume. Prin urmare, trebuie să întrebi de doamna Dennis Burns.

— Şi Agnes?

— Agnes? Aa. Da, scumpule. Păi, fiindcă nu-mi venea niciun nume atunci pe loc, am scris primul lucru care mi-a trecut prin cap.

— Şi care ar fi acesta?

— Al tău. Am spus că Agnes este soția nepotului meu, doamna Patrick Dennis.

Mi-a luat surprinzător de puțin timp să ajung până jos.

Următoarele trei săptămâni au fost un adevărat infern. La şcoală mă simțeam ca un complotist, iar in afara ei, ca un fugar. Şi nici evadarea din Sf. Bonifaciu nu era floare la ureche. Nu doar că în timpul zilei se făceau apeluri continue, iar noaptea se verificau dormitoarele, dar mai exista şi o rețea complexă de spioni formată din profesori, şi ceva ce se numea Patrula Elevilor – un organism cvasi-oficial alcătuit din cei mai nepopulari băieți din şcoală, veşnic dispuşi să te toarne chiar şi pentru cea mai neînsemnată abatere. După un an la Sf. Bonifaciu, erai pregătit să trăieşti într-un stat polițienesc.

O altă problemă era să scap de Babcock jr. care era, la rându-i, veşnic prezent. Eram colegi de cameră încă din

prima zi la Sf. Bonifaciu, şi asta nu pentru că ne simpatizam reciproc, ci pentru că taică-său, legatarul meu testamentar, voia să fie la curent cu tot ce făceam. Iar juniorul părea născut să fie informator. Era un lingău, un huligan şi un înfumurat; un laş, un pârâcios şi un trişor. Suferea de acnee cronică şi era predispus la episoade periodice de conjunctivită. Mirosea ca o cârpă de vase şi sforăia. Dar dacă dragul de Junior avea o calitate, aceea era că dormea buştean, şi în felul acesta, dispariţiile mele nocturne nu erau o misiune imposibilă.

Serviciile mele pentru tuşa Mame s-au transformat, încet-încet, într-o rutină. În fiecare după-amiază, pe la trei, rugam un coleg să răspundă în locul meu la apel şi o ştergeam. Ajuns la hotel, urcam pe frânghie în apartamentul tuşii Mame şi îndeplineam toate sarcinile pe care mi le dădea. De două ori pe săptămână, luam maşina şi mă duceam să fac cumpărăturile la Boston. Fiindcă Rolls Royce-ul trecea la fel de neobservat ca o orgă ambulantă cu aburi, îmi luasem unele măsuri de precauţie şi mă deghizasem – cu un sacou de tweed, o pălărie turtită şi un papion de cântăreţ de jazz, toate cumpărate la reducere de la Filene's Basement[42]. Poate că tot atrăgeam atenţia, dar măcar nu riscam să fiu recunoscut după jacheta, şapca şi cravata de la Sf. Bonifaciu. Ah, purtam şi o pereche de ochelari fumurii pe care nu-i dădeam jos niciodată. Tuşa Mame spunea că nici nu avea cuvinte pentru cât de îngrozitor arătam şi insista să mă duc să-mi cumpăr nişte haine decente. Dar, îmbrăcat aşa, am reuşit să trec neobservat pe lângă nevasta directorului.

Tuşa Mame avusese dreptate când a spus că-mi va veni uşor să evadez noaptea. În faţa ferestrei mele era un copac,

---

[42] Un lanţ de magazine universale din Massachusetts. (n.tr.)

şi imediat ce auzeam că astmaticul de Junior începea să sforăie, nu trebuia decât să-mi scot din ascunzătoare hainele de „civil”, să-mi aranjez perna în aşa fel încât să aibă o formă umană şi să-mi iau tălpăşiţa.

Singurul meu regret era legat de dl. Pugh. El era supraveghetorul etajului nostru şi singura persoană de la Sf. Bonifaciu care arăta un minim interes faţă de elevi şi meseria de profesor. Era un bărbat în jur de vreo patruzeci de ani, înalt, deşirat şi de modă veche, cu un măr al lui Adam mare cât oul de raţă şi pasionat de poezie, muzică, artă, natură şi copii. Mă rog, din descrierea mea cred că nu pare prea simpatic, dar era un tip al naibii de cumsecade, chiar dacă un pic cam formal. Era blând, înţelegător şi liniştit şi nu ne sancţiona decât când n-avea încotro. Ştiam că, dacă era să fiu prins, bietul Pugh avea să dea şi el de necaz. Însă mărturisesc că devotamentul faţă de familie – şi perspectiva unei excursii în Europa – erau pe primul plan.

Aşadar, în fiecare seară pe la ora zece mă prezentam la Old Coolidge House, mă duceam sub fereastră şi fluieram. Ăsta era semnalul pentru ca Agnes să-şi ia nişte pantofi confortabili şi să iasă la plimbare. Nici măcar în vremurile când se limita să vorbească despre artrita mamei ei, despre soră-sa Edna, despre Kew Gardens şi compania de asigurări, Agnes nu era tocmai o prezenţă plăcută, închipuiţi-vă acum când vorbea numai despre cum fusese păcălită, cum fusese înfierată cu litera stacojie „A”[43], despre cum sufletelul ei nevinovat – expresia îi aparţine – va avea de înfruntat un crud destin, despre cât de lipsit de cavalerism se dovedise a fi Brian O’Bannion – aici era prea

[43] Femeile adulterine din secolul al XVII-lea, din Massachusetts, erau nevoite să poarte această emblemă, pentru ca toată lumea să le cunoască fapta. (n.tr.)

blândă, după părerea mea – şi despre cât de tare o dureau picioarele. O dată sau de două ori, zărind un profesor care se ducea spre bordel sau spre barul hotelului, a trebuit s-o trag pe sărmana Agnes în boscheți, dar, în rest, din acele plimbări ale noastre îmi amintesc doar plictiseala.

Întorşi la hotel, mă cățăram pe frânghie până în cameră, unde încercam să jucăm bridge în limitele posibilului. Nu era simplu, fiindcă Agnes se smiorcăia întruna, în vreme ce Ito, convins că poate câştiga cu psihologia, nu făcea decât să chicotească. În ce o priveşte pe tuşa Mame, ținea în apropierea mesei un bar burduşit bine – dă un aer festiv, susținea ea – deşi era singura care avea acces la el.

Pe la două dimineața, mi se îngăduia în sfârşit să plec. Coboram pe frânghie, mă târam până la şcoală, escaladam zidul, mă cățăram în copac şi mă băgam în pat. Şi după trei ore, în cel mai fericit caz, începea ziua la Sf. Bonifaciu: toată lumea la duş (rece) şi apoi gimnastica de înviorare. Nu o dată am ațipit în timpul orelor, lucru care m-a costat zece puncte de sancțiune şi o prelegere despre respectarea regulilor. Dar omul se învață cu orice, şi gândul că voi părăsi Sf. Bonifaciu pentru totdeauna şi că-mi voi petrece o vară întreagă în Europa a avut asupra mea acelaşi efect ca amfetaminele.

După vreo două săptămâni în care am petrecut mai mult timp în afara şcolii decât înăuntru, iar cea mai gravă consecință a fost să ațipesc deasupra poeziilor lui Virgiliu, am început să-mi dau seama că nu toate greşelile erau pedepsite şi să regret că nu mă bucurasem mai mult de anii petrecuți acolo. Norocul îmi surâdea atât de tare, încât am început să devin neglijent. Într-o noapte, când am hotărât că nu-mi mai era de ajuns doar să pariez, ci trebuia să câştig tot ce era de câştigat, m-am întors la şcoală după ora patru. Eram atât de rupt de oboseală că nici măcar nu m-am mai obosit să-mi ascund hainele de civil sub saltea, iar când a

sunat clopoțelul la ora şase şi am fost nevoit să mă trezesc, primul lucru pe care l-am văzut a fost Babcock jr. în pijamaua lui murdară din flanelă, care se holba fără să-i vină să-şi creadă ochilor la jacheta mea de tweed şi la papionul de cântăreț de jazz.

— D... de unde ai astea? a întrebat el.

— De unde am ce? am întrebat eu.

— Hainele necorespunzătoare şcolii înseamnă cincizeci de puncte de sancțiune. Ar trebui să ştii...

Cu o mişcare rapidă, am înşfăcat ochelarii lui Junior de pe noptieră şi i-am aruncat sub pat.

— Pentru Dumnezeu, pune-ți ochelarii, Juny, bătrâne, am spus eu. Ai vedenii.

Până şi i-a găsit, deghizamentul meu era băgat sub saltea, înlocuit de uniforma şcolii.

— Doamne, Junior, am spus în timp ce ochii lui palizi priveau concentrat prin lentilele groase ca fundul de sifon. Mă îngrijorezi. Ai vedenii. Poate-ar trebui să treci pe la infirmerie, să te consulte puțin doctorul.

Junior nu era prea isteț, dar nici idiot nu era. M-a privit cu suspiciune şi s-a dus să-şi facă duşul rece. Atunci am înțeles că trebuie să fiu ceva mai precaut.

Prea târziu. Ar fi trebuit să mă gândesc înainte de acea încântătoare seară de primăvară, luminată ca ziua de stele şi de lună, cu greierii care cântau asurzitor în tufişuri. Ca s-o spun pe-aia dreaptă, era o crimă să irosesc frumusețe de noapte cu o fată ca Agnes, care intrase acum în luna a noua, dar datoria e datorie. Tocmai îmi târam picioarele pe drum, la braț cu Agnes, care mergea legănat într-o rochie de gravidă de un cireşiu țipător, împodobită cu un buchet prăfuit de cale artificiale, când mi-a ajuns la urechi huruitul inconfundabil al maşinii directorului.

Toată lumea din Apathy recunoştea Nashpeta lui dr. Cheevey de la un kilometru depărtare. Directorul de la Sf. Bonifaciu îşi cumpărase automobilul Nash în 1926 şi era prea avar să-l schimbe, sau măcar să cheltuiască nişte bani pe asistenţă de specialitate. Ca să compenseze, garanta reduceri serioase de sancţiuni elevilor dispuşi să-i spele maşina sau să îi ajusteze motorul. Din păcate, însă, după zece ani de intervenţii amatoristice, Nashpeta căpătase caracteristicile unei maşini de treierat.

Cum spuneam, eu şi Agnes tocmai dăduserăm colţul în stradă, când am auzit Nashpeta apropiindu-se şi, judecând după vacarmul pe care-l stârnea, era evident că gonea la viteză maximă.

— Îmi pare rău, Agnes, am spus eu, dar trebuie să ne ascundem.

Ca un cavaler ce eram am ajutat-o pe Agnes, care continua să se văicărească de condiţia ei, să coboare în şanţul de la marginea străzii. Eram pe punctul de a o urma, când am văzut maşina directorului făcându-şi apariţia de după curbă. Nu ştiu cum, mi-am pierdut echilibrul şi am căzut de pe terasament cât eram de lung. Am aterizat pe ceva moale, şi în timp ce Nashpeta trecea huruind mai departe, am auzit un „Uuuuuf” care nu promitea nimic bun.

— Agnes, am spus îngrozit. Eşti bine? Te-am lovit?

— Nu, Patrick, deloc, s-a smiorcăit ea. Sunt aici, lângă rigolă. Am fost rănită atât de tare, că oricum nu mai contează dacă mai trăiesc sau mor. Brian, să se descotorosească aşa de mine şi...

— Patrick! a icnit cineva. Patrick Dennis!

Pe undeva, cineva îmi şoptea numele. M-am uitat în jos, şi iată-l pe dl. Pugh.

— Domnule Pugh! am bolborosit eu. Apoi am adăugat din reflex: Ce faceţi aici?

Era atât de năucit, că pe moment a început să se justifice:

— Păi, Patrick, băiete, e o mlaştină în apropiere, unde înfloreşte o specie nocturnă...

Apoi, s-a oprit.

Tu, mai degrabă... ce faci *tu* aici?

Pentru o clipă, m-am gândit că pot să scap printr-o cacealma. Uitându-mă la ce avea împrăştiat în jur – binoclul, jurnalul ornitofil, *Nomenclatorul florilor sălbatice din New England*, lanterna, şi termosul cu cacao – mi-am spus că nici *el* n-ar fi trebuit să se afle acolo, şi că aveam cel puțin cincizeci la sută şanse să scap.

— Să vedeți, domnule Pugh, am început eu, ştiți că sunt pasionat de păsări, şi mi-am spus că, poate, într-o noapte atât de încântătoare, voi reuşi să zăresc grangurul de Baltimore, sau...

— Patrick, te rog, ajută-mă. Mi-e frică, s-a văicărit Agnes.

Dl. Pugh s-a uitat la Agnes, care, în lumina lunii, părea de două ori mai mare decât era, apoi, s-a uitat din nou la mine. Nu avea un aer prea binevoitor.

— Şi ea cine mai e?

— Aa, ea? Păi, ea e, hmm, Agnes. Ştiți, este un fel de Alice B. Toklas a mătuşii mele, iar eu doar...

— Sunt doamna Patrick Dennis, a rostit Agnes clar şi răspicat.

N-aş vrea să retrăiesc acea noapte nici pentru o mie de excursii în Europa. Domnul Pugh a sărit din şanț şi ne-a însoțit înapoi la hotel cât ai bate din palme, cu Agnes care protesta încontinuu fiindcă în loc de cei şase kilometri stabiliți abia dacă făcuserăm doi, iar eu fiindcă lucrurile nu erau chiar aşa cum păreau. Am ajuns chiar s-o implor să-şi iasă din rol şi să-şi dezvăluie adevărata identitate, dar tuşa Mame o instruise atât de bine, că nu ar fi mărturisit nici sub tortură.

— Sunt doamna Patrick Dennis, repeta cu încăpățânare.

— Nu e adevărat, domnule Pugh, i-am zis eu. Nu o cheamă aşa. Nu sunt căsătorit cu ea. Şi nici n-am de gând. Nu sunt căsătorit cu nimeni. Doar că...

În timp ce Agnes intra val-vârtej în hotel, domnul Pugh mi-a aruncat o privire nimicitoare, apoi m-a înşfăcat ferm de braț şi m-a dus înapoi la şcoală. Restul nopții mi l-am petrecut în mare parte în camera lui, încercând să-l conving să mă creadă. Şi, deşi în versiunea ei integrală, povestea adevărată nu era pe deplin plauzibilă, pe la cinci dimineața, domnul Pugh – considerându-mă în continuare, în adâncul lui, un neisprăvit defăimător de fecioare nevinovate, cel puțin renunțase să-mi desființeze mărturia. Mi-a oferit nişte cacao din termosul lui, mi-a spus că deocamdată nu va spune nimănui nimic, şi m-a condus în dormitor.

A doua zi mă învârteam prin şcoală ca un zombi, dar la ora trei ardeam de nerăbdare să ajung în oraş şi să țin un mic consiliu de război cu tuşa Mame. Ultima oră aveam Poezie engleză din secolul al XIX-lea, care era predată de dl. Pugh. Tocmai sunase clopoțelul şi mă pregăteam s-o pornesc spre terenul de sport, când dl. Pugh m-a rugat să mai rămân puțin.

— Ascultă, tinere, a spus, noi doi mergem acum în oraş, să ne întâlnim cu ruda asta fantomatică a ta, precum şi cu nefericita aceea despre care încă nu m-am lămurit dacă e sau nu soția ta şi mama copilului tău.

— Dar, domnule Pugh..., am început eu, disperat.

— Să mergem, a spus el pe un ton care nu admitea replică.

Tuşa Mame era, după spusele tuturor, o femeie foarte dinamică. Putea fermeca pe oricine şi aproape că nu exista ocazie în care să nu fie la înălțime, dar, ca să-şi intre bine în rol, avea nevoie de puțin timp la dispoziție. Ştiind asta, am

vrut s-o avertizez de sosirea noastră, aşa că pe drum, am încercat să spun:

— Ce ziceţi dacă mă opresc puţin la o cabină, s-o sun pe mătuşa, domnule Pugh? Va apuca să comande ceai şi nişte fursecuri.

— Nu e cazul, Patrick. Va fi o întrevedere foarte scurtă. Eu am de corectat un munte de lucrări în după-amiaza asta, iar tu n-ar trebui să mănânci între mese.

Speram cu ardoare că tuşa Mame şi Agnes au ieşit la o plimbare cu maşina, dar uriaşul Rolls era parcat în faţa hotelului. De la ferestrele deschise răsunau notele unei compoziţii destul de inovative a lui Paul Hindemith, pe care evident tuşa îl asculta la gramofonul portabil.

— Eu nu am voie să intru fără adeverinţă, domnule Pugh, am spus din ce în ce mai disperat. Mătuşa stă la 3 A, B, C şi D. Eu am să urc pe frânghie şi...

— Aiureli, Patrick. Când eşti însoţit de un profesor poţi merge oriunde. Hai.

Când am ajuns la etaj, tuşa Mame se plictisise probabil de „Metamorfoza simfonică" a lui Hindemith, pe care o înlocuise cu „Empty Bed Blues"[44] interpretat de Bessie Smith. Am ciocănit timid la uşă.

— Da! a strigat ea.

Am deschis uşa şi am intrat.

— Scumpule..., a exclamat ea, dar, la vederea domnului Pugh, vorbele i-au pierit de pe buze.

Tuşa Mame nu era tocmai în postura unui tutore respectabil. Purta o pereche de pantaloni scurţi, un maieu, şi o cantitate substanţială de „Esenţa tinereţii" a aceleiaşi Lydia van Rensselaer. Avea părul legat cu o panglică roşie şi

[44] „Blues-ul patului părăsit", melodie interzisă pentru indecenţă. (n.tr.)

era întinsă pe jos, prinsă într-un exercițiu de tonifiere a feselor şi coapselor care cerea o poziție nu tocmai decentă. Lângă ea avea o sticlă de şampanie pe jumătate goală, iar camera era împânzită de romane franțuzeşti ieftine, o grămadă de reviste de modă şi cele şase volume ale lui Gibbon[45]. Dar, respectabilă sau nu, era mătuşa mea, şi era mai bună decât niciuna.

— Tuşă Mame, am zis eu, dumnealui este...

— Tinere, cum îndrăzniți să intrați în apartamentul meu? a răspuns tuşa Mame fulgerându-mă cu privirea. Vă rog să plecați imediat, altfel mă văd nevoită să chem conducerea hotelului.

Domnul Pugh a luat cuvântul.

— Vreți să spuneți, doamnă, că tânărul acesta nu este nepotul dumneavoastră?

— Îl văd pentru prima oară în viața mea, a zis ea.

— Tuşă Mame, am spus eu cu disperare, dacă nu-i explici domnului Pugh despre Agnes, au să mă dea afară din şcoală. Dumnealui ştie. Dumnealui...

— Tinere, te rog să pleci imediat de-aici. Văd că dumneata crezi că mă cunoşti. Dar eu, *au contraire*[46], sunt o văduvă singură pe lume şi locuiesc aici cu cumnata mea şi cu un servitor.

Odată ce tuşa Mame intra într-un rol, nu mai era chip s-o faci să renunțe la el.

— Domnule Pugh, am spus, ea este mătuşa mea Mame. O cheamă doamna Beauregard Burnside. Credeți-mă.

---

[45] Edward Gibbon (1737-1794), istoric şi membru al parlamentului britanic, detestat de către Biserică pentru lucrarea sa *Istoria declinului şi prăbuşirii Imperiului Roman*. (n.tr.)

[46] *Dimpotrivă*, în franceză, în original. (n.tr.)

— Acest sărman băiat are nevoie urgentă de ajutor psihiatric, a spus tuşa Mame ridicându-se de pe jos şi încercând să-şi ia un aer cât mai demn cu putință în împrejurările date. Eu sunt doamna Dennis Burns şi prenumele meu este Arabella.

În acel moment, Agnes, care până atunci rămăsese să asculte la uşă din camera cealaltă, a năvălit în încăpere, scăldată în lacrimi.

— Este adevărat, doamnă Burnside. Patrick a fost descoperit, iar acum întreaga lume va afla că sunt o depravată.

De voie, de nevoie, tuşa Mame s-a văzut nevoită să se dea bătută. L-a invitat pe dl. Pugh să ia loc, i-a turnat un pahar de şampanie şi s-a retras să se schimbe, reprezentându-se într-o bluză neagră cât se poate de decentă. Apoi, timp de circa o oră, tuşa Mame i-a spus versiunea oficială a întregii poveşti, înflorită doar pe ici, pe colo, în vreme ce Agnes plângea în hohote într-o batistă mototolită, văicărindu-se de nenorocirea ei.

Aproape împotriva voinței sale – şi cu siguranță împotriva oricărei urme de rațiuni – sărmanul domn Pugh, ca să mă ajute să nu fiu descoperit şi să mă feresc de bucluc, a acceptat să facă parte din conspirație. În fiecare seară, după verificarea dormitoarelor, intra tiptil în camera mea, şi imediat ce Junior începea să tragă la aghioase, evada cu mine pe fereastră. O însoțeam pe Agnes la plimbare, după care ne întorceam la hotel, unde bea un pahar – cel mult două – şi juca câteva partide de bridge. La sfârşitul serii, ne furişam amândoi înapoi la şcoală, întrucât nici el nu avea voie să lipsească noaptea. Prezența lui s-a dovedit a fi foarte utilă. Îi recita poezii lui Agnes, care părea să inspire amatorii de versuri, şi a reuşit chiar să-i mai ridice un pic moralul povestindu-i că o groază de oameni celebri, de la Leonardo

da Vinci la Alexander Hamilton şi până la Lucreția Borgia fuseseră copii ilegitimi.

Dat fiind că randamentul meu şcolar începea să aibă de suferit din cauza lipsei de somn şi de studiu, într-o seară, domnul Pugh a insistat s-o însoțească singur pe Agnes la plimbare, pentru ca eu să rămân în apartamentul tuşii Mame şi să învăț pentru teza la istorie. Dar n-am reuşit să fac mare lucru, fiindcă mătuşa a vrut să asculte la volum maxim discurile lui Bartók pe care mă dusesem până în Boston să i le cumpăr în acea după-amiază.

— Ah, iubițelule, a spus ea turnându-şi ceva de băut, ce ocazie mai bună decât o seară liniştită, *à deux*[47], ca să stăm puțin de vorbă şi să ascultăm puțină muzică modernă. Ştiu că muzicoterapia *este* esențială pentru o gravidă, fie şi numai pentru influențele prenatale, dar începusem să mă plictisesc până peste cap de Glazunov şi Meyerbeer, oricât de plăcuți ar fi.

— Adevărat, tuşă Mame, am zis eu căscând şi încercând să mă întorc la primul-ministru Disraeli şi la regina Victoria.

— Apropo de lucruri plăcute, ai remarcat ce drăguț arăta Agnes în seara asta?

— Îhîm, am zis eu.

Ca să fiu sincer, singurul lucru pe care îl observasem era că în locul obişnuitei costumații de fată rătăcită purta o rochie normală bleumarin de gravidă. Şi parcă nu mai era atât de sulemenită. M-am întors la Disraeli.

— Tot eu am machiat-o, a ciripit tuşa Mame, trecându-şi degetele prin părul meu şi ridicând volumul gramofonului. I-am zis: „Agnes, cosmeticalele trebuie să estompeze, nu să accentueze”. Ai vrea să asculți puțin Bloch, iubițelule?

---

47 *În doi*, în franceză, în original. (n.tr.)

— Nu, mulțumesc.

Disraeli, Victoria, Gladstone şi Beaconsfield înotau în Canalul de Suez la un loc cu Napoleon, Wellington, Antoniu şi Cleopatra.

— Ştii, cred că Agnes a noastră îl place sincer pe dl. Pugh, şi dl. Pugh o place pe Agnes a noastră.

— Ca să vezi, am spus, încercând zadarnic să mă concentrez.

Conversația s-a încheiat în momentul în care am auzit-o pe Agnes urcând scările cu un tropăit puternic. Pentru prima dată de când era la Apathy, râdea.

— Oh, domnule Pugh, spunea ea, nimeni nu mi-a mai recitat *Alergia* lui Gray[48] atât de frumos.

Şcoala Sf. Bonifaciu era o instituție foarte veche, şi ca întotdeauna în America, ținea grozav la tradiție. Între zidurile ei se foloseau numai termeni de origine britanică, cum ar fi absolvent, boboc, proctor, bârlog, patibar, teren de sport, refectoriu, gazon şi dormitor comun. Calendarul şcolar prevedea şi diferite ritualuri tradiționale, cum ar fi Bătaia cu Perne, Catehismul Bobocilor, Tribunalul pentru Spovedanii şi Ziua Sancțiunilor – toate prezentate sub falsa denumire de festivitate, dar care mai degrabă reflectau sadismul pronunțat al directorului Cheevey.

Una dintre cele mai plictisitoare era Ziua Tatălui, o tradiție destul de recentă, care se sărbătorea la începutul lunii mai. Pentru foştii absolvenți care-şi aveau fiii în colegiu, era un prilej să-şi strângă burta în sacoul uniformei de acum treizeci de ani şi să-i trateze de sus pe părinții care nu învățaseră la Sf. Bonifaciu şi pe care îi recunoşteai după

---

[48] Autorul face aluzie la poemul *Elegie scrisă într-un cimitir de țară* (tradus la noi de Gheorghe Asachi cu titlul *Elegie scrisă pe ținterimul unui sat*), de poetul englez Thomas Gray (1716-1771). (n.tr.)

faptul că erau mai bine îmbrăcați şi mai educați, însă *déclassé*[49]. Oh, ce năzbâtie mai era şi ziua asta a Tatălui! Se înălța un stâlp de armindeni[50], se organizau întreceri sportive, curse de ştafetă, dansuri populare pentru şase boboci ghinionişti şi un potpuriu de cântece tradiționale înălțătoare interpretate de tații absolvenți, în vreme ce părinții care învățaseră în altă parte stăteau sfioşi în jurul lor, cu aerul cuiva care şi-ar vinde şi sufletul pentru un pahar de băutură de orice fel.

Ei bine, Ziua Tatălui aproape că mă făcea să fiu bucuros că eram orfan, dar colegii mei nu înțelegeau asta. Foarte puțini dintre ei se puteau lăuda că au avut aceeaşi doi părinți de-a lungul anilor – unul, spre exemplu, colecționase cinci tați diferiți, şi până în ziua ceremoniei avea să ajungă la al şaselea. Singurul care nu avea nici măcar unul eram eu, chiar dacă, din obişnuință – şi pentru a-l ține mai bine sub observație pe cel mai bun client al său – dl. Babcock îl înlocuia cu succes. Şi în acel an, cu o săptămână înainte de eveniment, am primit temuta invitație de la Junior în persoană.

— Am o scrisoare de la tăticul pentru tine, a spus Junior într-o dimineață, imediat ce ne-am trezit.

— Serios? am zis eu căscând.

— Pentru că tu n-ai tată, te întreabă dacă vrei să fii din nou invitatul lui la evenimentul din acest an.

Neştiind prea bine cum să-mi exprim adevăratele sentimente, am spus doar:

---

[49] *Declasați*, în franceză, în original. (n.tr.)

[50] Nume popular al zilei de 1 mai în tradiția anglo-saxonă. Stâlpul este înălțat în mijlocul unui teren viran, iar participanții la sărbătoare dansează în jurul lui. (n.tr.)

— Ce amabil.

— Vine şi mămica, a zis Junior.

— În ținută bărbătească? am întrebat.

— Nu, vrea să mă vadă.

Nu-mi imaginam de ce.

— Tăticul spune să te duci să le închiriezi două camere la Old Coolidge House.

Mi s-a oprit inima.

— La Old Coolidge House? am exclamat eu şi am început iute să mă gândesc. Doamne, Junior, de ce să irosească atâția bani? De ce nu le spui să vină doar pentru eveniment şi să plece după? Doar ştii că tatăl tău nu e mână prea largă.

— Nu, a spus Junior, referindu-se din nou la scrisoarea lui taică-său. Aici spune că în seara aia se întruneşte consiliul şcolii şi se va termina prea târziu ca să se mai întoarcă la Scarsdale. A scris foarte clar, vrea să-i rezervi două camere, şi asta înainte să se ocupe toate.

— Să-mi fie cu iertare, Junior, dar de ce vor să stea în maghernița aia? De ce nu se cazează la Longfellow Inn sau la Mrs. Abbot ori, şi mai bine, la Marblehead, sau chiar în Boston, la...

— Nu, a spus Junior impasibil, tăticul vrea să stea la Old Coolidge House şi cu asta, basta. Îi place locul ăla.

— De ce? am mârâit eu. A dus vreo blondină pe-acolo?

— După părerea mea, având în vedere că e atât de amabil să te însoțească de Ziua Tatălui, ai putea măcar să... Ia ascultă, ce-i cu tine în ultima vreme? Eşti veşnic obosit, în sala de sport nu te mai arăți deloc şi ai nişte cearcăne înfiorătoare. Doar nu faci cine ştie ce în timpul nopții, nu-i aşa?

Am înghițit în sec.

— O, Doamne, Junior...

Apoi am înțeles la ce se gândea şi i-am făcut pe plac.

— Ei bine, Junior, da. În fiecare noapte, de şase sau de şapte ori la rând. O să mă ducă în pragul nebuniei, ştiu deja, şi mai ştiu că nicio fată cuviincioasă nu va accepta vreodată să se mărite cu mine, şi că toți copiii mei au să fie nişte idioți. Nu uita să-i spui asta lui babacu-tău data viitoare când îi scrii.

Spunând acestea, mi-am înhățat prosopul şi am şters-o la duşuri.

Când a auzit că soții Babcock urmau să doarmă sub acelaşi acoperiş cu ea, tuşa Mame a fost total de acord că trebuia să se face nevăzută şi ea, şi Agnes. Întrucât niciuna dintre întâlnirile ei precedente cu domnul Babcock nu putea fi descrisă drept plăcută, tuşa Mame nu avea nici cea mai mică dorință să înfrunte o alta, mai ales în împrejurările date. Prin urmare, a început imediat să facă planuri pentru o excursie care avea să dureze întreaga zi, de la primele lumini ale zorilor până mult după lăsarea întunericului. Eu am fost trimis la Boston cu sarcina de a cumpăra mai mulți metri de voal gros, două scaune pliante şi o umbrelă de soare, în vreme ce domnul Pugh a fost implorat, aproape în genunchi, să le însoțească pe cele două doamne, dar întrucât niciun profesor nu putea să lipsească de la eveniment, a fost nevoit să refuze.

— Ei bine, dacă plouă, vom sta în maşină, a spus tuşa Mame cu un aer melodramatic. Niciun sacrificiu nu este prea mare pentru tine, iubițelule.

Cu acest prilej, sărmana Agnes a atins apogeul văicărelilor. Ne-a amintit tuturor că avea rău de maşină, că era cât un butoi, şi că, după părerea obstetricianului din Boston, din clipă în clipă putea să... În zadar. Tuşa Mame

era ferm hotărâtă să şteargă orice urmă a prezenţei ei, a maşinii şi a anturajului ei din calea soţilor Babcock.

Cu o seară înaintea evenimentului, în apartament era un tărăboi de nedescris din cauza pregătirilor de plecare. Tuşa Mame a dat nu mai puţin de şase telefoane la bucătărie ca să se asigure că, până în zori, coşurile ei cu merinde aveau să fie gata, şi a sunat de trei ori la recepţie, cerând să fie trezită mai întâi la şase, apoi la cinci, şi în final la patru şi jumătate. Ar fi preferat chiar ca Agnes să renunţe la obişnuita plimbare de şase kilometri, dar şi ea, şi dl. Pugh păreau că-şi doresc cu ardoare să iasă, aşa că am rămas să mă ocup eu de împachetarea cărţilor, discurilor, loţiunii de plajă, ochelarilor fumurii şi a altor obiecte necesare pentru excursie. La miezul nopţii, tuşa Mame era deja îmbrăcată în halat şi cămaşă de noapte şi ne-a dat afară pe mine şi pe dl. Pugh, fără să ne propună măcar să jucăm o mână de bridge. Eu am coborât folosind obişnuitul sistem, adică pe frânghie, dar a trebuit să aştept în boscheţi multă vreme, fiindcă dl. Pugh parcă nu mai avea de gând să iasă din Old Coolidge House.

De Ziua Tatălui a fost vreme bună – chiar prea bună, după părerea mea. Stăteam ca pe spini din secunda în care a sunat clopoţelul de deşteptare, dar în timpul exerciţiilor de înviorare în aer liber am început să mă relaxez, fiindcă am văzut Rolls-ul alunecând pe drum, cu două siluete îmbrobodite pe bancheta din spate.

Pe la zece, au sosit taţii. Dl. Babcock arăta deosebit de ridicol în vechiul său sacou de uniformă şi pantaloni albi de flanelă. M-am umplut de satisfacţie când l-am văzut căzând cât era de lung în timpul cursei de alergare în saci, şi bănuiesc că el nu s-a bucurat prea tare când am câştigat fără drept de apel proba de căţărat pe frânghie. Junior n-a câştigat nimic, dar, pe de altă parte, era ceva normal.

Într-un fel sau altul, adică printre cântece, discursuri, prelegeri şi acrobaţii, a trecut şi ziua asta, şi în jur de ora opt am cântat cu toţii în cor:

„Slavă ţie
Sfinte Bonifaciu
Credincioşi vom fi
Cu onoare şi evlavie
Culorilor tale
Roşu şi albastru.”

Cu discreţie, dl. Pugh şi-a exprimat unele rezerve cu privire la calitatea versurilor, dar dl. Babcock părea copleşit. Imediat ce a redevenit stăpân pe sine, ne-a invitat să urcăm în automobilul lui LaSalle şi am pornit-o spre oraş.

— O zi emoţionantă, de neuitat, tot repeta dl. Babcock.

Apoi a coborât brusc cu picioarele pe pământ:

— Şi acum, să mergem să luăm cu toţii cina la Old Coolidge House.

A fost ca un pumn în stomac.

— Domnule Babcock, nu mai bine mergem la un restaurant cu autoservire? Este mult mai convenabil.

— Nici vorbă, Patrick. În ocazii atât de speciale, nu ne mai uităm la cheltuieli. În plus, Eunice – vreau să zic doamna Babcock – ne aşteaptă la hotel.

Într-adevăr, Eunice ne aştepta în hol, ba chiar un pic nerăbdătoare. Locul gemea de taţi şi fii de la Sf. Bonifaciu, înghesuiţi în faţa panglicii de catifea care oprea intrarea în sala de mese. Eu simţeam că înnebunesc. Afară se întunecase şi tuşa Mame putea să apară din clipă-n clipă.

— Dumnezeule, domnule Babcock, uitaţi cât e de aglomerat, şi probabil că doamna Babcock e flămândă. Nu mai bine încercăm la Olde Greene Shutters?

Doamna Babcock mi-a adresat un zâmbet de recunoştinţă, dar soţul ei a rămas ferm pe poziţii.

— Nu, Patrick. Aşteptăm aici. În plus, după cină trebuie să particip la şedinţa de consiliu care se ţine chiar aici la etaj, în sala Miles Standish.

Aşa că am aşteptat.

În cele din urmă, după câteva nepoliteţi inutile faţă de ospătar, dl. Babcock a făcut rost de o masă chiar lângă uşă. Am observat că mulţi părinţi mai joviali îşi tratau băieţii cu friptură şi, în unele cazuri, chiar cu un pahar de vin. Nu şi dl. Babcock, care a comandat patru porţii de legume, ouă poşate şi cicoare solubilă pentru toată lumea. Apoi, s-a apucat să-mi ţină morală pentru numărul mare de sancţiuni primite şi pentru notele care începuseră s-o ia la vale în ultimele săptămâni. M-am abţinut să comentez că, chiar şi-aşa, Junior mă depăşea doar la două materii, Pupincurism şi Turnătorie, şi am suportat papara ca un bărbat.

Când ni s-a servit tapioca, doamna Babcock m-a întrebat ce mai face tuşa Mame. Dl. Babcock a tresărit. Pentru el, era probabil un subiect sensibil.

— Păi, n-am mai văzut-o de la Crăciun, doamnă Babcock, am început eu pe un ton duios, dar...

Din stradă s-a auzit o izbitură. Şi apoi o voce stridentă care spunea:

— Ito, tocmai în Cadillac-ul ăsta nou-nouţ trebuia să intri?

— Nu Caddillac, doamnă, asta maşină LaSalle.

— Puteţi să spuneţi ce vreţi, doamnă Burnside, dar eu mă simt ciudat, s-a auzit şi vocea lui Agnes.

Mi-a pierit culoarea din obraji şi, auzind paşii greoi ai lui Agnes care răsunau pe trepte, mi-am adunat ultimele forţe. Practic, am spus pe un ton cât mai ridicat:

— Da, doamnă Babcock, cum spuneam, n-am mai văzut-o pe tuşa Mame de la Crăciun. E plecată. Departe de tot. În Europa!

— Vorbeşte puțin mai încet, Patrick, a spus dl. Babcock.

— Nu fi ridicolă, Agnes, s-a auzit vocea tuşii Mame în întunericul de afară, e doar în mintea ta. După calculele mele, până marți nu se întâmplă nimic.

Am auzit trântindu-se uşa de la intrare şi cu coada ochiului am zărit-o pe tuşa Mame toată înfăşurată în voal negru. Părea o spioană a Imperiului Austro-Ungar.

— Dar, doamnă Bur...

Domnul Babcock păli şi sări în picioare, strângând atât de tare şervetul în pumn, că falangele i se albiră.

— Aş putea să jur c-am auzit-o pe...

O fracțiune de secundă mai târziu, i-am vărsat în poală toată carafa de cicoare, făcându-l să urle de furie şi de durere. Tuşa Mame a aruncat o privire rapidă în sala de mese şi a şters-o iute pe trepte, sărind câte trei deodată, târând-o pe biata Agnes după ea.

Cum era de aşteptat, dl. Babcock m-a muştruluit de mi-au mers fulgii. M-a făcut bădăran, impertinent, descreierat, mucos prost şi iresponsabil, dar, pe de altă parte, ținând cont de mediul în care crescusem, nu putea avea mari aşteptări de la mine. Apoi a adăugat că îşi va cumpăra o pereche nouă de pantaloni şi că îi va deconta din fondul meu de moştenire. Din partea mea, n-avea decât să-şi refacă toată garderoba, atâta vreme cât o ştergea din Apathy înainte să afle cine ocupa camerele de la etajul 3. A turbat şi mai tare când a descoperit că cineva îi boțise aripa maşinii lui nou-nouțe, dar eu am mulțumit Cerului că Ito şi Rolls-Royce-ul tuşii Mame nu se zăreau nicăieri. Dl. Babcock ne-a condus pe mine şi pe Junior înapoi la şcoală în aşa o stare, că nu mai reuşea să articuleze niciun cuvânt. Când i-am

mulțumit pentru ziua încântătoare, mi-a răspuns cu un mormăit, după care s-a întors la hotel pentru şedința de consiliu. Imediat după plecarea lui, s-a auzit huruitul înfiorător al Nashpetei în apropiere.

— Uite-l şi pe Cheevey, am remarcat eu zeflemitor. Presupun că, după atâta lapte şi miere, se duce-n oraş la femei.

— Pentru cultura ta, se duce la şedința de consiliu, la fel ca tăticul, a spus Junior cuviincios. Tu nu te gândeşti la nimic altceva decât la sex?

— În ultimul timp, nu, am răspuns eu.

După atâtea emoții puternice de Ziua Tatălui, internatul vuia de băieți agitați pe care sărmanul domn Pugh, în stilul lui calm, încerca să-i trimită la culcare. La un moment dat mi-a aruncat o privire îngrijorată, la care i-am răspuns cu o alta care voia să spună că nu era totul pierdut. În acea clipă, s-a auzit sunând telefonul din camera lui, şi s-a dus fuga să răspundă.

Gândindu-mă că, pe ziua respectivă, Agnes se bucurase de suficient aer curat, am început să mă dezbrac obosit, când dl. Pugh a dat năvală în cameră.

— Babcock Junior, a spus el gâfâind, treci şi te spală pe dinți.

— Dar m-am spălat deja, domnule Pugh, a spus Junior bosumflat.

— Atunci mai spală-te o dată, că nu se vede. Şterge-o!

Imediat ce Junior a dispărut, dl. Pugh m-a înşfăcat de amândouă brațele.

— Repede, a strigat el, îmbracă-te. Trebuie să mergem imediat la hotel.

— La hotel? În seara asta nici măcar nu pot să mă *apropii* de hotel. Sunt acolo dl. Babcock, dr. Cheevey şi tot afurisitul de consiliu. Vreți să fiu dat afară tocmai în ultima lună de...

— Grăbeşte-te şi fă cum îţi spun. E vorba de biata Agnes – de domnişoara Gooch, vreau să spun. A sunat acum mătuşa ta. Spune că e ceva în neregulă şi că nu reuşeşte să dea de doctor. Repede, pentru numele lui Dumnezeu, repede!

M-a apucat de mână şi m-a târât după el pe coridor. Când am ajuns în dreptul întrerupătorului general, dl. Pugh a tras de manetă, cufundând întregul internat în întuneric.

— Stingerea! a urlat el.

Apoi m-a strâns şi mai tare de mână şi am început să alergăm pe culoarul întunecat. Drept înainte erau toaletele, şi în licărul de lumină care se strecura de sub uşi l-am zărit pe Junior care pipăia în jur, încercând să găsească calea de întoarcere. Dar era prea târziu. Ne-am ciocnit de el şi l-am auzit prăvălindu-se pe linoleum.

— Nu poţi să te uiţi pe unde mergi, Babcock Junior? l-a mustrat dl. Pugh.

Nu ştiu dacă Junior i-a răspuns sau nu, fiindcă după o secundă, eram deja afară şi goneam spre oraş.

Dl. Pugh arăta şi alerga ca un struţ. Am ajuns la Old Coolidge House cât ai bate din palme. Acolo, eu m-am oprit.

— Haide, a strigat el, îndreptându-se spre intrarea principală.

— Nu, am spus. Nici să nu vă gândiţi. E tot consiliul acolo. Şi ar trebui să urcaţi şi dumneavoastră pe frânghie. Din câte ştiu nu aveţi voie să umblaţi prin oraş la ora asta.

— Nu fi caraghios. N-au să ne vadă. E vorba de ceva important.

— Nu mai important decât absolvirea. Mergeţi dumneavoastră pe scări. Eu urc pe frânghie.

A intrat în hotel ca din puşcă. Eu am fugit în spatele hotelului şi, ca de obicei, am fluierat. Dar nu era nevoie: frânghia atârna deja de la fereastră. Gâfâind, am început să mă cațăr, dar cred că eram mai obosit decât credeam,

pentru că, pe la jumătatea drumului, am simțit nevoia să mă opresc şi să-mi trag sufletul. Şi în acel moment am auzit, chiar dinaintea mea, un țipăt ascuțit. Toate luminile s-au aprins şi eu m-am trezit față în față cu doamna Babcock, îmbrăcată în cămaşă de noapte şi cu bigudiuri în cap.

— Iiiiiiiiiiiiii! a țipat ea. Ajutor! Dwight! Dwight! Un tâlhar!

Am dat drumul frânghiei şi am căzut cu un sunet surd în boscheții de dedesubt. Old Coolidge House s-a luminat ca de zi. Am ajuns la intrarea principală tocmai în momentul în care recepționerul năvălea din clădire. Am făcut stânga împrejur, am alergat în jurul hotelului şi am intrat prin spate. Am traversat bucătăria, spărgând mai multe rânduri de veselă, şi am urcat în fugă scările de serviciu. Peste zecile şi zecile de voci, se distingea clar cea a domnului Babcock. Trecând prin holul de la etajul al doilea, am văzut cum o uşă s-a dat de perete şi vreo douăzeci de bărbați cu sacouri Sf. Bonifaciu au ieşit val-vârtej pe ea.

— Uite-l! a strigat cineva.

Am recunoscut vocea domnului Babcock, dar nu am considerat că e cazul să mă opresc să stăm de vorbă. Mi-am luat un ultim avânt, am urcat ultima rampă de scări şi am năvălit în camera tuşii Mame.

— Băiatul meu drag, în sfârşit! a exclamat tuşa Mame, încuind imediat uşa în urma mea.

— Ce face Agnes? am gâfâit eu.

— Nu prea bine, dragule, dar am reuşit să dau în sfârşit de medic. E pe drum.

Pe hol era o zarvă îngrozitoare.

— A intrat aici, a strigat cineva. Dărâmați uşa!

Au urmat nişte lovituri şi izbituri teribile. Paralizat de spaimă, vedeam că uşa era pe cale să cedeze. Lemnul vechi nu putea să reziste prea mult şi, într-adevăr, la puțin timp

după, cu un trosnet asurzitor, uşa s-a prăbuşit, urmată de douăzeci de bărbaţi în sacouri Sf. Bonifaciu, plus recepţionerul şi doamna Babcock, care, continuându-şi cursa, au dărâmat din inerţie şi masa de bridge şi barul tuşii Mame. Doamna Babcock, care nu luase parte la efracţie, era singura rămasă în picioare, dar a reuşit totuşi să se împiedice de gramofon, din care a început să răsune „Empty Bed Blues”.

— Dumnezeule! a strigat tuşa Mame. Ce e aici, corul de varieteu?

Ce-i drept, membrii consiliului, îmbrăcaţi toţi în sacouri roş-albastre şi pantaloni albi de flanelă, împrăştiaţi printre cărţile de joc şi sticlele de băutură, semănau cu o trupă ambulantă aflată în turneu de prea mult timp. Mă pufnea râsul, dar nu era momentul pentru distracţie.

— Uitaţi-l! a strigat doamna Babcock. El e! Aş recunoaşte papionul şi ochelarii ăia dintr-o mie!

— Dar, doamnă Babcock, eu doar...

— Dumnezeule, a spus cineva, e puşlamaua aia de Dennis. El şi neruşinata aia de mătuşă-sa.

Ridicându-se din grămada de braţe şi picioare, dl. Babcock a înaintat ameninţător spre mine.

— Aşa, n-ai mai văzut-o pe vrăjitoarea asta de la Crăciun, ha? E în Europa, nu-i aşa? Am să-ţi spun eu unde vă este locul la amândoi, şi...

— Dennis! Ce înseamnă asta?

Era dr. Cheevey, cu nişte ochi negri mai mici şi mai ameninţători ca niciodată.

— De ce nu eşti în şcoală la ora asta? Ai adeverinţă?

— Nu am, domnule, am şoptit eu.

— La ce-i trebuie adeverinţă bietului copil când sunt eu aici, tutoarea lui legală, ca să-i port de grijă? a întrebat tuşa

Mame cu toată candoarea de care era capabilă. La urma urmei, azi nu era Ziua Mamei sau ceva de genul ăsta?

— Las-o mai moale, te rog, am mormăit eu.

— Eşti o ruşine pentru uniforma pe care o porți, a izbucnit dr. Cheevey.

— Ce aiureli, nici măcar nu poartă uniformă, a spus tuşa Mame fără să greşească pe de-a-ntregul.

— Ai cincizeci de puncte de sancțiune numai pentru asta! a spus dr. Cheevey.

— A încercat să mă jefuiască, s-a plâns doamna Babcock. Aveam broşa de opal chiar lângă...

— Canalie mică! a rostit dl. Babcock, apropiindu-se şi mai mult.

— Ridicați un singur deget asupra acestui copil nevinovat, şi vă smulg tot părul din cap, a spus tuşa Mame, băgându-se între noi. Apoi, şi-a corectat afirmația: Mă rog, cât a mai rămas.

Rolul de tigroaică ce-şi apără puii o prindea cel mai bine.

Dr. Cheevey a intrat din nou în acțiune:

— Absență nejustificată în plină noapte, lipsa uniformei şi, în plus, tentativă de furt. Oricare dintre aceste fapte înseamnă exmatricularea imediată. Pe legea mea, eu...

A fost întrerupt de un țipăt ascuțit din camera alăturată.

— Doamnă Burnside, eu...

Era Agnes. Chiar dacă pe atunci nu aveam prea multe cunoştințe de obstetrică, era destul de clar ce urma să se întâmple – chiar şi pentru mine.

— Dumnezeule Sfinte, a gemut dr. Cheevey, şi dumneata cine eşti?

— Sunt... sunt doamna Patrick Dennis, a rostit Agnes cu un amestec de reținere şi solemnitate.

— Isuse, a şoptit dl. Babcock.

— Un elev de la Sf. Bonifaciu căsătorit... şi pe cale să devină tată? s-a bâlbâit un membru al consiliului. Îngrozitor. Nu există o regulă care să...

— Nu cred, a spus dr. Cheevey stupefiat. Este un caz fără precedent.

— Ascultați-mă, am strigat eu, nu sunt căsătorit cu Agnes. Nici măcar nu suntem împreună. Ea doar le spune tuturor...

— Cristoase, a spus dl. Babcock, deci ăsta trece de la o fată la alta!

— Gândiți-vă la reputația şcolii, a spus dr. Cheevey pe un ton grav.

— Gândiți-vă la a mea! s-a văitat Agnes.

— Încetați imediat, a răsunat o voce.

Era dl. Pugh, care stătea lângă Agnes ca un înger răzbunător.

— Patrick este nevinovat. Eu sunt cel care l-a târât până aici. Iar această tânără – un exemplu desăvârşit al onoarei pângărite – nu e soția lui. E soția *mea* – sau, mai bine spus, e pe cale să devină.

— Ernest! a strigat Agnes îmbrățişându-l. Apoi, s-a chircit din nou din cauza contracțiilor.

— Pugh, dumneata ai terminat-o cu Sf. Bonifaciu! a mugit dr. Cheevey. Sunteți...

— Am sosit! Încă nu s-a întâmplat să mă întreacă barza, a răsunat din prag vocea veselă a doctorului. Zic să nu pierdem vremea. E deja un miracol dacă ajungem la timp la spital, doamnă Dennis.

— Domnişoară Gooch, dacă nu vă supărați, domnule doctor, am zis eu.

— Doamnă Pugh, *dacă* binevoiți, a spus dl. Pugh.

— Mă scuzați, domnilor, a continuat doctorul hotărât, dar mă tem că va trebui să vă dați la o parte. Trebuie s-o scot pe domnița asta de aici. Maşina mea e chiar la intrare.

— Aşteptați-mă, vin cu voi, a spus dl. Pugh, înşfăcând geanta lui Agnes.

Şi au ieşit în grabă toți trei, cu Agnes care acum urla de durere.

— Aşadar, tinere, a început dr. Cheevey.

— Patrick, a intervenit tuşa Mame, după toate câte am îndurat împreună, nu o pot lăsa pe sărmana Agnes să nască singură. Trebuie să mergem cu ei!

A înhățat poşeta cu o mână şi pe mine cu cealaltă şi m-a tras după ea pe scări în jos.

— Opriți pramatia aia! a strigat dl. Babcock.

— Dennis! Îți ordon să...

Dar n-am mai auzit restul poruncii doctorului Cheevey.

— U... unde-i maşina ta? am întrebat eu când am ajuns în stradă.

— Ito a ascuns-o în Boston. Nu contează. Vino, o să împrumutăm rabla asta.

Înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, eram deja pe bancheta din față a unei maşini complet străine, cu tuşa Mame aplecată peste volan. S-a auzit un huruit puternic şi hârbul a luat-o din loc.

— Ura! Am reuşit! a strigat tuşa Mame.

— Iisuse! Din toate maşinile din Apathy, a trebuit să furi tocmai Nashpeta!

Ei bine, ca să nu mai lungim povestea, Agnes a dat naştere unei fetițe frumoase, pe care a botezat-o Mame Patrick Dennis Burnside Pugh. Domnul Pugh s-a căsătorit cu ea la maternitate de îndată ce a reuşit să facă rost de certificatele de stare civilă. A fost concediat, bineînțeles, dar

tuşa Mame i-a făcut rost de o slujbă mult mai bună într-o şcoală mult mai bună. Acum a ajuns director şi cred că e foarte fericit.

Cu o tentativă de jaf şi un furt de automobil în spinare, nu mi s-a părut cazul să mă mai prezint la Sf. Bonifaciu. Nici tuşa Mame, de altfel, care, din cabina ei de lux de pe *Normandie*, i-a trimis o scrisorică politicoasă dr.lui Cheevey în care îi explica unde putea să-şi găsească maşina, incluzând şi un cec substanțial pentru construirea unei noi biblioteci, cu condiția ca aceasta să nu poarte numele filantroapei – o clauză pe care bănuiesc că membrii consiliului au fost mai mult decât încântați s-o respecte.

Nu ştiu dacă, până la urmă, mi-au dat sau nu diploma, dar trecusem deja examenele de admitere la facultate, aşa că bucățica aceea de hârtie n-a contat prea mult. Totuşi, întrucât mi se solicită în continuare contribuții la fondul pentru absolvenți ai Sf. Bonifaciu, presupun c-am reuşit.

Capitolul şapte

Tuşa Mame

şi liga studenților

Potrivit revistei *Digest*, personajul memorabil era o mare susținătoare a educației. Deşi, personal, ea nu făcuse prea multă şcoală – uimitor, nu-i aşa? – era hotărâtă ca băiețelul ei orfan să frecventeze cele mai bune şcoli şi să termine o facultate. Şi ardoarea ei pentru învățământul superior era atât de puternică încât, pentru a putea urmări interesele copilului şi a se asigura că traiul la facultate decurgea fără probleme, a hotărât să se implice direct în viața din campusul universitar.

Chiar vi se pare impresionant lucrul ăsta? Ei bine, tuşa Mame – căreia diploma de licenţă nu-i lipsea – a făcut mai mult. Mult mai mult.

În vara lui 1937, am împlinit optsprezece ani. Din acea zi, nimeni nu mai avea dreptul să decidă ce urma să fac cu timpul meu, cu banii mei, cu educaţia sau cu propria-mi persoană.

Pentru a ne ocupa de formalităţi, care nu erau puţine, dl. Babcock m-a convocat în micul lui birou din cadrul companiei fiduciare Knickerbocker, unde mi-a prezentat situaţia în detaliu, păstrând un ton foarte pragmatic şi impersonal. Multe dintre acele detalii nu le-am înţeles prea bine, dar un lucru era clar: mă puteam considera relativ bogat. Ca o furnicuţă harnică, compania Knickerbocker îmi investise fiecare bănuţ în acţiuni şi obligaţiuni tradiţionale, adică sigure – nimic extravagant, nimic riscant – şi, în timpul depresiunii economice, stocul meu crescuse încet-încet până devenise, în cuvintele domnului Babcock, „o mică avere".

— Foarte bine, a spus acesta cu răceală, nu mă îndoiesc că ai înţeles esenţialul. Dacă ai nevoie de alte explicaţii, sunt aici.

— Nu, domnule Babcock, mulţumesc.

— Din clipa în care semnezi aceste acte, vei fi stăpân pe destinul tău. Eu nu voi mai avea niciun fel de jurisdicţie asupra banilor tăi. Este o perspectivă înspăimântătoare. Desigur, sper – la fel ca toţi cei din companie –, că vei continua să apelezi la serviciile noastre. Trebuie să recunoşti că, în ciuda chiriaşului de la Casa Albă care a încercat să ne pună bețe în roate, ne-am îngrijit destul de bine de interesele tale. În ce mă priveşte, eu, unul, am încercat, atât cât mi-a îngăduit mătuşa ta Mame, să te îndrum în perioada dificilă a adolescenţei. Nu ştiu cât de

bine m-am descurcat în privința asta. Oricum, de acum încolo vei fi propriul tău agent. Aşa cum arată piața financiară în momentul ăsta, ceea ce deții îți aduce un pic peste opt mii de dolari pe an. Este o sumă frumuşică.

— Cu siguranță, am spus eu.

Nici măcar nu am încercat să-mi ascund licărul de exaltare care mă tem că mi se citea în ochi.

— Şi, desigur, te poți folosi de acest venit în orice moment.

— Adică nu trebuie decât să cer?

— Exact. Nu trebuie decât să faci o cerere scrisă.

Am luat un carnețel de pe biroul lui, am rupt o foaie şi am scris: „Vă rog să-mi dați de îndată 5.000 $. Cu respect, Patrick Dennis".

— Uitați, domnule Babcock, am zis întinzându-i foaia.

Umerii i s-au încovoiat, iar chipul i-a luat expresia unei înfrângeri totale.

— Of, Cerule, a spus oftând. Eu mă dau bătut. Vei ajunge exact ca nebuna de mână-spartă de mătuşă a ta. În fine, e prea târziu acum. Toată munca mea se va duce pe apa sâmbetei. Mă predau. De altfel, tu şi mătuşă-ta sunteți ca două picături de apă. O să vă treziți la închisoare din cauza datoriilor, asta în cel mai bun caz, dar sincer îți spun că n-o să fiu acolo să vă plâng de milă. Casierul îți va da suma pe care ai cerut-o. Acum poți pleca. Dumnezeu să te aibă în pază, fiindcă nu ştiu cine altcineva ar putea s-o facă.

Recapitulând, aveam optsprezece ani şi puteam să dispun după bunul plac de banii, de libertatea şi de tinerețea mea. Chiar în acea dimineață mi-am cumpărat un Packard decapotabil cu şase cilindri – care, la vremea aceea costa mai puțin de o mie de dolari – un gramofon nou, o grămadă de discuri şi o mulțime de haine. O dată pe trimestru, compania fiduciară îmi trimitea un cec de două mii de dolari pe care, în ciuda previziunilor sumbre ale domnului

Babcock, nu reuşeam niciodată să-i cheltuiesc. În toamna care a urmat, am început facultatea.

Însuşirile cu care venea la facultate absolventul tipic al şcolii Sf. Bonifaciu erau o înclinaţie pronunţată spre munca în echipă, o slăbiciune pentru fetele de la Bryn Mawr[51] şi un devotament de câine pentru tradiţiile universităţii. Aceasta era marca de fabrică a Sf. Bonifaciu, dar, întrucât eu fusesem trimis acolo total împotriva voinţei mele, m-am hotărât să mă comport cât mai atipic cu putinţă. De cealaltă parte, erau bobocii cu un scop – băieţi care trimiteau poezii în vers alb la reviste literare cu pretenţii, care militau pentru un nou tip de creştinism şi care discutau aprins despre cum ar trebui pus în scenă Sofocle de către societatea dramatică – şi toţi mi s-au părut la fel de imaturi, de afectaţi şi de fandosiţi ca şi cei din prezent. Aşadar, fiindcă nu mă încadram în niciun tipar, păream destinat să rămân un rebel.

Curând, însă, mi-am creat propria nişă, reuşind să găsesc singurii patru băieţi din universitate care-mi semănau: spiritul de echipă ne lipsea cu desăvârşire, iar în camere nu aveam fanioane sau cupe, şi nici reproduceri după Cézanne şi Roualt. La noi găseai doar mobilă, sticle de gin, doze de bere, discuri şi exemplare din *New Yorker*. Din partea noastră, echipa de fotbal putea să câştige, să piardă sau să dea ortul popii – de altfel, tristul adevăr este că au mâncat bătaie încontinuu trei ani din patru. Nu aşteptam cu sufletul la gură ca societatea de dezbateri să stabilească dacă Rusia era prieten sau duşman – pentru noi, era tot una. Laboratorul de teatru putea să ne propună să punem în scenă *Electra* în costume moderne, sau *Femeia* în costumul lui Adam, că noi am fi refuzat oricum invitaţia.

---

[51] Facultate pentru femei din Philadelphia. (n.tr.)

Cât despre colegii noştri cu conştiinţă civică, puteau să organizeze oricâte întruniri în jurul focului de tabără doreau sau greve, numai să nu conteze pe participarea noastră, iar băieţii de la teologie n-aveau decât să mântuiască toate sufletele, numai să le lase în pace pe ale noastre. Noi aveam grijă să luăm note bune ca să evităm problemele de orice fel, dar altfel, toate interesele noastre se aflau, fără excepţie, în afara campusului.

Singurul nostru zeu era Fred Astaire. El întruchipa idealul nostru: fin, curtenitor, dezinvolt, şic, inteligent, matur, amuzant şi isteţ. Ne uitam la filmele lui până ne ieşeau ochii din cap, îi ascultam discurile până se toceau şi, atât cât ne permitea simţul ridicolului, încercam să ne îmbrăcăm ca el. Când întâmpinam vreo criză în frageda noastră existenţă, ne întrebam ce-ar face Fred în locul nostru, şi procedam în consecinţă. Ne credeam foarte şmecheri, dar nu eram decât foarte tineri.

La fiecare sfârşit de săptămână, luam în maşină patru Fred Astaire juniori şi mergeam la New York. Imediat ce se instalau confortabil în camerele lor din uriaşa locuinţă a tuşii Mame din Washington Square, băieţii începeau să practice, spre beneficiul exclusiv al gazdei, exerciţii de curtoazie şi dezinvoltură. Tuşa Mame era în culmea fericirii. Îi plăcea să fie înconjurată de oameni, mai ales de oameni tineri şi veseli, şi nu stătea o clipă locului. Ne învăţa să facem cocktailuri pe care ea le considera în pur stil Fred Astaire, ne găsea o groază de fete, ne făcea rost de invitaţii la petreceri extravagante, ne încânta cu discuţii dintre cele mai sofisticate şi ne garanta un flux constant de prieteni celebri de-ai ei, care puneau în scenă reprezentaţii numai pentru noi. Colegii mei o adorau şi, datorită acestor weekenduri extravagante, am ajuns în scurt timp să căpătăm la facultate o reputaţie de tipi misterioşi, maturi şi mondeni.

Mai târziu, ne-am înscris toți la același club. Nu pentru că ne plăcea, și nici pentru că noi plăceam în vreun fel clubului, ci pentru că familiile, hainele, cunoștințele, banii și rezultatele școlare cu care ne puteam lăuda făceau din fiecare dintre noi un membru râvnit. Pe de altă parte, clubul organiza cele mai tari partide de cărți și era un mijloc de a ajunge la cele mai frumoase fete din campus. Prin urmare, era o situație avantajoasă pentru toată lumea. De altfel, se știe că prieteniile din tinerețe se întemeiază pe dezinteres.

Spre finalul primului an de facultate, am observat la tușa Mame o schimbare aproape imperceptibilă. Într-un weekend, m-am dus la Boston să mă întâlnesc cu o fată pe care abia o cunoscusem și, când m-am întors duminică seara, am găsit-o pe tușa Mame umblând furioasă în sus și-n jos în camera mea.

— Cum îndrăznești?! m-a luat ea în primire cum m-a văzut.

— Cum îndrăznesc să ce?

— Cum îndrăznești s-o ștergi la Boston fără niciun cuvânt? Eu rămân acasă cu ochii pe pereți, să te aștept pe tine și pe prietenii tăi, iar tu nici măcar nu te obosești să-mi trimiți două rânduri ca să mă anunți că nu vii!

— Dar până acum nu ți-am spus niciodată când *nu* vin; ci doar când vin.

— Uite ce e, în fiecare weekend lăsat de Dumnezeu pe pământ, ușa casei mele e deschisă pentru tine și gașca ta. De unde să ghicesc că aveți alte planuri? Am rămas aici de una singură și, dacă vrei să știi, aproape moartă de grijă, cu o groază de oameni amuzanți invitați special pentru voi, iar voi nici măcar n-ați catadicsit să veniți!

— Dar, tușă Mame...

— Nu mă întrerupe! Casa asta nu e un hotel, în orice caz nu pentru un tânăr ingrat ca tine. Nu îmi stă în obicei să

renunț la viața mea personală ca să mă pun la dispoziția unui nepot nepăsător, care nici măcar nu se deranjează să se intereseze dacă mătuşa lui e vie sau e moartă. Pentru weekendul următor am organizat o petrecere fabuloasă şi am pretenția să fii prezent împreună cu toți prietenii tăi. Fără „dar" şi fără „poate". Şi să nu crezi c-am să uit chestia asta prea repede, pentru că n-am s-o fac!

Şi, spunând acestea, a ieşit val-vârtej din cameră, trântind uşa.

Pentru o femeie ca ea, care trăia fiecare zi cu dezinvoltură, a fost o scenă cam stranie, dar, treptat, am început să înțeleg ce se întâmpla. Problema era că ajunsese să-i considere pe prietenii mei drept prietenii ei. Îi plăceau, o flatau, o amuzau şi îi întrețineau cumva speranța în tinerețea veşnică. Încet-încet, deveniseră publicul ei, cel în fața căruia îşi putea etala inteligența, farmecul, bogăția şi frumusețea. Şi avea nevoie de asta, aşa cum ei aveau nevoie de casa ei pusă la dispoziție, de cinele, de petrecerile şi de băuturile ei alcoolice. Numai că ea avea nevoie de ceva mai mult de la ei, şi anume să o facă să se simtă încă tânără, frumoasă şi dorită.

Din ziua aceea, toate weekendurile au fost dedicate tuşii Mame. Dacă nu mergeam noi la New York, venea ea la noi. Îi cunoştea pe toți tinerii intelectuali promițători din facultate, în rândul cărora era foarte populară şi căutată. De-acum, prezența mea nici măcar nu mai era necesară. Dacă nu aveam chef să mă duc acasă, îi invita pe ceilalți – Biff, Bill, Jack şi Alex – care se distrau de minune să facă cunoştință cu prietenii ei faimoşi, să facă pe nonşalanții la petreceri sau să o însoțească la Stork Club. Şi într-un final tuşa Mame, cu blana ei de samur, cu Rolls-Royce-ul şi îmbrăcămintea-i exotică a ajuns să fie adoptată de campus, ba chiar a devenit un adevărat motiv de mândrie, aproape la fel ca noul stadion.

Pe tot parcursul celui de-al doilea an de facultate, tuşa Mame a dat dovadă de un comportament admirabil. De fiecare dată când venea în weekend, ne comunica tuturor că a venit să se vadă cu anumiți prieteni de-ai ei, cu vreun asistent şi soția lui sau cu profesorul şi doamna Cutare-şi-Cutare, iar pe mine şi pe prietenii mei ne onora cu prezența doar la câte un prânz sau o gustare duminicală.

În anul al treilea, figura încă în evidențe, dar treptat, vizitele ei în campus au început să se rărească, iar ale noastre la casa ei din New York să se întețească.

În acea perioadă aveam o relație tumultoasă cu o ospătăriță pe nume Bubbles, care mă fermecase între două felii de tort cu ananas într-o braserie din Newark, şi pe care, cum aveam puțin timp liber, o aşteptam într-o cameră a hotelului Robert Treat. În consecință, pe tuşa Mame o vedeam foarte rar şi, întrucât amicii mei erau mai tot timpul în preajma ei, mi s-a părut mai înțelept să nu le spun nici lor despre Bubbles.

— Dragule, mi-a zis tuşa Mame într-o zi spre sfârşitul lui februarie, aproape că nu te mai văd deloc în ultimul timp. Unde, Dumnezeu, dispari în weekend? I-am întrebat pe băieți, şi nici ei n-au ştiut să-mi spună.

— Ăăă, păi, depinde...pe ici, pe colo, am spus evaziv. Ştii cum e.

— Nu, nu ştiu, altfel nu te mai întrebam. Hm..., lasă-mă să ghicesc. Ai o prietenă, nu-i aşa?

Am roşit.

— Ah, dragule, dar de ce n-o aduci acasă? Mi-ar plăcea la nebunie s-o cunosc. Cum o cheamă? Unde învață? N-ai o poză cu ea?

Drept să spun, aveam o poză cu Bubbles, dar nu era tocmai dintre acelea pe care să le poți arăta unei rude. De

fapt, ca să fiu sincer până la capăt, Bubbles nu era genul de fată pe care s-o arăți unei rude nici în carne şi oase.

Din fericire, după o secundă, tuşa Mame a considerat că sosise momentul să-l învețe pe Alex să danseze samba, iar conversația a fost dată uitării.

Tot anul trei, rendez-vous-urile mele cu Bubbles m-au ținut teribil de ocupat, dar nu într-atât încât să nu remarc noile schimbări petrecute între tuşa Mame şi colegii mei de facultate. În vacanța de primăvară, am venit acasă cu trei dintre ei, sperând că pe ea o vor distra, iar mie îmi vor permite s-o şterg la Newark, în brațele voluptoasei Bubbles. Şi, într-adevăr, lucrurile au decurs conform planurilor. Doar că am fost nițel surprins să constat că acum băieții o tutuiau, iar Alex, care era cu doi ani mai mare ca mine, îşi permitea chiar câteva nume de alint. Cât despre ea, n-aş fi putut să jur că avea aceeaşi nuanță de păr.

Şi asta nu era tot. În vreme ce Biff şi Bill alergau după fiecare mândră din New York, Alex aproape că nu se dezlipea de casa din Washington Square. Practic, el şi tuşa Mame erau nedespărțiți. Dansau împreună, jucau table împreună, luau prânzul în oraş împreună. De câteva două ori, i-am surprins vorbind şoptit în bibliotecă, şi m-au săgetat cu priviri aproape ranchiunoase. Seara, dispăreau în neant – ieşeau la cină, la teatru sau la vreun club foarte mic şi foarte aglomerat – lăsându-ne singuri în imensa casă goală.

Dintre noi toți, Alex se apropia cel mai mult de Fred Astaire. Era cel mai înalt, cel mai bogat şi cel mai sofisticat. Dar nu era atât de interesant, aşa că nu înțelegeam de ce tuşa Mame, născută pentru marele public, îşi irosea timpul prețios cu el.

Însă Bubbles îmi dădea destule bătăi de cap ca să mă mai ocup şi de problemele tuşii Mame. Fusesem prins în mrejele

ei într-o noapte friguroasă de ianuarie, când am intrat să beau o cafea în localul non-stop în care lucra. La început mi s-a părut cea mai dulce şi mai drăguță persoană din lume. Eram convins că mă iubeşte sincer, fără să ceară nimic altceva. De fiecare dată când îi făceam câte un cadouaş – o sticluță de parfum, o cămaşă de noapte neagră, două perechi de ciorapi, o poşetă din piele de crocodil cu pantofi asortați – ochii i se umpleau de lacrimi. Dar, odată cu trecerea timpului, a devenit tot mai conştientă de puterea ei şi tot mai insistentă în solicitări. De la o zi la alta, părea că nu mai poate să trăiască fără o haină din blană de vulpe polară. Era o haină enormă şi a trebuit să-mi amanetez butonii de la manşetă ca să i-o pot cumpăra.

— Iubitule, trebuie să am pufoşenia asta!

Altădată mi-a spus că i-a fost furată poşeta şi că nu ştia cum să-şi plătească chiria. Iar pe la Paşte, reducerile de la Lerner au început să o intereseze mai puțin decât înainte, sau, oricum, mult mai puțin decât creațiile lui Hattie Carnegie.

— Să-mi sară ochii, iubitule, câteodată cre' că ți-e ruşine să nu mă vază pretinii ăia a' tăi bogătani şi şucari. Haida, zi drept. Te temi să nu te fac de ocară, haida, zi drept!

— Of, Bubbles, pentru numele lui Dumnezeu, termină. Ştii că nu mi-e ruşine cu tine, dar gaşca aia de guşteri o să te plictisească. Nu-s decât nişte puşti.

— Adică ce, tu oi fi deja mare?

Nu aveam decât douăzeci de ani, dar cu una ca Bubbles îmbătrâneşti repede.

— Ascultă-mă, iubito, potoleşte-te. Uite, hai să mergem la Treat, îți fac cinste cu două pahare.

— Sigur, sigur, trai-neneacă, o să ne ducem la Treat M-ai-Aburit, o să bem v'o două pahare, apoi o să urcăm la etaj şi-o să facem v'o alte două chestii. Newark, Newark, mereu

Newark! Iisuse Hristoase, iote-te la mine: îs născută-n Newark, lucrez în Newark, mă drăgostesc în Newark, cre'că o să şi mor în Newark. Dar pe tine te doare la patină, don'le suflet de aur! Nu te-ai obosit să mă inviți la New York nici măcar o dată. E cincijde cenți biletu' pe feribot, ți-l plătesc io dacă eşti atâta de falit. Da' tu nu vrei, nu? Io-s numa' bună aici în Newark, da' când vine vorba să mă duci la Stawk Club, sau cum s-o chema, nu mai îs bună, nu? Şi nici să mă-ntâlnesc cu tanti aia a ta, cu doamna Bunnside, în vila ei şmecheră – să ştii c-am văzut pozele din *Hoppa's Bizzah*[52], nu te gândi că nu le-am văzut. Vrei să-ți spun adresa? Washington Square. Poftim. Dar nu, ferit-a sfântu', Bubbles merge numa' pentru puțină distracție aici în Newaek şi gata. Haida, măcar zi drept! Ți-e ruşine cu mine!

Partea nasoală era că avea dreptate. Îmi era ruşine cu ea. Şi îmi era ruşine de mine că mă încurcasem cu ea. Bubbles era o panaramă ieftină, ahtiată după bani, care spunea că e ospătăriță doar pentru că era prea necinstită să spună lucrurilor pe nume; iar eu eram un parazit snob care spunea că este student doar pentru că era prea necinstit să-şi zică lepră şi prea cinstit ca să-i acorde unei târfe statusul de amantă. Dar Bubbles asta îmi era, amantă, şi în plus începuse să devină obositoare, dictatorială şi costisitoare.

— Bine, deci nu vrei să mă duci la v'un bairam de-al mătuşicii. Da' la balu' de abzolvire mă iei, nu-i aşa?

Mi-a căzut falca de groază.

— Da, m-ai auzit bine. La Balu' abzolvenților. Am citit în toate gazetele. Şi tu eşti în anul trei, nu? Dacă eşti atâta de mândru de mine, de ce nu mă duci la v'unul din chefurile tale fițoase? Haida, iubitule, că n-am fost în viața mea la un bal de studenț'. Haida, pui, te rog, te rog, te rog.

---

52 Harper's Bazaar. (n.tr.)

— Dar, iubito, eu nu merg la petrecerile de la facultate. Sunt pentru boboci.

— Ascultă-mă, iubitule, tre' să mergem. N-am fost de când îs io la un bal. N-am avut norocu' ăsta. Când a pierit babacu', am pierdut afacerea de import-export şi mi-am luat gându' de la şcoală, de la şansa să-mi fac şi io o carieră.

De-a lungul timpului, regretatul tată al lui Bubbles îmi fusese descris, pe rând, ca un foarte important bancher, un foarte important avocat, un foarte important chirurg, un foarte important agent bursier şi un foarte important industriaş, dar acum eram prea abătut ca să deschid subiectul.

Bubbles a continuat să se smiorcăie, să insiste, să implore şi să-mi facă reproşuri. După o oră de lacrimi şi ameninţări, am fost nevoit să cedez.

— Bine, bine, dar pentru numele lui Dumnezeu, nu mai plânge. Nu mai suport. Da, te duc la afurisitul ăla de bal.

— Iuuu-piiii, a ţipat Bubbles vărsând alte lacrimi, dar acum de bucurie.

Chiar şi pentru nişte tipi ca noi, cărora nu prea le păsa de şcoală, Balul era evenimentul anului. Se ţinea în ultima săptămână din luna mai şi toată universitatea se prezenta la patru ace. Dacă aveai vreo drăguţă, o invitai să stea întreg weekendul, iar dacă nu aveai, îţi căutai cea mai prezentabilă fată disponibilă. Era o tradiţie. Timp de trei zile, universitatea îşi deschidea porţile. În seara de vineri, fiecare club ţinea o serată dansantă spectaculoasă pentru membri şi însoţitoarele lor, şi în toate camerele căminului se bea fără restricţii, aşa cum fără restricţii se bea bere la extravagantele picnicuri de sâmbătă. Tot sâmbătă, după-amiaza, cine se mai ţinea încă pe picioare putea să asiste la un concurs de canotaj – merita efortul, era aprig disputat, iar seara avea loc balul de gală.

Pe fundalul sonor al lui Fred Astaire care cânta o versiune suavă a melodiei „They Can't Take That Away From Me", eu şi prietenii mei de suflet am început să discutăm despre marele bal, despre ce gen de petrecere să organizăm la noi în camere şi despre cine era suficient de „Astaire" să fie invitat.

— Cum adică Bugsy e un guşter? Mă rog, a ieşit cu Brenda Frazier, dar în afară de asta... a zis Biff.

— Ghinionul ei, nu al nostru, a zis Jack aprig. Eu vă spun că dacă vine el, nu mai vin eu.

— Terminați odată cu rahaturile astea, a spus Bill ridicând tonul vocii, noi trebuie să vorbim despre total altceva, şi anume dacă să luăm martini sau whisky, pentru câți invitați şi cât o să ne coste. Pat, tu ce spui?

— Cine, eu? am zis roşind. Păi, hmm, nici nu ştiu dacă am să vin, băieți. Faceți cum vreți voi, pe mine nu mă puneți la socoteală.

— Nu ştii dacă ai să vii?! Sfinte Cristoase, cât de Astaire te-ai făcut? a zbierat Biff.

— Nu ştii dacă ai să vii! a zis şi Bill, nevenindu-i să creadă. De când asta? Ascultă-mă, dacă nu ai cu cine să vii, îți fac eu lipeala cu verişoara lui Mollie, Gloria Upson. Stă încă la domnişoara Chapin, dar, băi, băiatule, s-o vezi ce dotată e!

— Crede-mă, nu mi-e greu să fac rost de o parteneră, am zis eu cu răceală. Numai că n-am să particip.

La plecare, am observat în ochii lui Alex o căutătură ciudată.

Cu obişnuita laşitate de care dau dovadă bărbații când vor să se descotorosească de o femeie, ca să scap de Bubbles am încercat toate trucurile posibile, cu excepția unui „Nu" categoric. Am început cu Tratamentul Tăcerii, adică vreme de zece zile n-am călcat prin preajma localului din Newark.

Bubbles nu părea cine ştie ce tulburată de dispariţia mea, însă în a zecea zi, dat fiind că, într-un moment de slăbiciune, îi dădusem numărul de telefon din camera mea, m-a sunat. I-am răspuns vag şi evaziv, până când mi-a zis: „Care-i faza, iubitule, eşti beteag sau ceva? Ascultă, pui, îmi fac griji pentru tine. Dacă nu poţi să vii tu până acilea atunci vin io, aşa te îngrijesc până-ţi trece.” N-a trebuit să spună mai multe. M-am prezentat în Newark chiar în seara aceea.

Apoi am încercat să mă cert cu ea. Zic că am încercat, fiindcă, oricât de urât mă purtam – eram morocănos şi capricios, nu scoteam o vorbă, îmi sărea ţandăra din orice – Bubbles, care avea o capacitate legendară de a nu pune lucrurile la suflet, a rămas la fel de senină ca Mona Lisa. Nu vorbea decât despre Bal, despre ce avea să poarte, pe cine avea să cunoască şi cum avea să se împrietenească cu cele mai bune debutante ale sezonului. Eu mă cutremuram. Nu ştiam cum să ies din situaţie, dar un lucru era sigur: Bubbles nu avea să meargă la Bal, cel puţin nu cu mine.

La începutul săptămânii fatidice, m-am gândit la o soluţie. Aveam să-i trimit o telegramă prin care s-o anunţ că sunt internat în spital cu o boală foarte contagioasă, şi să mă ascund în Philadelphia până trecea tot tărăboiul. Era un truc josnic, recunosc, dar, pe de altă parte, aş vrea să menţionez că Bubbles m-a muls de cinci sute de dolari doar ca să-şi cumpere haine pentru debutul ei pe nobilele culoare ale universităţii.

Joi seară înaintea începerii festivităţilor, eram în camera mea, ascultam discul lui Fred Astaire, „Bojangles”, şi îmi pregăteam bagajul pentru escapadă. Alex stătea întins pe canapea şi sorbea dintr-o doză de Budweiser, când a sunat telefonul. Era tuşa Mame.

— Dragule, a zis ea, vii acasă weekendul ăsta?

— Nu, tuşă Mame, doar ştii că-ți trimit scrisoare dacă vin.

— Aa, da, toanta de mine. Dar atunci unde mergi?

— Păi, în Philadelphia, am răspuns răspicat.

— Tot weekendul? a întrebat ea.

— Sigur. De ce?

— O, fără niciun motiv, dragul meu, eram doar curioasă. Aşadar, n-ai să fii deloc la facultate?

— Evident că nu.

— Până duminică seara, inclusiv?

— Da, tuşă Mame, am zis. Îmi era teamă că avea să-mi fie descoperită fuga mârşavă şi începeam să mă enervez. Ce înseamnă toate astea?

— Aa, nimic, dragule, s-a pisicit ea cu acea inocență frauduloasă care mă făcea de fiecare dată s-o suspectez de ceva. Mă întrebam doar ce face iubițelul meu weekendul ăsta. Eu voi rămâne probabil acasă cu Marcel Proust.

— Bine, transmite-i salutările mele, am zis. Apropo, e şi Alex aici. Vrei să vorbeşti cu el?

— Oh, nu, de ce-aş vrea asta? Salută-l din partea mea şi spune-i c-o să ne vedem curând. Aşadar, distracție plăcută în Philadelphia, dragul meu.

Fusese o convorbire ciudată, dar, pe de altă parte, tuşa Mame era o femeie ciudată. Alex mi-a aruncat o privire iscoditoare, întunecată, după care mi-a spus că se duce la culcare.

— Pe cine ai invitat la bal? l-am întrebat simulând un interes care-mi lipsea.

— Aa, pe una, a răspuns repede şi a închis uşa.

A doua zi dimineață, m-am trezit la opt. Telegrama pe care o concepusem (SPITALIZAT CU DIFTERIE – STOP. DEZOLAT CĂ N-AJUNG LA BAL – STOP. N-AM VOIE SĂ PRIMESC VIZITE – STOP) părea să anuleze utilitatea orei de

compunere, iar de la cursul de Sculptură Italiană din Secolele al XIV-lea, al XV-lea şi al XVI-lea lipsea oricum toată lumea. Eram hotărât să fur startul înainte să mă întrebe cineva de sănătate, şi să nu mă arăt la şcoală tot weekendul.

Uriaşul ceasornic pătrat din biroul Western Union arăta ora nouă şi jumătate când am terminat de scris telegrama prin care mă dădeam bolnav. Asta însemna că puteam să conduc în tihnă şi să ajung în Philadelphia la ora prânzului. Am luat colţul străzii fluierând „Piccolino", am deschis portiera maşinii, şi melodia mi-a înghețat pe buze. Pe bancheta din față era Bubbles.

— Surpriză! a strigat ea. Iote-mă, iubițel! Pun pariu că nu m-aşteptai aşa devreme, ia zi, nu-i aşa?

— Păi, Bubbles... am şoptit eu.

— Doamne, arăți de parc-ai fi văzut o fantomă, pui. Haida-ncoa să te pup!

M-am urcat în maşină ca în transă. Bubbles continua să trăncănească:

— Ştii, iubițel, mi-a zis bucătaru' într-o zi, mi-a zis uite-aşa: „O dată-n viață eşti tânăr, ia-ți liber tot weekendul", aşa că m-am sculat odată cu găinile, am prins trenu' de dimineață, şi m-am gândit să-ți fac o surpriză.

— Chiar că ți-a ieşit, am zis posomorât.

— Şi pen' că n-am dat de niciun taxi la dipou, am zis să-mi iau copitele la spinare, dar dup'aia ți-am văzut otomobilu' parcat acilea ş-am recunoscut plăcuța de New York, aşa că m-am suit şi m-am pus s-aştept. Ascultă, pui, sper că nu ț-ai bătut capu' să-mi închiriezi v'un apartament scump la 'otel, că eu stau la prietena mea Mavis.

— Te referi la Mavis Hooper? am întrebat fără să-mi vină a crede.

Mavis Hooper era curva oraşului, fiica ilegitimă a unei alte curve a oraşului. Şi chiar dacă se zvonea că tatăl ei natural era nici mai mult, nici mai puțin decât Woodrow Wilson[53], era o fată lipsită aproape complet de intelect.

Cu stomacul pe care-l simțeam ca o bucată de marmură, am condus-o pe Bubbles la faimoasa casă de la marginea oraşului în care locuia Mavis şi i-am cărat valiza nou-nouță, de un albastru prăfuit, pe treptele tocite de generații întregi de studenți ai artelor liberale.

— Haida ‘nuntru, să-ți hodineşti picioarele, a zis Bubbles.

— Nu... nu pot, m-am bâlbâit. Am un curs de sculptură.

— No, bine, profesorule. Eu am să mă fac curățică, apoi am s-o iau la picior până-n campus, numa’ bine să luăm prânzul împreună.

— O, nu! Să nu faci asta, Bubbles, e foarte departe! Vin eu să te iau. La douăsprezece fix.

— Per-fect, iubițel! Aşa îmi arăți şi mie oraşul. Pe curând!

M-am urcat înapoi la volan fără măcar să ştiu unde mergeam. Mi se învârtea capul. Dacă mă simțisem reîncarnarea lui Machiavelli timp de câteva ore, Bubbles mă întrecuse cu mult. Conducând încet spre internat, mi-am cântărit opțiunile. Dacă mă întorceam în cameră şi rămâneam peste weekend, n-aş fi reuşit nici în ruptul capului să explic ce-i cu Bubbles. Dacă, în schimb, dispăream două zile – sau chiar mai mult – Bubbles, care era o fire iscoditoare, ar fi găsit singură căminul şi ar fi făcut o scenă care să pună capac tuturor scenelor din vechea Casă Morgan. Dacă mă împuşcam... Nu, m-am hotărât. Singura soluție era să trec pe la internat, să-mi adun nişte

---

[53] Thomas Woodrow Wilson (1856-1924), cunoscut mai ales ca Woodrow Wilson, a fost cel de-al douăzeci şi optulea preşedinte al Statelor Unite ale Americii. (n.tr.)

haine, să închiriez o cabană turistică şi s-o ţin pe Bubbles cât mai departe de şcoală.

Deocamdată, pentru masa de prânz, am dus-o la un local la treizeci de kilometri în afara oraşului, iar la întoarcere, cu pretextul că vreau să-i arăt peisajul, am făcut nenumărate ocoluri.

— Dar, pui, iote-te la ceas! E vremea să ne întoarcem, tre' să mă duc să-mi schimb ţoalele pentru petrecerea aia cu băutură. Şi cum rămâne cu cina dansantă de la club?

— Club? Care club? Eu nu sunt înscris la niciun club.

— Nu eşti înscris la niciun club? a ţipat Bubbles. Po' să jur că mi-ai zis că eşti membru al...

— Aa, ăla, am spus eu. M-au dat afară. M-au dat afară acum două luni. O adunătură de snobi, acolo. Zero democraţie. Ascultă, Bubbles, ce părere ai dacă ieşim în oraş la cină, doar noi doi?

— No, bine, a zis ea arţăgoasă, dar de când am aterizat acilea n-am văzut nici măcar un coleg de-al tău, unul singur!

— E destul timp şi pentru asta, am zis. E abia vineri.

În seara aceea, să zicem că am reuşit s-o ţin în frâu pe Bubbles până la o anumită oră. Apoi:

— Da' parada aia cu toarte aprinse, unde vin toate debutantele din New York?

— Parada cu torţe seamănă cu o grămadă de chibrituri aprinse pe întuneric. Şi aproape toate fetele din New York nu ajung până mâine dimineaţă. E distanţă mare, înţelegi?

— Da, aproape o oră şi juma' cu personalul, a zis ea posomorâtă. Atuncea du-mă să-ţi văd dormitoru'. Pui pariu că-i o cameră de burlac în toată regula.

— Fetele nu au voie în camere, am spus repede.

— Dar Mavis mi-a zis...

— Acum s-au schimbat lucrurile, au înăsprit regulile. S-au făcut foarte stricți.

Înainte de ora unu şi jumătate nu am reuşit să scap de ea, după care m-am dus la Kabanele Konfortabile & Kokete unde am petrecut o noapte groaznică, blestemând ziua în care am pus piciorul în Newark.

În dimineața următoare, am trecut s-o iau pe Bubbles cu noapte-n cap, înainte să apuce să dea iama prin oraş şi să se întâlnească întâmplător cu cineva cunoscut. A coborât treptele madmazelei Mavis într-o rochie din organdi verde deschis şi o pălărie mare de paie.

— Place? a zis ea, făcând cochet o piruetă. Ar fi bine să-ți placă, că paralele de mi le-ai dat n-au acoperit tot chelşugu', aşa c-o trebuit s-o iau pe datorie.

— Foarte drăguță, am zis eu pălind, cu gândul la dl. Babcock şi la compania fiduciară.

— Ura! Avem tot pentru marele picnic cu bere?

Aşteptam întrebarea asta şi venisem cu un răspuns gata pregătit de la băcănie: câteva sandvişuri cu mortadella şi o ladă de Ballantine's.

— Auzi, iubițel, da' când o să ne-ntâlnim cu tovarăşii ăia ai tăi? s-a smiorcăit Bubbles.

Nu pot spune că picnicul a fost chiar un *succès fou*[54]. Bubbles s-a aşezat pe un muşuroi de furnici, iar eu, uitând acasă deschizătorul, m-am tăiat destul de rău încercând să beau dintr-o sticlă cu gâtul spart. În orice caz, când urma să înceapă cursa de canotaj, Bubbles nu mai putea fi ținută în frâu.

— Da' vreau să văd întrecerea cu bărci, repeta întruna.

---

[54] *Succes nebun*, în franceză, în original. (n.tr.)

Nu mai ştiam ce să inventez. De plouat, nici vorbă. Am trecut intenţionat cu maşina peste nişte cioburi de sticlă, dar cauciucurile n-au pățit nimic. Am ajuns pe malul râului tocmai când era cea mai mare aglomerație. Dar câțiva băieți veniseră cu invenția anului – pistolul cu apă. Ce-a mai țipat Bubbles, câte le-a mai spus golanilor puşi pe şotii de la Wellesley şi Vassar care, după nici o jumătate de oră, i-au stricat rochia – rochia *mea*, de fapt.

În rochia ei de organdi udă leoarcă, Bubbles se uita cu ciudă la fetele pe care ar fi vrut să le imite: toate în fuste şi pulovere, rochii uşoare şi bluze sau blugi şi hanorace.

— Nu-s prea şic, nu-i aşa? a pufnit ea. Iote, iubitule, hai să mergem acoloşa. Ăia par o gaşcă ca lumea.

I-am urmărit degetul, care arăta direct spre Biff, Bill şi Jack, ocupați să bea bere cu un grup de fete drăguțe, probabil de la Bennington.

— Oo, nu vrei să-i cunoşti pe ăia, m-am grăbit să zic. Sunt o şleahtă de guşteri. În plus, ştiu eu un loc mult mai bun de unde putem vedea cursa.

— Începutu' sau sfârşitu'?

— Începutul, e mult mai interesant.

— Da' cine vrea să vază startu' la o cursă?

— Oh, se vede şi sosirea dacă vrem. Hai!

Am înhățat-o de braț şi am scos-o din mulțime. Tocmai în acel moment, a trecut pe lângă noi Lincolnul-Zephyr albastru al lui Alex, care era mândria şi bucuria lui, iar eu şi Bubbles ne-am trezit sub o salvă de pistoale cu apă. Automobilul s-a făcut nevăzut, dar nu înainte să aud o voce cristalină exclamând:

— Ah, scumpule, dar e nebunie curată! Mă faci să mă simt ca o copilă!

Am încremenit. „Nu. Imposibil", îmi zicea vocea rațiunii.

— Ai văzut-o pe javra aia înfumurată de bani gata, cum mi-a turnat practic o căldare de apă în cap? Fir-ar ea, ce-aş vrea s-o...

— Vino, am zis eu trăgând-o după mine. Hai, că pierdem cursa.

În seara aceea, luna lumina la fel de puternic ca ziua. M-am dus s-o iau pe Bubbles, dar cum nu era încă gata, am aşteptat-o în sufrageria casei Hooper. Smochingul mă ţinea şi mă simţeam stânjenit în hainele mele de seară. Doi boboci au sunat la uşă şi au întrebat dacă Mavis era acasă.

— Nu în seara asta, băieţi, a zis veselă doamna Hooper.

Unul dintre ei m-a zărit prin deschizătura uşii.

— Dennis, te-ai angajat ca pianist aici? a strigat el.

M-am făcut mic.

— Nu-i asculta, sunt nişte copchii, a râs doamna Hooper. Băieţii-s băieţi, n-ai ce să le faci. De altfel, îmi amintesc când veneai şi tu aici toată ziua, bună ziua.

După o aşteptare interminabilă, Bubbles şi-a făcut în sfârşit apariţia. Dacă în acea după-amiază ieşise în evidenţă printre studentele suave, acum sărea în ochi ca un reflector. Purta o rochie foarte strâmtă din lamé auriu cu dungi de catifea roşie, şi avea braţele practic acoperite de brăţări metalice. Strâns în jurul gâtului, ca o zgardă, purta un colier de perle false, iar părul îi era aranjat într-o coafură pompadour care sfida orice lege a gravitaţiei. Şi nu se zgârcise deloc nici în privinţa machiajului.

— Placeee? a întrebat ea.

— Poftim, Bubbles, a spus doamna Hooper, târâindu-şi picioarele în papucii de casă. Ţi-am ţinut corsaju-n frigider.

Plină de graţie, Bubbles şi-a prins în partea din faţă a costumaţiei sale deja destul de frapante un şirag de orhidee mov, lung de un metru, a cărei valoare se ridica la exact cincizeci şi şase de dolari – după cum aveam să descopăr la

sfârşitul lunii, când mi-a prezentat nota de plată cea mai scumpă florărie din oraş. Bubbles şi-a aruncat pe umeri haina din blană de vulpe polară şi şi-a luat poşeta de seară garnisită cu paiete.

— No bine, iubitule, sunt gata. Cre'că în seara asta o să se-ncingă treaba. Unde mâncăm, la Han?

Nu m-aş fi apropiat de Han la mai puțin de un kilometru nici pentru un milion de dolari, bani gheață.

— Oo, nu, Bubbles, nu la maghernița aia. Mâncarea de-acolo poate să omoare şi-un elefant.

— Eşti un căcănar! a urlat ea.

— M-am gândit să mergem la un mic local franțuzesc pe care-l ştiu eu. Foarte intim şi unde se mănâncă foarte bine.

Micuțul local franțuzesc era o bodegă infamă de lângă autostradă, a cărei singură calitate era că se afla la distanță de siguranță, adică la vreo douăzeci şi cinci de kilometri în afara oraşului. În rest, la Ludovic – aşa se chema localul – mâncarea era înfiorătoare, chiar dacă, ce-i drept, din motive necunoscute, unele feluri aveau nume franțuzeşti, cum ar fi Cartofi Lionezi, Soup du Jour, Filet Mignon aux Champignons. Slavă Domnului, în seara aceea am fost singurii clienți.

Am comandat şase cocktailuri unul după altul, am avut grijă ca fiecare mâncare să fie gătită în vin, iar şampania a curs în valuri. Speram ca Bubbles, care nu prea ținea la băutură, să cadă mai întâi într-o stare de nepăsare, apoi chiar de uitare față de Balul de Absolvire. Dar ea a continuat să bea tot timpul cinei cu o determinare cruntă, ba chiar a comandat o a treia sticlă de şampanie.

— Asta, iubitule, a zis ea, asta înseamnă să trăieşti, deşi, fie vorba-ntre noi, friptana aia nu se putea tăia nici cu securea. Haida, pui, se face târziu, tre' s-ajungem la bal.

— Ah, avem timp. Până la miezul nopții nu se-adună nimeni.

— Da', pui, e trecut de zece juma', şi am citit în gazetă că vine Glen Gray cu orchestra lui, Casa Loma.

— Oo, noaptea e încă tânără. Termină-ți tortoni-ul. Este un desert franțuzesc foarte celebru.

Nici eu nu credeam ce ziceam.

— Franțuzesc pe naiba. Las' că mă cunosc eu cu doi greci din Newark care lucrează în fabrica unde se prepară porcăriile astea. Dac-ai vedea cum arată, n-ai da mâncarea asta nici la câini.

— Atunci, bea măcar un pahar ca lumea de coniac.

Oricât mă străduiam, nu era chip s-o îmbăt. Nimic nu o făcea să uite de bal.

— *Haida*, pui, să mergem! se văicărea întruna.

Se făcuse aproape douăsprezece când am ajuns la petrecere. Eu mă țineam la un pas în urma lui Bubbles, în speranța că n-o să se gândească nimeni că eram împreună.

— Să-mi fie cu pardon, da' tre' să merg pân' la budă, să-mi dau coa-fiura cu gel.

Am profitat ca să fug la rândul meu la toaletă şi să trag o duşcă sănătoasă din butelcuța pe care o luasem la mine, apoi încă una, şi încă una, şi încă una. Bubbles mă aştepta, în toată splendoarea ei barbară, bătând nerăbdătoare din picior.

— Iisuse, pui, am crezut c-ai căzut în'untru. La ce ți-ai pus ochelarii ăia de soare?

— Am ochii obosiți, am murmurat eu.

Odată ajunşi în sala de bal, Bubbles a făcut instantaneu senzație. Am încercat să dansez cât mai departe de gaşca băieților în căutare de parteneră, dar, după toate aparențele, gaşca se ținea după noi. Am auzit fluierături lascive, dar

păreau mai degrabă batjocoritoare decât apreciative. La un moment dat, am auzit pe cineva spunând:

— Pun pariu pe cinci dolari că ăla-i Pat Dennis.

Am luat-o ca pe un semn şi am răsucit-o pe Bubbles spre mijlocul pistei.

Pe lângă rochiile lejere albe sau în culori pastel, ţinuta lui Bubbles părea un costum burlesc.

— Cam simpluţe ţoalele de pe ele, a pufnit Bubbles. Dacă mă-ntrebi pe mine, nimic nu se compară cu o rochie stilată de seară.

Din spatele lentilelor fumurii, încăperea părea învăluită într-o penumbră deloc supărătoare. Mi se învârtea uşor capul.

După câteva piruete pe ringul de dans, am simţit că mă bate cineva pe umăr. M-am întors şi am dat cu ochii de Remington Respingătorul, cel mai bogat tip din şcoală.

— Îmi permiţi? a întrebat el.

— Din toată inima, am răspuns.

— Pe curând, pui, a scheunat Bubbles şi s-au îndepărtat dansând.

Cum am scăpat de ea, mi-am scos ochelarii de soare şi m-am uitat prin sala de bal. Era plină ochi. Ascuns printre ceilalţi băieţi, am analizat atent întreg peisajul. Poate că Bubbles arăta într-adevăr ca târfa din Babilon, dar în rândul elementelor mai puţin respectabile ale corpului studenţesc se bucura de un succes teribil. Şi, cu excepţia modului lamentabil de exprimare şi, din când în când, a câte unui ţipăt ascuţit, Bubbles era oarecum la înălţime. Băieţii făceau glume, dar până una, alta, roiau în jurul ei.

Am simţit cum cineva mă apucă de braţ. Era un boboc care făcuse tot ce-i stătea în putere ca să intre în gaşca noastră de Fred Astaire-i.

— Salut, am zis eu sec.

— Salut, a zis şi el. Destul de fainã petrecerea, nu?

— Merge, am aprobat eu cu rãcealã.

— Ascultã, având în vedere cã tu-i cunoşti pe toţi de pe-aici, cine-i şerpoaica aia care atrage tot iureşul ãla?

Am simţit cum mã trec toate cãldurile.

— Aia în roşu şi auriu?

— Nu, nu ştoarfa aia. Zic de femeia misterioasã de ‘colo, o vezi? E îmbrãcatã într-o rochie neagrã, impalpabilã.

M-am uitat în direcţia unui grup foarte numeros de tineri entuziaşti şi a tipesei care flirta şi se fandosea în mijlocul lor.

— Dumnezeule, am şoptit eu.

Era tuşa Mame, într-o rochie de searã fãrã bretele, un evantai, şi toate diamantele pe care le avea în posesie.

— Cine-i? a insistat el. A venit ieri împreunã cu prietenul tãu Alex. A fãcut numai nãzbâtii pe aici, şi poliţaii i-au spus cã dacã nu se potoleşte cu pistolul de apã, o bagã la rãcoare. Ce bucãţicã, nu? Cum o cheamã?

— Îţi jur dinaintea lui Dumnezeu cã n-am mai vãzut-o în viaţa mea, am spus pe tonul cel mai neutru cu putinţã.

Eram într-o situaţie disperatã. Trebuia s-o gãsesc pe Bubbles şi s-o scot de-acolo cât mai repede. Mi-am pus ochelarii de soare şi m-am îndreptat împleticindu-mã spre ringul de dans. Problema era, cã între timp, Bubbles devenise o senzaţie printre purtãtorii de suspensoare şi şosete transpirate. Jumãtate din nespãlaţii departamentului atletic se frecaserã de rochia ei roşie-aurie, iar acum se îngrãmãdeau sã repete experienţa. Remington Respingãtorul dansa din nou cu ea. M-am bãgat între ei fãrã prea multe formalitãţi.

— Hai, Bubbles, am zis eu, trebuie sã plecãm.

— Iisuse Hristoase, da' de ce? a urlat ea.

— Hai, nu mai pune atâtea întrebări. Vino.

— Mai du-te-n mă-ta! O săptămână întreagă am bătut străzile oraşului ăstuia împuţit şi cân' încep şi io să mă distrez, vii tu şi vrei să mă iei de-acilea. Ei bine, nu. Nu, nu şi *nu*!

Se îmbătase mangă şi zbiera din toţi rărunchii. Între timp, în jurul nostru se adunase un grup de mucoşi gură-cască care urmăreau scena cu mult interes.

— Bubbles, sau vii cu mine acum – în secunda asta – sau...

— Sau ce? Pentru ce m-ai mai adus la toată tărăşenia asta studenţească? Nu m-am apropiat nici la un scuipat distanţă de locu' ăsta. Nu m-am cunoscut cu nicio persoană importantă, n-am fost la parada cu toarte, nici la vreo cină dansantă de la club, nici la petrecerile cu băutură. N-am îmbrăcat nici juma de garderobă. Şi acuma că mă distrez, vii tu şi vrei să mă duci naiba ştie unde. Nu mă-ntimidezi pe mine. Dacă vrei să pleci, n-ai decât. Eu rămân. Dl. Remington o să-mi poarte de grijă ca un cavaler adevărat. Am dreptate?

— Poţi să bagi mâna-n foc, scumpo, a zis el, strângând-o de şold.

— Chiar vorbeşti serios, Bubbles? Pentru totdeauna? am întrebat eu, încercând să-mi ascund uşurarea de pe chip.

— Să-mi sară mie ochii!

— Atunci ne spunem adio?

— Adio pe veci, puişor!

Şi s-a dus învârtindu-se cu Remington Respingătorul.

Am părăsit ringul de dans simţindu-mă ca un condamnat graţiat de la scaunul electric. Eram un om liber. Bubbles şi-a luat adio de la mine, pe vecie. Nu mă văzuse nimeni cu ea

şi reputaţia mea de persoană afabilă, şarmantă, de Astaire, era în continuare intactă. Fericit, nu-mi doream decât să mă întorc în camera mea, să mă trântesc în pat şi să rămân acolo pe termen nedefinit. Deocamdată, hainele mele de la cabana turistică mai puteau aştepta. Trebuia doar să aflu de unde şi până unde tuşa Mame venise la bal, dar, mi-am zis eu, exista cu siguranţă o explicaţie simplă. Probabil că rămăsese să ţină companie vreunui profesor şi soţiei lui, şi, în mod categoric, nu mă zărise nici pe mine, nici pe Bubbles. Ăsta era lucrul cel mai important.

Încă puţin abţiguit, m-am întors în camera mea, am încuiat uşa şi m-am dezbrăcat. Casa Morgan era cufundată în linişte. Am stins lumina, şi, în timp ce idolul nostru interpreta „The Way You Look Tonight", m-am gândit fericit la libertatea-mi proaspăt câştigată şi că, de-acum, Bubbles îl avea pe Remington Respingătorul să-i achite facturile, până când am alunecat în somnul celor drepţi.

Pe la patru şi jumătate, cufundat în vise, am auzit bătăi insistente în uşă.

— Cine-i? am îngăimat eu.

— Dă-mi drumul, dă-mi drumul, repede!

Era o voce de femeie şi părea foarte grăbită.

— Bubbles, s-a terminat, am spus cu vocea răguşită de somn. N-are rost să te târăşti în genunchi înapoi. M-ai făcut să sufăr prea tare.

— Dumnezeule, deschide uşa, sunt tuşa Mame! Lasă-mă să intru!

Am sărit în picioare, răsturnând în cale un scaun, am aprins luminile şi m-am repezit la uşă, clipind ca o bufniţă. Am deschis şi tuşa Mame s-a prăvălit înăuntru, îmbrăcată în continuare în rochia de seară, cu o capă de hermină aruncată strâmb peste umeri.

— Slavă Domnului, a exclamat ea şi s-a lipit repede cu spatele de uşă. Închide-o cu cheia, te rog, mi-a spus gâfâind. Presupun că n-ai nimic de băut pe-aici.

— Zău, tuşă Mame, am rostit cu voce groasă, pentru numele lui Dumnezeu, ce cauţi aici?

— Nu-mi cere explicaţii până nu-mi dai ceva de băut. Repede. Nu contează ce.

I-am turnat un pahar de whisky sec, în timp ce ea s-a prăbuşit pe canapea.

— Mulţumesc, iubiţelule, eşti o mare consolare pentru mine. Cine ar fi crezut c-ai să te întorci aşa repede din Philadelphia – parcă în Philadelphia ai zis că te duci, nu? Speram doar c-ai lăsat uşa descuiată şi c-am să mă pot ascunde aici o vreme.

— Să te ascunzi? am întrebat, dându-mi la o parte părul din ochi. Să te ascunzi de *cine*?

Începeam să-mi recapăt un minim de luciditate. M-am uitat la ea lung şi mi s-a părut că-mi ocoleşte privirea.

— Vrei să-mi spui ce cauţi aici? Ai venit să-l citeşti pe Proust?

Pentru prima dată, în atâţia ani de când o cunoşteam, am avut impresia că tuşa Mame era cu adevărat stânjenită.

— Ai o cameră foarte drăguţă pentru un student, dragul meu. Îmi dă o senzaţie de relaxare.

— Ai mai văzut-o de o sută de ori până acum. Sunt convins că n-ai bătut atâta drum în ţinuta asta doar ca să te bucuri de virtuţile terapeutice ale paletei cromatice din camera mea. Te-am întrebat ce naiba cauţi aici, la ora asta, îmbrăcată aşa?

Tuşa Mame s-a crispat, evitându-mi privirea. Era stingherită, dar când eşti o înghiţitoare de flăcări, nu renunţi niciodată cu totul la talentul tău.

— Păi, dacă tot ne jucăm de-a Cine ştie câştigă, mi-aş permite să observ că această sordidă cămăruță de cămin nu seamănă deloc cu oraşul dragostei frăţeşti[55]. Presupun că ficusul ăsta ofilit se vrea a fi Rittenhouse Square[56]?

— M-am întors mai repede decât am prevăzut, am zis cu deplină sinceritate. Şi acum, cu riscul de a fi redundant, pot să te întreb din nou ce cauți aici?

— Dacă asta-i binețea de care am parte de la singura mea rudă de sânge, prefer să mă retrag, mi-a zis ridicându-se cu un aer arogant.

— Foarte bine, am spus îndreptându-mă spre uşă, noapte bună.

— Oh, te rog, nu! s-a văitat ea, ghemuindu-se pe canapea.

Pe coridor era un tărăboi groaznic. Se auzeau tropăituri puternice urcând şi coborând scările şi zdrăngănitul cheii portarului în încuietorile uşilor din depărtare.

Am privit-o cu răceală. Acum eram complet lucid şi perfect treaz. Am început să pun cap la cap micile detalii din ultimele zile – telefonul misterios al tuşii Mame, vocea din spatele pistolului cu apă din maşina lui Alex, „misterioasa femeie în rochie neagră impalpabilă" care se bucura de atâta atenție la bal.

— Atunci, am zis stăpân pe mine, poate vrei să fii atât de bună şi să-mi explici, după ce te-ntreb a patra oară, ce anume faci mai exact, echipată complet pentru luptă, în căminul băieților, la patru şi jumătate, în dimineața Balului, în anul Domnului o mie nouă sute patruzeci.

— Păi... păi... Mai toarnă-mi un pahar, dragule.

---

[55] Denumire dată oraşului Philadelphia, după etimologia sa greacă: *phílos* (dragoste) şi *adelphós* (frate, frățesc). (n.tr.)

[56] Parc şi stradă din Philadelphia. (n.tr.)

— Numai după ce-mi explici ce-i cu tine, am zis. Hai, dă-i drumul. Ce faci aici?

— Ei bine, dacă-i musai să afli, a început ea, întâmplarea face că eram în camera lui Alex şi ascultam nişte discuri, când s-a iscat o zarvă teribilă şi toată echipa de paznici de noapte a început să răscolească dormitoarele.

— După ce răscoleau, după Sfântul Potir?

— Dacă nu mă întrerupi, sunt sigură că ți-aş putea oferi o explicație care să te satisfacă pe deplin.

— Sunt convins. Continuă.

— Se pare că paraşuta asta cumplită, aia îmbrăcată în roşu şi auriu – niciodată n-am văzut ceva mai ordinar – a intrat în cămin cu nu ştiu ce băiat dezgustător.

Inima mi-a stat în loc.

— Şi, în fine, Dumnezeu ştie ce făceau, dar îți poți imagina şi singur. Când, deodată, s-au auzit nişte țipete îngrozitoare şi nişte cuvinte care nu se pot repeta, după care i-am auzit pe paznicii de noapte care s-au apucat efectiv să răscolească peste tot.

— Şi?

— Şi, după cum îți poți închipui, e clar că nu mă puteam lăsa surprinsă în camera lui Alex la ora asta din...

— Clar că nu, am zis glacial.

— Aşa că m-am furişat aici, să aştept să se liniştească apele. Ştiam – sau, cel puțin, aşa credeam – că nu e nimeni în cameră. Acum fii bun şi toarnă-mi ceva de băut.

— Nu mi-ai răspuns la toate întrebările. Ce cauți aici? Ce faci în rochia asta, în campusul ăsta, în oraşul ăsta, în statul ăsta? Nu aveai de gând să petreci un weekend singură, cu o carte bună?

— Păi... păi, să vezi, dragule, chiar în ultimul moment, profesorul Townsend şi soția lui m-au invitat la ei şi, pur şi simplu...

— Şi, pur şi simplu, ai ajuns din întâmplare la Balul absolvenților împreună cu un băiat căruia i-ai putea fi mamă.

— Asta nu-i adevărat, decât dacă nu cumva e vorba de vreo farsă nefericită a naturii, cum a pățit fetița aceea din Peru. Aş vrea să-ți amintesc că, la urma urmei, nu sunt cu mult mai în vârstă ca tine!

— Doar cu vreo douăzeci sau treizeci de ani! am zbierat eu. Ce fel de farsă crezi că joci, bunică Moise?

— Termină!

— Nu vreau să termin! Vreau să aflu toată povestea, până la ultimul cuvințel, tânăra mea văduvioară. Hai, începe cu începutul. Singurul motiv pentru care m-ai sunat joi a fost ca să afli dacă ai să poți să-ți faci de cap cu o gaşcă de băieți care au jumătate din vârsta ta. Corect?

— Nu-i adevărat. Mă interesa doar să aflu cum eşti...

— Răspunde cu da sau nu. Voiai doar să fii sigură că n-am să dau peste tine aici. Da sau nu?

— Da, bestie mică, da, da, da!

— Alex a fost capul răutăților, nu-i aşa?

— Da, a şoptit ea, bucuroasă, ca de fiecare dată, să împartă vina cu cineva.

— De fapt, tu şi Alex v-ați dat târcoale unul altuia tot anul, am dreptate?

— Dacă insişti să mă înjoseşti în halul ăsta, am să părăsesc încăperea, Patrick.

— N-ai decât. Eu nu te opresc.

Judecând după vocile şi zgomotul de-afară, paznicii ajunseseră lângă uşa mea. Cum tuşa Mame nu dădea niciun semn c-ar vrea să plece, am continuat.

— Tu şi Alex aţi flirtat toată primăvara.

— Asta e o răutate şi o insultă din partea ta. Mă interesează felul cum gândeşte.

— Gogoşi! Alex nu gândeşte şi o spune chiar el, cu gura lui.

— Bine! a exclamat ea. Poate că am flirtat un pic cu el. Mă amuză.

— Şi aşa ţi-a venit ideea că ar fi foarte, foarte distractiv să vii aici pe ascuns şi să zburzi alături de celelalte fete vesele de la universitate.

— Întâmplător, şi eu sunt o fată de la universitate.

— Fără discuţie: Universitatea Smith, Northampton, Massachusetts, *Summa Cum Laude*, promoţia 1917.

— Şi ce dacă? Am fost foarte precoce la şcoală. Eram aproape o copilă când am absolvit.

— Cum să nu, am luat-o eu peste picior, erai un bebeluş de ţâţă. Şi, de vreme ce anul în care ai absolvit facultatea coincide întâmplător cu anul în care s-a născut Alex, te-ai gândit că aveţi ceva în comun – pretextul ideal să vii aici şi să dezlănţui iadul în oraş înarmată cu pistolul cu apă.

— Despre ce, Dumnezeu, vorbeşti? a spus şovăielnic.

— Despre tine, o fată de patruzeci şi cin...

— Patruzeci şi patru!

— Aşa! O fată de doar patruzeci şi patru de anişori, pusă pe fugă de poliţişti pentru că a făcut fleaşcă jumătate din campus cu un pistol cu apă.

— Mi-aş dori să am acum un pistol din ăsta, a spus ea printre dinţi. Plin cu acid sulfuric.

Deodată, au răsunat bătăi insistente în uşă.

— Deschideți. Deschideți imediat. Controlăm toată clădirea!

— Oh, Doamne, a zis tuşa Mame cu răsuflarea tăiată.

— Potoleşte-te, Lillian Russell[57], am spus eu răutăcios. La urma urmei, chiar dacă e târziu pentru o oră de vizită, tu eşti bătrâna mea mătuşă.

Am deschis uşa larg.

— Da? am întrebat.

În prag, timid, stătea bătrânul Casey, paznicul de noapte de o vârstă imposibil de determinat, dar foarte avansată.

— Scuse de derans, domnule Dennis, dar trebuie să faţem o inspecsie amănunsită. Ordin de la decan.

— Intraţi, am zis. După cum vedeţi, am într-adevăr o femeie în dormitor, dar e doar mătuşa mea Mame. Aseară m-a deocheat cineva şi mi s-a făcut rău, iar fiindcă dumneaei era oaspete la profesorul Townsend, a venit să mă îngrijească. Dar acum mă simt mult mai bine, aşa că, dacă vreţi să verificaţi camera, daţi-i bătaie.

Bătrânul Casey s-a holbat prin încăpere, mişcându-şi sprâncenele albe şi stufoase, când în sus, când în jos. Când a zărit-o pe tuşa Mame, faţa i s-a luminat.

— Măiculisă Doamne, dar asta-i domnisoara Dennis! V-am văsut des prin facultate în ultimii doi ani. Da' si 'nainte, a chicotit el nostalgic. Dumneseule, păi cum să nu-mi amintesc de când era dumneai fată si venea la toate petreţerile de-aici. Cre' că era o mie nouă sute cinţisprezese sau saisprezese. Frumoasă ca o ilustrată, da' si nebunatică.

Tuşa Mame a mormăit ceva pe înfundate.

---

[57] Lillian Russell (1860-1922), actriță şi cântăreață, celebră pentru prezența ei scenică. (n.tr.)

— Doamne-Dumneseule, domnisoară Mame, ţe vremuri, nu-i asa? Dar timpul treţe peste toţi... Mă gândesc că la balul de anul ăsta sunt fetele dumneavoastră.

Tuşa Mame a icnit uşor.

— O, nu, domnule Casey, am intervenit repede. Cele două fiice ale doamnei Burnside sunt măritate şi locuiesc în Akron, Ohio, cu fetiţele lor. Doamna Burnside e bunică acum. Nu-i aşa, tuşă Mame?

A încuviinţat tristă din cap.

— Nu mai spune, a cârâit moşneagul. Of, asa se-nvârte roata viesii. Tosi îmbătrânim. Ei bine, e destul de clar că pipisa pe care-o caut eu nu se poate ascunde în aţeeasi cameră cu o respectabilă doamnă din înalta soţietate newyorkeză, care, pe deasupra, e si bunică. Dar dacă vedesi vreo muieruscă tânără, care răspunde la numele de Bubbles, să mă chemaţi. Asa se întâmplă în fiecare an – câte-un tăntălău amărât se încurcă cu o otreapă, să am pardon, doamnă, şi iese mare ţirc. Te-ai astepta mai mult de la băiesii ăstia, că au facultate etc, si când colo... În fine, sper că vă simsisi mai bine, domnule Dennis. Noapte bună, doamnă, a fost o mare onoare să vă revăd după atâsia ani. Aproape că mă simt si eu mai tânăr.

Şi a ieşit târşâindu-şi picioarele.

N-am avut tăria să mă uit la tuşa Mame. Stătea în tăcere pe canapea, strângând în mână paharul gol. M-am îmbrăcat repede şi am spus:

— Hai, te conduc acasă.

— Înapoi la hotel?

— A, deci nu stai la soţii Townsend?

— Nu, a zis ea încet.

— N-are importanţă, şi-aşa aveam de gând să te duc până acasă în New York.

— Dar hainele mele? a spus posomorâtă.

Nu părea să-i pese prea mult de ele.

— Le iau eu luni. Oricum am o grămadă de alte lucruri de luat din oraş.

I-am pus pelerina pe umeri şi i-am deschis uşa. Am coborât scările în tăcere.

În lumina crudă a vestibulului, Bubbles şi Remington Respingătorul – ea cu părul plin de gel care-i stătea în toate părţile şi rochia de lamé într-o stare deplorabilă, iar el doar în tricou şi chiloţi – erau înconjuraţi de un întreg regiment de paznici.

— Da' nici nu-l cunosc pe străinu' ăsta, care practic a încercat să mă răpească. Să-mi sară ochii din cap, nici n-am ştiut unde sunt, cre' că mi-a pus v'un drog în băutură sau ceva. Până să mă prind eu, eram deja în camera lui şi se dădea la mine. Da' să mor io, chiar nu-s genu' ăla de fată.

— Ţiocu' mic, domniţă, zicea bătrânul Casey. Am văzut eu destule ca tine în cinţizeţi de ani de când lucres aiţi. În ţe vă priveste, domnule Remington, domnul decan...

— Cred c-ar fi mai bine să ieşim pe uşa de serviciu; e mai aproape, am spus eu încordat, apucând-o pe tuşa Mame de braţ şi grăbind pasul.

— *Iote-te-l*! a zbierat Bubbles. Ăsta-i domnu' care m-a adus acilea. Ăsta-i! Dennis îl cheamă, Patrick Dennis. Pat, pui, zi-le, zi-le că tu m-ai adus aici. Pui, te iubesc, îmi pare rău c-am făcut atâtea nazuri la bal. Iubitule, nu m-auzi?

— Hai, gata, domniţă, a spus Casey. Trezesti tot căminu'. Ţe să caute un băiat ca domnul Dennis, care e aici cu bătrâna lui mătusă, cu o puşlama ca tine?

— Pui! a strigat Bubbles.

Uşa s-a închis în urma noastră.

— Aşa deci! a spus tuşa Mame, cu ochii scânteindu-i de focul răzbunării. Aşa deci!

— Dacă-ţi ţii gura, am să mi-o ţin şi eu, am rostit încet.

Ne-am întors la New York fără să schimbăm o vorbă.

Capitolul opt

Tuşa Mame

şi iubirea mea ca un balon de săpun

În viaţa personajului memorabil soseşte şi inevitabila clipă în care orfanul termină facultatea, îşi găseşte marea iubire şi se căsătoreşte. Şi atunci ce s-a întâmplat cu domnişoara bătrână, sărăcuţa de ea? Desigur, este o lovitură grea să te desparţi de cel care a reprezentat sensul vieţii tale, dar şi în această ocazie eroina noastră se dovedeşte a fi, încă o dată, o persoană curajoasă. Ca întotdeauna, fără să se gândească nicio clipă la propria-i persoană, îşi calcă pe suflet, zâmbeşte – chiar dacă suferă ca un câine – şi se duce să-i cunoască pe părinţii fetei, ca să se asigure că totul decurge cât se poate mai bine. Tipic pentru ea, nu-i aşa?

Dar şi tuşa Mame ştia să se comporte tipic. De fapt, chiar prea tipic. Când i-a venit rândul, a procedat întocmai cum se obişnuieşte în astfel de cazuri, iar asta cu o naturaleţe care a făcut-o de neuitat – pentru mulţi oameni, nu numai pentru mine. La urma urmei, astfel de lucruri ori le faci cum trebuie, ori nu le faci deloc. Iar tuşa Mame le-a făcut în stil mare.

Spre finalul ultimului an de facultate, începusem să mă maturizez. Fred Astaire încetase să mai fie idolul meu. Reuşisem chiar să mă fac remarcat de decan. Şi eram îndrăgostit.

Dragoste, tinereţe şi frumuseţe – Gloria Upson le avea pe toate trei. Era foarte tânără – avea doar nouăsprezece ani, şi foarte frumoasă – subţirică, dar voluptoasă, un păr blond ca mierea şi buza inferioară răsfrântă într-un mod delicios. Îi scriam în fiecare zi, îi telefonam în fiecare seară şi petreceam fiecare weekend în compania ei. În săptămâna în care urma să-mi primesc diploma, am cerut-o de soţie.

— Oh, îngeraşul meu, da, a şoptit ea, foindu-se uşor pe bancheta tapiţată a maşinii. Ştii că aş vrea enorm asta, dar cum să facem? Din ce vom trăi? Tu nici n-ai o slujbă încă, şi după absolvire...

— Am nişte bani puşi deoparte. Nu sunt milioane, dar ne putem baza pe ei până ne punem pe picioare. Ne vor ajunge, ai să vezi.

— Îngeraşul meu, a suspinat ea, e minunat. În cazul ăsta, nu văd de ce nu. Tăticul ne va da nu numai binecuvântarea lui, ci şi o mână de ajutor.

— Nu avem nevoie de ajutorul nimănui, am zis eu.

— Ei, prostuţule, dacă el se oferă, doar n-ai să spui nu. Realizez că banii nu înseamnă totul, dar, îngeraş, pe de altă parte, până ne facem un rost în viaţă nu vreau să fiu o povară pentru tine.

Aşadar, era hotărât. Nu mai trebuia decât să-mi ridic diploma, să-l cunosc pe Upson *père*[58], să achit taxele pentru certificatul de căsătorie şi să cumpăr un inel.

Discuţia cu viitorul socru a fost stabilită pentru o seară călduroasă de iunie. Cu acest prilej, Gloria şi familia ei m-au invitat la cină în apartamentul lor situat în acel canion de vegetaţie uscată, monoxid de carbon şi arhitectură de prost gust numit Park Avenue. Upsonii trăiau aşa cum îşi dorea

---

58 *Tată, părinte*, în franceză, în original. (n.tr.)

orice familie din America – nu în lux, dar confortabil. Aveau din toate lucrurile câte două: două locuințe, un apartament în Park Avenue şi o casă în Connecticut; două maşini, un Buick sedan şi o camionetă Ford; doi copii, un băiat şi o fată; doi servitori, un bărbat şi o femeie; două cluburi, în oraş şi în provincie; şi două interese, banii şi poziția socială.

Doamna Upson avea două haine de blană şi două bărbii. Domnul Upson avea la rându-i două bărbii, două pasiuni – golful şi afacerile – şi două aversiuni, Roosevelt şi evreii.

Am luat cina într-o atmosferă umedă, la o masă care era aproape Chippendale, iar doamna Upson a repetat de trei ori:

— De regulă, pe vremea asta suntem deja la casa de la țară, dar anul ăsta e atâta umiditate că nu ne-a venit să plecăm prea curând.

După un desert bogat şi aproape necomestibil, alcătuit, în ordine aleatorie, din fructe, coniac, pricomigdale, nuci, înghețată şi sos fierbinte de caramel, doamna Upson şi-a cerut timid scuze şi s-a retras împreună cu Gloria, spunând:

— Ştiu că voi, băieți, aveți ceva de discutat.

— Mergem în biroul meu, Dennis? m-a întrebat dl. Upson.

Înfiorat, mi-am dres vocea şi l-am urmat bărbăteşte. Am trecut prin salon, unde Gloria şi mama ei au simulat un interes brusc pentru nişte numere mai vechi din revista *Town and Country*, şi am intrat în bârlogul domnului Upson, care, cum am intrat, a închis imediat uşa după el.

— Ei bine, domnule Dennis? m-a întrebat după ce mi-a oferit un trabuc pe care l-am refuzat.

— Ei bine, domnule Upson, o cunosc pe Gloria de şase luni, suntem îndrăgostiți unul de celălalt şi vrem să ne căsătorim. Asta dacă nu aveți nimic împotrivă.

— Păi, Dennis, noi nu ne cunoaştem foarte bine, nu? Din câte-mi spune Gloria, păreți un tânăr integru, bine

poziționat în clasa socială, cu maniere elegante. Dar o soție costă, iar Doris şi cu mine am învățat-o de mică pe Gloria doar cu ce-i mai bun, şi nici ea nu ar accepta mai puțin. A avut mereu cele mai bune haine, a mers la cele mai bune şcoli şi s-a învârtit printre oamenii de cea mai bună condiție. Nu s-a născut să stea la cratiță şi să spele rufe într-o garsonieră, eu şi soția mea nici nu vrem să ne gândim la aşa ceva. Doris ar suferi enorm. Apropo, cu ce vă ocupați?

Discuția a atins subiecte precum banii, aspectele spirituale ale iubirilor din tinerețe, banii, istoricul meu familial, tuşa Mame, şcolile pe care le-am urmat, banii, afinitățile mele politice şi religioase, planul meu de asigurări şi iar banii.

— Ei bine, domnule Dennis, a spus el după o oră bună de interogatoriu, pot afirma ceea ce foarte puțini bărbați în poziția mea pot face: sunt mândru şi bucuros să ți-o dau pe fetița mea de soție. Găsesc că eşti un tânăr de nădejde şi cu capul pe umeri. Vii dintr-un mediu respectabil, ai o educație bună şi câteva resurse personale – adică tot ceea ce micuța mea Glory aşteaptă şi merită de la viață.

După care m-a bătut pe spate cu o mână grea şi m-a împins în salon, unde Gloria mi-a zburat extatică în brațe, iar doamna Upson a vărsat câteva lacrimi de care nu era nevoie şi mi-a aplicat un sărut umed. Eram logodiți.

Îmbătat de dragoste şi fericire, am mers pe jos de la apartamentul Upsonilor până la casa tuşii Mame din Washington Square. Am urcat plutind scările şi am găsit-o în imensul ei pat auriu, înfigând piuneze pe o hartă militară a Europei.

— Tu eşti, iubițelule? a strigat ea.

— Da, tuşă Mame, am răspuns, aruncând o privire înăuntru. Dormi?

— Sigur că da, dragule, a zis ea, aşa dorm eu de obicei, stând în poziţie verticală, cu o hartă în braţe şi cu toate luminile aprinse. E ceva foarte napoleonic.

Am intrat în cameră în vârful picioarelor şi m-am aşezat pe marginea patului.

— Tuşă Mame, m-am logodit. Şi urmează să mă însor.

Balcanii s-au prăvălit pe cearşaf, iar ochelarii mari, cu ramă de baga, i-au alunecat de pe nasul dat cu cremă.

— Să te-nsori?! a ţipat ea. Tu? Dar eşti doar un copil!

— Am douăzeci şi doi de ani, am terminat facultatea, am propriii bani şi sunt îndrăgostit.

— Dar, scumpule, e prea pe nepusă masă, cum se spune. Cine e fata asta? A făcut o pauză şi a schimbat uşor tonul: Sper că nu-i domnişoara Bubbles, nu-i aşa? a întrebat ea răutăcios.

— Nu! E o fată pe care am cunoscut-o de Crăciun. O cheamă Gloria Upson.

— Doamne, Patrick, să vezi şi să nu crezi. Tu chiar vorbeşti serios, dragul meu, nu-i aşa?

— N-am fost mai serios în viaţa mea. Vrem să ne căsătorim imediat. Înainte să fiu recrutat.

— Dar, dragul meu, cine e fata asta? De ce nu mi-ai spus nimic despre ea? Ce fel de persoană e? Nu ai o poză cu ea?

M-am dus în camera mea să iau fotografia, destul de ştearsă, ce-i drept, pe care mi-o dăduse Gloria.

— Dumnezeule, dar e superbă! a zis tuşa Mame. Mă rog, forma gurii îmi sugerează puţină răuta...

— Tuşă Mame!

— În fine, dragul meu, sunt sigură că este vina fotografului. Crede-mă, dacă ai intenţii serioase şi dacă o iubeşti cu adevărat, voi fi cea mai fericită femeie din lume – sincer îţi spun. Dar sper că eşti sigur.

— Sunt la fel de sigur ca de propriu-mi nume, am răspuns eu. Am stabilit totul. Aseară am vorbit cu tatăl ei.

— Dragul meu, dar ar fi trebuit să-mi spui şi mie. Trebuie să-i cunosc.

— De ce?

— Cum de ce? Pentru că aşa e obiceiul. Familia tânărului vizitează *întotdeauna* familia fetei. Şi dă-mi voie să-ți amintesc că familia ta sunt eu.

— Mi se pare o aiureală, am zis eu.

— Bineînțeles că e o aiureală, dragule. Oh, n-am să uit niciodată puhoiul de părinți pe care sărmanul meu tată a trebuit să-i primească pe vremea când logodnica eram eu.

— Aici e un pic diferit, am zis eu înfuriat.

— Sunt convinsă, iubițelul meu, dar, orişicât, trebuie să-i vizitez. Doar nu vrei ca viitorii tăi socri să creadă că te tragi dintr-o familie de pustnici bătrâni şi ignoranți, care nu cunosc politețurile fundamentale ale cererii în căsătorie. Dă-mi, te rog, cutia aia de scrisori, am să le scriu chiar în clipa asta. Cum ai zis că îi cheamă?

Cu siguranță nu-mi era ruşine cu tuşa Tuşa Mame, şi totuşi gândul că se va întâlni cu soții Upson mă neliniştea. În ziua vizitei, şi-a petrecut întreaga după-amiază probând rochii una după alta.

— Dragule, a zis ea, fii sincer. Sunt o novice absolută în rolul ăsta de mamă-a-mirelui, şi vreau să fii mândru de mine. Nu vreau să mă îmbrac cu primul lucru pe care pun mâna, dar nici să fiu prea stilată, ar fi la fel de grav. Doamna asta, Upjohn, cum e?

— Upson. O cheamă Upson.

— Upson, aşa. Ce fel de chestii poartă?

— Oh, haine obişnuite, am răspuns eu.

— Da, îmi închipui că n-o să se prezinte într-un şorţ din frunze de bananier. Dragule, ai înţeles foarte bine ce vreau să zic. E cochetă?

— Relativ, am spus eu. Dar e destul de ştearsă. Nu arată la fel de bine ca tine.

— Vai, scumpule! s-a pisicit încântată tuşa Mame. Uite, mă gândeam să mă îmbrac cu rochia asta Schiaparelli, dar e de anul trecut, aşa că nu merge. Apoi, ar mai fi asta de culoarea lavandei, dar e toată numai din voal, e un pic prea de domnişoară, iar aici e nevoie de o prezenţă matriarhală, nu? Sau aş putea purta rochia asta albă de crep, numai că e prea de bagaboante.

— Sper că în seara asta n-ai să foloseşti asemenea limbaj! am mârâit eu.

— Doamne, Patrick, cum poţi să crezi că eu, care am avut trei audienţe la Papă şi o înfăţişare la Curtea Regală Britanică, nu ştiu să mă comport?

— Îmi cer scuze, dar Upsonii nu sunt deloc ca noi.

— Bine, atunci mă îmbrac în rochia asta neagră. Cu negrul mergi întotdeauna la sigur. Din păcate. Sau aia de mătase bleumarin...

La ora nouă fix, tuşa Mame, îmbrăcată într-o rochie în nuanţe de maroniu, cu o pălărie elegantă, fără cusur, şi un colier magnific de perle, a luat loc cu grijă în maşina mea şi am pornit-o spre familia Upson.

— Mă simt de parcă aş merge la deschiderea unui festival, repeta ea întruna.

Seara a trecut foarte repede şi a fost una reuşită. Tuşa Mame a stat mare parte din timp aşezată cuviincios pe un fotoliu Ludovic al XIV-lea şi a vorbit despre căldură, despre umiditate, despre cum clima newyorkeză se schimba de la an la an, despre cât de frumoasă era Gloria, despre ce băiat

serios eram eu şi despre faptul că, după toate aparenţele, America avea să intre în război.

Aici i-am aruncat o privire fără echivoc, care însemna „nu te băga în politică”. Tuşa Mame a interpretat-o corect şi şi-a exprimat imediat regretul că, din cauza războiului din Europa, nu puteam merge acolo în luna de miere.

Am surprins-o pe doamna Upson uitându-se pe ascuns la pălăria, rochia, blănurile şi bijuteriile tuşii Mame, pe care, judecând după expresia feţei, le-a evaluat pozitiv, iar când a părăsit încăperea ca să caute pozele cu Gloria din copilărie, am văzut-o la fel de clar pe tuşa Mame cercetând atent salonul, oarecum convenţional pentru un apartament din Park Avenue. A zâmbit la vederea unui peisaj din secolul XIX cu ramă groasă, a clătinat uşor din cap în faţa unui portret în ulei al doamnei Upson realizat în jur de anul 1927, s-a jucat cu ciucurii unei veioze şi a chicotit dinaintea unui ceasornic Tiffany aşezat pe poliţa căminului. Mi-am dres zgomotos vocea. Ea a tresărit, după care s-a întors în cel mai graţios mod cu putinţă spre dl. Upson, care spunea:

— ...merge pentru o vizită de câteva zile, dar n-aş vrea să trăiesc acolo. Francezii ăia adulmecă de la o poştă un american, şi îl fură cu neruşinare imediat ce au ocazia. Cât despre englezi, n-aş ridica un deget ca să-i ajut pe sclivisiţii ăia...

Trebuie să recunosc că, în ciuda faptului că era o franco-anglofilă aprigă, tuşa Mame şi-a păstrat o conduită admirabilă. Toată seara a fost întruchiparea Doamnei Graţioase, destinzându-se puţin – doar puţin – după al treilea pahar de whisky cu sifon. Dar chiar şi atunci a reuşit să-şi ţină gura, limitându-se la câteva povestioare amuzante, dar revizuite cu grijă, şi şi-a încheiat exhibiţia cu o invitaţie la cină în Washington Square la sfârşitul săptămânii următoare.

— Oh, fir-ar să fie, sunt tocmai zilele când vom fi în toiul pregătirilor pentru plecarea la țară, s-a văitat d-na Upson, sfâşiată între simțul datoriei şi dorința de a vedea cu ochii ei una dintre cele mai celebre locuințe din New York.

— Un motiv în plus să veniți, atunci. Gândiți-vă cât de mult veți uşura treaba personalului – aici a făcut un gest spre zecile de servitori invizibili – care nu va mai trebui să vă pregătească şi cina. Hai, veniți, *vă rog*, a spus ea cu capul uşor înclinat într-o parte şi un zâmbet fermecător. Nu va fi nimic grandios, vă promit. Doar o mică cină elegantă în familie. Pe joi, aşadar?

Şi, spunând acestea, s-a ridicat şi s-a îndreptat grațios spre uşă.

— Patrick, dragul meu, nu-ți face griji pentru mine, găsesc şi singură drumul înapoi spre casă. Cred că voi doi, porumbeilor, vreți să stați un pic împreună, nu? N-ar fi fost rău să mă gândesc înainte şi să vin cu Royce-ul, dar e bun şi un taxi.

— O, dar nici nu se pune problema, a ciripit d-na Upson, extaziată de apropierea neaşteptată de o cucoană din Greenwich Village. Am să-l rog pe nepotul dumitale să vă însoțească negreşit. De altfel, Gloria trebuie să facă mâine nişte fotografii – pentru ziare, înțelegeți – şi nu trebuie să lase impresia că n-ar fi dormit toată noaptea.

— Mătuşa ta e de vis, mi-a şoptit Gloria în timp ce mă conducea spre uşă. Citisem multe lucruri despre ea, dar s-o întâlnesc în carne şi oase şi să vorbesc cu ea... Iar smaraldul ăla!

Şi, astfel, Societatea de admirație reciprocă şi-a luat călduros rămas bun.

— Deci? am întrebat-o pe tuşa Mame imediat ce ne-am urcat în maşină, văzând-o că-şi scoate pălăria şi-şi slăbeşte strânsoarea curelei.

— Cristoase, ce caniculă! Deci, a zis ea, după părerea mea fac prea multe achiziții de la B. Altman[59] – vorbim de etajele scumpe, bagă de seamă – dar îi găsesc simpatici, dragule. Foarte simpatici. Iar Gloria e superbă.

Restul drumului spre casă s-a închis într-o tăcere cu totul nefirească pentru ea.

În ziua aşa-zisei cine în familie, eu şi Gloria am luat prânzul împreună, după care ne-am dus la Cartier, unde, în mai puțin de cincisprezece minute, am avut ocazia să dobândesc numeroase cunoştințe despre diamante. Orbit şi surzit de iubire, am văzut-o pe Gloria refuzând unul după altul trei suporturi de catifea care conțineau inele cu o singură piatră, şi zâmbind în sfârşit extaziată uitându-se la propria mână întinsă şi, mai ales, la diamantul mare cât o nucă care îi împodobea inelarul.

— Da, a spus ea pe un ton categoric, ăsta e.

Doar pe jumătate conştient, am semnat un cec care echivala aproximativ cu tot venitul meu pe următoarele douăsprezece luni. Gloria m-a sărutat de rămas bun şi a plecat pe Fifth Avenue, cu diamantul care strălucea în soare.

În casa din Washington Square era o agitație teribilă. Camerele erau înțesate de orhidee albe, iar Ito tocmai punea ultima lumânare, albă şi ea, în candelabrul din salon. Masa lungă, venețiană din sufragerie era pregătită pentru opt persoane şi doi bărbați străini, în livrea albastră, se învârteau de acolo până acolo un pic stânjeniți.

Am urcat imediat în dormitorul tuşii Mame, pe care am găsit-o în pat, răsfoind un teanc de romane vechi de Edith Wharton.

---

[59] B. Altman & Co., magazin de produse comerciale de lux din New York. (n.tr.)

— Ce naiba se petrece aici? am întrebat.

— La ce te referi, iubițelul meu? a zâmbit ea.

— Ştii foarte bine la ce mă refer! Pe cine ai invitat la cină şi cine sunt indivizii ăia costumați în valeți?

— Păi, dragule, e seara în care vin Upsonii la cină, sper că n-ai uitat!

— Evident că n-am uitat, dar aş vrea să ştiu pentru cine sunt locurile în plus, ce naiba caută jerbele alea funerare împrăştiate prin toată casa şi cine sunt coblizanii ăia doi îmbrăcați în frac?

— Dar, Patrick, scumpule, n-am vrut decât să organizez o seară plăcută în cinstea ta. La urma urmei, dacă aceşti Upsoni sunt chiar atât de importanți, biata ta tuşă Mame trebuie să fie la înălțime, nu-i aşa?

— Nu-mi îndruga mie poveşti. Cine mai vine?

— Cu obrăznicia nu ajungi nicăieri, tinere. Pot fi de două ori mai dezagreabilă decât tine, şi ştii bine asta.

— Aş vrea să ştiu, Maiestate, pe cine ați mai invitat să ia masa cu noi în această seară?

— Vă mulțumesc pentru cuvintele amabile pe care ați vrut să mi le adresați. Le primesc cu mare plăcere, chiar dacă sunt tardive, a spus ea cu o tărăgănare insuportabilă. I-am invitat pe cei mai dragi prieteni ai mei, Vera Charles şi pe onorabilul Basil Fitz-Hugh. I-am căutat şi pe soții Guggenheim, dar n-au putut veni.

— Soții Guggenheim?

— Da. O familie de vază. Sunt convinsă că, înainte să părăseşti această lume, vei auzi de ei. Iar în ce mă priveşte, fiindcă sunt o biată văduvă, l-am invitat pe prințul Henri-René de la Tour să-mi fie cavaler. Asta, desigur, dacă nu ai nimic împotrivă.

— Şi valeții?

— Oh, sunt doi tineri actori foarte talentaţi care au jucat în piesa pe care Vera tocmai a încheiat-o. A fost ideea ei, s-a gândit că vor da o notă de eleganţă.

— Ascultă-mă bine. Poate că pentru tine şi pentru Vera e ceva distractiv, dar pentru mine este o chestiune de viaţă şi de moarte. Dacă aveţi de gând să-mi stricaţi logo...

— Dar, Patrick, dragul meu băiat, a spus tuşa Mame cu un zâmbet ameţitor, nu vreau decât să fac lucrurile aşa cum se cuvine. Şi, bineînţeles, să le dau o mână de ajutor acestor tineri. Poate nu ştii, dar pentru actori, vara este o perioadă foarte grea, iar eu îi plătesc cu mult peste onorariul minim pentru o reprezentaţie de o noapte. Ba chiar am suportat cheltuielile pentru spălatul şi călcatul costumelor.

— Dacă faci o singură ticăloşie..., am murmurat eu.

— Ţi-ai pierdut simţul raţiunii, dragul meu? De ce aş vrea să-ţi distrug fericirea? Din contră, vreau să ţi-o amplific. E evident că Upsonii sunt foarte sensibili la bogăţie, iar eu nu vreau decât să le arăt că şi noi avem ceva bani puşi deoparte.

Nelinişţit şi descurajat, m-am retras să fac o baie.

A fost o seară aparte. Cu excepţia Upsonilor, toţi au sosit puţin mai devreme, de parcă s-ar fi vorbit între ei. În bleu şi purtând aproape toate diamantele disponibile, tuşa Mame era răvăşitoare, iar Vera, care arăta impunător în alb, s-a debarasat de toate invectivele la adresa Inei Claire, a Gertrudei Lawrence şi a soţilor Schubert înainte de sosirea Upsonilor. Onorabilul Basil s-a prezentat în uniforma de gală a regimentului britanic de apartenenţă, Garda Coldstream, iar prinţul de la Tour, într-un costum subţire de seară, părea întruchiparea spiritului franţuzesc. Abia mai târziu mi-am amintit că dl. Upson îi ura cu aceeaşi intensitate şi pe francezi, şi pe britanici. Cei doi valeţi cu onorariu s-au comportat în mod impresionant şi discret

deopotrivă, iar doamna Upson a fost în nouălea cer când a descoperit că actrița ei preferată – „Doamnă Charles, v-am văzut toate piesele de două ori!” – era prietena intimă a tuşii Mame.

— Aveți o locuință pe cinste, repeta d-na Upson.

Tuşa Mame a hotărât să consume numai şampanie şi, când a fost complimentată pentru friptura de porumbel cu trufe, a reuşit chiar să roşească.

— Oh, să nu exagerăm, draga mea. Nu e decât un supeu frugal. Gândiți-vă că jumătate din servitori şi-au luat liber azi.

Îmi venea să intru în pământ de ruşine, dar ceilalți păreau să găsească totul cât se poate de normal.

O dată sau de două ori, am surprins-o pe d-na Upson examinând casa cu ochii sclipindu-i, dar tocmai când eram pe punctul de a-i propune un tur ghidat, a sosit momentul de plecare. Gloria, cu diamantul scânteindu-i pe deget, m-a sărutat de noapte bună cu şi mai multă căldură decât de obicei şi, la uşă, în fața valeților care stăteau drepți, d-na Upson i-a şuşotit la ureche tuşii Mame ceva despre Connecticut.

— Ei bine, a oftat tuşa Mame când am rămas singuri, cum s-a descurcat găina bătrână?

— Te-ai descurcat bine, tuşă Mame, te-ai descurcat chiar foarte bine.

Eram sincer, chiar dacă încă nu-mi venea să cred. Acum că obiceiurile tribale fuseseră respectate, totul decurgea prietenește.

După câteva zile, trebuia să plecăm la Upsoni, care ne invitaseră în weekend. Tuşa Mame, care, de regulă, se pregătea pentru orice scurtă călătorie cu maşina ca pentru o croazieră în jurul lumii, părea neobişnuit de apatică şi nu avea nicio tragere de inimă să-şi facă bagajele.

— Mă gândeam că o cutie de pălării cu câteva lucruşoare din alea cadrilate, de vară, şi, poate, o rochie ţărănească lungă pentru seară sunt suficiente. Ce părere ai, iubiţelul meu, a zis ea ridicând cea mai inocentă privire de pe harta militară a Saharei occidentale. Ascultă ce-ţi spun, dragul meu, oricât de ticălos ar fi Rommel, ce-i al lui e-al lui.

I-am smuls harta din mână.

— Ascultă aici, Molly Pitcher[60], am urlat eu, nu-mi dau seama ce planuri ascunse ai, dar îţi spun de pe-acuma că n-ai să te prezinţi la Upsoni doar cu un sac de hârtie plin de costume de văcăriţă!

— Bine, dragul meu, dacă tu vrei să-i dau pe spate, pun la bătaie tot arsenalul. Am să vin cu Rolls-Royce-ul, cu Ito, cu slujnica şi un cufăr plin de haine.

— N-am spus că Upsonii vor să te vadă defilând pe podium. Nu sunt genul ăsta de oameni.

— Oare?

— Ascultă, am sâsâit eu, dacă ai de gând să-mi joci vreuna din farsele tale, anulăm toată tărăşenia chiar în clipa asta.

— Dar, Patrick, dragule, a spus ea cu cel mai nevinovat aer, doar ştii că fericirea ta este de importanţă primordială pentru mine. E singurul lucru pentru care trăiesc. Scuză-mă, dar dacă n-ar fi weekendul acesta la Upsoni – la care merg doar de dragul tău, să fie clar, – acum eram deja pe Insula Fire, cu unii dintre cei mai amuzanţi băieţi din...

— Eu nici n-aş aminti de Insula Fire, în locul tău.

— Dar la ce te aştepţi, dragule, să nu mai fiu eu însămi?

— Într-un cuvânt, da!

---

[60] Eroină legendară a Războiului American de Independenţă (1775-1783). (n.tr.)

— Foarte bine, împachetează-mi Royce-ul, scoate-mi cutia de bijuterii, ce păcat că haina de zibelină e depozitată...

— Fir-ar să fie, nu poți să te comporți şi tu ca ceilalți oameni măcar o dată?

— Dar m-ai iubi dacă aş face-o?

— De ce trebuie să joci mereu un rol? De ce trebuie să mergi îmbrăcată fie ca o muncitoare agricolă, cu o grămadă de bonete de soare după tine, fie ca Regina din Saba, cu un camion blindat plin cu diamante? Chiar nu înțelegi că vreau să fac o impresie bună familiei Gloriei?

— Iar tu nu te-ai gândit că familia Gloriei ar putea avea un interes să facă o impresie bună în fața mea?

— Vor să-i consideri oameni cumsecade, asta e evident.

— Cine-ar fi crezut.

— Ascultă-mă bine, am zis. Este ceva important pentru mine. Vreau să mă căsătoresc cu Gloria şi am s-o fac...

— Chiar dacă nu-i persoana potrivită pentru tine? a întrebat tuşa Mame calm.

— Lasă-mă să decid eu asta, dacă nu te deranjează. De la tine nu vreau decât să vii şi să te porți ca o persoană normală. Celelalte două dăți ai reuşit, iar Upsonii te plac deja foarte mult...

— Ei, da, asta chiar că-mi schimbă radical vara!

— Dacă ai putea să te comporți ca până acum, totul va fi bine. Apropo, nu e nevoie să le spui că ai făcut parte din corul *Chu Chin Chow*, nici să afle despre prietenii tăi homosexuali cu care te vezi pe Insula Fire...

— Aş vrea să-ți aduc la cunoştință că nu pot fi trasă la răspundere pentru preferințele sexuale ale persoanelor pe care le frecventez.

— ...şi nici o grămadă de alte lucruri cu care, în general, muritorii de rând nu sunt la curent!

— Dar crezi că ar trebui să afle ce gândesc despre tine, şi anume că te-ai transformat în cel mai insuportabil, mai burghez şi mai convenţionalist snob de pe Coasta de Est, sau crezi că vor reuşi să înţeleagă asta şi fără ajutorul meu?

Spunând acestea, şi-a luat harta militară şi a ieşit trântind uşa.

Tot drumul spre Connecticut, nu am vorbit aproape deloc. Dar, la un moment dat, i-am spus că îi stătea foarte bine în rochiţa de olandă cu care era îmbrăcată.

— Mulţumesc, dragă, a răspuns tăios. Aş fi vrut tare mult să-mi cumpăr o rochiţă bleumarin, cu tuşe de alb şi un mănunchi de cireşe pe piept, dar la Best & Company era atât de aglomerat!

— Tuşă Mame, nu ai nimic împotrivă să mă căsătoresc cu Gloria, nu-i aşa? am întrebat-o cât am putut de calm.

— Nu ştiu, a răspuns ea, privind ţintă înainte. Chiar nu ştiu. Acum stai puţin cuminte şi lasă-mă să văd ce pune la cale generalul Montgomery.

Şi-a scuturat ostentativ exemplarul din *Time*, şi acestea au fost singurele cuvinte dintre noi până am ajuns în Connecticut, la Mountebank.

După vreo jumătate de oră de apucat pe drumuri greşite, toate cu denumiri pretenţioase, am găsit, în sfârşit, Larkspur Lane.

— Drăguţ aici, nu-i aşa? am spus ca să fac conversaţie.

— Adorabil, a zis ea punând deoparte revista *Time*.

Am mers mai departe şi am ajuns la o poartă făcută din roţi albe de căruţă, cu un felinar colonial atârnat de un stâlp şi un indicator pe care scria:

UPSON DOWNS[61]

— Vai, ce drăguț! a spus tuşa Mame.

— Hei, ia vezi, dacă vrei să...

— Patrick, nu-mi sări la gât, a zis ea făcând ochii mari şi luând un aer de inocență rănită. Am vrut doar să spun că mi se pare teribil de amuzant. Serios. Mă întreb care dintre ei s-a gândit la ceva atât de isteț.

Luând-o pe aleea de pietriş, i-am analizat îndelung chipul, dar n-am reuşit să ajung la o concluzie definitivă.

Casa era o construcție joasă, din piatră, iar în față avea un gard de lemn, numai bun de priponit caii. La uşa de la intrare atârna un şirag de clopoței şi era flancată de două lămpi.

— Nu-i adorabil? s-a pisicit tuşa Mame. Aproape ca în revista *Better Homes and Gardens*.

Chipul îi rămânea în continuare de nepătruns.

— Iu-huu! a strigat doamna Upson ieşind din casă cu sprintul unei atlete care trece prima linia de finiş.

— Bună ziua, draga mea! a strigat tuşa Mame. Sunt absolut *îndrăgostită* de casa asta. Este cel mai drăguț lucru pe care l-am văzut vreodată!

— Da, ne place la nebunie aici, a zâmbit afectat d-na Upson. Partea principală a casei datează de dinainte de revoluție. Desigur, cum vă puteți imagina, era prea mică, aşa că am adăugat două aripi pentru copii, dar de-acum, că Boyd s-a însurat, iar Gloria e ca şi măritată, doar noi doi bântuim prin ea.

---

[61] Joc de cuvinte intraductibil. În engleză, UPSON DOWNS sună asemănător cu UPS AND DOWNS (suişuri şi coborâşuri; avantaje şi dezavantaje). (n.tr.)

— Oh, orice-ați spune, dragă doamnă, e o minunăție, a zis tuşa Mame cu un zâmbet larg şi cât se poate de nesincer.

— Şi, bineînțeles, Mountebank este o localitate cu acces restricționat.

— Pentru cine?

— Pentru... înțelegeți voi, a zis d-na Upson cu reținere[62].

Un servitor de culoare ne-a cărat geamantanele înăuntru, iar noi am urmat-o pe d-na Upson în hol. Era zugrăvit în verde şi decorat cu un ceas cu pendul, mai multe stampe Currier şi Ives, iar pe duşumeaua de scânduri era un covor țesut manual.

— Vaaai! a chițăit tuşa Mame în clipa în care covorul i-a alunecat de sub tălpi, obligând-o să se prindă cu mâna de pilastrul scării.

— Aveți grijă! a ciripit d-na Upson. Din fericire, Claude are o asigurare care acoperă tot, dar n-am vrea să vă rupeți vreun picior.

— Ce prevăzători, s-a strâmbat tuşa Mame, ridicând un deget ca o subretă de operetă.

— M-am gândit să vă refugiez în aripa pentru oaspeți, a spus d-na Upson în timp ce urca gâfâind scara îngustă.

— Divin! a comentat tuşa Mame. Auuu! a strigat când i-am dat un ghiont sănătos în spate.

— S-a întâmplat ceva, dragă? a întrebat d-na Upson.

— O, nu, nici vorbă, mă gândeam doar la câte cizme purtate de curajoşi generali coloniali trebuie să fi urcat şi coborât aceste scări sacre înainte de noi.

— Într-adevăr... Aşadar, aceasta va fi camera dumneavoastră, a zis d-na Upson, iar a ta, Patrick,

---

[62] Aluzie la faptul că Mountback era o localitate în care evreii nu aveau voie să cumpere sau să dețină proprietăți. (n.tr.)

astalaltă. La mijloc, aveți o micuță cameră de zi – în caz că vă simțiți singuri, a chicotit ea.

— Ce drăguț! a ciripit tuşa Mame. A mea este atât de feminină, iar cea a lui Patrick, atât de masculină. Pun pariu că nu au fost alese la întâmplare!

— Ei bine, aşa e. I-am zis decoratorului de la Altman...

— Altman? Eu aş fi zis că e Sloane. Aş fi băgat mâna-n foc că e Sloane.

— Ah, nimic nu-ți scapă, Mame! Ai dreptate, la parter e Sloane, iar la etaj, Altman. Ah, scuză-mă, pot să-ți zic Mame, nu? Şi tu la fel, te rog să-mi spui Doris.

— Poți să mă chemi cum vrei, Doris, doar să nu mă chemi prea târziu la masă. Hahahaha!

Practic, cele două doamne s-au aruncat una în brațele celeilalte, vesele ca nişte fetişcane. M-a luat greața.

— Gata, acum fugiți şi vă spălați. Eu şi Claude vă aşteptăm jos, pe terasă, cu un pahar de daiquiri. Gloria e plecată la club cu nişte prietene, dar trebuie să se întoarcă dintr-o clipă în alta. Deci, grăbiți-vă. Ah, şi nu vă bateți capul să vă îmbrăcați elegant, amintiți-vă că suntem la țară, aici trăim simplu.

Şi a plecat.

— Oh, dragul meu, a zis tuşa Mame, ce loc încântător. Vino doar să vezi camera mea – în pur stil provincial francez, gândit până la cel mai mic detaliu. Şi uite ce drăguț din partea lor, mi-au pregătit chiar şi ceva de citit: *Reader's Digest* şi *Cântecul Bernadettei*[63]. Mereu am vrut să citesc cartea asta. E şi numărul din martie al revistei *Vogue*.

---

[63] Roman de Franz Werfel (1890-1945) despre Bernadette Soubirous din Lourdes, Franța, care a pretins la jumătatea secolului al XIX-lea că a avut optsprezece viziuni ale Fecioarei Maria. (n.tr.)

— Dacă îndrăzneşti...

— Dragule, dar ce te-a apucat? Îmi place la nebunie tot ce e aici şi cred că Doris este o femeie pe cinste. Ai văzut că şi ea mă place, ba chiar m-a rugat s-o tutuiesc. Am să fiu musafira ideală, şi pun pariu că şi Claude îmi va cere să-i spun pe nume. Ador tutuiala în familie, tu nu?

Eram atât de furios, că nu mai reuşeam să articulez niciun cuvânt, dar, pe de altă parte, vedeam limpede că tuşa Mame făcea senzație. Se comporta frumos şi făcea tot ce-o rugasem – aproape prea bine.

Tocmai mă bărbieream, când am auzit-o ciocănind la uşă. După o clipă, era deja înăuntru.

— Cerule, a şoptit ea, ce baie virilă ai, iubițelule. Nu seamănă câtuşi de puțin cu a mea. Toate prosoapele astea aspre şi închise la culoare – mai lipsea să brodeze pe ele un *Pentru El*. Oh, şi ia uite gravurile astea cu rațe! Baia mea e toată roz, cu o gravură cu ogari şi...

— Au! am urlat eu.

— Vai, dragule, te-ai tăiat din cauza mea?

— Vrei să-mi spui ce naiba ai de gând să faci? m-am stropşit la ea. Scoate-ți imediat panglica aia din păr!

— Dar, Patrick, am primit-o cadou cu loțiunea de plajă, şi am văzut că Doris are una la fel, s-a văitat ea. Găsesc că se potriveşte foarte bine cu dantela asta de muselină.

Purta o rochie trandafirie foarte vaporoasă, pe care aplicase la întâmplare o grămadă de pietre semiprețioase, dar, pe de altă parte, nici nu merita criticată pentru ele.

— Aşa-i că arăt bine pentru Mountebank, dragul meu?

— Arăți perfect, am zis tamponându-mi tăietura.

— Scumpete, a zis ea sărutându-mă pe ceafă, hai, termină repejor. Pe mine mă găseşti în camera de zi. Mă instalez într-unul din fotoliile alea confortabile să citesc câteva

pagini din *Oliver Wiswell*[64]. Mă simt de parcă aş face parte din istorie în bijuteria asta de casă.

Parterul, adică sectorul Sloane al casei, era aproape identic cu etajul; foarte pitoresc, foarte provincial, foarte colonial. Erau felinare de trăsură, veioze cu întrerupător, lămpi făcute din putineie de unt, râşniţe de cafea şi borcane de spiţer. Pe pereţi, în rând cu benzile desenate cu spioni, gravurile de vânătoare, hărţile îngălbenite şi dagherotipurile sclivisite, atârnau încălzitoare pentru pat, burdufuri vechi, pirostrii de aramă şi goblenuri ţipătoare. D-na Upson, emoţionată, stătea pe terasă, într-un scaun din fier forjat. Zgomotele pe care le făcea stăpânul casei preparând băuturile pentru oaspeţi aproape că o acopereau pe tuşa Mame, care se auzea de la etaj exclamând din când în când: „Ce dulce!... Ce pitoresc!... Ce îndrăzneţ!...".

Într-o salopetă verde-aprins şi cu nişte sandale mexicane zornăitoare în picioare, dl. Upson aducea mai degrabă a urs de circ decât a om. A făcut o plecăciune adâncă sărutând mâna tuşii Mame, iar pe mine m-a bătut părinteşte pe umăr.

— Ei bine, a răcnit el, iată-ne pe toţi aici. Şi la ora asta, nimic nu se compară cu un daiquiri Upson!

— Yam! a zis tuşa Mame.

— Da, a continuat el, eu nu-l pregătesc la fel ca restul lumii, am un mic secret. L-am aflat în Cuba în iarna asta. Barmanul de la localul acela mic în care mergeam noi – cum se chema, Doris, Casa Wan? Da, Casa Wan – în fine, barmanul ăsta, Wan, ne-a spus să nu punem niciodată

---

64 Roman istoric de Kenneth Roberts (1885-1957) despre colonialiştii americani fideli monarhiei britanice în timpul Războiului de Independenţă al S.U.A. (n.tr.)

zahăr. Şi a avut dreptate, într-un daiquiri ca la carte nu se pune absolut niciun strop de zahăr.

— Nu mai spune! a rostit tuşa Mame.

— Nţţ, niciun dram. Vreţi să ştii secretul lui Wan?

— Oh, *mor* de nerăbdare. Asta dacă poate fi divulgat...

— Ei bine, Wan folosea întotdeauna miere filtrată.

— Ce sofisticat, miere filtrată!

— Întocmai. Miere filtrată şi rom alb, şi apoi...

— Nu-mi dau seama de ce întârzie atât Gloria, a intervenit d-na Upson aşezându-şi mâna durdulie pe genunchiul meu. Dar nu-ţi face griji. Vom servi ceva bun...

— ...şi apoi trebuie să mărunţeşti gheaţa foarte fin...

— E de muncă, nu glumă.

— Hei, Bertha, a strigat d-na Upson, vrei să bagi în cuptor tartinele cu sos chutney?

— ...după care trebuie să agiţi zdravăn. Dar nu să foloseşti vreo sculă din aia Waring Blendor. Aia-i pentru fătălăi. Trebuie să pui serios osul la treabă şi să agiţi bine dacă vrei să-ţi iasă un daiquiri bun. Apropo, doamnă Dennis, de vreme ce suntem aproape în familie, nu ne putem tutui? Îmi poţi spune Buster-Barosanul.

— Buster-Barosanul? a tresărit tuşa Mame. Eu credeam că vă... că te cheamă Claude.

— A, numai Doris îmi spune Claude, în rest, toată lumea mă strigă Buster, şi te rog să faci şi tu la fel.

— Păi, sigur, Buster, a spus tuşa Mame pisiceşte, dar atunci va trebui să-mi spui şi tu pe numele de alint.

— Şi care-i ăsta? a întrebat el, turnând băutura în pahare.

— Lipicioasa.

M-am înecat cu cocktailul. Ba chiar a trebuit să mă retrag.

Chiar în acel moment a apărut Gloria. Era bronzată şi fermecătoare, şi îşi pregătise o serie de scuze elaborate pentru a-şi justifica întârzierea. Pe la şapte, ni s-a mai alăturat un cuplu, pe nume Abbot, sau Cabot, sau Mabbit – n-am reţinut niciodată. El lucra în domeniul bancar, iar ea se ocupa de planificare familială. Amândoi îndrăgeau Parisul, şi au vorbit o grămadă despre hotelul unde fuseseră cazaţi, care se chema Crayon, parcă. Am luat o cină copioasă, grea, iar tuşa Mame ne-a încântat cu mai multe povestioare din vara când a fost cu trupa ei de Cercetaşe într-o excursie în Parcul Yosemite. Era prima oară când auzeam poveştile astea – de fapt, nici nu credeam că auzise vreodată de Cercetaşe, dar am râs împreună cu ceilalţi oaspeţi. În orice caz, tuşa Mame a fost de departe protagonista serii, şi abia mai târziu, după ce m-am băgat în pat, mi-am amintit că în perioada în care susţinea că fusese în Parcul Yosemite cu Cercetaşele, ea a fost, de fapt, plecată în turneu cu trupa *Chu Chin Chow*.

Sâmbătă, tuşa Mame a insistat să se trezească la ora şapte şi şi-a petrecut cea mai mare parte a dimineţii în grădină, adunând mai mulţi trandafiri decât încăpeau în vazele din casa Upson. Ca să fiu sincer, începea să-şi cam depăşească rolul, sau mai bine zis, îşi exagera latura pastorală, dar nimeni nu avea nimic de obiectat, din contră, domnul şi doamna Upson erau la picioarele ei. La prânz, tuşa Mame ne-a povestit cât de mult s-a distrat în Buffalo în zilele debutului ei în societate, care, în mod straniu, coincideau cu perioada *Chu Chin Chow* şi cu cea a Cercetaşelor, după care a atras-o pe d-na Upson într-o discuţie destul de tehnică despre anumite chestiuni genealogice, în timpul căreia am aflat cu o oarecare stupoare că eram descendentul direct al lui Carol cel Mare.

După-amiaza, ne-am despărţit: dl. Upson a plecat pe terenul de golf, d-na Upson şi tuşa Mame – Doris şi

Lipicioasa, de fapt – au plecat la un târg, iar Gloria m-a dus într-un crâng, să ne giugiulim.

— Ah, îngeraş, nu-i aşa că e minunat aici, departe de toţi oamenii ăia dezgustători din New York? a murmurat Gloria, cu ochii mai strălucitori şi mai verzi ca niciodată.

Am îmbrăţişat-o şi am sărutat-o îndelung.

— Îngeraş, a zis ea, ridicându-se, ai văzut terenul ăla din spatele zidului de piatră?

— Îhîm.

— Ştii că e de vânzare? Tot, fiecare metru pătrat. Douăzeci şi cinci de hectare.

— Serios? Mai sărută-mă o dată.

— Ah, nu. Mă înţepi. Pun pariu că trebuie să te bărbiereşti de două ori mai des decât ceilalţi bărbaţi. În fine, mă gândeam că l-am putea cumpăra noi şi am putea veni să locuim aici. N-ar fi feeric? Lângă mămica şi tăticul.

— Adică să facem naveta în oraş zi de zi?

— O, nu. În oraş ne-am putea lua doar o micuţă *pied à terre*[65], iar în rest să trăim aici, în Mountebank. În plus, tăticul se teme ca nu cumva să cumpere altcineva terenul. Cineva *caraghios,* care să se mute lângă noi.

— Caraghios?

— Mă rog, înţelegi tu, îngeraş. Cineva neplăcut.

— Doamne, Gloria, pun pariu că pământul ăsta costă o avere.

— Ei, nu se dă tocmai pe trei lulele, asta-i clar, dar e un loc nemaipomenit, şi în plus aici locuiesc numai oameni respectabili. Doar vezi şi tu, mătuşii tale îi place la nebunie. Sunt convinsă că dacă ai ruga-o frumos – sau poate dacă aş ruga-o eu – ar fi bucuroasă să ne facă cadou de nuntă

---

[65] *Locuinţă ocazională*, în franceză, în original. (n.tr.)

colina aia şi, poate, şi o căsuţă – toată din sticlă şi foarte modernă.

— Hei, stai un pic, iubito, am spus eu ridicându-mă. Nu am nici cea mai mică intenţie s-o storc de bani pe tuşa Mame. A fost mereu extrem de generoasă cu mine. În plus, am şi eu banii mei şi nu vreau să cerşesc nimănui niciun favor.

— Dar îngeraş, a spus ea făcând un botic adorabil, atunci pentru ce sunt banii? Până la urmă, ea nu mai are pe nimeni pe lume, iar tu eşti singurul ei moştenitor, nu?

Am schimbat repede subiectul:

— Mai degrabă cred că ar trebui să ne căutăm o locuinţă în oraş şi să stabilim data. Ce zici de mijlocul lunii viitoare?

— Mijlocul lunii viitoare pentru ce? Pentru nuntă?

— Bineînţeles. Ce altceva?

— Vai, dar nici nu se pune problema!

— De ce?

— Păi, spre exemplu, fiindcă nu am cu ce să mă îmbrac. Nu am deloc haine.

— Şi rochia de pe tine ce e?

— Oh, doar ştii la ce mă refer, prostuţule. Eu vorbesc despre haine *adevărate*: lenjerie, rochii, costume, pardesiuri, pălării – toate lucrurile de care are nevoie o mireasă.

— Eu credeam că o fată nu are nevoie decât de un bărbat şi de un rezultat negativ la testul Wassermann[66] ca să se mărite.

— Oh, termină! Nu ne putem căsători. Jane e în Maine, Pammy în Nantucket, iar B.J. şi Frannie sunt amândouă în...

---

[66] Test medical de depistare a infecţiei cu sifilis. (n.tr.)

— Dar eu nu vreau să mă însor cu Jane sau Pammy, şi nici cu B.J. sau cu Frannie. Eu vreau să mă însor cu *tine.* Şi chiar dacă toate prietenele tale ar fi plecate într-o vacanţă de studiu la dracu-n praznic, nu mi-ar păsa nici cât negru sub unghie. De ce nu fugim undeva să ne căsătorim şi terminăm cu asta?

— Fiindcă bietul meu tată ar muri de inimă rea, de aia. Nu mi-ar ierta-o niciodată. Iar mama... de când eram mică visează la o nuntă ca-n poveşti la Biserica Odihnei Cereşti, cu domnişoare de onoare şi aprozi, şi cu fetiţa lui Boyd – aa, stai numai s-o cunoşti pe micuţa Deborah, arată exact ca un heruvim – în fine, cu ea care să-mi ţină trena, apoi recepţia la club, după care...

— Vrei să spui că va trebui să caut şase băieţi şi să le închiriez nişte costume care nu le vin numai ca să...

— Dar, iubitule, asta e toată frumuseţea căsătoriei!

— Şi eu care credeam că frumuseţea vine după.

— Ştii la ce mă refer. Cine ar vrea să se căsătorească fără petrecere, fără dans, fără cadouri şi poză la ziar? Aşa face toată lumea.

— Toată lumea?

— Mă rog, toată lumea pe care o cunosc *eu*. Oamenii respectabili. Doar nu vrei să mă târăşti la Primărie în faţa unei cete de străini şi să...

— Şi cât crezi c-o să dureze pregătirea acestei producţii, acum, că Ziegfield[67] e mort?

— Mă gândeam să facem anunţul pe la începutul lui septembrie, când se întorc toţi din vacanţă, să ţinem petrecerile şi recepţia în toamnă, să aşteptăm să treacă

---

[67] Florenz Edward Ziegfeld jr. (1867-1932), impresar american de pe Broadway, celebru pentru productivitatea sa. (n.tr.)

Sărbătorile, să ne căsătorim îndată după anul nou, după care să plecăm în luna de miere la Palm Beach, sau undeva asemănător.

— Am înțeles, am zis eu posomorât.

— Hai, nu fi aşa, îngeraş. O să treacă mult mai repede decât crezi. În plus, vei fi *ocupat*. Nu uita că trebuie să căutăm un apartament – şi nu mă refer la prima magherniță care ne iese în cale, ci la un loc cu adevărat drăguț şi stilat, mobilă, covoare şi o servitoare. Lucrurile astea nu se fac pe fugă. Ori le faci ca la carte, ori nu le mai faci.

— Desigur, am zis şi mi-am aprins o țigară.

— Hai, nu te bosumfla, băiețaş. Cu timpul, îmi vei da dreptate. Vai de mine, e aproape ora patru şi i-am promis lui Mary Elizabeth că mergem la o partidă de tenis! Grăbeşte-te, fugi să te schimbi!

În seara aceea, Upsonii au invitat la o petrecere dansantă un grup numeros de tineri, mai puțin tineri, vârstnici, şi cei mai bătrâni dintre toți, tinerii însurăței. Cu mult înainte de apusul soarelui, maşini înțesate cu locuitori veseli ai suburbiilor urcau agale pe alee, în timp ce dl. Upson, în elementul lui, explica oricui era dispus să-l asculte cum se pregăteşte un adevărat daiquiri. Când tuşa Mame a cerut un whisky sec, mi s-a părut că s-a întristat. În schimb, zvonurile despre farmecul mătuşii trebuie să se fi răspândit chiar şi în cele mai îndepărtate colțuri ale Mountebank-ului, şi aveam impresia că petrecărețiii îi sorbeau fiecare cuvințel. Era în formă de zile mari şi vorbea cu delicatețe despre o oală pictată manual pe care şi-o cumpărase în acea după-amiază la o licitație.

— Iar Doris are să mă învețe cum s-o transform într-o veioză, povestea ea publicului fermecat.

Într-o rochie albă, lungă, cu trenă şi plină de safire, tuşa Mame era o splendoare. Prevedeam că o mulțime de bărbați

care nu mai simțiseră nevoia să danseze în ultimii ani vor deveni brusc foarte sprinteni în acea seară. De altfel, tuşa Mame era în elementul ei. Trecea făcând piruete de la unul la altul şi ciripea despre cărăbuşul japonez, despre dificultatea loviturii de golf la gaura cu numărul 6, despre viespea neagră a ulmului, despre şcolile din zona rurală, despre problema servitorilor şi – cel puțin până i-am aruncat o privire urâtă – despre necesitatea legalizării prostituției.

În jurul paharelor cu daiquiri preparat de domnul Upson se adunaseră vreo douăzeci de persoane, iar eu mă plimbam stânjenit surprinzând fragmente de conversație:

— Absolut răvăşitoare, şi nu poate avea mai mult de...

— Şi atunci Wan îmi zice „Vedzi, sii-nior" – că aşa vorbeşte el – „nu dse foloseşte deloc dzahăr, doar miere". Şi țin să-ți spun că îți iese cel mai fin şi mai dat naibii...

— *Mousseline de soie*[68], asta era, şi ştii cât cer pe un metru la McCutcheon's...

— Pe de altă parte, am ştiut mereu că Gloria va...

— După care, cioara care-mi căra crosele îmi zice: „Domnu', să mor io, niciodată n-am văzut minje de coloarea *aiasta*!

— Vai, Gloria, ce inel frumos! După cum i-am spus şi mamei tale, i-am spus: „Doris, trebuie să te gândeşti că nu pierzi o fiică, ci câştigi un fiu!" Şi unde mai pui că este un tânăr atât de drăguț...

— Cel mai remarcabil exemplar feminin care a călcat în Mountebank de când Regina Maria a...

— Da, dar problema e că eu mereu mă îmbuib aşa la un bufet...

---

[68] Muselină de mătase cu o textură uşor aspră. (n.tr.)

— Ăsta-i secretul, să agiți, să agiți şi iar să agiți. Daiquiri-ul nu e pentru...

— Jumătate de grapefruit şi un biscuit de secară. Iar la cină...

— Dar bineînțeles că-s adevărate. Am citit totul despre bijuteriile ei în *Town and Country*. Şi s-a plimbat peste tot...

— *Harris*, îi chema Harris, şi cu un nume ca ăsta ştii că ar putea să fie sau nu. În fine, el arăta perfect în regulă, dar când Alice a dat cu ochii de ea, a scos un „O-o" şi ni l-a vândut imediat nouă... la jumătate din prețul pe care erau dispuşi să-l plătească jidanii ăia...

— După care F.D.R. a spus: „Dar Eleanor, de unde să ştiu că tu..."

— El nu vorbeşte prea mult, dar mătuşa lui e cât se poate de...

Tocmai când petrecerea era în toi, tuşa Mame s-a urcat cu grație pe un scaun şi a strigat:

— Linişte! Linişte toată lumea, vă rog!

Toți i-au dat imediat ascultare. Am simțit cu mă trec toate căldurile, apoi toți fiorii.

— Sunt convinsă că ştiți deja foarte bine ce pun la cale aceşti doi tineri, aşadar nu mai e o noutate. Dar mi-am stors creierii întrebându-mă ce dar de logodnă ar fi potrivit pentru o fată atât de frumoasă ca Gloria, şi cred că în sfârşit mi-am dat seama.

Şi-a desfăcut colierul baroc cu safire, a coborât de pe scaun şi s-a dus să-l pună la gâtul Gloriei.

— Poftim, draga mea. Acum este al tău. Se potriveşte mai bine unei fete tinere.

Gestul a provocat un val de murmure şi şuşoteli. Gloria, beată de fericire, rămăsese fără cuvinte.

— Vai... Vai..., era tot ce reuşea să articuleze.

— Mame! a țipat d-na Upson. Nu se poate! Nu trebuie! Oh, Mame, e absolut superb! Ascultă, Gloria, până-i face tăticul asigurare, las-o pe mămica să ți-l prindă bine cu ață dentară. Imaginează-ți dacă l-ai pierde!

Eram uluit, fericit şi plin de recunoştinţă. Dar în lumina portocalie a apusului de soare, safirele nu păreau că se asortează pe deplin cu rochia şi cu ochii verzi ai Gloriei.

A fost o seară tipică, cu o cină tipică şi o orchestră tipică, într-un club tipic de provincie. După ce le-am dat gata pe celelalte dame de la masa întinsă, am dansat aproape toată seara cu Gloria, care se ținea de mine mai strâns ca niciodată.

— E cea mai fericită zi din viața mea, îmi şoptea întruna.

Dar marea atracție a serii a fost tuşa Mame. Începuse să danseze la ora nouă şi jumătate şi nu se oprise o clipă. La un moment dat, m-am simțit obligat s-o salvez de la a nu ştiu câta dovadă de agilitate a viitorului meu socru.

— Îmi permiteți? am întrebat.

— Ah, voi, tinerii aroganți, vă bucurați de tot ce-i mai bun. Nu-i aşa, Lipicioaso? a chicotit el, pişcând-o de rămas bun de spatele gol.

— Auu! Buster, mă omori! a țipat tuşa Mame.

— Te deranjează că am intervenit, tuşă Mame? am întrebat eu.

— *Să mă deranjeze*? Dacă mai aşteptai un pic, găseai o invalidă. Habar n-aveam că muzica poate fi folosită pentru a juca rugby. Vrei să-ți povestesc cum se prepară un daiquiri ca al lui Juan? Deci, trebuie doar să pui miere şi...

— Nu, te implor, ştiu tot, am izbucnit eu în râs. Chiar te distrezi, tuşă Mame?

— La nebunie! Ți-am povestit despre partida de golf în care dl. Abbot a reuşit să înscrie din prima la gaura cu

numărul paisprezece? Trei puncte! Nu? Ei bine, era însoțit de băiatul ăsta negru de mingi...

— Ascultă, tuşă Mame, vorbesc serios. Fie că te distrezi sau nu, pentru mine eşti cea mai extraordinară persoană din tot statul Connecticut...

— Dacă nu ai ceva frumos de spus, mai bine taci.

— Nu, nu glumesc. Eşti cea mai bună şi te iubesc pentru asta. N-am mai fost niciodată atât de mândru de cineva.

— Dar e floare la ureche, dragul meu. Doar adaugi puțină miere şi amesteci până te ia naiba. Of, Doamne, uite că vine Tor Johnson pentru a patra rundă.

— Îmi permiteți? a întrebat domnul Abbot, sau Habit, sau Cabot, sau Rabbit.

***

— Sper din toată inima că n-ai să te plictiseşti, i-a spus d-na Upson tuşii Mame în dimineața următoare, întinzându-i suplimentul despre grădinărit al ziarului *Herald Tribune*, dar, la noi, duminica se petrece în familie. Dimineața, fie ce-o fi, Claude joacă optsprezece găuri. Eu i-am spus de o mie de ori că ar face bine să meargă la biserică, dar el ştii ce-mi răspunde? „Vorbesc deja destul cu Dumnezeu pe terenul de golf!” Nu e cumplit?

— Cumplit? a zis tuşa Mame. Draga mea, e...

— În fine, după cum spuneam, aici la Upson Downs duminica e o zi foarte liniştită, ca de bătrânei. Stăm un pic pe aici, apoi, de obicei, soseşte Boyd – băiatul nostru – împreună cu Emily, vorbim una-alta şi, în principiu, ne relaxăm. Îți place cumva ginul rummy?

— Dacă-mi place? Îl *ador*!

— Perfect! Atunci, am să scot masa de joc şi tabela de scor, să jucăm o partidă, două, în timp ce...

— Ah, la acel rummy te refereai... a spus tuşa Mame puțin nedumerită.

— Desigur, unele persoane sunt împotriva jocului de cărți duminica. Ocupația diavolului, nu?

— Ştii ceva? Poate ar fi mai bine să mă rezum la paginile de grădinărit. Nu vreau să mă însuflețesc prea tare, ținând cont că vine Floyd.

— Boyd.

— Aşa, Boyd şi Emily.

Duminica a trecut greu. Gloria a dormit până la prânz şi a rămas toată după-amiaza la ea în cameră, ca să le scrie despre fericirea care dăduse peste ea prietenelor care locuiau departe. D-na Upson a dus-o pe tuşa Mame în vizită la o femeie care avea cea mai mare colecție de sticle de lapte din Mountebank, iar eu, aproape sufocat de căldură şi extrem de plictisit, am stat pe terasă.

La ora cinci, ne-am adunat cu toții pe terasă, unde domnul Upson, îmbujorat şi însuflețit după partida de golf, a pregătit o nouă rundă de daiquiri, dezvăluindu-ne încă o dată secretul preparării. De data asta, însă, tuşa Mame a fost categorică şi a cerut un whisky sec, iar eu, o bere. Nici n-am apucat să ne aşezăm bine, că a sosit un Ford decapotabil cu Boyd Upson, soția lui, Emily, şi fetița lor, Deborah.

— Iu-huu! a strigat d-na Upson. Iuhuu! Boydie-băiete, Emily!

Cu un răpăit de picioruşe, Deborah, o fetiță de trei ani drăgălaşă, a venit în fugă pe terasă.

— Comoară mică! Vino la buna, Debbie, scumpo. Dă-i lui buna un pupic mare! Nu ți se pare ridicol că sunt deja bunică la vârsta *mea*? a spus ea, fandosindu-se în fața tuşii Mame.

— Ridicol? a întrebat tuşa Mame. Ca să fiu sinceră...

Din fericire, răspunsul i-a fost înăbuşit de sosirea lui Boyd şi a soţiei lui. Boyd era tipicul tânăr republican din Connecticut, înalt, blond şi chipeş, ai cărui muşchi de altădată se transformau cu repeziciune în grăsime. Emily, în schimb, era identică cu fetele pe care le vezi pe orice verandă a oricărui club de ţară, de la Bar Harbor la Santa Barbara – o tânără înaltă şi urâţică, cu dinţii îndreptaţi, care urmase câteva cursuri de dans şi primise o educaţie mediocră din obişnuitul circuit de şcoli fără pretenţii. Era o variantă de lux, dar cu o roată de rezervă, pentru că era din nou însărcinată.

— Cum merge treaba, băiete? a spus pe un ton afectuos domnul Upson. Emily, dragă, ce face tânăra mămică?

— Straşnic, tată, a urlat Boyd.

În cursul după-amiezii aveam să descopăr că cultura lui în ce priveşte argoul s-a oprit la anii ’20. Orice propoziţie pe care o rostea începea cu Cristoase, O-Doamne, straşnic, fir-ar să fie, OK, măi-băiatule, scumpo şi aşa mai departe.

— Debbie, lasă-n pace mărgelele bunei! Nu-i aşa că-i un îngeraş?

— Din Paradis, a spus tuşa Mame, adunându-şi fusta.

— ‘ncântată de cunoştinţă, mi-a spus Emily, strângându-mi fără vlagă mâna. Deborah, dacă ai de gând să te porţi ca un indian sălbatic, plecăm imediat acasă. Boyd, s-a văicărit ea, fă ceva cu ea. N-a dormit în după-amiaza asta şi e un picuţ O-B-O-S-I-T-Ă.

— Cristoase, scumpo, a explodat Boyd, ce vrei să-i fac?

— Nu ştiu, dar n-o mai suport în felul...

— Sper că n-ai vărsat din nou, nu-i aşa, Emily, scumpo?

— O, nu, dar m-a enervat iarăşi J-A-V-R-A aia de servitoare. Sincer vă spun, în ziua de astăzi, nu mai lucrează ei pentru tine, ci *tu* lucrezi pentru ei. Ştiţi, a zis ea privind-o fix pe tuşa Mame, că cioroii ăştia cer câte-n lună

şi-n stele. Închipuiți-vă că a mea vrea să muncească cu totul zece ore pe zi, să primească liber duminica şi D-U-M-N-E-Z-E-U mai ştie ce...

Silabisirea i-a fost întreruptă de soacră.

— Ş-ş-şt, să nu te audă, dragă. Mame, nu vrei s-o ții tu puțin?

— Nu în mod deo..., a oftat încet tuşa Mame, trezindu-se cu Deborah în brațe. După o secundă, micuța era deja agățată de unul dintre cerceii ei. Auu! Dă drumul imediat, lua-te-ar d... Of! *Nu e* voie, i-a spus sugrumând-o cu privirea.

—Deborah, a intervenit Emily, dacă ai de gând să fii o pacoste, te aranjez eu. Boyd, fă ceva cu ea!

— Rosu, rosu! a îngânat Deborah, înhățând broşa de rubin care împodobea reverul tuşii Mame. A mea!

— Aaah, dă drumul, bes... scumpete mică, a zis tuşa Mame.

— Te place, Mame, dragă, a comentat d-na Upson. Se vede!

Zărind câinele care venea spre noi, tuşa Mame a luat-o pe Deoborah şi a pus-o jos, ca să se joace cu el, descoperind cu ocazia asta că micuța îi lăsase în poală o pată mare şi umedă.

— Boyd, nu vreau ca J-A-V-R-A aia de setter s-o lingă pe Deborah! Cine ştie pe unde a umblat! s-a văicărit Emily.

Soarele fierbinte şi berea complotaseră să-mi provoace o durere de cap de toată frumusețea, motiv pentru care nu-mi mai amintesc exact ce s-a discutat, ci doar că era o zarvă îngrozitoare. Toată lumea vorbea în acelaşi timp despre tot felul de nimicuri. Tuşa Mame dădea pe gât un whisky sec după altul, dar nu puteam s-o condamn.

La ora şapte, gospodarul casei a scos afară o maşinărie din fier forjat care probabil avea legătură cu cina, iar micuța

Deborah a fost somată de mai multe voci să tragă un pui de somn în patul bunei. Ea, firește, nu avea nici cea mai mică intenție să doarmă, şi s-a lăsat cu o sumedenie de implorări, ordine şi amenințări şi, în cele din urmă, cu fugăreli, în timp ce Deborah urla şi scâncea, iar câinele lătra isteric. Asta până când, trecând pe lângă scaunul tuşii Mame, micuța s-a împiedicat şi a căzut cu o bufnitură uşoară în iarbă. Aş fi putut să jur că în calea ei a răsărit un anumit picior, dar principala suspectă se afla în prima linie de ajutor. Astfel, micuța Deborah a fost pusă la repaus, ca să spunem aşa, pentru tot restul serii.

După ce s-au liniştit apele, dl. Upson şi-a făcut apariția cu o bonetă înaltă de bucătar şi un şorț mare de pânză pe care scria tot felul de chestii amuzante, cum ar fi: „Cine murdăreşte, spală", „Şi se jură că nu fură...", „Slinos, dar gustos!", „La plăcinte înainte, la război, înapoi."

— E de efect, nu-i aşa? a chicotit d-na Upson.

— Un adevărat *spectacol*, a spus tuşa Mame.

— În fiecare duminică seara, Claude insistă să gătească el, fie ce-o fi. I-am cumpărat toate cele necesare pentru barbecue de la Hammacher-Schlemmer, şi se joacă exact ca un copil.

— Observ.

— Cristoase, tată, a spus Boyd, trebuie neapărat să-ți fac o poză în costumația asta. Ar ieşi o felicitare de Crăciun pe cinste.

— Ce ar trebui să faci tu, Boyd, este o poză cu mine şi cu Lipicioasa la grătar. Pentru c-o să-i dai o mână de ajutor lui Buster, nu-i aşa, Lipicioaso?

— Serios? a întrebat tuşa Mame fără să se piardă cu firea.

— Po' să bagi mâna-n foc, Lipicioaso. Fără tine, carnea asta nu ajunge pe masă. Adu-ți băutura încoace şi oferă-mi sprijinul tău imoral. Hahaha!

— Sper că friptura îți iese la fel de bună ca şi daiquiri-ul, a spus cochet tuşa Mame, turnându-şi două porții serioase de whisky.

— Vrei şi nişte sifon, Mame, dragă? a întrebat cu solicitudine d-na Upson.

— Nu, mersi, Doris, a răspuns tuşa Mame călcând apăsat pe peluză în direcția grătarului şi a domnului Upson.

Perdeaua de fum era atât de densă, încât cei doi nu se vedeau deloc, chiar dacă tuşa Mame se auzea limpede cum tuşea şi se îneca. La un moment dat am văzut-o ieşind la lumină, cu ochii roşii ca cepele, turnându-şi din nou de băut, şi întorcându-se curajoasă în mijlocul flăcărilor, cu alte două pahare pline ochi cu whisky.

Ca să gătească friptura „ca la carte” – ceea ce, în opinia domnului Upson, însemna carbonizată şi plină de funingine la exterior, şi rece şi crudă pe dinăuntru – a durat o veşnicie. Într-un final, am primit câte o bucată fiecare, şi prima mea constatare a fost că e cea mai criminală risipă de carne de vită de douăzeci de dolari. Iar a doua, că fumul şi whisky-ul îşi lăsaseră cam mult amprenta asupra domnului Upson.

Aşezați în jurul mesei de fier şi sticlă, am muşcat cu hotărâre din friptură, mormăind complimente guturale de falsă apreciere. În timpul mesei, dl. Upson a mai ras câteva pahare de whisky, ceea ce a făcut-o pe d-na Upson să-l întrebe la un moment dat: „Claude, crezi că se cuvine?”. Altfel, am cinat în linişte deplină. Emily a acuzat unele tulburări gastrice – era de aşteptat – şi, într-un final, liniştea a fost întreruptă de Boyd, care avea deplorabilul năravde a vorbi cu gura plină.

— Cristoase, tată, a zis el, ştii terenul de-aici, din spate? M-am întâlnit vineri cu Charlie Haddock şi mi-a zis că se

gândesc să-l vândă unora din Summit, New Jersey, pe care-i cheamă Bernstein – *A-bra-ham* Bernstein.

— Oh, nu! a scâncit d-na Upson.

— Bernstein? a exclamat domnul Upson trântindu-şi furculiţa pe masă.

— Vorbiţi cumva despre familia Bernstein din Summit? a spus tuşa Mame. Îi cunosc foarte bine. El este redactor, iar ea specialistă în Rimbaud. Sunt un cuplu încântător şi au doi copii pe care-i cheamă...

— Stop! a spus dl. Upson. Nu-i de glumă cu asta.

— Nu glumesc. Soţii Bernstein sunt prietenii Co...

— E imposibil, Boyd. Toată zona asta e restricţionată.

— Aici, da, dar nu şi în afara graniţelor oraşului. Acolo nu e Mountebank.

— Of, tăticule, a strigat Gloria, e îngrozitor!

— Nu voi permite aşa ceva, a lătrat dl. Upson. Am să-i fac să plece, chit că trebuie să stau cu arma în stradă...

— Buster, a spus tuşa Mame, ce te-a apucat? Sunt nişte persoane fermecătoare. Ea e o brunetă plină de viaţă şi e una dintre cele mai bune bucătărese din...

— Că e brunetă nu mă îndoiesc. O arătare slinoasă, buzată şi guralivă...

— Ah, dar te înşeli în cazul de faţă. Sylvia este divină, serios, iar Abe a studiat la Harvard, în aceeaşi clasă cu Samuel...

— Adică tu chiar îi cunoşti pe oamenii ăştia? a întrebat dl. Upson.

— Desigur! El are o slujbă extraordinară la...

— Dar sunt evrei.

— Fireşte că sunt evrei. Ea e înrudită de departe cu rabinul Wise, iar el...

— De ce nu-ți intră în căpățâna aia că sunt *evrei*? Şi că vor să se mute lângă mine? a spus dl. Upson.

— Claude, *te rog*, a încercat să intervină d-na Upson.

— Da, Buster, l-am auzit pe Floyd – Boyd – când a spus că vor să cumpere terenul de lângă voi. Şi o să-i adori. Formează unul dintre cele mai interesante cupluri tinere pe care le cunosc.

— Uite care-i treaba, a spus dl. Upson cu glas măsurat, gluma-i glumă, dar dacă tu crezi că vreau aici o ceată de jidovi care să-şi deşarte gunoiul împuțit pe peluza mea...

— Buster, despre ce vorbeşti? Ți-am spus că sunt prietenii mei. Nici c-ar putea fi mai cuviincioşi.

— Fă bine şi *taci*!

— Claude! a spus d-na Upson.

— Ia ascultă puțin, domnule, am spus eu, ridicându-mă pe jumătate.

— Te rog, mi-a şoptit Gloria, tăticul e într-o pasă proastă.

— Nu-mi pasă în ce este, nu-i permit să-i vorbească aşa mătuşii mele.

— Boyd, a mugit dl. Upson, dacă noi doi am forma o poteră – dacă am aduna un grup de justițiari – am putea să-i alungăm pe jidanii ăştia împuțiți şi pe toată rasa lor păduchioasă şi împuțită din...

— Nu cred că poți fi chiar atât de naiv să crezi că evreii sunt o *rasă*, a spus tuşa Mame. Orice antropolog...

— Nu mă lua pe mine cu antropologie şi mofturi din astea! Atâta vreme cât mai respir, am să lupt cu toți Ițicii şi Rebecele care încearcă să calce pe teritoriul albilor. Şi, pe legea mea...

— Adică vrei să-mi spui că te crezi stăpânul Connecticut-ului? Că eşti vreo zeitate autoproclamată care deține

puterea supremă şi ultimul cuvânt în privința cui poate să cumpere şi unde?

— Mame, locuința unui bărbat este castelul lui. Poate sună de modă veche, dar e adevărat. Şi eu n-am muncit ca un câine atâția ani ca să-mi construiesc locşorul ăsta drăguț şi să vină acum o adunătură de târtani şi să se mute chiar sub nasul...

— Claude, a zis tuşa Mame cu ochii îngustați şi vocea metalică, ți-am spus deja de trei ori că jidanii ăştia împuțiți despre care vorbeşti sunt prietenii mei. Îi cunosc de ani de zile. Sunt nişte persoane interesante, inteligente şi educate. Înainte să-i judeci, aşteaptă mai întâi să-i cunoşti.

— O, serios? Ție îți vine uşor să vorbeşti cu viloiul tău de lux din Washington Square, dar să te văd ce-ai mai spune dacă s-ar muta lângă tine?

— Le-aş spune: „Bun venit în Washington Square, Sylvia, şi până vă instalați, poftiți la mine la cină...”

— Căcat!

— *Claude*! a spus d-na Upson.

— La dracu', Doris, a urlat el, lasă-mă să vorbesc!

S-a întors spre tuşa Mame:

— Stai şi vorbeşti de parc-ai fi de la *New Republic*[69] sau într-un salon bolşevic, când un sărman creştin se confruntă cu o gravă...

— Te-aş ruga să nu foloseşti termenul de creştin într-o situație în care este limpede că nu se aplică, a spus tuşa Mame fără ezitare.

— Vezi tu, Mame..., a început d-na Upson.

— Vă rog, a zis Gloria, nu vreți să schimbăm subiectul?

---

[69] Revistă americană de comentarii politice, culturale şi artistice, publicată începând cu 1914. (n.tr.)

— Şi despre ce să discutăm, Gloria? Despre negri? a întrebat tuşa Mame.

— Nu te băga, scumpo, a spus dl. Upson. Iar tu, ascultă-mă bine, am fost la tine la masă, ți-am văzut casa în toată splendoarea ei europeană, şi poate că eu nu-s decât un agent de asigurări îngust la minte, care nu are viziunea ta măreață asupra vieții, gen Franklin Delano Rosenfeld, dar parcă n-am observat țopăind în jurul tău o ceată de iuhmani când am fost la cină. Dacă nu mă înşel, ai invitat un nobil englez, un prinț francez şi o actriță celebră – nu o gaşcă de evrei!

— Presupun că ar fi o cruzime din partea mea să vă anunț că Vera Charles, pe care tu şi Doris o admirați atâta, s-a născut sub numele de Rachel Kollinsky şi e fiica unui comediant evreu de mâna a doua.

— Imposibil! a exclamat d-na Upson.

— Asta e problema ta! a urlat el. Oricum, actorii nu se pun la socoteală. Sunt o cu totul altă mâncare de peşte. Dar când vine vorba să ai evrei la uşa ta – în casa ta, practic...

— Claude, a spus tuşa Mame încet, îți dai seama că tocmai în clipa asta, în Germania, un dezaxat pe nume Adolf Hitler vorbeşte exact ca tine?

— Nu încerca să o dai în politică. Îi miros de la o poştă pe cei de stânga.

— Da, eu sunt dintotdeauna o admiratoare a preşedintelui Roosevelt. Şi?

— Eu vorbesc despre evrei şi, în privința lor, Hitler are nişte idei destul de sănătoase.

— Nu vorbiți serios, nu-i aşa? am intervenit eu. Îi *măcelăreşte*.

— Eu n-am spus că vreau să-i măcelăresc...

— Eu aşa credeam, având în vedere că ai vorbit despre arme, poteră şi justițiari, a spus tuşa Mame cu răceală.

— Iisuse Cristoase, ştii ceva? Da, asta aş face!

— Mai exact, câți evrei cunoşti tu, personal, Claude?

— Cunosc atât cât îmi trebuie! a urlat el. Agasanți, autoritari, agresivi, gălăgioşi...

— La fel de gălăgioşi ca tine?

— La dracu'! Eu vorbesc de o bandă de jidani care vor să se mute aici, la o aruncătură de băț de nişte oameni civilizați, decenți!

— Şi asta înțelegi tu prin civilizație şi decență?

Tuşa Mame a tras adânc aer în piept, cum făcea mereu când urma să spună ceva serios. Îmi venea să intru în pământ, dar, în acelaşi timp, eram fascinat.

— Claude, am cunoscut, şi cunosc, zeci de evrei, şi din păcate am auzit chiar şi persoane amabile vorbind despre ei aşa cum faci tu. Cunosc toate epitetele astea – de la primul până la ultimul. Ai să-mi spui că evreii sunt răi, agasanți, avari, posesivi, gălăgioşi, vulgari, grosolani, autoritari. Dar încă n-am întâlnit niciunul, de la cel mai sărac vânzător ambulant de pe First Avenue, până la cel mai bogat filantrop de pe Fifth Avenue, care să te întreacă în privința acestor însuşiri.

— *Mame*! a icnit d-na Upson.

— Cristoase, n-am de gând să mă mai las insultat în propria-mi casă. Cară-te de-aici, întoarce-te la Jew York[70] şi n-ai decât să ți-o tragi cu toate iudele alea împuțite care...

— Tacă-ți gura aia mizerabilă! am exclamat eu sărind din scaun.

Dl. Upson s-a tras înapoi cu ochii bulbucați, iar de partea cealaltă a mesei, Boyd s-a ridicat în picioare şi m-a săgetat cu privirea. Gloria a început să țipe.

---

[70] Joc de cuvinte. Jew = evreu. (n.tr.)

— Ia... ia-ți inelul înapoi şi pleacă! Du-te şi te-nsoară cu o jidoafcă ieftină, dacă-ți plac aşa mult. Ai să fii mai fericit. Tu şi-aşa nu faci parte din aceeaşi clasă cu noi, şi nici *n-ai să faci vreodată*!

— Gloria...

— Draga mea Gloria, Patrick nu-şi dă seama în clipa asta, a spus tuşa Mame ridicându-se de la masă, dar tocmai i-ai făcut cel mai mare compliment cu putință. Îți mulțumesc în numele lui. Şi acum, dacă-mi permiteți, mă retrag. Patrick, vii şi tu, sau chem un taximetrist creştin respectabil – poate chiar un arian din Darien?

— Nu, nu, vin cu tine.

Am plecat în trombă, lăsând ca vântul să ne sufle în față şi să ne răcorească chipul încins. După o vreme, tuşa Mame a zis:

— Patrick, după cum ştii, în fiecare an donez o sumă considerabilă pentru acțiuni caritabile. Doar am de unde, slavă Domnului.

— Îhîm, am murmurat eu.

— Ce-ai zice dacă m-aş oferi să dau mai mult decât Sylvia şi Abe pentru proprietatea din vecinătatea Upsonilor şi aş ridica acolo un aşezământ pentru refugiații de război evrei?

— Aş zice că e o idee minunată.

— Bine, a zis ea, sperам să spui asta.

Mahalalele Connecticut-ului erau deja departe, iar inelul cu diamant pe care-l țineam în mână trimitea o lumină rece.

Capitolul nouă

Tuşa Mame

şi chemarea la arme

Spre amurgul vieții, personajul memorabil rămâne numai cu casa, grădina şi pisica. Orfanul a devenit acum om în toată firea, s-a aşezat la casa lui, şi toată lumea îi spune despre el că l-a crescut admirabil. Domnişoara bătrână are prietenele ei, pasiunile şi chiar şi afacerile ei, şi ai crede că este mulțumită. Dar nu. Duce dorul tropotului de picioruşe prin casă, aşa că ce face? Adoptă alți doi orfani şi o ia de la capăt.

Acest deznodământ ar trebui, evident, să uluiască cititorul, dar nu şi pe mine. Tuşa Mame nu s-ar fi deranjat niciodată doar pentru atât. Ea a adoptat şase copii şi a trăit să ne spună povestea.

După ce Gloria mi-a dat înapoi inelul, inima mea era oficial frântă, deşi acum bănuiesc că nu era nici măcar îndoită. Dar după un pas atât de drastic precum anularea unei logodne, trebuie să faci ceva la fel de drastic pentru a echilibra situația. În cazul meu, am hotărât să plec pe front. În Europa războiul era deja în toi, şi până la implicarea Americii părea să fie o chestiune de minute. Am returnat inelul la Cartier şi, în aceeaşi zi, m-am înrolat voluntar în Serviciul Terestru American[71]. Două săptămâni mai târziu, eram pe navă spre Africa de Nord, lăsând-o pe tuşa Mame în lacrimi în Washington Square.

E, probabil, şocant să auzi pe cineva spunând că i-a plăcut în război, dar pentru mine aşa a fost. Traiul în Serviciul Terestru era pe jumătate plictisitor şi pe jumătate entuziasmant. Am văzut o mulțime de locuri şi chipuri noi. Cu excepția câtorva ocazii, n-a trebuit nici să salutăm, nici să stăm în poziție de drepți în fața cuiva, şi eu, unul, n-am

---

[71] Detaşament de voluntari, independent de armata S.U.A., ai cărui membri au operat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial în special ca ambulanțieri pe lângă trupele britanice. (n.tr.)

tras prea multe sperieturi. Când aveam de muncă, munceam din greu, se trăgea în noi şi mâncam pesmeţi şi carne de vită la conservă. Şi când ne făceam de cap, ne făceam de cap la greu, adică ne duceam la Hotelul Shepheard şi flirtam cu regina Farida la Clubul Turf.

Tuşa Mame îmi scria aproape zilnic. La început, răvaşele ei erau nişte lungi pomelnice pe un singur subiect, şi anume despre cât de singură şi inutilă se simţea. Ceea ce mă întrista şi mă făcea să mă simt puţin vinovat. Dar, în luna decembrie, după atacul de la Pearl Harbor, tonul corespondenţei s-a schimbat dintr-odată. Acum, tuşa Mame îmi vorbea numai despre noile ei activităţi, şi începusem să simt miros de praf de puşcă pentru că devenise mai războinică decât Alexandru Macedon.

„Am vândut mai multe obligaţiuni decât şi-a creat o femeie care lucrează la El Morocco[72]!" zicea într-o scrisoare. „Săptămâna viitoare, ca provocare, mă vor pune să vând pentru Înalta Societate. Mână-largă ăştia sunt nişte cumpărători de obligaţiuni mizerabili, dar am să-i şantajez cu patriotismul." Sau: „Aseară, cu ocazia primul meu consemn, am patrulat prin Washington Square. Dumnezeule, cu toate luminile stinse, îţi dai seama că deasupra New York-ului sunt stele!" Sau: „Am doborât recordul oraşului la bobinat bandaje, dar acum gata, am lucruri mai importante de făcut. M-au sunat cei de la Serviciul de Voluntariat al Femeilor Americane ca să fac parte din comitet, ba chiar vor să preiau conducerea." Şi: „Sunt atât de deznădăjduită şi abătută, că-mi vine să plâng! Cei de la Corpul de Armată al Femeilor m-au *respins*! Sergentul de la recrutare mi-a spus că sunt prea bătrână! Ei bine, oricum nu mi-ar fi plăcut să mai ard gazul pe-acolo, că fătuca aia n-avea decât vreo optsprezece ani."

---

[72] Club de noapte din Manhattan. (n.tr.)

Avea mai multe uniforme decât un general cu patru stele. Ocupa locuri fruntaşe în toate comitetele de amazoane din New York şi îşi transformase casa într-un fel de centru de coordonare. Şi, cu toate astea, îşi găsea timp să-mi cumpere o grămadă de lucruri. Tone de delicatese au luat drumul Africii şi Italiei, pe urmele mele: fursecuri, caviar, praline, pâté, conserve de carne de pui, homar, crab şi broască ţestoasă de apă dulce. Şi, ca să înţelegeţi că tuşa Mame nu devenise mai realistă între timp, pe eticheta unor borcane cu căpşuni am găsit următoarele instrucţiuni: „A se marina în şampanie, cu felii subţiri de limetă. A se păstra la frigider. Merg de minune cu carnea de fazan". Altădată, mi-a trimis o cutie care nu conţinea decât nişte sticluţe cu nu ştiu ce medicament, cu două recomandări: „O lingură înainte de masă" şi „A se aplica pe zona iritată înainte de culcare". Am fost destul de nedumerit până când le-am adulmecat şi am descoperit că fiecare conţinea whisky de cea mai bună calitate, pe care tuşa Mame îl sifonase în sticle de farmacie ca să păcălească restricţiile poştei americane.

Dar, pe măsură ce treceau lunile, aveam impresia că mătuşa începea să devină tot mai neliniştită. În 1944, una dintre scrisori m-a găsit în albia uscată a râului de la poalele Monte Cassino.

„Dragă Patrick,
Nu ştiu de ce sunt atât de melancolică în ultimul timp, dar nu mă pot controla. Casa asta goală, singurătatea asta îngrozitoare chiar şi în mijlocul oamenilor. Bineînţeles, sunt ocupată până peste cap cu munca mea, dar, vai, cât este de impersonală. Ştiu bine că principalul scop al femeii este să devină mamă, şi... "

N-am apucat să citesc mai departe. S-a auzit o şuierătură şi o bubuitură teribilă. Următorul lucru pe care mi-l

amintesc este că eram într-un spital britanic din Caserta, iar lângă mine era un soldat englez melancolic, care-mi spunea întruna:

— Bine că ți-am salvat piciorul, camarade. Ce zici de-o ceaşcă ca lumea de cvas?

În mai, nava-spital a andocat la New York. Am mulțumit tuturor medicilor şi asistentelor de la bord, am refuzat serviciile oferite de ambulanța Crucii Roşii şi m-am îndepărtat şchiopătând de ponton. Apoi, prefăcându-mă mai olog decât eram în realitate, am reuşit să opresc un taxi pe jumătate distrus şi am pornit-o spre Washington Square. Am ajuns în fața uşii imense a tuşii Mame exact în momentul în care ea ieşea din casă, într-un costum gri în care arăta cum nu se poate mai diafană.

— Dragul meu! a țipat ea. Dragul, dragul meu băiat!

M-a îmbrățişat şi a izbucnit în lacrimi. Apoi, m-a târât după ea în salon şi a pregătit două ginuri cubaneze.

— Aleluia! a exclamat ea, aruncând cât colo un exemplar din Stendhal. Tocmai mă duceam la spital să le citesc băieților *La Chartreuse de Parme*[73], dar acum, că eşti acasă, iubițelul meu, *acum, că eşti acasă*, mă simt în sfârşit pregătită pentru cea mai mare provocare a vieții mele. Oh, dragul meu, este un semn al destinului. Acum, cu tine de-a dreapta mea – chiar şi beteag de-un picior – simt că în sfârşit pot să nu mai stau pe tuşă. Da, simt că sunt gata să mă avânt în toiul luptei.

— Despre ce vorbeşti? Vrei să te înrolezi?

— Ah, Patrick, scumpule, s-a întâmplat un lucru minunat. Mă rog, un lucru îngrozitor, de fapt, dar minunat pentru mine. Orice rău îşi are partea lui bună et cetera. Da,

---

[73] *Mănăstirea din Parma*. (n.tr.)

cu tine de partea mea, mă pot aventura în acest rol pentru care s-a născut fiecare fiică a Evei.

— Vrei să-mi spui odată despre ce vorbeşti? am întrebat eu.

— Dragul meu, e o ştire proaspătă, de azi dimineaţă. Aşadar, din câte se pare, în Southampton era o oarecare doamnă Armbruster – văduvă şi ea, dar *mult* mai în vârstă decât mine – care luase în grijă, pe toată durata războiului, şase copilaşi englezi adorabili, refugiaţi. Iar astăzi, comandantul meu de la Serviciul de Voluntariat m-a sunat să-mi spună că biata doamnă Armbruster şi-a dat duhul! Nu e minunat?!

— Absolut grozav, am spus eu. Dar ce rău ţi-a făcut sărmana femeie?

— Oh, nimic, dragule, era o sfântă. Dar comandantul meu m-a întrebat dacă n-aş putea lua unul... sau poate chiar doi dintre ei..., şi eu bineînţeles că aş fi vrut, dar nu aveam curajul. *Acum* însă, cu tine aici – m-a fixat cu ochi sclipitori – ştiu că le pot oferi nu numai o mamă, ci şi un tată, tuturor celor şase.

— Hei, stai un pic..., am început eu.

Dar era prea târziu. Pusese deja mâna pe telefon.

Când voia ea, tuşa Mame se mişca cu viteza luminii, şi, în zece zile, închiriase deja o casă în Long Island, trimisese toţi servitorii – cu excepţia lui Ito, care, fiind japonez, ar fi trezit suspiciuni – să contribuie la fabricarea echipamentelor tehnice şi militare, închisese casa din oraş şi cumpărase o mulţime de haine simple, de ţară, şi o furgonetă la mâna a doua pe care a dat dublu faţă de una nouă. Apoi şi-a dat demisia din toate organizaţiile militare pentru a se dedica din plin meseriei de mămică. N-am mai apucat să-i spun că nu eram câtuşi de puţin interesat să cresc şase copii, că

furgoneta cu Ito la volan şi-a şi făcut apariţia pe aleea celei care avea să fie casa noastră pe termen nelimitat.

Tuşa Mame nu făcea niciodată lucrurile pe jumătate, şi trebuie să recunosc că locuinţa închiriată era impresionantă. Se numea Hanul lui Peabody şi era o clădire autentică pre-revoluţionară, cu douăzeci şi ceva de camere. Mustea, literalmente, de atmosferă de epocă. Lângă uşa principală erau cinci plachete pe care erau enumerate tratatele semnate aici, venerabila vârstă şi starea de conservare a structurii, şi alte însemnări interesante pentru un istoric. Din punct de vedere peisagistic, era un loc extraordinar, iar peluza arăta ca un uriaş teren de golf.

În faţa uşii duble am fost întâmpinaţi de însăşi domnişoara Peabody, care ne-a repetat de patru ori că familia ei trăia acolo de zece generaţii. Era o bătrână uscăţivă de un snobism fără pereche. După nici un minut de politeţuri, a ţinut să ne informeze că aparţinea unei serii de congregaţii cât se poate de plictisitoare, precum Fiicele Revoluţiei, Damele Coloniale, Fiicele Cincinnati-ului şi Descendentele de pe Mayflower. După care a enumerat, spre edificarea noastră, principalele evenimente istorice petrecute la han în ultimele două sau trei sute de ani, ne-a descris pelerinajul anual pe care un grup de anticari îl făceau acolo în fiecare primăvară şi a scos la lumină un album gigantesc plin cu fotografiile încăperilor apărute în *Antiques*, *House and Garden*, *Country Life* şi o sumedenie de alte reviste nu mai puţin prestigioase.

În continuare, domnişoara Peabody ne-a servit un prânz pe cât de uşor, pe atât de prost, la o masă Lowestoft, după care ne-a făcut un mic tur al casei, punând accentul pe tapetul Revere autentic, pe scaunele Windsor autentice, pe portretele autentice ale membrilor familiei Peabody de altădată realizate de Copley şi, în sfârşit, pe bârnele neşlefuite şi pe duşumelele de lemn, autentice şi ele. Atingea

fiecare lucru, de la oalele de aramă, la cănile de cositor şi la covoarele împletite, de parcă ar fi fost o relicvă din Sfânta Cruce. În acest timp, tuşa Mame, în rolul unei adevărate aristocrate de provincie – adică îmbrăcată în tweed din cap până în picioare şi cu tot cu baston – continua să simuleze interes, dar o vedeam înăbuşindu-şi câte un căscat la intervale regulate.

După ce ne-a zăpăcit vreme de două ore întregi, domnişoara Peabody ne-a înmânat o copie a inventarului cu bunurile care ne erau lăsate în grijă, din care rezulta că valoarea mobilierului se ridica la modesta sumă de o sută şaptezeci de mii de dolari, apoi ne-a spus a patra oară că nici prin gând nu i-a trecut vreodată să-şi închirieze casa, dar pentru că tuşa Mame era o mare doamnă, iar taxele de război uriaşe, se hotărâse să facă o excepţie. Şi, fie vorba între noi, s-o jupoaie pe tuşa Mame de cinci sute de dolari pe lună.

— Nu e un loc cam delicat pentru o gaşcă de copii? am început eu.

Tuşa Mame mi-a aruncat o privire care nu putea să însemne decât „Ţine-ţi gura!”. Dar domnişoara Peabody era atât de ocupată să ne arate vitraliile din sticlă lucrată manual, că nici măcar nu m-a auzit.

— Ei bine, doamnă Burnside, de-acum vă las, a spus d-ra Peabody scoţându-şi mănuşile. Nici nu vă pot spune cât sunt de fericită că le pot oferi unor adevăraţi cunoscători oportunitatea de a locui aici. Pa, pa!

Cu aceste cuvinte, s-a urcat în maşină şi a plecat.

În clipa următoare, tuşa Mame şi-a scos taiorul de tweed, şi-a şters fruntea, a umplut două pahare cu băutură şi s-a apucat să zburde prin imensele încăperi ale hanului.

— Oh, dragul meu, nu-i aşa că adori locşorul ăsta pitoresc? E adevărat că nu e la acelaşi nivel cu casa

Upsonilor, dar e antic, autentic şi primitor. Abia aştept să mă duc la magazinul de bricolaj, să cumpăr câteva găleți de vopsea în nuanțe pastelate divine şi să refac locul ăsta de sus până jos. Doar ştii câtă importanță dau psihologii în ziua de azi terapiei prin culoare. Şi gândeşte-te ce balsam va fi pentru bieții copilaşi descumpăniți de război, pentru nervii lor zdruncinați, să se zbenguie prin aceste încăperi aşa liniştitoare.

— Ce părere are domnişoara Peabody că vrei să-i zugrăveşti muzeul?

— Habar n-am, a zis tuşa Mame, scuturând scrumul țigării într-un vas Worcester. Încă nu i-am spus.

— Nu crezi c-ar fi bine s-o întrebi?

— Mă gândeam că ar fi mult mai interesant să-i fac o surpriză, dragule.

— Şi crezi că domnişoara Peabody are acelaşi concept ca tine despre ce e interesant? am întrebat.

— Ah, Patrick, nu mai fi aşa rigid. Văd că războiul nu te-a înmuiat deloc.

— Rareori are efectul ăsta.

— Mă rog, dacă tu... Dumnezeule, a spus ea uitându-se la ceas, dacă vrem să ajungem la timp la Southampton să-i luăm pe micuți, trebuie să zburăm. I-am spus domnişoarei Pringle că vom fi acolo la trei fix. Ea şi copiii trebuie să fie deja gata. În felul ăsta, ne întoarcem la țanc pentru ora ceaiului. Trebuie neapărat să ne deprindem cu obiceiul ăsta al ceaiului în fiecare zi. Este foarte important ca aceşti micuți britanici, dezrădăcinați şi pribegi cum sunt, să nu piardă contactul cu tradițiile țării lor. Din punct de vedere psihologic, este foarte grav să le fie întrerupt modelul de comportament în timpul anilor de formare.

Se făcuse aproape patru când am ajuns la trista locuință a regretatei doamne Armbruster. De la depărtare părea un

conac impresionant, dar pe măsură ce ne-am apropiat, mi-am dat seama că era cam ponosit şi dărăpănat. Mi se părea ciudat că această sfântă a zilelor noastre, lider al societății, îngăduise ca locuința ei să ajungă în ruină, dar am pus acest lucru pe seama lipsurilor provocate de război. Pe iarbă, un grup de copilaşi se jucau leapşa, iar pe alee mergea în sus şi-n jos o femeie cu privirea sălbăticită şi un aer disperat.

— Salutare! *Salutare*! a strigat tuşa Mame veselă. Dumneavoastră sunteți domnişoara Pringle? Am venit să iau copiii!

— Slavă Cerului! a spus domnişoara Pringle. Va fi o fericire să plece de aici.

— Înțeleg foarte bine, draga mea. Pentru micuți trebuie să fi fost îngrozitor să rămână atâta timp în această casă a durerii după ce... după ce biata doamnă Armbruster, hmm, s-a stins.

— Oh, doamna a avut noroc, a spus domnişoara Pringle, dar tuşa Mame deja n-o mai asculta. Bun, cred c-ar fi cazul să-i adun pe toți. Hei, copii, a strigat ea, veniți încoace şi repede!

Nimeni n-a băgat-o în seamă.

— Pentru Dumnezeu, a mârâit ea, mi-ar plăcea ca măcar o dată în viață mucoşii ăştia răzgâiați să mă asculte când îi chem. Hei, Edmund! Termină cu prostiile. Adună gaşca şi veniți încoace. Albert, ai grijă de Margaret Rose. Nu, n-am spus s-o trânteşti la pământ, am spus... *Gladys*! Mânca-te-ar puricii!

— Ia uite, mi-a şoptit tuşa Mame, avem aici o femeie care nu iubeşte deloc copiii şi care nu ştie cum să-i ia. Ce lucru trist. Trebuie să-i inoculez câteva cunoştințe de bază ale psihologiei infantile.

— Înainte să începi cursul, poate ar fi mai bine să aştepţi până-i urcă în maşină, am spus eu.

— Vai, ce drăgălăşenii, a gângurit tuşa Mame. Cu tenul rozaliu şi blonzi ca toţi englezii. Minuni de la Yardley[74]!

Mătuşa Mame era mioapă şi prea vanitoasă ca să poarte ochelari, dar ochii mei de vultur erau suficient de pătrunzători încât să observe că Yardley ar fi dat faliment acum câteva generaţii dacă ar fi produs creme şi săpunuri care dădeau astfel de rezultate. Erau tipicii copii îndesaţi, ciolănoşi şi scheletici din mahalalele londoneze, şi, după câte se părea, cei cinci ani petrecuţi alături de sfânta doamnă A. nu contribuiseră cu nimic la educaţia lor.

În cele din urmă, d-ra Pringle a reuşit să-i alinieze pe toţi şase lângă maşină. Cu un zâmbet cât se poate de radios, tuşa Mame a început să le vorbească de parcă era Zâna cea Bună.

— Bună ziua, micuţii mei verişori englezi. Numele meu este doamna Burnside, dar voi trebuie neapărat să-mi spuneţi tuşa Mame.

— Mânca-ţi-aş, a spus cel mai mare dintre ei.

Ceilalţi au izbucnit în hohote de râs.

Tuşa Mame a părut un pic nedumerită, dar apoi a hotărât să râdă şi ea.

— La urma urmei, râsul, a spus ea uitându-se la mine, e cel mai bun medicament. Iar el, a continuat ea cu un gest amplu, este nepotul meu, proaspăt întors de pe front, unde a fost rănit luptând alături de forţele militare britanice.

Cineva a scos un zgomot deloc politicos.

---

[74] Companie britanică înfiinţată în 1770, una dintre cele mai vechi din lume specializată în produse cosmetice şi parfumuri. Folosită aici ca exemplu de rafinament. (n.tr.)

— Acum, a continuat tuşa Mame, întrucât vom locui împreună până când va răsări din nou soarele deasupra lumii...

— Ah, iar replica asta obosită! a strigat fata cea mai mare.

— După cum spuneam, i-a dat înainte tuşa Mame, ridicând uşor vocea, întrucât vom locui împreună o vreme, mi-ar face plăcere să ştiu cum vă cheamă. Te rog, tu primul, s-a adresat ea prieteneşte băiatului cel mare.

— Po' să-mi zici Jack Spintecătoru', gagico, a răspuns el dezvelindu-şi un şir de dinți cariați.

Ceilalți se prăpădeau de râs.

— Îmi pare bine de cunoştință, Jack, a spus tuşa Mame.

— Da' de unde, a izbucnit d-ra Pringle. Îl cheamă Edmund Jenkins şi e dracu' gol.

— Jack sau Edmund, eu tot te plac, a spus tuşa Mame radioasă. Şi pe tine cum te cheamă? a întrebat ea adresându-se unei fetițe foarte dezvoltate.

— Eu sunt Lady Iris Mountbattink, înălțimea voastră, a rânjit ea.

D-ra Pringle şi-a ieşit din pepeni. A făcut un pas în față şi i-a cârpit fetii o palmă.

— Gladys Martin, poartă-te frumos, dezmățată obraznică.

— Vă rog, domnişoară Pringle, a spus tuşa Mame. Dacă ea vrea să-i spun Iris, am să-i fac pe plac. Şi pe tine? a întrebat-o pe următoarea fetiță.

— Spune cum te cheamă fără şmecherii, i-a ordonat d-ra Pringle.

— Enid Little, doamnă, a răspuns copila.

— Vai, ce drăguț, Enid. Eşti o domnişoară foarte politicoasă.

Gladys/Iris a rânjit răutăcios.

— Pe mine mă cheamă Albert, doamnă, s-a auzit o voce subțirică. Albert Andrews, iar asta-i surioara mea, Margaret Rose.

Albert era un mic răufăcător zbârcit cu polipi, iar sora lui, cea mai mică din gaşcă, era o fetiță drăguță de vreo şase anişori, cu nişte ochi enormi.

— Îmi pare bine să vă cunosc, a spus tuşa Mame cu grație. Sunt convinsă că Margaret Rose va fi mica noastră prințesă.

— E o mică ticăloasă slinoasă, a zis cineva.

Tuşa Mame s-a întors spre cel care a vorbit.

— Hei, tu, da, băiețelul roşcat cu părul frumos, nu-ți place micuța noastră prințesă Margaret Rose?

— Nțț.

— Atunci, ce-ar fi să-mi spui cum te cheamă.

— Nțț.

— Îl cheamă Ginger[75], s-a hlizit Albert.

— Încântată de cunoştință, Ginger. Batem palma? a întrebat tuşa Mame întinzând mâna.

— Nțț.

— Bine, dacă nu vrei, nu vrei. Acum ce spuneți dacă mergem cu toții să luăm ceaiul în noua noastră casă?

S-a stârnit o rumoare generală care a durat câteva minute bune. Apoi, copiii şi-au îngrămădit bagajele în furgonetă şi s-au urcat şi ei. Domnişoara Pringle s-a aşezat în față cu tuşa Mame, iar eu în spate, lângă Gladys/Iris, cu ceilalți copii aşezați unul peste altul în jurul nostru. Aş putea să jur că Gladys a flirtat cu mine tot drumul atingându-mă pe ascuns cu piciorul.

---

[75] Morcoveață, Roşcatul. (n.tr.)

Când am trecut prin Quogue, au ajuns la un pas de o încăierare generală, dar tuşa Mame a reuşit să evite conflictul deschis strigând:

— Să cântăm! Ce cântecel v-ar plăcea?

— „Mătărânga mea umflată, ce bărbat eram odată”, a mugit Edmund.

Domnişoara Pringle s-a întors spre el cu pumnii strânşi, dar tuşa Mame a reuşit din nou să aplaneze situația:

— Edmund, mă tem că nu-l ştiu.

— Las’ că-l ştiu eu, a zis el.

În cele din urmă, am convenit pentru „Begin the Beguine”[76]. A fost sugestia lui Gladys, care, în timpul interpretării, mi-a şoptit:

— Cântecul ăsta mă stârneşte mereu, dacă înțelegi ce vreau să spun.

Am ajuns la Hanul Peabody pe la şase. Ito pregătise aranjamente florale după preceptele esteticii japoneze, dar după un sfert de oră de la sosirea copiilor, a devenit limpede că ar fi putut să-şi cruțe eforturile.

— Aşadar, copii, a început tuşa Mame cu o uşoară nervozitate în glas, întâi de toate trebuie să ne împărțim camerele. Sunt o mulțime în această casă încântătoare. Apropo, vă place aici?

— Nțț, a spus Ginger.

— Nu-i nimic, Ginger, poate cu timpul vei ajunge să o apreciezi, a continuat diplomatic tuşa Mame. Cândva a fost un han celebru, pe vremea când țara noastră era în război cu... Mă rog, cândva a fost un han celebru. Haideți, cred că e momentul să ne alegem camerele.

---

[76] Şlagăr compus de Cole Porter (1891-1964). (n.tr.)

A început să urce cu eleganță scările, urmată de copiii care se îmbulzeau în spatele ei.

— Mai întâi domnişoarele. Gladys, unde ți-ar plăcea să dormi?

— Cu el, a rânjit Gladys arătând spre mine.

— Oh, a zis tuşa Mame. Din păcate, în dormitorul lui Patrick nu e decât un pat.

— Eu nu mă supăr, a spus Gladys făcându-mi cu ochiul.

Cu chiu, cu vai, am reuşit să împărțim camerele de la etajul al doilea şi al treilea.

— Acum, a spus tuşa Mame, vă rog să vă desfaceți bagajele şi să vă spălați, ca să putem lua apoi ceaiul, jos, în bibliotecă. Patrick, tu vino cu mine. Şi dumneavoastră la fel, domnişoară Pringle. Să-i lăsăm pe micuți să se acomodeze.

Am coborât amândoi scările în urma ei.

— Aşadar, domnişoară Pringle, dumneavoastră v-am rezervat un dormitor drăguț la parter, ca să puteți lua o pauză din când în când. Oh, dar nu v-ați adus bagajele înăuntru?

— Bineînțeles că nu.

— Dar, domnişoară Pringle, nu prea...

— Doamnă Burnside, credeam că înțelegerea a fost clară. Dumneata iei copiii, iar eu îmi iau tălpăşița la New York.

— Dar, domnişoară Pringle, a spus tuşa Mame. Eram sigură că veți rămâne în rol de supraveghetoare, aşa cum ați făcut şi pentru d-na Armbruster. Salariul dumitale va fi de...

— Ascultați-mă bine, doamnă dragă. N-aş mai sta încă o noapte sub acelaşi acoperiş cu puşlamalele astea fără căpătâi nici pentru un milion de dolari.

— Dar, domnişoară Pringle, a spus tuşa Mame sincer confuză, cine se va ocupa să-i spele, să-i îmbrace, şi altele asemenea? Eu am presupus că...

— Ei bine, nu eu. Uitați cum stă treaba, doamnă Burnside. Vă înțeleg viziunea. E foarte patriotică şi altruistă; o lume unită, toți suntem frați, etc. Aşa gândeam şi eu acum un an. Tocmai absolvisem Universitatea Hunter – licențiată în psihologie, douăzeci şi unu de ani. Uitați-vă acum la mine, uitați-vă la părul meu: e alb! Ştiți câte fete au fost înaintea mea? Şaisprezece! Eu sunt a şaptesprezecea în cinci ani de zile. Cea de dinaintea mea a suferit o cădere nervoasă, ar trebui să vedeți în ce stare e! În fine, în ceea ce mă priveşte, opt luni cu dracii ăştia îmi ajung până peste cap. Nici nu e nevoie să mă conduceți la gară, mi-ați plătit salariul cum se cuvine şi vă mulțumesc. Îmi pare rău că nu ați ştiut în ce vă băgați, vă compătimesc sincer, dar în seara asta voi fi în New York chit că trebuie să merg pe jos până acolo. La naiba, aş merge pe jos până în Texas numai să scap de *ei* – a arătat cu degetul spre scări. La revedere şi mult noroc, sper să nu dați ortul popii ca doamna Armbruster.

Şi dusă a fost.

Am rămas aşadar singuri, doar noi doi şi Ito cu şase sălbăticiuni mici care zbierau din toți rărunchii. Şi care detestau ceaiul.

— Io nu pun gura pe zoaie de-astea, a spus Edmund insistând să primească o Coca-Cola.

Cuptorul din bucătărie, la rândul lui o piesă de muzeu, şi-a manifestat imediat aversiunea față de Ito şi tuşa Mame. După ce s-a fript foarte tare, mătuşa a reuşit să ardă şi mâncarea şi să se tăie preparând sandvişurile. Apoi a comis o greşeală foarte gravă, şi anume le-a dat copiilor portocale: zile la rând a picurat cu suc şi semințe din bârnele autentice ale domnişoarei Peabody. Băgat în sperieți şi prea tulburat ca să ne poată fi de vreun ajutor, Ito s-a ascuns în bucătărie, aşa că spălatul vaselor a căzut în sarcina mea şi a tuşii Mame.

— Acum, fuguța în cealaltă cameră, dragilor, a spus tuşa Mame încercând să pară veselă. O oră de joacă şi apoi, somnic.

— Eşti sigură c-ai s-o scoți la capăt? am întrebat sumbru în timp ce ştergeam neprețuita masă Lowestoft a domnişoarei Peabody.

— Dar bineînțeles, dragule, cu ajutorul tău. Sinceră să fiu, mă bucur că a plecat ființa aia, Pringle. Habar n-avea cum se cresc copiii. Trebuie să-i îndrumi, nu să-i obligi. Unde mai pui că aceşti copilaşi au trecut printr-o experiență traumatizantă. Numai gândeşte-te prin ce au trecut – bombele, teroarea, nesiguranța, faptul că au fost smulşi din cuibul lor şi trimişi într-o țară străină, pentru ca apoi să ajungă pe mâinile a tot felul de angajați, ca această domnişoară Pringle, oameni pe care nu îi interesează decât salariul. Oh, ai să vezi, iubirea mea plină de înțelegere şi îndrumarea delicată vor face minuni.

După o scurtă pauză, a adăugat:

— Desigur, voi avea nevoie de o mână de bărbat în casă, mai ales dacă acel bărbat a luptat în armata britanică, lucru care îl face un erou în ochii celor mici. Apropo, am luat şi o carte foarte interesantă de pedagogie. Trebuie s-o citeşti în noaptea asta, nu avem nicio clipă de pierdut.

Chiar aşa era. În sufragerie, copiii se jucau, într-adevăr, dar, cum aveam să aflu curând, jocurile care se desfăşoară în linişte sunt şi cele mai periculoase. Intrând tiptil în încăpere, am găsit fetele aliniate lângă perete, cu mâinile în şolduri, bâțâindu-se obscen, în vreme ce băieții se plimbau printre ele, măsurându-le atent din priviri.

— Ce vă jucați, Albert, scumpule? a întrebat tuşa Mame.

— Podul din Waterloo, doamnă, a spus Albert pe un ton viclean.

— Şi cum se joacă?

— Fetele-s prostituate şi noi le alegem.

Tuşa Mame a rămas efectiv cu gura căscată.

— Te bagi şi tu pen' doi pence, mătuşico? a întrebat-o Edmund, studiind-o libidinos.

— Ai grijă cum vorbeşti! am urlat eu.

— Patrick, te rog. Ţine cont de starea sufletească a acestor copii, a spus tuşa Mame. Hai, dragilor, cred că ne-am jucat destul pe ziua de azi. E ora de culcare, şi toţi avem nevoie de odihnă, ca să fim pregătiţi pentru bucuriile care ne aşteaptă mâine. Patrick şi cu mine o să vă ajutăm să vă schimbaţi.

— Mi se par destul de mari să se schimbe şi singuri, am mormăit eu.

— E important în prima seară, a şuşotit tuşa Mame. Ne ajută să stabilim o relaţie intimă, de părinte-copil.

Când am urcat la etaj, s-a creat imediat confuzie în privinţa cui pe cine ajută să se schimbe. Edmund, care avea cincisprezece ani şi era mult mai dezvoltat decât ar fi fost de dorit, o voia numai pe tuşa Mame, iar Gladys, numai pe mine. Le-am zis amândoi pas. Am început cu Albert. Dintre toţi, cred că el îmi era cel mai antipatic, deşi lupta era strânsă. Dar era şi cel mai uşor de manevrat. Fiind un pungaş, un linguşitor şi un laş, era mereu gata să-ţi intre pe sub piele. După ce l-am băgat pe Albert în cadă, l-am înhăţat pe Ginger, cel mai ursuz, mai îndărătnic şi mai negativist puşti de opt ani pe care l-am văzut vreodată. Apoi m-am întors spre Edmund.

— Dacă mă atingi, urlu de dărâm casa, a tunat el.

— Mie-mi convine, am spus. Culcă-te şi singur.

— Poate-am s-o fac, sau poate nu.

— Pun pariu c-ai s-o faci, am spus apucându-l de umăr.

— Ia-ţi mâinile mizerabile de pe mine şi pupă-mă-n cur, a spus el încercând să-mi scape din strânsoare.

— Bine, Edmund, am spus eu. Uite, fără mâini.

Mi-am luat avânt şi i-am dat un şut de a zburat în partea cealaltă a camerei. Din păcate, folosisem piciorul rănit şi durerea era sfâşietoare, dar a meritat. Edmund s-a furişat imediat sub aşternuturi.

Pe la miezul nopţii, m-am băgat în sfârşit în pat, şi am început să citesc *Copilul secolului XX*. Tocmai ajunsesem la un capitol foarte edificator – „Masturbarea: păcat sau simptom?", când am auzit un slab ciocănit în uşă.

— Cine-i?

— Eu. Gladys.

— Ce vrei?

— Mi-e frig.

— Dulapul e plin de pături.

— Ei, hai, lunganule, vârâ-mă-n pat lângă tine şi-ncălzeşte-mă puţin, a gângurit ea dizgraţios în spatele uşii.

— Întoarce-te imediat în camera ta, am urlat eu, altfel îţi încălzesc dosul de n-ai să mai stai jos un an de zile.

— Sadicule, a spus ea chicotind şi a şters-o în vârful picioarelor.

Vara aceea a fost fără egal în viaţa mea. Dacă şi-ar fi cunoscut micii compatrioţi, Churchill ar fi trecut imediat de partea lui Hitler. Gladys, la treisprezece ani, era o mică nimfomană neruşinată. Edmund, la cincisprezece, era un delincvent cu acte în regulă şi cu halenă, şi un caz avansat de priapism. De ce el şi Gladys nu-şi ofereau consolare reciprocă mă depăşea, dar cu siguranţă ar fi fost cea mai bună soluţie. Edmund avea o slăbiciune pentru tuşa Mame, în vreme ce Gladys se ţinea scai de capul meu.

La cei unsprezece ani ai săi, Enid era cleptomană, şi de fiecare dată când dispărea vreun obiect, puteai fi sigur c-ai să-l găseşti în camera ei. Ginger era un băiat din flori care

dezmințea vechea teorie potrivit căreia copiii făcuți din dragoste sunt cei mai simpatici. Nu l-am auzit niciodată să zică „da”. Despre Albert, zece ani, nu pot să spun decât că era demn de dispreț, iar surioara lui, Margaret Rose, deşi cea mai bună dintre toți, făcea pipi în pat în fiecare noapte şi nu era chip să se oprească.

Dar tuşa Mame continua să se bazeze pe armele ei secrete şi pe psihologie. Spunea întruna că micuții făceau mari progrese, deşi eu, unul, nu le vedeam. Ştiu doar că comorile din casa domnişoarei Peabody dispăreau mai repede decât le puteam ține eu socoteala. Portretul unui colonel Peabody realizat de Sully a devenit țintă pentru săgeți. Unei inestimabile reprezentări a domnişoarei Chastity Peabody i-au crescut mustăți prelungi şi barbă patriarhală. În fiecare zi, treceam în revistă pagubele. În ziua lor de glorie, copiii au reuşit să facă stricăciuni în valoare de patruzeci de mii de dolari; în ziua lor cea mai slabă, de doar trei sute de dolari amărâți. Oricât de bogată ar fi fost tuşa Mame, îmi îngheța sângele în vine.

Tentativele ei de terapie prin culoare n-au avut nici ele prea mult succes. În acea vară, tapetul original a fost revopsit de mai bine de zece ori. La început, tuşa Mame a încercat să stârnească interesul copiilor pentru frumos şi i-a lăsat să aleagă ei culoarea. Dar, până la urmă, ne-am dat seama că nu era nicio diferență: pe pereții deschişi la culoare, copiii mâzgăleau obscenități cu creionul, iar pe cei de culoare închisă, foloseau cretă. Au tăiat cu cuțitul toate cauciucurile furgonetei, iar tuşa Mame, care, din motive patriotice, fugea de orice produs care mirosea chiar şi de departe a piață neagră, a cheltuit o mică avere pe un set de anvelope noi. Minunata grădină a domnişoarei Peabody a fost literalmente devastată. Unul câte unul, vitraliile din sticlă lucrată manual au fost făcute țăndări. Fotoliile Chippendale, divanul din lemn de ulm şi paturile cu

baldachin s-au dezintegrat ca prin magie. În încercarea de a-i abate atenția lui Gladys de la paginile revistei *Marele Ecran* şi a i-o îndrepta către „ceva de valoare perenă”, tuşa Mame a înscris-o la cursuri de pian, pe care le-a frecventat până în seara în care s-a hotărât să improvizeze un recital, s-a aşezat la clavecinul domnişoarei Peabody şi a atacat primul acord al melodiei „That Old Black Magic” cu atâta forță, că au sărit toate clapele. Gladys a revenit astfel la *Marele Ecran*.

Dar dintre toate, cea mai grea pierdere a fost Ito. Cu toate că micuții manifestau admirație pentru nazişti, şi-au băgat în cap că principal lor inamic era blândul şi inofensivul de Ito. Îl strigau Tojo[77] şi au încercat în toate felurile să-i facă viața un infern. Odată, l-am găsit legat fedeleş în vechile încăperi ale sclavilor, de deasupra bucătăriei. Altădată, copiii au descoperit nişte ciment în magazia de scule şi i l-au turnat bietului Ito în sukiyaki[78]. Dar finalul apoteotic al singurului nostru servitor a sosit în clipa în care au uns scara de serviciu cu margarină. Ito şi-a rupt piciorul în trei locuri. Îmi amintesc şi acum goana cu furgoneta până la spitalul din Port Jefferson, cu Ito şi tuşa Mame care se văicăreau pe bancheta din spate. A fost începutul unei absențe care a durat şase luni şi al unei procesiuni nesfârşite de servitoare. Am avut o Ophelie, o Delie, o Celie; Jessie, Bessie şi Tessie au venit şi au plecat *imediat*; Mary, Margaret, Maude, Madeleine şi Maureen au trecut pragul domnişoarei Peabody şi au făcut cale întoarsă după o fracțiune de secundă. Ultima dintre ele, Anna, a rezistat o

---

[77] Hideki Tōjō a fost general al Armatei Imperiale Japoneze şi prim-ministrul Japoniei pe aproape toată durata celui de-al Doilea Război Mondial. (n.tr.)

[78] Preparat culinar japonez din carne şi legume fierte la foc mic. (n.tr.)

săptămână. La plecare, înainte să o conduc la gară, a ținut să-i dea tuşii Mame un sfat prietenesc:

— Închideți-i înăuntru, dați drumul la gaz şi plecați.

Cum era firesc, comunitatea din Long Island a poftit-o pe tuşa Mame în tabăra de vară. În iunie, am fost invitați la cină aproape în fiecare seară. O *grande dame* foarte amabilă ne-a asigurat chiar accesul la un stabiliment balnear, dar după numai o după-amiază pe plajă cu micuții, tuşa Mame a primit o scrisoare din partea Comitetului de Conducere: „Dumneavoastră şi nepotul dumneavoastră sunteți mai mult decât bineveniți, dar în ce priveşte copiii...” Nu ne-am mai întors niciodată acolo. Câteva matroane tinere şi-au trimis chiar plozii să se joace cu ai noştri – o singură dată. Până la începutul lui iulie, eu şi tuşa Mame deveniserăm nişte paria notorii în tot ținutul.

La o săptămână după ce ne-a eliberat permisul, biblioteca locală ne-a revocat toate drepturile. Copiii s-au consolat făcând bucățele toate documentele istorice legate în piele din biblioteca domnişoarei Peabody. Nu prea îi trăgea ața să citească, şi chiar şi ceea ce tuşa Mame numea „desfătările dramatice” şi în care îşi pusese speranțele, s-au dovedit o risipă de bani. Într-o seară, a trimis toată gaşca să vadă spectacolul *Ce viață* la teatrul de vară local, dar până la sfârşitul primului act erau deja înapoi, cu interdicție pe viață de a mai călca în incintă. Un embargo asemănător a fost declarat de către drogheria locală, gelaterie, magazinul Howard Johnson’s, locul de joacă, pizzerie şi bordel. Copiii iubeau cinematograful, dar cinematograful nu-i iubea pe ei. Pe când îmi returna banii pe bilete, managerul mi-a spus:

— Să nu credeți că nu înțeleg ce încercați să faceți tu şi mătuşa ta – vă înțeleg şi vă admir gestul. Dar şi eu trebuie să mănânc. Uitați ce au făcut bandiții ăştia mici cu scaunele; le-au tăiat fâşii. Şi până nu se sfârşeşte războiul, nici nu am cum să le înlocuiesc.

Pe lângă mâncare, cazare, îmbrăcăminte şi reparaţiile infinitelor stricăciuni, tuşa Mame cheltuia o avere pe doctori. Cum îşi pusese în minte că micuţii trebuie să fie în cea mai bună formă când se vor întoarce în Anglia, a angajat un medic local, care venea special din Stony Brook în fiecare duminică să-i consulte. Îl chema Potter şi avea o viziune mult mai realistă despre copii decât tuşa Mame:

— Drace, spunea el de fiecare dată, nu au nimic care să nu se poată vindeca într-o cameră de gazare.

Vreo alte două mii de dolari au intrat în melițele lor teribile. Dar să-i duc la dentist şi să ascult satisfăcut cum se zbat şi urlă, era un privilegiu la care nu aş fi renunțat pentru nimic în lume. Stomatologul a reuşit să le repare dinții, dar imediat după a hotărât să se pensioneze: la patruzeci şi unu de ani era un om înfrânt, terminat, bătrân.

Aşteptam prima zi de şcoală ca pe a doua pogorâre a lui Hristos. Şi, în cele din urmă, s-au ivit şi zorii fericitei dimineți. Urma să avem în mod garantat şapte ore pe zi de linişte şi pace, cinci zile pe săptămână – asta dacă nu cumva vreunul dintre copii nu lua o răceală sau era suspendat că a comis cine ştie ce atrocitate. În astfel de zile lipsite de griji, nu trebuia decât să trezim copiii, să le pregătim micul dejun, să le punem merinde, să-i ducem pe toți la şcoală, să spălăm vasele, să facem paturile, să frecăm băile, să ştergem de pe pereți blestemățiile de cea mai recentă factură, să ştergem praful, să dăm cu aspiratorul, să comandăm de mâncare, să ne tocmim cu măcelarul şi să spălăm rufele, după care puteam în sfârşit să trândăvim. Asta cât timp mai era cald afară, fiindcă apoi mai trebuia şi să ațâț cazanul de încălzire – antic –, să arunc cenuşa, să alimentez cele douăsprezece şemineuri, să curăț zăpada cu lopata şi să repar pe cât posibil mobila domnişoarei Peabody. Îmi repetam mereu că n-am dus-o niciodată atât de bine, dar nici eu nu credeam asta.

Aşa a trecut iarna. Ginger a fost exmatriculat de trei ori. O dată, Enid a fost adusă acasă de poliție după ce a fost prinsă în flagrant în timp ce fura de la Woolworth's. Margaret Rose a dezvoltat o afecțiune destul de gravă la rinichi, iar Albert, din solidaritate, s-a îmbolnăvit de amigdalită. A fost plăcerea noastră să-i internăm pe amândoi în spital, unde lui Albert i-au fost extirpate şi amigdalele, şi polipii – mai bine decât nimic. Altă dată, Enid a furat forfecuța de unghii a tuşii Mame şi l-a înjunghiat pe Ginger – dar nu i-a provocat decât răni uşoare. Un comitet cetățenesc a înaintat o plângere împotriva lui Gladys care, spuneau ei, ieşise fără ocolişuri la produs pe Main Street, şi nu am niciun motiv să mă îndoiesc că acuzația, respinsă cu indignare de tuşa Mame, era cât se poate de fondată. În martie, Edmund a lăsat însărcinată o fată din împrejurimi, şi tatăl ei a amenințat că-l omoară. În ce mă priveşte, nu înțelegeam de ce să împiedici un părinte să-şi exprime liber sentimentele, dar tuşa Mame a preferat să scoată banul şi să plătească, să plătească şi iar să plătească.

Acum ştiu că, în general, copiii sunt o mare bătaie de cap, şi cred sincer că nici pe mine, nici pe tuşa Mame nu ne-ar fi deranjat atât de mult greutățile dacă am fi văzut în ei măcar o singură calitate demnă de apreciere, una oarecare. Dar nu aveau. Tuşa Mame se îngrijora şi se frământa pentru ei de dimineața până seara, prefăcându-se că îi adoră din pură bunătate. Eu, nu. Îi uram ca sarea-n ochi şi nu-mi păsa că se vedea. Eram literalmente prizonieri în casa aia şi, după şase luni, eu şi tuşa Mame am ajuns să mârâim şi să ne stropşim unul la altul din cele mai neînsemnate motive, sau chiar şi fără motiv.

În duminica Paştelui, în aer plutea un iz de primăvară, iar în casă un miros grețos de liliac, bomboane de jeleu şi spurcăciuni alintate. Copiii se amuzaseră la culme bombardându-se cu ouă roşii, iar Albert a reuşit să facă

țăndări şi ultimele porțelanuri ale domnişoarei Peabody. Ca în fiecare duminică, era la noi şi doctorul Potter, care a hotărât să rămână la masă. Tuşa Mame, care între timp devenise o bucătăreasă priceputâ, ne pregătise o cină excelentă – sau, mai degrabă, ar fi putut fi astfel dacă Margaret Rose n-ar fi vomitat la desert.

Doctorul Potter a consultat-o din nou şi a pus-o să se culce.

— Probabil că n-are nimic, a zis el, dar țineți-o la pat o zi sau două. Nu-mi place cum arată gâtul ei. Mă rog, nu-mi place nimic la ea. Dacă se agravează situația, sunați-mă şi am să-i prescriu o doză sănătoasă de cianură.

Apoi s-a uitat la tuşa Mame cu un aer îngrijorat:

— De fapt, pe dumneavoastră ar trebui să vă consult, doamnă Burnside, nu pe ei. Aveți o mină groaznică – sunteți slabă, agitată, epuizată. Aveți grijă să nu vă omoare copiii ăştia.

După ce-am băgat-o pe Margaret Rose în pat, am spălat vasele şi am trimis copiii la etaj rugându-i să se joace cât mai în linişte posibil, eu, tuşa Mame şi domnul doctor am rămas în sufragerie şi am băut un pahar de whisky într-o fericire deplină.

— Dr. Potter, credeți că Hitler va capitula până la urmă? a întrebat tuşa Mame cu un oftat. Adică... nici nu cred că mi-ar păsa prea mult, dacă aş reuşi cumva să găsesc o scăpare din situația asta... maternă. Ştiu că spun ceva contra naturii, ceva oribil, dar oricât de mult am încercat să-i îndrăgesc pe zburdalnicii ăştia, nu am reuşit. Dacă ar exista ceva...

În clipa următoare, o explozie a zguduit tot hanul. Eu am fost aruncat din fotoliu şi toți trei am aterizat grămadă în mijlocul sufrageriei.

— Dumnezeule, copiii! a strigat tuşa Mame.

A sărit în picioare şi a urcat în goană scările, cu doctorul şi cu mine pe urmele ei.

Camera mare de joacă de la etajul al doilea era complet distrusă. Toate ferestrele erau spulberate, tavanul atârna în stalagmite groteşti şi un perete fusese complet aruncat în aer.

— Vai, nu! a murmurat tuşa Mame. Copiii! Repede! Ajutați-mă. Cred că sunt îngropați sub dărâmături.

S-a aruncat la pământ şi a început să sape cu mâinile goale în mormanul de moloz. Exact când mă chinuiam să dau la o parte o bucată uriaşă de tencuială, am auzit un chicotit venind din spate. M-am întors pe călcâie şi i-am văzut pe toți şase, teferi şi nevătămați, râzând copios de ceea ce vedeau.

Am țâşnit spre Edmond, dar doctorul mi-a luat-o înainte şi l-a apucat de guler.

— Ce naiba se întâmplă aici? a strigat doctorul.

Niciun răspuns.

— Ce-ați făcut? Spuneți-mi, lua-v-ar dracii, până nu rup şi ultimul oscior din voi.

În continuare, tăcere.

— Spun eu dacă nu puneți vina în cârca mea.

Era Albert, evident. L-am înşfăcat de umeri şi l-am zgâlțâit zdravăn.

— Ba bine că nu! Ai să-mi spui chiar acum, altfel te bat de sare apa din tine.

— Au! Mă doare, s-a văicărit Albert.

— O să te doară şi mai tare dacă nu-mi spui ce s-a întâmplat, am urlat eu.

— N-am vrut decât să facem o bombă artizanală, a spus Albert.

— O bombă artizanală? Din ce?

— Din nişte chestii pe care le-am găsit în magazia de scule.

— Adică dinamită? Explozibil? Chestii din astea?

— N-a fost ideea mea, s-a smiorcăit Albert. Ceilalţi au început totu' şi eu le-am spus, le-am spus că...

Tuşa Mame stătea în mijlocul dezastrului. Era plină din cap până-n picioare de praf, funingine şi var. Dintr-odată, a început să râdă. Şi a râs, a râs, a râs până i-au dat lacrimile.

— Nu mai rezist... doar că e prea amuzant pentru... şi nici măcar nu-i casa mea, ci a domnişoarei Peabody şi a strămoşilor ei... este cel mai caraghios lucru din via... Se clătina de râs. Şi partea cea mai a-amuzantă este... este că am fi putut sfârşi toţi... pe lumea cealaltă.

Acum râdea ţinându-se cu mâinile de burtă şi îşi dădea cu palmele peste genunchi.

Copiii chicoteau şi ei, dar erau neliniştiţi.

— Gura, m-am răstit eu. Marş la voi în cameră. Ne socotim noi mai târziu.

Erau prea speriaţi să mai îndrăznească să comenteze.

— Dar, dragul meu, nu vezi...

Chipul tuşii Mame era contorsionat de veselia aceea cumplită.

— Nu vezi că îţi vine să mori de... – oh, să *mori* e cuvântul potrivit!

Se clătina înainte şi înapoi, ţinându-se de umeri. O priveam îngrozit.

— Terminaţi! a tunat doctorul. Terminaţi în clipa asta!

S-a dus la ea şi i-a tras o palmă zdravănă peste faţă. Tuşa Mame a amuţit o secundă, apoi a început să plângă de ziceai că i se rupe sufletul.

Doctorul a dus-o în camera ei şi a băgat-o în pat. În timp ce el steriliza seringa, eu i-am turnat pe gât un whisky dublu.

— Îmi pare rău, tot repeta ea. Îmi pare rău, dar nu mai rezist. Mai bine muream în explozia asta.

— Tuşă Mame!

— Gata, gata, Eleonora Duse[79], liniştiţi-vă. Ieşiţi din starea asta. Nu vă doriţi aşa ceva. Sau, cel puţin, eu nu-mi doresc; ar însemna să-mi pierd principala sursă de venit, a spus doctorul strângând-o de mână. Pur şi simplu aţi îndurat mai multe decât poate suporta o fiinţă omenească.

— Dar eu credeam că sunt o mămică – un fel de doamna Wiggs din Cabbage Patch[80]. Şi am dat greş, am dat greş, am dat greş!

— Trebuie să vă descotorosiţi de copiii ăştia. Vorbesc foarte serios. Nu sunteţi bine.

— Dar nu pot. Unde să se ducă?

— Aş putea sugera la casa de corecţie? am spus eu.

— Există întotdeauna şi varianta Bellevue[81], a adăugat doctorul.

— Nu. Exclus, a suspinat tuşa Mame. Nu pot. Am promis să am grijă de ei şi...

— Şi să ieşiţi de aici cu picioarele înainte? Nu e vorba că *vreţi* să scăpaţi de ei, ci că *trebuie*. Din ordinul medicului dumneavoastră, a spus doctorul cu gravitate. Aţi făcut mai

---

79 Eleonora Duse (1858-1924), una dintre cele mai celebre actriţe de teatru din istorie. (n.tr.)

80 *Mrs. Wiggs of the Cabbage Patch*, roman de Alice Hegan Rice (1870-1942), despre suferinţele unei familii care se confruntă cu sărăcia. (n.tr.)

81 Spital şi centru de îngrijire din New York. (n.tr.)

multe pentru aceşti orfani decât oricine altcineva. Le-aţi dedicat aproape un an din viaţă. Aţi cheltuit mii şi mii de dolari pe fundul lor. Casă, mâncare, haine, şcoală. Numai nota mea de plată vă costă mai bine de două mii de dolari. Gluma-i glumă, dar până aici. Trebuie să vă debarasaţi de ei înainte să se debaraseze ei de dumneavoastră.

— Dar cine-ar fi atât de nebun să-i ia? a întrebat tuşa Mame. Deja li s-a dus buhul.

— Nu contează, trebuie să plece, a spus ferm doctorul.

— Poate reuşim să mințim în privința vârstei lui Edmund şi să-l înrolăm în armată, a sugerat tuşa Mame.

— Şi Gladys ar putea merge pe post de vivandieră, a spus doctorul.

— Ascultă, tuşă Mame, am spus eu, există o modalitate. Mâine mă duc în oraş să vorbesc cu oamenii de la agenție. Singura chestie este că nu trebuie să livrăm tot pachetul, adică pe toți şase la un loc. Trebuie să-i despărțim! Edmund ar putea să meargă la o fermă şi să muncească pământul până iese răutatea din el...

— Doar să nu fie nicio oaie prin jur, a spus doctorul.

— ...iar pe Gladys ar putea s-o trimită la o mănăstire...

— De preferință cât mai izolată, a adăugat doctorul.

— În ce-i priveşte pe Albert şi Margaret Rose, am continuat eu, ei trebuie să rămână împreună, pentru că sunt frate şi soră. De altfel, sunt şi cei mai cuminți.

— Albert este un mic linguşitor plângăcios şi laş, a spus tuşa Mame.

— Dar orişicât, el şi Margaret Rose se comportă mai bine decât ceilalți.

— Iar eu am să donez bucuros un cearşaf impermeabil pentru micuța prințesă, a spus doctorul.

— Cât despre Enid şi Ginger, pentru ei ar trebui să găsim doi fraieri.

— Da, a spus tuşa Mame ambiguu. Presupun că am putea face aşa.

— Aţi putea? *Trebuie!* a spus doctorul. Acum odihniţi-vă puţin. Eu şi Pat vom avea grijă de copii.

Afară se adunaseră o mulţime de oameni care se holbau la gaura căscată în hanul domnişoarei Peabody.

— Nu vă faceţi griji, oameni buni, a strigat doctorul de la una dintre ferestrele spulberate, ştiţi doar cât de periculoase sunt oalele astea moderne de gătit sub presiune, nu?

După care a tras obloanele şi am rămas singuri.

În acea seară, copiii au primit un pahar cu lapte, un biscuit şi o papară straşnică. Dar nu păreau prea afectaţi de ceea ce făcuseră. Doctorul a trebuit s-o târască de trei ori pe Margaret Rose înapoi în pat.

— Şi aici rămâi, a răcnit el. Nu vrem să avem de-a face cu fetiţe bolnave. Cel puţin nu în momentul ăsta.

— Eu i-am zis, domnu', a spus Albert. I-am zis, Margaret, dacă află domnu' doctor că eşti în picioa...

— Mai tacă-ţi gura, fătălăule, l-a repezit doctorul.

Spunând acestea, s-a urcat în maşină şi a plecat acasă.

***

În dimineaţa următoare, m-am trezit devreme şi plin de energie. Ca să-i impresionez pe cei de la centrul de plasament, mi-am pus pe mine uniforma britanică, cu impermeabil, decoraţii şi tot tacâmul. Tuşa Mame era în bucătărie. Se simţea mult mai bine şi, coborând de la etaj, am auzit-o înjurând soba.

— Bună dimineața, iubițelul meu, a ciripit ea. A sosit *Der Tag*[82]?

— Da, e ziua cea mare, am răspuns eu. Ziua Independenței, Ziua Bastiliei, Ziua Focurilor de Tabără şi a Artificiilor, Ziua de 1 Mai, toate într-una singură.

— Oh, dragul meu, abia aştept, a spus cu un oftat.

Gladys şi-a făcut apariția în sufragerie. Jacheta tricotată şi fustița în carouri contrastau puternic cu machiajul policrom, genele perlate şi părul oxigenat (acum trecea prin faza blondă, sau faza Lana Turner, care venea după faza brunetă, sau faza Hedy Lamarr).

— Ce şmecher arăți! a zis analizându-mă. Sânge albastru în toată regula. Nu te-am mai văzut în uniformă până acu'. Eşti leit David Niven[83]!

Am ignorat-o amândoi.

— Să-ți fac două ouă, dragule? m-a întrebat tuşa Mame.

— Nu, mulțumesc, doar pâine prăjită şi cafea. Am de mers de la o agenție la alta şi vreau să ajung devreme.

— A-gen-ție? a întrebat Gladys ridicând din sprâncene. Sper că n-ai de gând să angajezi alți servitori. Şi-aşa nu rezistă, credeam că ți-a intrat deja în cap. Aici nu rezistă.

— Tu vezi-ți de micul dejun, Gladys, a zis tuşa Mame cu dispreț. În dimineața asta, nici eu, nici Patrick nu avem dispoziția necesară să ne ocupăm de voi. Bănuiesc că ştii de ce.

---

[82] *Ziua*, în germană, în original. (n.tr.)

[83] David Niven (1910-1983), unul din cei mai prolifici şi mai celebri actori englezi de film. (n.tr.)

Gladys a ridicat nepăsătoare din umeri şi a şters-o din încăpere. Eu am înghiţit ultima gură de cafea, mi-am pus cascheta şi m-am îndreptat spre uşă.

— Până la cinci, mă întorc acasă cu documentele de eliberare. Pe cuvântul meu de onoare.

— Dragul meu! a spus tuşa Mame fericită. Am lăsat-o pregătind o tavă cu mâncare pentru Margaret Rose.

***

Am avut o zi îngrozitoare în New York, mergând de la o agenţie la alta, din birou în birou, de la un departament la altul. Toată lumea din oraş părea să cunoască – cel puţin, după reputaţie – progeniturile tuşii Mame.

— Nişte actori de mâna a treia, mi-a spus sumbru o femeie.

— Puşlamale spurcate, a comentat o fată bătrână de pe Fiftyseventh Street.

— Nişte bădărani sălbatici, mi-a spus un bărbat, de parcă eu nu ştiam.

Abia pe la ora patru am reuşit să dau de persoana potrivită, o femeie limbută trecută de prima tinereţe, cu tunsoare sportivă şi o cravată militărească.

— Ah, de ei e vorba, a rostit printre dinţi. S-au pus o mulţime de pariuri cu privire la cât va rezista mătuşa dumitale. Eu am făcut o groază de bani fiindcă am avut informaţii din interior de la o fată pe care o cunosc şi care a stat puţin cu ei. Deci începe să cedeze, ha? Nu mă mir.

— Mătuşa mea are nervi de oţel, am spus eu luându-i apărarea.

— Sunt convinsă, frăţioare, sunt convinsă. Hai, fruntea sus. Am aici o listă nou-nouţă de fraieri – oameni care n-au fost exploataţi până acum, şi toţi dornici să audă tropăit de

picioruşe prin casă. Vă vine să credeţi? Luaţi loc şi staţi liniştit până dau vreo două telefoane. Am făcut atât de mulţi bani pariind la o cotă de cinci la unu pe mătuşa dumitale, că mă simt datoare faţă de voi.

Am aşteptat încordat în timp ce a dat o serie de telefoane. Într-o jumătate de oră, toţi cei şase erau plasaţi.

— Ei bine, a zis ea, asta-i tot. Când credeţi că vor fi cu băgăjelele făcute şi gata de plecare?

— Dacă-mi permiteţi să dau un telefon, am zis eu, într-o oră ne vor aştepta în faţa casei.

— Ah, nu-i nicio grabă. Avem destul timp la dispoziţie.

— Ba nu, n-avem, am spus eu.

Ce ziceţi dacă vă trimit mâine două maşini, e bine?

— E excelent! am spus cu lacrimi în ochi.

Am parcurs tot drumul până în Long Island depăşind limita de viteză. Liberi! Eliberaţi în sfârşit de Edmund, şi Gladys, şi Enid, şi Albert, şi Ginger, şi Margaret Rose. Adio obligaţii casnice, adio urlete, certuri, stricăciuni şi haos.

Am intrat în trombă pe aleea Hanului, făcând să sară pietricele în toate părţile. Am sărit din maşină de parcă piciorul nu mi-ar fi fost atins nici măcar cu-un ghemotoc de hârtie şi am alergat spre uşă. Se auzeau zgomote de ciocan. „Ah, probabil că au venit muncitorii pentru reparaţii”, mi-am zis în gând.

Pe alee mi-a ieşit în întâmpinare un ţăran de prin părţile locului care încă învârtea ciocanul în mână.

— Bună seara! i-am spus prieteneşte.

— Seară bună, soldat, a zis el.

— Ţi-ai terminat treaba? l-am întrebat cu toată cordialitatea de care eram capabil.

— Am închis totul la perfecţie, a spus el.

— Deja? Minunat.

— Ei, o fi minunat pentru tine, băiete, dar nu cred că bietei cucoane îi pică prea bine să stea închisă cu diavolii ăia şase săptămâni de-acu' încolo.

— Despre ce vorbeşti? am întrebat.

— N-ai văzut afişul de l-am bătut acu' în uşă?

— Ce afiş? Ce uşă?

— Du-te ş-aruncă-un ochi, soldat, da' să fiu în locul tău, n-aş intra, doar dacă nu cumva vrei să rămâi închis acolo pentru multă, multă vreme.

Am alergat spre uşa principală. Pe ea, era bătut în cuie un afiş cu vopsea albă şi roşie:

CARANTINĂ
ACCESUL INTERZIS
FOCAR DE SCARLATINĂ
Toate persoanele care pătrund în acest perimetru...

N-am citit mai departe. M-am prăbuşit în stratul de stânjenei de pe peluză.

Capitolul zece

Tuşa Mame

şi vara de aur

Ultimele zile ale personajului memorabil sunt, ca de altfel toate celelalte din viaţa ei, cât se poate de frumoase. Iat-o în căsuţa ei cochetă, înconjurată de prietenii care o adoră şi în continuare capabilă să ofere oricui este dispus s-o asculte drăgălăşenie, lumină şi perle de înţelepciune din New England. Autorul numeşte această perioadă Vara de Aur a

existenței ei. O expresie foarte potrivită, nu-i așa? O folosea și tușa Mame. Și două săptămâni din acea vară de aur petrecute în casa ei, printre prietenii ei, au fost o experiență atât de bogată încât mi-au schimbat pentru totdeauna cursul existenței.

Imediat după ziua victoriei, tușa Mame și-a oferit un tratament complet la Elizabeth Arden. S-a întors arătând cu zece ani mai tânără, și singura urmă a trecerii timpului era o șuviță veritabilă de păr alb între buclele negre. Mă rog, albul era veritabil, însă pentru negru n-aș fi băgat mâna în foc. Ștergându-și un deceniu întreg din buletin, spunea că are patruzeci de ani și repeta întruna că după o viață întreagă în care a semănat, venise momentul recoltei.

— Sunt o femeie matură, dragul meu, spunea, admirându-și pentru a mia oară șuvița albă. Aceștia sunt anii mei cei mai roditori și vreau să mă bucur de ei cât mai mult. Am de gând să duc un trai mai tihnit, mai adunat – să trăiesc pe un plan spiritual și intelectual mai înalt. Vreau să fiu o bunică bună pentru adorabilii nepoței cârlionțați pe care tu și soția ta mi-i veți dărui.

Am scăpat berea din mână.

— Despre *ce* adorabili vorbești, și eu împreună cu *cine* ți-i vom dărui?

— Bebeluși, dragule. Ai ajuns la vârsta la care se cuvine să te gândești la căsătorie. Doar nu-ți plac băieții, nu-i așa?

— Doar la jocul de barbut, am zis. Dar nu-mi plac nici fetele – sau, mă rog, niciuna în mod deosebit. Nu într-atât încât să o vreau de soție.

— Nu-ți face griji, scumpule, mă ocup eu de asta.

— Ce drăguț din partea ta.

— Lasă-mă doar să-mi organizez noul stil de viață și apoi am să mă ocup și de tine.

Tuşa Mame s-a organizat foarte repede. Şi-a cumpărat o mulțime de haine de modă nouă – „mult mai grațioase şi mai elegante decât fustele alea de apaşi pe care le-am purtat în timpul războiului” – şi s-a înscris la un număr covârşitor de cursuri la Noua Şcoală pentru Studii Sociale – „ca să fiu un stimul intelectual pentru micuții tăi”. Eu o priveam şi aprobam.

În toamna aceea, m-am angajat la o mică agenție de publicitate. Clientul pentru care trebuia să scriu reclame era o fabrică de plite electrice, Itsa-Daisy, iar salariul era de optzeci de dolari pe săptămână: inadecvat pentru o persoană cu soție şi copii, comentase tuşa Mame, dar măcar era un început. M-am mutat totodată în propria locuință – o garsonieră în Piața University, pe care tuşa Mame o găsea *complet* inadecvată pentru un bărbat cu soție şi copii, dar era, de asemenea, un început. Cu toate că nu mai locuiam sub acelaşi acoperiş, mă întâlneam cu ea mai des decât înainte. În medie, mă invita la cină de cinci ori pe săptămână, şi de fiecare dată găseam la masă, pe lângă mâncărurile uşor afrodiziace – şi pe care scria *„Amour”* cu glazură – o frumoasă domnişoară, aleasă pe sprânceană de tuşa Mame. Mătuşa aducea invariabil vorba despre căsătorie şi copii, îmi umplea întruna paharul cu şampanie sau coniac, după care îşi amintea brusc că avea de rezolvat o chestiune urgentă şi mă lăsa pe canapea cu cea mai recentă candidată la pirostrii. Avea impertinența unei matroane de lupanar, dar, dintr-un motiv sau altul, niciuna dintre fete nu era potrivită.

Toată toamna a fost o defilare de fecioare încântătoare. Vivian, de pildă, care, potrivit tuşii Mame, era „o scumpete de fată, născută să fie mamă – numai uită-te ce bazin are!”. Păcat că nu vorbea decât despre tenis, călărie şi pescuit cu harponul, iar la ultima noastră întâlnire a ținut atât de mult să mă facă să apreciez jiu-jitsu, că m-a trântit cu spinarea

de pământ şi am fost nevoit să port corset două săptămâni, timp în care am dat de mai multe ori pe la fizioterapeut.

A urmat Elaine. Era o brunetă cu origini din Orientul Mijlociu, şi nu se gândea la altceva decât la politică. În seara în care i-am strâns mâna şi am întrebat-o dacă vrea să rămână peste noapte, m-a privit emoționată în ochi şi m-a întrebat: „De ce nu candidezi la alegeri cu liberalii, ca formă de protest împotriva Tammany Hall[84]?" Şi aşa s-a încheiat.

Apoi a venit rândul lui Carolyn, care nu fuma, nu bea şi încerca să mă convertească la Ştiința Creştină. Helena era atrăgătoare şi inteligentă, dar atât de dinamică şi organizată că parcă îmbrățişam o maşinărie. Cu Mary m-am distrat destul de bine rezolvând rebusurile din *Saturday Review*, dar relația noastră s-a încheiat într-un taxi, în momentul în care eu am sărutat-o şi ea m-a întrebat: „Filosof hindus, născut în jur de anul 800, din opt litere?". Dotty era mult prea energică, Fran, prea vulcanică, Isabelle, prea mistică. Cu alte cuvinte, nu s-a concretizat nimic din toate astea.

Tuşa Mame era revoltată:

— După părerea mea, ar trebui să te vadă un medic sau să-ți faci un tratament cu hormoni. Ce-i în neregulă cu tine? Eu îți aduc o atâtea fete, care mai de care mai încântătoare, şi tu ce faci? Le adulmeci ca un motan afectat şi apoi îți iei tălpăşița. E dezgustător!

— Pentru Dumnezeu, de ce nu mă laşi în pace? Am să mă însor la momentul potrivit.

În preajma Anului Nou, plictisită de rolul de peţitoare, tuşa Mame şi-a luat zborul spre însoritul Mexic, unde a rămas multă, multă vreme. Şi acolo a pus în practică o parte din cunoştințele de psihologie deprinse la Noua

---

[84] Organizație politică de orientare democrată a oraşului New York. (n.tr.)

Şcoală. A început prin a adăuga la fiecare scrisoare câte o fotografie sau două cu ea în compania a trei dintre cele mai rafinate fete pe care le văzusem vreodată. Erau toate brunete, de o frumusețe şi o eleganță la limita legalității. Mi-au stârnit imediat interesul şi i-am scris tuşii Mame, s-o întreb cine erau prietenele ei, dar ea neglija de fiecare dată să-mi răspundă şi continua să-mi trimită scrisori vagi, pline de bârfe şi însoțite de alte fotografii cu ea şi cele trei frumuseți. Cu cât deveneam mai curios, cu atât mă ignora mai tare, şi-mi vorbea numai şi numai despre ea.

În aprilie, după ce m-a adus aproape în pragul nebuniei, a început să le amintească ocazional numele – „Margot a spus..."; „Melissa zice..."; „Miranda şi cu mine..." – dar în ciuda întrebărilor mele directe şi subliniate cu stiloul cu privire la cele trei frumuseți, continua să păstreze discreție absolută. În schimb, nu-mi mai trimitea decât fotografii cu cele trei (şi umbra ei), invariabil însoțite de explicația: „Prietenele mele".

În iunie eram atât de măcinat de curiozitate încât, ca să aflu cine erau tovarăşele constante ale tuşii Mame, am hotărât să telefonez la Cuernavaca. A fost o convorbire lungă, costisitoare, foarte perturbată şi absolut inutilă. Legătura era groaznică şi centralistele interveneau întruna în trei limbi diferite, brooklineză, sudistă şi spaniolă. Ce am reuşit să înțeleg, înainte să se întrerupă apelul, era că cele trei frumoase erau surori, că numele lor de familie era Murdock, sau Medoc, şi că tuşa Mame nu avea de gând să se întoarcă la New York. Atât. A urmat o perioadă lungă, foarte lungă de tăcere, în care scrisorile mi-au fost returnate având mâzgălite în spaniolă cuvintele „Domiciliu necunoscut".

Apoi, în timpul unui val de caniculă newyorkeză, am primit o scrisoare de la tuşa Mame în care spunea lucruri fără noimă, cum ar fi: „Dorm sub pătură în fiecare noapte".

Pe plic era ştampila din Insula Maddox, Maine, şi înăuntru am găsit şi o fotografie cu cele trei frumuseți în costum de baie. Într-un post-scriptum destul de confuz, tuşa Mame mai adăuga că închiriase o casă de la cele trei superbe surori Maddox – „nişte prietene pe care le-am cunoscut întâmplător în Mexic iarna trecută şi despre care se poate să-ți fi povestit” – şi că intenționau să-şi petreacă acea „vară de aur” pe insulă. Cunoscând-o, era o invitație indirectă să mă duc acolo.

Căzusem în cursă. Puterea psihologiei.

***

Drumul până pe Insula Maddox n-a fost nicidecum floare la ureche. A trebuit să iau avionul până la Bangor, autobuzul până în Eastport, feribotul până la o insulă mai mare, microbuzul până în capătul celălalt al insulei, şi apoi şalupa până la destinația finală. Am ajuns mort de oboseală, dar când am văzut-o pe tuşa Mame făcându-mi cu mâna de pe debarcader, m-am înviorat.

După un pupic grăbit şi foarte formal, mi-a aruncat valizele într-un cărucior – nu erau automobile pe insulă – şi am pornit-o spre sat pe un drum neasfaltat. A trăncănit întruna, dar despre cele trei surori nu spunea aproape nimic. Mă exaspera.

Din fericire, reuşisem să fac unele cercetări pe cont propriu, fără prea mult efort – erau atât de frumoase, că toate revistele ilustrate din America publicaseră cel puțin o pagină cu fotografiile lor. Proveneau dintr-o veche familie din New England cu sânge rar, dar foarte albastru, şi, pe lângă pedigriul impecabil, erau desăvârşite şi din punct de vedere intelectual, artistic şi creativ şi, după cum am spus deja, erau superbe. Dar credeți că tuşa Mame a fost dispusă

să sufle vreun cuvânt despre ele? Nu, domnule. La fiecare întrebare care le privea, îmi răspundea cu un pufnit sau un cuvânt monosilabic, şi asta când îmi răspundea.

Satul arăta ca un decor de film western. Avea un magazin universal, o farmacie, o biserică, o primărie care, în weekend, se transforma în sală de cinema, şi Hotelul Mickey Irlandezul, care era în acelaşi timp şi crâşmă. Chiar aici în faţă, tuşa Mame s-a oprit.

— Iată-ne ajunşi! a zis ea.

— Vrei să spui că puicuţele te-au azvârlit în cârciuma asta? am întrebat nedumerit.

— O, nu, dragul meu. Noi stăm în casa Maddox. *Tu* stai aici.

— Eu stau aici? De ce, nu mai aveţi o cameră şi pentru mine?

— Dragul meu, casa Maddox are peste douăzeci de dormitoare, dar doar nu te aşteptai să stai cu noi. Un bărbat în aceeaşi casă cu trei fete nemăritate, nu se poate! La urma urmei, fetele sunt musafirele mele vara asta şi este de datoria mea să le protejez, a spus ea pedant.

— Cine naiba te crezi, am întrebat nervos. Domnişoara Grundy[85]?

— Patrick, iubiţelule, a spus ea ridicându-şi privirea spre cerul Maine-ului, observ că viaţa în agenţia aia dură de publicitate te-a înăsprit! Ce s-a ales de sensibilitatea ta? Şi când te gândeşti că am încercat să te învăţ înainte de toate cum să te comporţi cu persoanele dintr-o anumită clasă...

---

[85] Personaj fictiv care apare pentru prima dată în piesele lui Thomas Morton (1764-1838) şi devenit un simbol al convenţionalismului şi pedanteriei. (n.tr.)

— Termină cu prostiile astea, am mârâit eu. M-ai crescut alandala...

— Oh, Dumnezeule, a spus ea aruncând o privire rapidă la ceas, trebuie să fug! În seara asta luăm cina la familia Saltonstall. Îmi pare rău, dar e ceva restrâns, n-am putut face rost de o invitație și pentru tine. Dar vino mâine la prânz, bine? N-ai cum să ratezi casa Maddox: faci stânga imediat ce ieși de la Mickey Irlandezul, mergi pe jos până în capătul insulei și ai ajuns. Ne găsești acolo. Pe la unu, ce zici?

Înainte s-o beștelesc ca la carte, s-a făcut nevăzută.

Mickey Irlandezul era o crâșmă ca alte câteva milioane, posomorâtă și pustie, iar de lumina fosforescentă nu se poate spune că o încălzea. Pentru decor fuseseră alese un tonomat sinistru, unele fotografii cu participantele la concursul Miss Rheingold din 1947 și reclamele la diferite dinastii de băuturi alcoolice – panouri cu neon care hârâiau sau cu bec incandescent care bolboroseau. Singurul lucru demn de remarcat era fiica lui Mickey, Pegeen. Pegeen era o roșcată sculpturală, cu un fizic care îți creștea temperatura și un comportament care ți-o cobora la loc. Fata asta nu era doar rece, ci un adevărat ghețar.

— Mă... mă cheamă Dennis, am spus eu după ce mi-am revenit din șocul inițial.

— A, da, a răspuns ea aspru, dumneavoastră sunteți noul pretendent al surorilor Maddox. Pe aici.

Înainte să înțeleg bine ce spusese, eram deja la etaj, într-o cameră cu vedere la singura stradă de pe insula Maddox.

— Iată, a zis ea. Dacă nu vă place camera, să-mi spuneți, pentru că alta nu avem și tata ar putea s-o închirieze altcuiva. Baia e aici. Cina o puteți lua la orice oră doriți și puteți mânca ce vă poftește inima, cu condiția să-mi spuneți acum.

Deja fierbeam de furie. Bine, Roşcato, mi-am spus în gând, acum e rândul meu.

— Mulțumesc. Aş vrea să iau cina în cameră şi aş pofti *entrecôte à la Bordelaise*, *pommes soufflées*, salată verde, *crème brûlée* şi un espresso. La ora opt fix, vă rog, am adăugat acid.

Spre surpriza mea, şi-a notat totul.

— Uitați, i-am spus, întinzându-i o monedă de cincizeci de cenți.

— Nu, mulțumesc, a zis ea. Dacă doriți să lăsați bacşiş, avem o cutie la intrare. Banii adunați se duc într-un fond pe care eu şi tata îl ținem pentru văduvele de pescari.

Şi cu asta, a plecat.

Eram un pachet de nervi. De ajuns că venisem până acolo, că fusesem cazat la Hotelul şi Crâşma lui Mickey Irlandezul, că dormeam singur într-un oraş fantomă, că tuşa Mame mă lua peste picior şi că eram ținut la distanță de surorile Maddox, dar să-mi mai dea şi Pegeen peste nas, era prea mult. Am încercat să găsesc nod în papură camerei. N-am reuşit. Era simplă, dar impecabilă, ba chiar pe pat erau aşternuturi de in irlandez autentic. Şi baia alăturată era imaculată. Înfuriat, m-am aruncat în pat şi am adormit.

Când a bătut ora opt, m-a trezit Pegeen care mi-a adus cina.

— Ați face bine să mâncați cât e totul cald. Şi, dacă nu vă supărați, v-aş ruga să nu vă întindeți încălțat în pat. Aici nu suntem la Hotel Mills.

Şi spunând acestea, m-a lăsat singur. Mi-a adus exact ce comandasem, şi totul era delicios. Drept urmare, m-a cuprins o ruşine de moarte şi m-am înfuriat de două ori mai tare.

Mai târziu, am coborât la bar să beau ceva, în parte fiindcă mă simțeam singur, în parte fiindcă speram să-mi spăl păcatele. Am încercat de mai multe ori să intru în vorbă cu Pegeen şi cu tatăl ei, dar se întrețineau cu doi clienți de pripas şi îmi răspundeau cu jumătate de gură. Pe la zece, clocotind de furie, m-am dat bătut şi m-am dus să mă culc, dar mi-am dat seama că din cauza puiului de somn tras mai devreme, îmi era imposibil să adorm.

A doua zi, m-am trezit, am făcut o baie lungă, m-am bărbierit şi m-am îmbrăcat cu cele mai bune haine pentru prânzul cu surorile Maddox. Dar când m-am uitat la ceas, era abia ora unsprezece. M-am aşezat şi am citit un număr al revistei *Life* de la primul până la ultimul cuvințel, inclusiv reclamele. Ajuns la final, am mai citit-o o dată. La unu fără un sfert, am luat-o din loc.

Pe Insula Maddox trăiau vreo cincizeci de băştinaşi, care rămâneau acolo pe întreaga durată a anului şi cărora li se adăugau pe timpul verii aproximativ o sută de familii care locuiau în case mari făcute din prefabricate. La capătul cel mai îndepărtat al insulei se ridica o vilă impresionantă, cu un stâlp la poartă pe care scria cu litere foarte discrete numele „Maddox”. Era una dintre ororile acelea de pe vremea generalului Grant, cu o grămadă de turnuri şi turnulețe, cupole, paratrăsnete, verande şi balcoane. Acum era destul de ponosită, dar în trecut trebuie să fi fost o clădire deosebită.

Am străbătut aleea de acces până la uşă, pe care mi-a deschis-o tuşa Mame în persoană.

— Dragul meu băiat! Ai ajuns în sfârşit!

Se îmbrăcase într-o cămaşă din voal şi o pereche de pantaloni scurți prinşi cu o singură bretea, care o făceau să arate ca un fel de Huckleberry Finn în travesti.

— Te-am urmărit de la mansardă prin lornion.

— Vrei să spui Dom Pérignon? am întrebat răutăcios.

— A, da, băuturile! Stai să-l chem pe Ito.

Spunând acestea, a dispărut şi nu s-a mai arătat o jumătate de oră bună. Am aşteptat în hamac ca pe ace, încercând să descifrez ceva dintr-un număr din *Botteghe Oscure*[86]. Tocmai când eram în pragul unei adevărate crize de nervi, tuşa Mame şi-a făcut din nou apariţia, îmbrăcată ca pentru o petrecere la curte în aer liber şi aducând o tavă de argint pe care erau un decantor de vin Sherry şi două pahare.

Savurând un sherry, apoi două, apoi trei, tuşa Mame mi-a comunicat ultimele noutăţi despre familia Cabot şi familia Lodge, apoi despre Saltonstall şi Faneuil. Deja reuşeam cu greu să-mi reţin furia, dar când Ito a anunţat că era gata prânzul şi am văzut că masa din imensa sufragerie era pregătită doar pentru două persoane, mi-a sărit muştarul.

— Unde naiba sunt surorile Maddox? am zbierat.

— Oh, fetele iau prânzul cu Lowellii, a zis tuşa Mame cu nonşalanţă. Mă invitaseră şi pe mine, dar le-am transmis cu regret că nu pot să mă alătur de vreme ce tu...

— Dar când ai de gând să mi le prezinţi? am urlat ca să mă audă până în celălalt capăt al mesei.

— Ce atâta grabă, dragule? Oricum nu le-ai stârni interesul, ele au cu totul alte preocupări, să ştii.

Spunând acestea, şi-a coborât privirea în farfuria cu spumă de fructe, punând punct conversaţiei.

Toate rolurile sunt iritante, dar cel al tuşii Mame ca aristocrată de New England putea să te conducă în pragul nebuniei. Cum a terminat de mâncat, m-a lăsat singur cu

---

[86] Revistă literară publicată la Roma de Marguerite Caetani (1880-1963). (n.tr.)

un pahar de Porto, un trabuc vechi şi o muscă solitară şi s-a retras în salonul de zi. Când, după vreo trei minute, m-am dus după ea, mi-a întins un exemplar din *Walden*[87], rugându-mă să-i citesc cu voce tare în timp ce ea cosea la gherghef! După care nu a mai scos niciun cuvânt până în clipa în care s-a înțepat în deget şi a lăsat să-i scape o exclamație scurtă, dar complet nepotrivită pentru o aristocrată. Era prea mult. Am lăsat cartea din mână şi tocmai eram pe punctul să-i trag o săpunealã când, de pe verandă, s-a auzit un trio de voci suave.

Orice insultă aveam de gând să-i adresez tuşii Mame s-a evaporat în clipa în care cele trei surori Maddox, toate îmbrăcate în rochii albe, au intrat în cameră. De fapt, nu au intrat, ci au rămas în pragul uşii, de parcă ar fi aşteptat să fie pictate de Sargent[88]. De altfel, dacă stau să mă gândesc, pe cele trei surori mi le amintesc întotdeauna în grup – în mod artistic – cum le văzusem în toate pozele, nu una câte una. Şi cu toate astea trebuie să recunosc că fotografiile, deşi magnifice, tot nu reuşiseră să le surprindă frumusețea. Părul şi ochii aceia negri-azurii, perfecțiunea aproape suprapământească a pielii şi a trupului lor erau peste puterile obiectivului unei camere.

— Ah, ați sosit, dragelor, a rostit tuşa Mame suavă, în timp ce eu mă chinuiam să mă ridic în picioare. Margot, Miranda, Melissa, el e nepotul meu, Patrick.

---

[87] *Walden sau Viața în pădure*, de Henry David Thoreau (1817-1862), carte apărută cu acest titlu la Editura ACT şi Politon, Bucureşti, 2016. (n.tr.)

[88] John Singer Sargent (1856-1925) artist american, considerat cel mai mare pictor de portrete al generației sale, operele lui evocând luxul epocii Edwardiene. (n.tr.)

Am încercat să spun ceva, dar tocmai în acel moment, cele trei au făcut o reverență adâncă în direcţia mea, de parcă aş fi fost Carol al II-lea. Viteza şi graţia acestui minunat gest din afara timpului m-au uimit atât de mult, că am căzut înapoi în fotoliu.

— S-a îmbătat, a murmurat tuşa Mame, şi le-a atras repede într-o conversaţie despre cine ştie ce subiect tipic din New England.

Din fericire, în acea seară cele trei nu fuseseră invitate să cineze cu guvernatorul Winthrop, cu John Alden ori cu Boss Curley, aşa că tuşa Mame m-a rugat să iau cina acolo – cu condiţia să mă schimb în ţinută de gală. Pegeen mi-a aruncat o privire compătimitoare când am coborât scările de la Mickey Irlandezul în haine de seară, şi judecând după fluierături, localnicii trebuie să fi găsit curios faptul că mă plimbam în plină zi în pantofi de lac pe drumul neasfaltat, dar nu-mi păsa prea mult. Gândul că mă întorceam la tuşa Mame şi la pensionul ei de zeiţe îmi era suficient ca să merg înainte.

Pentru a doua oară în acea zi, am fost lăsat singur cu vinul de Porto, în timp ce tuşa Mame le conducea pe cele trei lebede în salonul de zi. La ora zece am fost concediat scurt, dar nu înainte de a descoperi că fetele Maddox nu erau doar superbe, ci şi inteligente şi cu personalităţi distincte, fiecare în felul ei. Margot avea înclinaţii literare şi vorbea cu eleganţă şi elocvenţă despre Kafka. Miranda picta şi făcea fotografii, iar Melissa ştia totul despre muzică. Cu băuturile pe care le prepara tuşa Mame în acea vară era imposibil să te îmbeţi, şi totuşi mă simţeam ameţit când m-am întors la hotel. Margot, Miranda, Melissa, îmi repetam; Melissa, Miranda, Margot. Şi cu viziunea acestor trei sirene învârtindu-mi-se în cap, am adormit.

După ce am spart gheaţa, m-am simţit autorizat să mă întorc la casa Maddox destul de frecvent, dar tuşa Mame

făcea de gardă douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, iar cele trei surori erau, se pare, la mare căutare în rândul nobilelor vlăstare ale familiilor din Boston care îşi petreceau vara pe insulă. Şi chiar şi când eram invitat formal, cerberul nu mă scăpa nicio clipă din ochi. În ce le priveşte pe fete, absolut în fiecare dimineaţă erau încurajate – nu c-ar fi avut nevoie de prea multă încurajare – să-şi cultive talentele. Şi, astfel, traiul la casa Maddox, deşi neobişnuit, urma un program destul de rigid. Ne petreceam zile întregi pe plajă discutând despre teatrul japonez, despre madrigalele engleze, despre sculptura lui Henry Moore, despre importanţa firului metalic în ţesăturile contemporane, despre lucrările nepublicate ale lui Joe Gould, despre tiparele interesante create în vopsirea baticurilor, despre frumuseţea stranie a vocilor mexicane, despre *Electra* în lectura Katinei Paxinou, despre designul vestimentar realizat de o fetiţă de zece ani dintr-o şcoală de corecţie din Rhode Island; şi toate astea printre continue laude reciproce. Miranda picta în maniera lui Eugene Berman – „Mame la mausoleu", „Margot în doliu" – şi făcea fotografii în stilul lui Cecil Beaton, cel puţin judecând după titlurile proiectelor sale („Mame printre lumânări", „Melissa moartă"). După ce a pozat pentru unul dintre cele mai puţin reuşite („Mame şi Margot ca naiade"), părul mătuşii a duhnit a alge de mare câteva zile bune. Punându-mă de fiecare dată într-o situaţie stânjenitoare, Miranda m-a rugat să-i pozez pe post de faun adormit, paj florentin, alergător spartan, şi în diferite alte roluri în funcţie de pânzele vechi cumpărate la metru şi perucile pe care le găsea prin mansardă.

Într-o dimineaţă, când eram singuri pe plajă, după ce a aruncat o privire foarte încurajatoare la bustul meu (care, dacă-mi permiteţi, nici în ziua de astăzi nu arată rău), Miranda m-a întrebat:

— Ți s-ar părea teribil de deplasat din partea mea dacă ți-aş cere să-mi pozezi nud? Vezi tu, nu-mi permit un model, şi...

Am rămas uluit. Inima mi-o luase la trap şi mă uitam derutat la chipul adorabil al Mirandei, incapabil să scot vreun cuvânt. Dar tocmai când am pus mâna pe şnurul costumului de baie, din spatele dunelor s-a ivit faţa tuşii Mame, cot la cot cu Margot şi Melissa.

— Bineînțeles că o face, dragă! a strigat mătuşa. Hai, iubițelule, jos cu pantalonii ăia! Eşti slab şi arăți foarte bine şi e perfect în regulă dacă pozezi pentru Miranda. Noi trei stăm aici şi ne uităm.

Nici măcar un trăsnet căzut la un metru de mine nu m-ar fi surprins atât de mult. Gâtuit de furie şi de ruşine, în timp ce tuşa Mame se lansa într-un elogiu înflăcărat despre frumusețea corpului uman, mi-am tras pe mine una după alta toate hainele pe care le aveam.

***

Melissa compunea muzică, despre care bănuiesc că era foarte modernă şi atonală – spun bănuiesc, fiindcă pianul Beckstein din salon era atât de dezacordat, încât nu puteai să-ți dai seama. Într-o seară, după ce mi-am făcut de cap cu vinul de Porto mai mult decât ar fi fost recomandat, am auzit răsunând clapele şi, în loc să mă îndrept spre camera de zi, m-am dus în salon, unde am găsit-o pe Melissa singură la claviatură, învăluită în lumina caldă a lumânărilor. Era atât de frumoasă încât mi-am ținut respirația. Ea m-a auzit, şi-a ridicat privirea şi mi-a adresat un zâmbet răpitor.

— E o piesă pe care am compus-o astăzi pe fugă, a spus ea cu o voce răguşită, divină. Ai vrea să-mi întorci tu paginile, te rog?

Am traversat încăperea ca un zombi. Muzica părea să fie compusă pentru teatrul Kabuki, dar atâta vreme cât îi puteam privi umerii magnifici, braţele, bustul, din partea mea ar fi putut să cânte şi „Jingle Bells”.

— Acum, te rog, a murmurat ea.

M-am aplecat tremurând, gata să-i iau sub asediu gâtul adorabil, când uşa s-a izbit de perete.

— Aici erai! a strigat tuşa Mame, flancată, nici nu mai e nevoie s-o spun, de Margot şi Miranda. Splendid, la ţanc pentru un mic concert. Cântă mai departe, Melissa!

Luminile s-au aprins şi eu am rămas captiv lângă pian, întorcând paginile până mult după miezul nopţii.

***

Margot citea şi scria. Ştia totul despre existenţialism, despre Sartre şi Kafka. Arzând de dorinţă, obişnuiam s-o urmăresc cum plutea spre pergolă îmbrăcată într-o rochie albă vaporoasă (fetele purtau întotdeauna numai alb), cu un teanc de cărţi franţuzeşti cu coperţi galbene, cu foi de hârtie galbenă şi creioane galbene. Inima îmi era plină de admiraţie. Dar nu era deloc simplu să rămân singur cu ea!

Într-o seară, am reuşit. Tuşa Mame se auzea în bucătărie exprimându-şi opinia despre nu ştiu ce sos, iar Melissa şi Miranda încă se îmbrăcau. Practic salivând, m-am apropiat tiptil de pergolă, unde ştiam că o găsesc pe Margot.

— Vai! a spus cu vocea ei absolut minunată. M-ai speriat!

Fiindcă nu părea câtuşi de puţin speriată, mi-am luat inima în dinţi.

— Scrii? am întrebat-o prosteşte.

— Oo, nu chiar, a spus Margot cu o privire care m-a dat pe spate. E doar o mică monografie despre Kafka, dar mi-e destul de greu fiindcă o scriu în franceză şi în versuri cu formă fixă.

Să fiu al naibii, m-am gândit eu.

— Păcat că nu mă va publica nimeni, a adăugat ea cu tristeţe.

— Ei, Doamne, am zis eu, întâmplarea face că am un fost coleg de clasă care acum lucrează la Harbinger Press, o editură foarte sofisticată.

Încercam să trag de timp.

— Dă-mi voie să arunc o privire. Franceza mea nu e tocmai bună, dar poate că împreună – şi cu prietenul meu, desigur – am putea merge într-o zi la prânz şi...

M-am cuibărit lângă ea şi am cuprins-o cu braţul pe după umeri. După o săptămână în care fusesem ţinut la distanţă de aceste frumuseţi ispititoare, eram gata să folosesc cele mai ruşinoase tactici deja puse în practică cu biata Sal care, proaspăt sosită în agenţie de la Universitatea Raymond, se culca cu redactorul-şef, doi clienţi, un sculptor de pe Jane Street, cu logodnicul ei, cu subsemnatul şi cu trupele militare permanente.

Reuşeam cu greu să mă controlez.

— Ascultă, Margot... Au! am pocnit eu un ţânţar.

— Iată-ne şi pe noi! La fix!

Tuşa Mame s-a prezentat înarmată cu un tub de spray şi, evident, însoţită de Miranda şi Melissa. M-a stropit cu atâta insecticid, că mai avea puţin şi mă omora pe mine. Apoi s-a făcut comodă şi m-a pus să citesc cu voce tare extrase din manuscrisul lui Margot, cu franceza mea de Sf. Bonifaciu. Cina era compromisă.

Toate aceste frustrări s-au concentrat într-o perioadă scurtă de timp, fiindcă tuşa Mame nu-mi îngăduia niciodată

să petrec prea mult timp pe proprietatea închiriată de la frumoasele surori Maddox. De cele mai multe ori – indiferent că era dimineață, după-amiază sau seară – fetele erau invitate, îmi explica tuşa Mame, de bărbați mult mai iluştri decât mine şi, prin urmare, îmi puteam petrece timpul după cum credeam de cuviință. Asta mă înfuria teribil. Mă înfuria pentru că însemna că n-aveam altceva de făcut decât să rămân în camera hotelului şi să mă îndop cu delicatesele pregătite şi servite de Pegeen.

De fiecare dată când îmi aducea mâncarea, încercam să o provoc la ceartă, dar ea mă nimicea de fiecare dată cu o singură replică şi pleca imediat, lăsându-mă cu gura căscată în căutarea unui răspuns. Mai târziu, când redeveneam stăpân pe mine, coboram la bar şi mă străduiam să înnod o conversație cu Pegeen sau cu tatăl ei, dar fără succes; domnul şi domnişoara Ryan erau foarte reținuți. Şi mai târziu, când pasiunea pentru câte una dintre surorile Maddox devenea insuportabilă, mă duceam pe plajă şi încercam să mă calmez în apele Maine-ului, care aveau cu mult sub zero grade. Dar n-am reuşit decât să mă aleg cu nişte frisoane şi un avertisment dur din partea polițistului local pentru exhibiționism.

În cea de-a zecea zi, eram la capătul răbdării. M-am trezit la şase şi mi-am ros unghiile până când am fost sigur că tuşa Mame se deşteptase. La unsprezece, am năvălit în dormitorul ei, i-am smuls masca de la ochi şi am scuturat-o până a devenit conştientă.

— Patrick, dragul meu, a spus ea bătând din pleoape, n-ar trebui să fii aici. Fetele...

— Fetele sunt plecate cu iahtul lor afurisit, am spus. Dacă era vreuna pe-aici, crezi c-aş mai fi intrat în camera ta?

— Linguşitorule!

— Ascultă, tuşă Mame, situaţia asta mă scoate din minţi. De ce vă deplasaţi mereu numai în grup? De ce nu se poate ca una să rămână un pic singură, măcar o dată, ca să poată şi omul să...

— Despre ce vorbeşti, dragule?

— Ştii al naibii de bine despre ce vorbesc. Te porţi ca o cloşcă cu fetele astea încă de când erai în Mexic. Şi având în vedere că tu eşti aia care a venit cu ideea să mă însor, aş vrea să-mi explici de ce, de fiecare dată când rămân singur cu vreuna din ele mai mult de cinci secunde, năvălesc imediat cei trei călăreţi ai Apocalipsei şi...

— *Să te însori*? a spus tuşa Mame fâlfâind drăgălaş din gene şi căscând teatral ochii. Vai, dar cine ţi-a băgat în cap aşa ceva...

— Hai, termină, cabotino! Mai bine zi-mi când ai să mă laşi singur cu una din fetele astea?

— Nţ-nţ-nţ, ce păcat, dragule. Dacă aş fi ştiut că eşti interesat, te-aş fi invitat astăzi la prânz. Din păcate, fetele se duc la picnic, la familia Sear. Mare păcat! Cred că-i ştii pe băieţii Sear. Sunt...

— Nu cunosc pe nimeni pe insula asta blestemată şi o ştii foarte bine!

— Uşurel, iubiţelul meu, sunt şocată. Nu-mi imaginam că ai putea avea vreun sentiment – ca să nu mai vorbesc despre o emoţie atât de profundă ca...

— Oh, mai taci!

M-a fixat schimbându-şi brusc vocea şi privirea:

— Care din ele te interesează?

Mă luase pe nepregătite şi, pe moment, surorile Maddox mi se păreau indistinctibile una de cealaltă.

— Margot, am spus înghiţind în sec.

— Prea bine, dragule, a spus ea voioasă. Am să-ți aranjez o întâlnire cu Margot chiar în după-amiaza asta. La ce oră?

— Imediat după picnicul de la familia Lodge.

— La familia Cabot, dragule. Pe la două şi jumătate, să zicem?

Eram atât de uimit încât n-am reuşit decât să încuviințez din cap.

La ora două fix eram la conacul Maddox. Discutând animate despre oale pentru homari şi comori ascunse, tuşa Mame, Melissa şi Miranda şi-au pus în cap uriaşele pălării mexicane şi au ieşit la plimbare. Liniştea care a rămas după plecarea lor era impresionantă. M-am dus sub unul dintre turnuri şi am aruncat cu câteva pietricele în fereastra lui Margot, care a deschis imediat şi a privit în jos zâmbind.

— Tu eşti, Patrick? Tocmai citeam un articol foarte interesant despre Sartre. Se pare că...

— Ce-ar fi să-l laşi pe Sartre acolo şi să cobori la mine?

— Bine, a spus ea şi a dispărut.

A coborât după câteva minute, proaspăt rujată şi arătând splendid în rochia-i albă.

— Unde sunt Mame şi fetele?

— O, au plecat, am zis eu.

— Fără să ne întrebe şi pe noi? a zis Margot. Ah, frumos din partea lor!

— Am putea merge într-o mică expediție pe cont propriu, am spus eu. Ce zici de o plimbare cu barca?

— Sigur, mi-ar plăcea, dar nu înțeleg de ce surorile mele au fugit fără să-mi spună nimic. Noi facem totul împreună... dintotdeauna.

— Dumnezeule, dar abia ați fost împreună la picnic. Nu poate niciuna dintre voi să...

— N-am mai fost la un picnic de ani de zile, a spus ea. Speram că vei veni şi tu şi...

Atâta mi-a trebuit. Am îmbrăţişat-o şi am sărutat-o atât de apăsat, că a fost nevoită să tacă. Când am terminat, i-am zis:

— Îţi dai seama că e prima oară când suntem singuri de când am ajuns aici?

— D... da, cred că..., a început ea.

Ito se auzea chicotind din cămară. Am luat-o pe Margot de mână şi ne-am dus pe plajă. Odată feriţi de ochii lumii, a fost floare la ureche. În jumătate de oră, totul era aranjat.

Nu-mi venea să cred că Margot a acceptat cererea mea în căsătorie fără să clipească. Eram atât de uluit că abia mai reuşeam să merg drept. Faptul că o fată atât de frumoasă, atât de inteligentă, atât de dorită mă plăcea, după cum o plăceam şi eu, mi se părea absolut incredibil. Dar, pe de altă parte, întreaga vacanţă fusese incredibilă.

— Vrei să le spui acum? am întrebat-o în timp ce străbăteam peluza ţinându-ne de mână.

Margot, cu vocea ei splendidă, mi-a răspuns:

— Sunt sigură că Miranda şi Melissa şi-au dat deja seama, dar voi face anunţul oficial la cină. Vor fi amândouă foarte încântate, la fel ca şi mătuşa ta, sunt sigură.

Nu mi-a plăcut deloc cum suna asta.

În fine, au fost într-adevăr încântate. Miranda m-a pupat, Melissa m-a pupat, tuşa Mame m-a pupat şi ea. Apoi, toată lumea s-a pupat cu toată lumea. Tuşa Mame i-a ordonat lui Ito să deschidă vreo şase sticle de şampanie şi am închinat câte un pahar în cinstea tuturor fiinţelor pământeşti şi tuturor cauzelor posibile şi imposibile.

Mi se părea că lucrurile mergeau în direcţia potrivită şi, până la plecare, începusem să mă simt ca acasă.

— Mâine seară aş vrea să dau o petrecere, am spus eu. O cină festivă. În spate la Mickey Irlandezul au un fel de terasă, sau verandă, iar Pegeen este o bucătăreasă excelentă.

— Absolut divin! a exclamat tuşa Mame.

Fetele însă păreau un pic şocate.

— Adică vrei să mergem acolo şi să ne amestecăm cu localnicii, dragul meu? a întrebat Margot.

— Oh, va fi ceva sublim! a spus tuşa Mame.

— Şi aş vrea să-i invit şi pe prietenii voştri, am spus eu într-un acces de expansivitate. Îi puteți chema pe frații Sear, sau Lodge, sau pe cine vreți voi, şi să facem o petrecere de opt persoane.

Surorile se uitau la mine pierdute. Tuşa Mame a intervenit repede:

— De fapt, dacă mă gândesc mai bine, cred că ar fi mult mai plăcut dacă rămâne un eveniment restrâns, în familie. Doar noi cinci.

Nu aveam nici cea mai mică intenție să mă cert.

— Mă conduci până la poartă? am întrebat-o pe Margot, strângând-o de mână.

— Desigur, dragul meu.

Mi-am petrecut brațul pe după talia ei şi am pornit pe alee. Dar nu eram singuri. Miranda, Melissa şi tuşa Mame ne urmau la un pas distanță.

A doua zi dimineață, ardeam de nerăbdare să mă trezesc, să cobor la bar şi să-i dau lui Pegeen comanda pentru o cină somptuoasă. Am găsit-o singură în spatele tejghelei, spălând paharele.

— Pegeen, poți să mă feliciți, am spus eu. Urmează să mă însor.

— Ca să vezi! a zis ea cu aerul acela care mă scotea din sărite. Şi care dintre măreţele vânătoare a pus gheara pe tine? Miranda?

— Nu, am spus eu simţindu-mă ofensat. Margot.

— Ciudat. Pe ea de obicei o păstrează pentru domnii mai în vârstă.

— Despre ce vorbeşti?

— Să vedem dacă ghicesc, a spus ea, ignorându-mi întrebarea. Vrei să organizezi o petrecere aici, în spate, în seara asta. Şi te gândeai să comanzi filet mignon, broccoli cu sos olandez şi...

Mi-a căzut falca.

— De unde ştii?

— Simplu, asta au comandat mereu norocoşii dinaintea ta. Mai puţin în vreme de război, când hrana era raţionalizată şi au fost nevoiţi să se mulţumească cu pui. Deci, hai să vedem, vei fi tu, fetele Maddox şi mătuşa ta. În total, cinci persoane. E, totuşi, o schimbare. De obicei, participă doar logodnicul şi cele trei surori.

— Ca să fiu sincer eu mă gândeam să mai invit şi alţi câţiva bărbaţi – cei din familia Sear şi Cabot şi...

— Atunci trebui să te grăbeşti să-i dezgropi. Unul nu s-a mai văzut pe Insula Maddox de când eram mică. Aşadar, de obicei se începe cu o supă *vichyssoise* rece, apoi urmează filetul, după care...

— Ei bine, nu şi în seara asta! am spus eu ridicând tonul. În seara asta vom mânca fructe de mare din Maine. Crustacee, homar, şi...

— Cum doreşti, a spus Pegeen. Poate aşa se schimbă norocul lui Margot. Şi cu asta, a dispărut în bucătărie.

***

La Mickey Irlandezul, sâmbăta era seara de gală, iar mica mea petrecere a însemnat un ulterior salt de calitate. Barul era plin de localnici şi oameni veniţi să-şi petreacă vara acolo, plus nişte namile debarcate de pe o şalupă a Gărzii de Coastă. Şi în versiunea de seară, surorile erau îmbrăcate în alb, în vreme ce tuşa Mame optase cu înţelepciune pentru negru. În ciuda fluierăturilor de apreciere stârnite când au străbătut barul, cele patru au arborat o indiferenţă regală – deşi aş putea să jur că tuşa Mame i-a aruncat o privire deloc ostilă unui blond uriaş de la Garda de Coastă.

La reflux, veranda din spate a crâşmei mirosea distinct a crabi, iar în seara aceea mareea era la reflux. Surorile Maddox au adulmecat aerul cu un uşor dezgust, dar fără să facă comentarii, în vreme ce tuşa Mame, care nu se mai deosebea cu nimic de o matroană din Beacon Hill[89], şi-a dus la nas batista parfumată de dantelă, dar fără rezultat.

— Îţi vine să crezi că localnicii ăia ne-au fluierat? a spus Melissa

— *Noblesse oblige*[90], dragă, a spus Miranda.

S-a auzit un chicotit slab şi am văzut-o pe Pegeen în uşă, pregătită să ne ia comanda pentru băuturi.

— Bună seara, Pegeen, a spus Margot cu amabilitate.

— Bună seara, domnişoară Maddox, a spus Pegeen înclinându-se uşor.

A urmat o pauză destul de stânjenitoare.

— Ce vreţi să beţi, fetelor? am întrebat jovial.

---

[89] Cartier istoric din Boston, Massachusetts. (n.tr.)

[90] *Noblețea obligă*, în franceză, în original. (n.tr.)

Nimeni nu ştia ce să ia. Cea mai nehotărâtă dintre toate a fost Miranda care, într-un final, a comandat în franceză. Şi tot în franceză i-a răspuns şi Pegeen.

— E cumva canadiană din partea franceză? am întrebat după ce Pegeen a plecat.

— Da' de unde, dragă, a spus Margot. E o simplă localnică.

— Şi nu se deosebeşte cu nimic de ceilalți, a spus Melissa.

— Totuşi are o oarecare frumusețe pre-rafaelită... a zis Miranda.

— Asta dacă-ți plac lucrurile evidente, a intervenit Melissa.

— De secole mă rog de ea să-mi pozeze, dar...

— N-o va face niciodată, a zis Margot. Localnicii sunt foarte conştienți de diferențele de clasă socială şi...

— Şi cum noi suntem Maddox, a continuat Melissa, e clar că Pegeen se simte...

— Şşşt, a zis tuşa Mame. Să nu vă audă.

Pegeen s-a întors cu băuturile şi, înainte să ne aşezăm la masă, am avut grijă ca toată lumea să bea câte două pahare.

Era prima oară când le vedeam pe frumusețile Maddox în afara căminului lor şi, nu ştiu de ce, dar aveam senzația că alesesem seara nepotrivită, locul nepotrivit, mâncarea nepotrivită şi băutura nepotrivită. Am sperat că lucrurile se vor înveseli odată cu sosirea vinului, dar n-a fost aşa. Când savuram delicioasa supă rece de crab, Melissa şi-a luat capul adorabil în mâinile-i adorabile şi a spus:

— Vai, vai, vai! Cum se numeşte chestia aia vulgară, tono... şi-nu-mai-ştiu-cum?

— Tonomat, a zis Pegeen care ne aducea rulourile fierbinți.

— Aşa, tonomac. De azi dimineaţă încerc să mă gândesc la o piesă atonală pentru baletul scris după *Procesul* lui Kafka, dar cu larma asta infernală... – cine cântă, ca să zic aşa, Pegeen?

— Jo Stafford[91].

— Are o voce foarte subţire băiatul ăsta, s-a plâns Melissa.

— Poate depinde de faptul că e femeie, a zis Pegeen.

Tuşa Mame a lăsat să-i scape un chicotit, dar şi-a reluat imediat rolul de matroană de Back Bay.

— N-ai vrea să-i rogi să-l oprească, Pegeen? Îmi distruge complet simţul compoziţiei şi...

— Regret, domnişoară Maddox, dar mă tem că nu există butonul „Linişte”, a spus Pegeen şi a ieşit.

— Uite, dragule..., a început Margot.

— Cine mai vrea vin? am întrebat eu.

— Ahh, e un vin detestabil, a zis Miranda întinzând paharul. Anul trecut, când i-am vizitat pe Chalfonte în Chantilly...

— Nu vorbi prostii, a zis tuşa Mame, bătând-o uşor cu evantaiul, este un vinişor foarte agreabil, ba chiar puţin pretenţios.

— Miranda, te rog, a spus Margot nelinişţită.

— Of, disprețuiesc locul ăsta. Totul e rece, auster şi sărac, a spus Miranda golindu-şi paharul până la ultima picătură. Pentru cineva care detesta vinul ăla, îl făcea să dispară cam repede. Mie daţi-mi *mon belle France*[92].

— *Ma belle France*, s-a auzit aproape imperceptibil o voce.

---

[91] Jo Stafford (1917-2008), actriță şi cântăreață americană. (n.tr.)

[92] *Frumoasa meu Franță*, în franceză, în original. (n.tr.)

Era Pegeen, care aducea o tavă uriaşă cu homari şi unt topit.

— *Ma belle* – da, a zis Miranda fără să-şi dea seama de la cine venise corecția. Franța, Franța mea adorată, unde mă simt liberă să pictez, să pictez şi iar să pictez!

Şi şi-a ridicat brusc brațele într-un gest menit să îmbrățişeze toată Franța, dar, în schimb, a lovit-o pe Pegeen peste mână. A urmat o pufnitură asurzitoare şi am încremenit văzându-le pe Miranda şi Melissa scăldate în homari, legume fierte, cartofi copți, salată verde şi câțiva litri de unt topit. Privelişte a era atât de înspăimântătoare, că nu reuşeam decât să casc ochii.

Ceea ce nu se poate spune despre Melissa şi Miranda. Miranda a sărit în picioare şi s-a postat în fața lui Pegeen, sfredelit-o cu ochi arzători.

— Irlandeză proastă, neîndemânatică şi de neam prost ce eşti! Uite ce mi-ai făcut!

— Ce ți-a făcut ție?! a țipat Melissa. Uite ce mi-a făcut *mie*! Şi a făcut-o intenționat. Indigenii ăştia sunt...

— Hei, stați puțin, am zis eu. A fost doar un incident. În fond, tu i-ai dat peste...

— Miranda, a izbucnit Margot. Nu uita cine suntem!

— Ştiu foarte bine cine suntem, şi la fel ştie şi ea. De asta a făcut-o, pentru că noi suntem Maddox, iar ea nu-i decât o...

— Domnişoară Miranda, a spus Pegeen înroşindu-se de furie, îmi cer scuze, dar mi-ați dat peste mână tocmai când...

— Târfă ordinară de islaz! a zbierat Melissa, aruncându-şi buclele pe spate. Lucrul cel mai fascinant era că avea un homar în cap, iar cleştii, atârnându-i de-o parte şi de alta, semănau cu cei mai excentrici cercei ai tuşii Mame. Eşti...

— Melissa! a spus Margot. Încetează imediat! Nu are niciun rost să te cobori la nivelul...

— Fetelor! a exclamat tuşa Mame, ridicându-se în picioare. Vă rog. N-a fost vina nimănui. A fost doar...

— Tu nu te băga! a ţipat Miranda. Nu ştii nimic despre băştinaşii ăştia şi nu le cunoşti trucurile. A făcut-o intenţionat ca să ne umilească, şi va plăti pentru...

— Domnişoară Miranda, daţi-mi voie să vă iau cartoful acesta de pe umăr, a spus Pegeen cu dinţii încleştaţi, întinzându-se cu un şerveţel.

— Ia-ţi mâinile mizerabile de pe mine! a răcnit Miranda şi a pălmuit-o peste faţă.

— Eu n-aş mai încerca asta a doua oară, domnişoară Miranda, a spus Pegeen fără să ridice tonul. Apoi i-a cârpit un dos de palmă de i-au mers fulgii.

Asta a pus capac. Melissa s-a aruncat în luptă şi, pentru o secundă, n-am mai văzut altceva decât homari roşii care zburau în toate direcţiile şi părul roşcat al lui Pegeen.

— Ah, încetaţi, vă rog, încetaţi! striga Margot. Nu vedeţi că stricaţi totul?

— Fetelor! a exclamat tuşa Mame. În ciuda spaimei şi a supărării, nu-şi ieşea din rolul de matroană. Dacă nu încetaţi în secunda asta, mă văd obligată să...

Nu ştiu ce se simţea obligată să facă, dar a fost scutită de Mickey Irlandezul în persoană, care a venit urlând pe verandă şi, fără să ridice un deget, le-a însoţit afară pe tuşa Mame, Margot, Miranda şi Melissa. Apoi s-a întors şi, cu mult mai puţină blândeţe, m-a condus şi pe mine pe aceeaşi rută. Am trecut pe lângă localnici, vilegiaturişti şi cei de la Garda de Coastă şi m-a lăsat în stradă.

Am condus fetele înapoi la casa Maddox fără să scot o vorbă tot drumul. Nici nu prea aveam încotro, pentru că, cu surorile care se ciorovăiau şi tuşa Mame care se văicărea,

oricum n-aş fi reuşit să strecor vreun cuvânt. De altfel, nu aveam nimic de spus. Le-am lăsat în faţa porţii şi am făcut cale întoarsă. Când am ajuns la Mickey Irlandezul, totul era cufundat în întuneric. Bagajele mele, pregătite cu grijă, mă aşteptau în faţa uşii cu un bilet pe care scria: „Nota de plată se consideră achitată".

Mi-am petrecut noaptea sub un ponton, tremurând în smochingul subţire de vară.

***

A doua zi dimineaţă, m-am trezit ţeapăn ca o scândură şi profund nefericit. Pentru câteva clipe, am sperat că cele întâmplate cu o seară înainte n-au fost decât un coşmar, dar când am văzut pontonul, valizele şi lipitorile care se prinseseră de mine, mi-am dat seama că totul era cât se poate de adevărat. Înţepenit şi tremurând, m-am schimbat în nişte haine mai prezentabile şi am apucat-o cu greu pe calea spre hotel. Deşi în ziua aceea trebuia să fie închis, uşa era deschisă. Înăuntru era întuneric, frig şi pustiu. Nu era decât Pegeen, care spăla paharele în după tejghea.

— Bună dimineaţa, am zis eu.

— Duminica e închis, a spus Pegeen. În plus, tata trebuie să sosească dintr-o clipă în alta şi nu ştiu ce ar putea să-ţi facă dacă te vede aici. Te rog, n-aş vrea să ajungem în sala de judecată.

— Am venit să achit nota de plată.

— Nici să nu te gândeşti. Tata e foarte generos cu vagabonzii.

— Şi mai vreau să-mi cer scuze pentru felul în care...

— Un Maddox care îşi cere scuze de la un Ryan? Aşa ceva nu s-a mai văzut!

— Eu nu sunt un Maddox, am spus ridicând puţin tonul.

— Dar urmează să devii.

— Hai s-o lăsăm baltă şi dă-mi, te rog, o bere.

— Desigur, domnule Maddox! Cu plăcere, domnule Maddox! Întotdeauna la dispoziția dumneavoastră, domnule Maddox. Însă, vedeți, noi nu suntem decât nişte băştinaşi. Şi nu ținem deschis duminica.

— Pegeen, te rog, vrei să încetezi? Ți-am spus că vreau să-mi cer scuze. Şi nu sunt responsabil pentru ce fac Miranda şi Melissa.

— Ah, da, aşa e. Iartă-mă, a zis ea. Îmi vine foarte greu să țin minte care domn aparține cărei domnişoare Maddox.

— Asta e o răutate gratuită. Ce ai împotriva lui Margot? Nu s-a purtat mereu frumos cu tine?

— Oh, e o dulceață! Nimic nu mă face să agreez mai mult o persoană decât să fiu tratată de sus în fiecare vară trimisă de Dumnezeu pe pământ. Da, domnişoară Maddox. Nu, domnişoară Maddox. Mă bucur că v-ați întors pe insulă, domnişoară Maddox. Aproape la fel de mult ca la declanşarea unei epidemii de holeră, domnişoară Maddox.

— Ce-i povestea asta cu domnişoara Maddox? Nu poți să-i spui Margot?

— Nici gând. Noi, localnicii, nu ne amestecăm cu vilegiaturiştii – mai ales cu cei din familia Maddox, care dețin insula, sau, mă rog, care o dețineau cândva, înainte să ajungă săraci lipiți pământului. La urma urmei, bunicul meu a fost grădinarul bunicului ei. Bănuiesc că ți-a spus asta.

— N-a adus niciodată vorba, am răspuns destul de iritat. Dar asta se întâmpla în urmă cu trei generații. S-au schimbat vremurile.

— Nu şi surorile Maddox. Au doar mai puțini bani, în vreme ce Ryanii au din ce în ce mai mulți. Dar ele sunt în continuare aristocratele, iar noi, băştinaşii. Mama mă punea

să fac o reverență de fiecare dată când ne întâlneam cu vreuna din fetele Maddox. Asta e datoria băştinaşilor.

— Vorbeşti ca o comunistă! am zis. Ce-i aiureala asta cu băştinaşii? De ce te consideri băştinaşă?

— Oricine e un băştinaş în raport cu locul în care s-a născut, nu? Eu m-am născut aici. Ergo, sunt băştinaşă.

— Ergo, şmergo. Vorbeşti cam elevat pentru o simplă fată de pescari.

— Briza dinspre continent ajunge şi la noi, ce crezi? Oricum, am fost la facultate – cu bursă, haine modificate şi tot tacâmul. Dar măcar am absolvit.

— Nici nu aveai cum să nu absolvi, am spus eu afectat.

— Margot n-a reuşit. Nu a trecut de anul doi la Bennington. Dar, bineînțeles, Bennington e o şcoală mult mai bună decât cea la care am mers eu, iar Margot era oricum atât de cultă şi de aristocrată, că profesorii ăia de rând nu prea mai aveau ce s-o învețe.

— Am impresia că nu prea o placi pe Margot.

— Dar văd că te prinzi repede! a spus ea. Acum, serios, ai face bine s-o şstergi. Dacă te găseşte tata aici îşi iese din pepeni. Există un cod de conduită foarte strict referitor la relația dintre localnice şi domnii vilegiaturişti.

— Dar eu nu pricep..., am început să spun.

— Sunt o grămadă de lucruri pe care nu le pricepi, se pare.

— Nu, vreau să spun, dacă te-ai străduit şi ți-ai făcut o educație, de ce...

— Sunt barmaniță?

— Încetează să-mi pui vorbe în gură! Am vrut să te întreb, rămâi tot anul pe insulă să lucrezi pentru tatăl tău?

— Nu, iarna sunt plecată, predau franceza la o şcoală din New York. Şi dacă-mi este îngăduit să spun, şi Mirandei i-ar

prinde bine nişte meditaţii. Dar vara mă întorc aici. Tata nu mai are pe nimeni altcineva şi, în plus, pe mine mă ajută să nu uit de unde vin.

— Credeam că v-am spus să vă ţineţi la distanţă, tu şi adunătura ta de filfizoane.

Era Mickey Irlandezul care zbiera la mine din uşă.

— Lasă-l, tată, a zis Pegeen. Tocmai pleca...

— Poftim, am zis stânjenit. Cât datorez...

— E din partea casei, a spus Pegeen.

M-am strecurat afară. Era cald şi nu mă trăgea inima să mă întorc la conacul Maddox, aşa că am rămas puţin în faţa drogheriei. Singurele obiecte din vitrina prăfuită erau nişte sticle de apă caldă. Mă uitam la ele absent, spunându-mi că totul merge ca naiba. Nu mai ştiu cât am stat acolo, cu ochii în geam, dar am fost întrerupt din visare de Pegeen Ryan. Purta pălărie şi mănuşi şi mergea în pas vioi.

— Nu-i tocmai vitrina de la Bonwit, nu, orăşeanule? a spus ea fără să se oprească din mers.

— Hei, încotro?

— La cinema.

— Singură?

— Singură. Rulează *Cei mai frumoşi ani ai vieţii noastre*.

— Pot să vin şi eu?

— E o clădire publică. Nu sunt în măsură să te opresc.

— Şi te-ar deranja dacă m-aş aşeza lângă tine?

— Nu e cu rezervări – nici măcar pentru surorile Maddox şi prietenii lor. Numai să nu vorbeşti în timpul proiecţiei. Şi nu intra odată cu mine. N-aş vrea ca ceilalţi băştinaşi să creadă că mi-am pierdut onoarea cu un vilegiaturist.

— Pot să-ţi ofer eu biletul?

— Categoric, nu. Şi să nu-ţi intre cumva în cap că asta e o întâlnire, fiindcă nu este. Nici în vis nu aş îndrăzni să mă

apropii de teritoriul familiei Maddox. A trântit banii pe tejghea şi a intrat. Am urmat-o la o distanţă respectabilă.

La sfârşitul filmului, am ieşit împreună.

— Aşadar, adio, a spus Pegeen.

— Hei, n-aş putea să te invit la un suc?

— Nu. Singurul loc în care se poate bea ceva pe insulă este la tata, iar duminica e închis. Întoarce-te la surorile Maddox.

— Atunci, am zis eu, ne mai vedem.

— Poate cu binoclul. În seara asta plec – *Petit Larousse, Candide, Le Malade Imaginaire*, *Vocabularul ilustrat* al lui Heath et caetera. Începe şcoala.

— Ah, fir-ar să fie. Atunci poate ne vedem la New York?

— Cum să nu, ieşim toţi cinci: tu, Margot, Miranda, Melissa şi cu mine, plus mătuşa ta pe post de dădacă. Nu prea cred. Mersi oricum – şi succes. Spunând asta, a plecat.

Am pornit încet spre conacul Maddox. Nu ştiu de ce, dar nu mă grăbeam prea tare să ajung acolo. Margot era întinsă în hamacul tuşii Mame, citind un număr din *Circle 6*. A lăsat revista din mână şi m-a privit cu ochi mari, îngrijorată.

— Dragul meu, unde ai fost? Ne-am făcut atâtea griji! Miranda voia să ne prezinte costumele pe care le-a creat pentru o eventuală reprezentaţie a romanului *Amerika,* pe care un grup experimental de prieteni ai ei, foarte talentaţi, vor să-l pună în scenă. Acum e la etaj, i le arată sărmanei Mame.

— De ce „sărmana”? Ce probleme are, în afară de schiţele Mirandei?

— A răcit groaznic. Tu unde ai fost toată ziua?

— La cinema.

— La cinema? Glumeşti! a spus ea râzând. Aici nu se proiectează altceva decât filme pe gustul băştinaşilor.

— Şi, totuşi, filmul de azi a fost foarte interesant. E făcut de un grup experimental din Minnehaha Falls. E vorba de o ecranizare nouă, foarte îndrăzneaţă, după mitul *Leda şi lebăda*, pe versurile lui Gertrude Stein şi muzica lui Virgil Thomson şi Bix Beiderbeck.

— Vai! De ce nu mi-ai spus? Ne-ar fi prins foarte bine să-l vedem...

— Leda este interpretată de o fată de treisprezece ani, cocoşată, iar în rolurile secundare joacă Stan şi Bran, fraţii Ritz, Bela Lugosi şi Buster Keaton. Decorurile sunt făcute de Salvador Dali şi costumele de Christian Bérard.

— Serios? Eu nu l-aş fi ales pe Bérard, dar... Ah, dar tu mă iei peste picior acum!

— Ascultă, Margot, am spus, vreau să vorbim, şi vreau să vorbim serios – singuri şi în momentul ăsta.

— Perfect. Şi eu vreau să vorbim. Am discutat despre planurile noastre cu Melissa şi Miranda...

— Tocmai despre ele vreau să vorbim, am zis.

— ...când am ieşit cu barca. Şi ne-a venit o idee excelentă...

— Nu crezi că planurile noastre ar trebui să le discuţi cu mine? am întrebat.

— ... care va fi soluţia perfectă pentru tine, pentru mine, pentru Melissa şi Miranda şi care ne va asigura tuturor o viaţă plină, interesantă, cultivată...

— Eu consider că viaţa mea – aşa cum o trăiesc acum – este deja destul de plină, de interesantă şi de cultivată, am zis eu.

Dar Margot nu părea să audă niciun cuvânt din ce spuneam. Îi dădea bătaie înainte.

— Mă gândeam să ne căsătorim la sfârşitul lui septembrie, aşa cum am stabilit. Apoi am putea să mergem într-o excursie în Europa...

— Nu sunt sigur că-mi pot lua liber de la serviciu.

— Şi când ne întoarcem din Europa, să ne stabilim toți patru...

— Margot! Tu asculți ce-ți spun?

— Dar bineînțeles, dragul meu. Deci, Melissa a sugerat Capri, dar sunt atât de mulți plebei acolo, că nu ar fi deloc un cămin potrivit pentru munca noastră creatoare, aşa că ne-am gândit să ne închirieze Mame o casă în Ischia sau...

— Despre ce vorbeşti?

— Despre noi, a spus ea cu o voce neutră.

— Despre mine şi despre tine?

— Evident. Despre mine, despre tine, despre Melissa şi Miranda.

— Nu cred că agenția mea are vreo filială în Ischia sau în Capri. De fapt, sunt sigur că au doar sediul din New York. Este o agenție destul de mică.

— Asta nu contează, dragul meu.

— E sursa mea de venit, am spus. Munca mea.

— Muncă! Să mâzgăleşti banalități pe hârtie pentru o farfurie de ciorbă tu o numeşti *muncă*?

— Da. Poate fiindcă îmi ocupă mare parte din zi, am spus apăsat.

— N-ai nevoie de ea ca să-ți asiguri traiul. Banii nu mi se par o problemă. Tu ai din belşug, iar Mame se scaldă în ei.

— Şi?

— Şi, Patrick, dragul meu, de ce să iei pâinea cuiva care chiar are nevoie de ea? Vorbea cât se poate de serios. Încerc să te fac să înțelegi că, oricum, nu este potrivită pentru o persoană înzestrată cu inteligență.

— Tu care consideri că este munca ta, Margot?

— Munca mea? Păi sunt ocupată toată ziua.

— Făcând ce?

— În primul rând, citesc foarte mult. Studiez limbi străine, arta, muzica, noua gândire. Am o sete nepotolită de cunoaştere...

— De asta ai fost dată afară de la Bennington?

— ...şi ştiu să observ comedia umană... *Cine ți-a spus asta?*

Era prima dată când o vedeam pe Margot zbârlindu-se şi nu era o privelişte plăcută.

— Pegeen Ryan.

— Pegeen Ryan? Vrei să-mi spui că tu dai crezare servitoarei ăleia ignorante irlandeze? E doar o băştinaşă!

— O băştinaşă care a terminat facultatea, am spus.

— La Universitatea din Maine, dacă aia se poate numi facultate!

— Se poate, am spus.

— Oricum, se acordă prea multă importanță diplomelor de facultate. Din viață poți învăța mult mai... Auzi la ea, ce tupeu pe irlandeza asta de rând. Ştiai că bunicul ei a fost grădinarul bunicului meu?

— Mi-a zis.

— Cum ai putut să te duci la târfa aia pe la spatele meu şi...

— M-am dus să-mi cer scuze pentru debandada pe care au făcut-o aseară surorile tale. Şi să achit nota de plată.

— Să-i ceri scuze unui Ryan în numele unui Maddox! Hahahaha! Ce mai scenă!

— O scenă pe cinste, Margot. Mai ales că nu există nicio scuză pentru proastele voastre maniere. Tocmai de aceea nu mi-au acceptat nici scuzele – nici banii.

— Ce-ai spus despre maniere?

— M-ai auzit bine, Margot. Şi acum, pentru prima dată, eu vorbesc şi tu mă asculți. Te iubesc, Margot. Te iubesc în pofida pretențiilor tale intelectuale, în ciuda faptului că te comporți ca o urmaşă la tron în public şi ca o mironosiță în sânul familiei.

Şi, în timp ce spuneam asta, mi-am dat brusc seama că, de fapt, n-o iubeam deloc. Nici măcar n-o plăceam.

— Cum îndrăzneşti...

— Acum vorbesc eu, măcar o dată. În ciuda faptului că m-ați făcut să petrec o săptămână pe care nici nu ştiu cum s-o definesc, infantilă, teatrală sau decadentă, şi care a culminat cu spectacolul vostru monseigneur-esc de seara trecută, eu tot vreau să mă căsătoresc cu tine. Dar vreau să mă căsătoresc cu *tine* – nu cu Melissa şi Miranda, nu cu Franz Kafka. De fapt, cu niciunul din lucrurile pe care am fost nevoit să le suport aici. E vorba despre căsnicia *noastră*. Nu va exista niciun fel de trai în comun sau activități creative pe altă insulă în afara Insulei Manhattan. Vom trăi împreună – noi doi, singuri – ca un soț şi o soție obişnuiți. Am să merg la birou la nouă şi am să mă întorc acasă înainte de şase. Şi în intervalul ăsta tu poți să te ocupi de toate chestiunile intelectuale pe care le doreşti...

— Întocmai ca un mărunt contabil burghez cu manşete de hârtie! s-a răstit Margot.

— Exact ca un mărunt contabil burghez, doar că eu nu mă ocup cu contabilitatea. Un mărunt contabil burghez, cu copii şi o viață normală – genul de viață de care n-am avut parte până acum. Tuşa Mame îşi poate purta singură de grijă. A fost mereu capabilă de asta. Şi acelaşi lucru e valabil şi pentru Miranda şi Melissa.

— Să-şi poarte singure de grijă? a explodat ea. Şi cum crezi că aş putea să le găsesc un soț adecvat ducând viața

amărâtă pe care mi-o propui? Trebuie să le introduc în cercuri unde să poată face cunoştinţă cu bărbaţi care sunt...

Era la un pas de o criză isterică. Se bâlbâia şi abia îşi mai găsea cuvintele.

— ...inteligenţi, versaţi, de familie bună...

— Adică bogaţi? am întrebat.

— Da. O Maddox nu se poate mărita cu primul care trece. În cazul tău e altceva. Tu ai banii tăi. Eşti unicul moştenitor al unei femei bogate. Tu nu ştii ce înseamnă să ai totul şi să vezi apoi cum tatăl tău ajunge la sapă de lemn. Noi nu suntem ca ceilalţi oameni. Nu ne putem adapta la...

— Când s-a pierdut această avere, Margot?

— În '29. Aveam trei guvernante, şi servitori, şi...

— Aveai opt ani pe-atunci. Surorile tale erau şi mai mici. Aţi avut la dispoziţie cincisprezece ani ca să vă obişnuiţi cu viaţa reală şi n-aţi reuşit. Cu cât tu şi surorile tale depăşiţi mai repede fantasma grandorii, falsa impresie că sunteţi un far al civilizaţiei prin drept de naştere, şi învăţaţi să gătiţi şi să trataţi oamenii ca pe nişte fiinţe umane, şi nu ca pe nişte sclavi ai defunctului imperiu Maddox, cu atât mai bine...

— Tacă-ţi gura! a zbierat ea. De zece generaţii, familia Maddox s-a aflat în fruntea Salemului – şi uneori a Bostonului – din punct de vedere social, artistic, intelectual! Toată lumea din cercul nostru spune că...

— Cine face parte mai exact din cercul vostru, Margot?

— Nimeni de care să fi auzit tu!

— Sunt convins! Dar dacă în cercul tău, aşa cum îi spui tu, există trei bărbaţi bogaţi, atunci aţi face bine să vă mişcaţi repede. Mi-am petrecut toată viaţa printre oameni talentaţi şi de condiţie bună, şi pot să spun că tu şi surorile tale nu vă calificaţi la niciunul dintre aspecte. Iar dacă tu crezi c-am să mă însor cu tine şi am să stau după fundul surioarelor tale mojice, atunci te...

— Să te însori cu mine! Tu, un țopârlan împiedicat de pe Madison Avenue, cu o mătuşă scrântită şi fandosită care crede că poate să-şi cumpere accesul într-o familie aristocratică!

— Hei, stai puțin...

— Nu m-aş mărita cu tine pentru nimic în lume! Am să ajung împreună cu surorile mele în vârful elitei intelectuale, chiar dacă ăsta va fi ultimul lucru pe care-l fac.

— Şi probabil aşa va fi.

— Du-te naibii, pleacă de aici! Pleacă imediat de pe proprietatea mea!

— Bine, Margot, plec. Doar un singur lucru: din punct de vedere legal, nu este proprietatea ta. Până pe 1 septembrie este a tuşii Mame.

— Sunt stăpâna acestei proprietăți, aşa cum sunt şi stăpâna acestei insule! Sunt o Maddox, iar o Maddox este...

— Adio, Margot. Transmite salutări din partea mea locuitorilor din Ischia.

Am străbătut peluza în grabă, hotărât să ies cât mai repede de pe proprietatea Maddox. Dar când am trecut prin fața casei, fereastra tuşii Mame s-a deschis larg.

— Patrick! Aşteaptă! a strigat ea răguşit.

Într-o clipită, a ajuns jos, înfofolită toată în şaluri şi pături.

— Da, Lady Macbeth? am întrebat eu.

— Of, iubițelule, tuşa Mame se simte îngrozitor. După scena aia cumplită de seara trecută, am nervii în piuneze. În plus, am mai şi răcit şi... Dar tu unde ai fost? Şi unde te duci atât de...

— Am fost în țara minunilor cu tine, ca de obicei. Iar acum plec la New York cu următorul feribot.

— Dar... dar tu şi Margot, dragule? Planurile voastre de nuntă? Toată după-amiaza mi-a vorbit despre darul meu de nuntă. Spune că i-ar plăcea o mică vilă şic atât cât să încapă în ea doi porumbei, două surioare şi o mătuşă devotată. Părea o idee atât de distractivă, că Margot s-a lăsat dusă de val şi mi-a spus că i-ar plăcea şi un *pied à terre* în Paris, şi un...

Tonul visător cu care-mi spunea toate astea mă călca pe nervi, asta şi fiindcă era fals.

— De mine şi Margot s-a ales un fâs, am spus eu.

— Un ce?

— E un sunet pe care-l scot caii şi legăturile defectuoase. Înseamnă că între noi totul s-a terminat.

— *Terminat*? Dar, Patrick, cum rămâne cu planurile mele pentru tine? Cu vara mea de aur? Cu nepoţeii mei? Adică eu stau şase luni să cultiv aceste fete frumoase, intelectuale, de familie bună, te introduc în mijlocul lor, îţi pregătesc toate condiţiile ca să repui în scenă Judecata lui Paris[93]...

— Paris ar fi avut mai mult fler decât mine.

— Dar profesorul meu de psihologie mi-a spus că...

— Profesorul tău de psihologie nu avea de unde să ştie că vei nimeri într-un cuib de vipere. Dar eu aş fi putut să-i spun că, dintre toate zăpăcitele, găgăuţele şi mocofanele de pe lumea asta, tu aveai cele mai mari şanse să cazi în ghearele acestor patriciene ipocrite, perfide şi ahtiate după bani, care n-au nici educaţia, nici bunul simţ să...

---

[93] Al doilea fiu al regelui troian Priam. Potrivit legendei, Paris a trebuit să aleagă care era cea mai frumoasă zeiţă între Hera, Atena şi Afrodita. (n.tr.)

— Da, recunosc că interacțiunea de seara trecută cu roşcata aceea încântătoare a fost oripilantă, dar ştii şi tu, aristocratele...

— Oripilantă e cuvântul potrivit. A fost cea mai grosolană şi mai zgomotoasă păruială din istorie. Genul de lucruri la care te-ai aştepta de la o gaşcă de prostituate într-un bordel din Barcelona. A...

— Ai perfectă dreptate, dragul meu, a spus ea cu un calm exasperant.

— Şi vei recunoaşte, sper, şi că surorile Maddox te-au muls de bani din momentul în care le-ai cunoscut.

— Mda, să zicem că la restaurant nu-şi găsesc niciodată cu uşurință portofelul.

— Şi ştii la fel de bine ca mine – sau, cel puțin, sper – că n-au mai mult talent decât mine. Margot n-ar fi în stare să-l deosebească pe Kafka de Elinor Glynn; cât despre stilul mimetic al Mirandei...

— Ai remarcat şi tu, dragule, că „Fuga în re minor" a Melissei este, de fapt, „Ramona" cântată invers şi în cheia do – adică singura tonalitate pe care o cunoaşte?

Sobrietatea ei începea să mă calce pe nervi.

— Şi, în realitate, nu există niciun bărbat care să se țină după fusta lor. I-ai inventat...

— Asta fiindcă nu toți bărbații sunt la fel de zăpăciți, găgăuți şi mocofani ca tine. Calități care, se pare, sunt ereditare în familia noastră, la fel cum îngâmfarea, aviditatea, snobismul şi ipocrizia sunt ereditare în familia Maddox.

— Şi tu voiai să mă însor cu una din lipitorile astea? am urlat eu.

— Eu nu ți-am spus niciodată să te căsătoreşti cu Margot. Nu ți-am cerut să te căsătoreşti cu niciuna dintre ele. Dacă vrei să ştii, mi se par cele mai agasante gâşte din lume, fără

să mai pun la socoteală că se gândesc numai la bani, şi nu au nici măcar generozitatea să se achite cumva pentru favorurile pe care...

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, tu ştiai lucrurile astea de la bun început şi aşteptai ca zgripţuroaicele astea să pună gheara pe mine? Erai gata să te înveşmânţi în pene şi să verşi lacrimi de crocodil la nuntă? Erai gata să...

— Dragule, profesorul meu de psihologie mi-a spus că...

— Poţi să-i spui profesorului tău de psihologie, din partea mea, că data viitoare când am să mă îndrăgostesc, am să mă bazez pe biologie, nu pe psihologie – şi, în niciun caz, pe tine!

— Splendid! a spus tuşa Mame însufleţită. Exact asta voiam să aud.

— Ce spui acolo? am exclamat eu. Tu eşti aia care...

— Eu sunt aia care trebuie să te scoată mereu din încurcăturile în care insişti să te bagi – deşi trebuie să recunosc că, o dată sau de două ori, ai avut şi tu propria-ţi contribuţie la situaţiile, hmm, întrucâtva dificile în care m-a aruncat destinul. Îţi amintesc numai de ticăloasa aia de Upson şi de creatura aia de Bubbles. Dar de-acum eşti bărbat în toată firea, ai aproape treizeci de ani, şi, ca să citez un strălucit redactor de vârstă mijlocie pe care-l cunosc, a venit clipa să ieşi din carapace şi să te avânţi în oceanul vieţii de adult.

— Tuşă Mame, chiar ai plănuit toate astea? Tu...

— Zboară, puiule, zboară, după atâţia ani petrecuţi în cuşca mea poleită, eşti mai înţelepţit în cele lumeşti! a spus ea fluturând uşor din aripi.

— Fii sigură c-am să zbor. Zbor de-aici chiar acum.

— Excelent, dragule, aşteaptă numai să-mi arunc şi eu câteva lucruri în valiză. Vin într-o secundă. Morga asta îmi dă fiori. Nu durează mai mult de zece sau cincisprezece...

Chiar în clipa aceea, am auzit sirena vasului care îşi ridica ancora.

— Îmi pare rău, tuşă Mame, am zis. Feribotul nu mai aşteaptă zece sau cincisprezece minute. Pe curând. Stai cu ochii pe poşetă cât mai rămâi pe-aici. Şi mulţumesc.

M-am aplecat, am îmbrăţişat-o şi am sărutat-o.

— Hei, o clipă, tinere. După câte am făcut pentru tine, doar nu mă laşi aici cu cele trei furii, a spus ea indignată.

— Ca să-l citez pe strălucitul redactor de vârstă mijlocie din cercul tău de apropiaţi, mă eliberez de carapace şi mă avânt în oceanul vieţii de adult. Şi intenţionez să mă avânt acum, ca să nu mai petrec încă o noapte sub ponton.

— Patrick! Nu mă lăsa singură în casa asta înfiorătoare! a strigat ea.

— Tu singură te-ai băgat în ea, acum fă bine şi părăseşte-o – psihologic vorbind, bineînţeles. Pe curând şi mulţumesc încă o dată.

Şi cu asta, am plecat.

Când am ajuns la poartă, din umbră, şi-a făcut apariţia Melissa. Era foarte palidă şi avea un aer hotărât. În plus, era îmbrăcată într-o rochie roşie foarte decoltată. O privelişte pe cinste.

— Stai, Patrick, a spus ea fremătând. Am auzit ce i-ai spus lui Margot. Şi ai dreptate. Margot e o femeie teribilă, venală, şi nu ştie nimic despre Kafka. Dar eu nu sunt ca ea, şi nici ca Miranda. Ia-mă cu tine şi îţi promit că n-ai să le mai vezi niciodată. Am putea merge împreună la Roma. Eu n-am nevoie decât de muzică şi de tine.

S-a auzit din nou sirena melancolică a navei.

— Eu pot să te fac fericit. Ador reclamele şi oamenii simpli şi...

N-am mai auzit continuarea, fiindcă am luat-o la fugă ca un apucat pe drumul plin de praf care tăia în două Insula Maddox.

Am ajuns la doc chiar în momentul în care feribotul se punea în mişcare. Am avut de făcut un salt impresionant, dar am reuşit. M-am amestecat printre vilegiaturiştii care se întorceau acasă, târând valiza după mine, până când am dat de o fată superbă, îmbrăcată într-un elegant costum de călătorie. Avea un păr roşcat minunat care-i flutura în vânt. Era Pegeen Ryan.

— Bau, am făcut din spate.

— Ah, tu erai.

— Da. Eu, orăşean – tu, băştinaşă.

— Ce împărţire amuzantă a rolurilor. Pun pariu că i-ai da pe spate pe ăia de la televizor.

— Hai, termină, irlandezo.

— Te duci la Bangor să cumperi inelul de logodnă pentru Margot?

— Nu, mă duc la Bangor să-mi cumpăr un bilet de întoarcere acasă – acolo unde mi-e locul.

— Oh! a zis ea ridicând din sprâncene.

— Da, oh, am zis eu.

Pentru o clipă, am rămas în tăcere.

— Te superi dacă mă aşez lângă tine, Pegeen?

— E o navă publică, a spus ea.

— Şi te superi dacă mă aşez lângă tine în autobuz când ajungem pe cealaltă insulă? am întrebat.

— E un mijloc de transport public.

— Dar pe feribotul către Eastport?

— E tot un feribot public.

— Şi mai urmează un autobuz spre Bangor, public şi el, apoi un avion spre New York, tot public, şi o maşină publică până la terminal, după care...

— Toate foarte publice, nu-i aşa? a întrebat ea.

Dar zâmbea.

— Poate vrei să luăm cina cândva – în seara asta, ce zici? Dar, bineînțeles, doar într-un restaurant *public*.

— Poate că da, a zis ea.

Mi-am petrecut brațul pe după umerii ei şi am privit amândoi Insula Maddox dispărând în asfințit.

Capitolul unsprezece

Din nou în vizită la

tuşa Mame

Articolul despre personajul memorabil era atât de fascinant, că am ațipit. Pe la ora patru, m-a trezit țârâitul telefonului. M-am ridicat să răspund, dar Pegeen fusese mai rapidă.

— E pentru tine, mi-a spus acoperind receptorul. E nebuna aia de mătuşă a ta.

— Imposibil, am şuşotit eu. E în India.

— Atunci înseamnă că legătura telefonică este deosebit de bună. Poftim.

— Alo? am spus precaut.

— Dragul, dragul meu băiat! Iată că am sosit! a ciripit tuşa Mame.

— Dar unde eşti?

— La St. Regis. Am aterizat în dimineața asta, dar nu stau mai mult de o zi, două. Nu ți-am scris că sosesc?

— Ca să fiu sincer, nu, am spus eu.

— Mă rog, aveam de gând.

— Cum a fost în India? am întrebat eu doar ca să spun ceva.

— Divin, dragule, absolut divin! Abia aştept să-ţi povestesc despre activitatea pe care o desfăşor acolo. E foarte importantă, să ştii. Nehru a spus că am ajutat India să uite de comunism mai mult decât oricine alt...

— Pun pariu că, datorită ţie, au ajuns să vadă cu ochi buni până şi Pakistanul, am spus eu.

— Poftim, scumpule?

— Nimic.

— Ascultă, dragule. Vreau să vă văd. Pe tine, pe Pegeen şi pe copilaşul vostru adorabil. Uită-te şi tu, îmi faci în sfârşit un nepoţel şi eu nici măcar nu-l văd. E adevărat că a trebuit să dau o mână de ajutor Europei şi Asiei, dar totuşi! Nu poţi să-l pui într-un coş şi să vii cu el încoace?

— Tuşă Mame, are şapte ani. E atât de mare că ar putea să mă pună el pe mine într-un coş.

— Cerule! Cum zboară timpul când eşti ocupat. Atunci faceţi bine şi veniţi! Organizez o mică petrecere de bun venit pentru mine.

— Când?

— Imediat ce sosiţi voi. Am să invit cei mai interesanţi oameni – o adevărată elită internaţională! Grăbeşte-te, dragule, te rog. Mor de nerăbdare să vă văd pe toţi trei, nu mai rezist!

— Încearcă totuşi. Ajungem cam într-o oră.

— *A bientôt*, iubiţelule! Şi a închis.

— Ei bine? a întrebat Pegeen.

— Era tuşa Mame.

— M-am prins.

— E la St. Regis. Tocmai s-a întors. Vrea să mergem imediat pe la ea.

— Ştiam eu că e prea frumos ca să dureze, a zis Pegeen. Şapte, opt ani de linişte şi pace, şi acum gata, o luăm de la capăt.

— Ei, haide. Pune-ți pălăria, să mergem. Vrea să-l vadă şi pe ăla mic.

— Ai de gând să te prezinți la St. Regis în halatul ăla vechi de baie? a întrebat Pegeen.

— Oh, Doamne, nu mi-am dat seama. Cât pregăteşti tu copilul, mă îmbrac şi eu.

— Ține minte însă un lucru, mi-a spus Pegeen pe un ton foarte serios. O fi ea un personaj autentic, o figură, o cuceritoare şi aşa mai departe, dar n-am s-o las să pună mâna pe el. Poate să-l vadă, să-i spună gugiu-gugiu, şi vai, cât de mare a crescut şi cât de bine seamănă cu tine, şi toate chestiile pe care trebuie să le audă de la o mătuşă, dar nu...

— Hai, Pegeen, nici măcar n-o să vrea. Are deja o viață plină, numai copiii îi mai lipseau.

Dar probabil că nu am convins-o pe de-a-ntregul fiindcă, ajunşi la uşa tuşii Mame, Pegeen a simțit nevoia să-mi mai spună o dată:

— Ai grijă!

Am apăsat butonul soneriei şi Ito, cu capul înfăşurat într-un turban, ne-a întâmpinat cu o plecăciune adâncă.

— Ito! am spus, strângându-i mâna.

Părul care i se zărea de sub turban era acum alb, dar în afară de asta şi de costumație, el era acelaşi dintotdeauna, cu acelaşi zâmbet fericit.

— Voi intrați. Doamna multă treabă acum. Doamna foarte nerăbdătoare vedere băiat mic.

Interesatul avea ochii ieşiți din orbite de uimire. M-a tras de mână:

— E ca Punjab din *Micuța orfană Annie*[94]?

— Nu, Mike, lucrează doar pentru mătuşa ta, am zis eu.

Pentru cele câteva zile pe care trebuia să le petreacă în oraş, tuşa Mame rezervase un număr considerabil de camere, în momentul de față ocupate de un fel de delegație ONU. Erau o mulțime de indieni în costum de afaceri şi turban şi indiene în sariuri vaporoase. Mike nu mai văzuse aşa ceva în viața lui.

Prima persoană cu care am dat nas în nas a fost Vera, care îşi vopsise părul într-un blond agresiv. La cea de-a şaizecea aniversare, acceptase, în sfârşit, că zilele de ingenuă se încheiaseră pentru totdeauna şi de-acum interpreta în principal matroane de treizeci şi cinci de ani, umplând încă sălile la matinee. Şi întrucât moartea bătuse la uşa familiei Fitz-Hugh, onorabilul Basil fusese distins cu titlul de Conte, iar Vera era acum contesa lui. Ce-i drept, fiind britanică, limbajul ei se transformase într-o nouă formă de artă.

— Pittrick, draaagule, a spus ea, întinzându-mi mâna, mă buuucur că am ocaaazia să te revăăăd după atâââăția ani. Dar ştiu că ai îmbătrânit, draaagă băiete.

— Bună, Vera, am spus. Ai văzut-o pe tuşa Mame?

— Oh, desigur. Arată răvăşitor. Şi cât de bine îşi duce aaaanii.

— Da, dar unde e?

Apoi am văzut apropiindu-se de mine o himeră care nu putea fi decât tuşa Mame. Purta un sari sofisticat, înfăşurat în mod extravagant în aşa fel încât să-i pună în valoare

---

94 Serie de benzi desenate creată de Harold Gray (1894-1968). (n.tr.)

silueta încă sveltă. Părul, acum albit complet, era vopsit într-o delicată nuanță de albastru-violet. Era dată cu mult negru la ochi şi purta un semn de castă în frunte.

— Bună ziua, Fatima, i-am spus.

— Patrick! Dragul, dragul meu băiat!

S-a aruncat în brațele mele şi mi-a acoperit fața de sărutări.

— Şi Pegeen!

Dat fiind că, până atunci, interacțiunile dintre ele fuseseră scurte şi cordiale, dar nimic mai mult, cele două s-au limitat la un pupic rapid.

— Şi puiul meu unde este?

— Chiar aici, am spus, punându-mi palma pe creştetul roşcat al lui Mike.

— Dragule! a spus ea cu toată emfaza de care era în stare. Eu sunt tuşa ta Mame!

L-a îmbrățişat şi l-a sărutat.

— *Stră*-mătuşa Mame, a zis Pegeen.

— Şi îl cheamă Michael în onoarea Arhanghelului Mihail, nu-i aşa? a ciripit tuşa Mame.

— Nu, în onoarea tatălui meu, Mickey, a zis sec Pegeen.

— Vai, Patrick, dar e un îngeraş. Seamănă leit cu tine când erai mic, atâta doar că moşteneşte părul minunat, absolut minunat al lui Pegeen. Ba chiar e şi mai frumos decât al lui Pegeen, din câte văd. Şi-a lipit nasul de năsucul lui Mike şi l-a privit în ochi. Iubițelule, ştii că n-am mai văzut păr ca al tău? Este atât de roşu!

— Nici eu n-am mai văzut păr ca al tău, a zis Mike. Este atât de... albastru!

Tuşa Mame a izbucnit într-un hohot de râs cristalin.

— Ai un simț al observației foarte ascuțit, tinere, nu-i aşa?

— Ce-ai spus? a întrebat-o Mike făcând ochii mari.

— Că ai un simț al observației foarte ascuțit.

— Îmi pare rău, dar nu ştiu ce înseamnă.

— Dumnezeule, copile. Taică-tău nu te ajută deloc cu vocabularul?

— Cu ce?

— Cu vocabularul. Cuvintele pe care le folosesc oamenii când vorbesc. Dragule, orice persoană cu adevărat cultivată trebuie să aibă un vocabular bogat şi diversificat.

— Eu nu înțeleg toate cuvintele astea complicate.

— Sigur că nu, mititelul de tine, cum ai putea, dacă nu ți s-a oferit niciodată ocazia să le foloseşti? Ştii ceva? Am să-ți fac cadou un carnețel exact ca cel pe care l-a avut tatăl tău, şi de fiecare dată când auzi un cuvânt pe care nu-l înțelegi, îl notezi acolo, iar eu am să-ți explic ce înseamnă şi cum să-l foloseşti într-o conversație. O să ne distrăm de minune, nu-i aşa?

— Cre... cred că da, a zis Mike.

— Ascultă, tuşă Mame, am spus eu nelinişt it, având în vedere că eşti doar în trecere pe-aici, nu cred c-o să ai timp să te ocupi de vocabularul lui Mike, aşa că...

— Cine ştie? Chiar dacă e nevoie de mine în India, sângele apă nu se face... Oh, Michael, dragule, ce ştii despre India? Ştii unde se află?

— Oarecum, a zis Mike.

— Ah, iubițelul meu, dacă aş putea numai să-ți arăt – culorile, splendoarea, misterul!

— Îmi plac misterele.

— Şi mie, iubițelul meu. Şi mi-ar plăcea să le văd prin ochii tăi albaştri, de copil. Ştii că acolo sunt jungle cu lei şi leoparzi, iar străzile sunt pline de elefanți?

— Ca la circ, tuşă Mame? a întrebat Mike, care părea din ce în ce mai captivat.

— Da, scumpule, ca la circ. Dar mai ceva ca acolo, pentru că îi poți atinge, ba chiar îi poți şi călări.

— Să călăresc un elefant? a chițăit Mike.

— Sigur că da, scumpule. Când am stat la maharajahul din Ghitagodpur, mergeam peste tot călare pe elefant. În calitate de musafiră a lui, am avut unul numai al meu.

— Un elefant numai al tău?

— Bineînțeles, dragule. Pun pariu că ți-ar plăcea şi ție, nu-i aşa?

— Măiculiță! Poate când ajungi din nou în India, iau trenul şi vin să te vizitez. Am mai fost singur cu trenul. Am mers de la Verdant Greens tocmai până la Gara Centrală ca să iau masa cu tata, şi apoi ne-am dus la teatru.

— Sigur că poți să mă vizitezi, iubițelule. Numai că, de obicei, eu zbor până în India.

— Cu avionul?

— Pe o coadă de mătură, a şuşotit Pegeen.

— Măi să fie! Atunci, poate c-am să vin destul de curând să te vizitez. Acum sunt în vacanță şi...

— Mike, uşurel, am spus eu.

— Scuze, tuşă Mame, a zis el. Apoi a adăugat: Ai o rochie foarte drăguță.

— Mulțumesc, scumpule! Văd că deja ştii cum să te porți cu doamnele. Adevărat, sari-ul este cel mai grațios veşmânt pe care îl poate purta o femeie. Am câteva zeci în valiză şi... oo, şi mai am ceva acolo. Ceva ce, după părerea mea, ar putea fi pe placul unui băiețel.

— Ce anume, tuşă Mame? a întrebat Mike.

— Un iatagan, dragule.

— Ce-i ăsta?

— Păi, e un fel de sabie curbată. L-am găsit într-o zi când umblam prin bazar. Ca să fiu sinceră, e mai degrabă o armă

musulmană decât hindusă, dar motivele decorative de pe mâner m-au intrigat atât de tare că...

Mike înțelegea un sfert din ce-i spunea tuşa Mame, dar de îndată ce a auzit cuvântul sabie, nu şi-a mai putut stăpâni entuziasmul.

— Ți-ar plăcea, dragul meu?

— Frățioare!

— Nu crezi că e cam periculos pentru un copil de..., a început Pegeen.

— Oh, draga mea, e atât de tocit că n-ai reuşi să tai cu el nici o bucată de brânză. Dar are un farmec aparte. Ce-ar fi dacă voi doi ați da o raită prin jur, cât îl duc pe drăgălaşul ăsta mic în camera mea şi...

Tuşa Mame şi Mike au tulit-o înainte să apuc să scot un cuvânt.

— Ascultă-mă bine, a zis Pegeen. Nu uita că reuniunea asta de familie e una, dar n-am s-o las pe femeia asta nebună să pună gheara pe Mike. E un băiețel perfect normal. E inteligent, dar nu e cu nimic ieşit din comun, şi aşa vreau să rămână. Nu vreau să-l strice cu tot felul de...

— Scuză-mă, dar ce vrei să spui prin „a strica”? am spus eu oarecum indignat. La urma urmei, ea m-a crescut pe mine, nu-i aşa? Găseşti că am vreo apucătură excentrică? Mie mi se pare că noi doi ducem o viață cât se poate de fericită şi de normală...

— Exact. Şi aşa vreau să rămână.

Am dat o raită printre prietenii vechi ai tuşii Mame din zilele când locuia la New York şi printre cei noi, din nopțile petrecute în Bombay. Era o petrecere în stil mare, amintind de cele organizate de tuşa Mame la sfârşitul anilor ‘20. Dădeai peste celebrități la tot pasul şi trebuie să recunosc că, în comparație cu întâlnirile standardizate la un cocktail şi cinele din Verdant Greens, era o petrecere strălucită.

Pentru câteva clipe, am avut un sentiment de nostalgie după chermezele de altădată din Beekman Place cu gin de contrabandă şi după grațiosul apartament din Washington Square, care nu mai exista de mult. Chiar şi Pegeen, care nu era cel mai mare fan al tuşii Mame, părea impresionată.

— Poți să spui ce vrei, dar trebuie să recunoşti că bătrânica se descurcă de minune.

— Oh, dacă-i vorba de asta, ar putea vinde gheață eschimoşilor, a spus Pegeen. Asta e problema cu ea. Să ştii că o plac, chiar o plac, dar... Dumnezeule!

Urmărind privirea îngrozită a lui Pegeen, l-am văzut pe Mike ieşind din dormitorul tuşii Mame. Avea capul înfăşurat într-un turban alb şi târa după el un iatagan imens.

— Priviți, dragilor! Priviți-l pe micuțul meu indian. Acum, Michael, urează-le salam alaikum, aşa cum te-a învățat tuşa Mame.

Mike le-a urat salam alaikum. Toți indienii prezenți i-au răspuns imediat, în timp ce doamnele indiene chicoteau fluturându-şi sariurile.

— Chiar dacă suntem parşi, şi suntem creştinați de cinci generații, mi-a spus unul din ei, când îl văd pe micuțul american cu draga de Mame, e atât de...

— Aşadar, e totul stabilit! a spus tuşa Mame cu naturalețe, apropiindu-se de noi.

— Ce e stabilit? am întrebat.

— Călătoria noastră în India. Nu are nevoie decât de vreo două vaccinuri şi la sfârşitul săptămânii vom fi gata de drum. Trebuie să recunosc că este un copil adorabil. Ai făcut o treabă splendidă cu el, Peggen. Absolut splen...

— Ce călătorie în India? am tunat eu.

— A noastră, tati. Eu şi tuşa Mame ne vom urca într-un avion mare şi vom merge în vizită la un rege care are elefanți, şi împuşcă tigri, şi joacă polo, şi o să cunosc şi om

religios care a învățat-o pe tuşa Mame cum să respire şi să se concentreze – ăsta e un cuvânt nou, tati – şi are să mă învețe şi pe mine şi... Cum ai zis că se cheamă omul ăla, tuşă Mame?

— Yoghin, dragul meu, dar nu cred că pe tatăl tău îl interesează asta acum...

— Aşa, da, yoghin, şi vom...

— N-ai să faci nimic din toate astea, am spus calm.

Nici dacă l-aş fi pălmuit nu s-ar fi întristat atât de tare.

— D... dar, tati...

— Mike, dragul meu, nici nu se pune problema, a spus Pegeen. E departe şi e periculos. Şi în plus, dacă ai pleca, eu aş fi foarte tristă.

— Dar vara trecută am plecat şi ai fost fericită, a spus Mike. Te-am auzit, ai zis că abia aştepți să nu mai stau în picioarele tale şi să mă vezi dus în tabăra aia mizerabilă. Ai spus...

— Mike, ai grijă cum vorbeşti, am spus eu.

— D... dar, tati...

— Patrick, dragul meu, cum poți priva un copil de o astfel de aventură? a spus tuşa Mame. E ca şi cum i-ai trânti în față uşa cunoaşterii. Adică i se oferă această oportunitate absolut splendidă de a vedea una dintre cele mai interesante țări din lume – plină de culoare, istorie, mister şi turbulențe politice – fără să mai pui la socoteală că ar vedea-o din interior, nu ca turist, iar tu...

— Tuşă Mame, am început eu, e prea mic, şi...

— Este extrem de drăguț din partea ta, Mame, a intervenit Pegeen. Este una dintre cele mai generoase invitații de care am auzit vreodată, dar...

— Mamă, a spus Mike cu buza de jos tremurându-i şi ochii de un albastru mai aprins decât părul tuşii Mame. Te

rog, pot să merg? N-am mai fost niciodată altundeva în afară de Bermuda, insula Maddox şi în tabăra Yahoo. Te rog, pot să merg?

Ce să zic, Mike ştie cum să-ţi frângă inima cu o singură privire.

— Mike, uite ce e.. eu... Lasă-mă să mai discut cu tăticul.

— Ce idee splendidă, a spus tuşa Mame vioaie. Cuplurile trebuie să discute despre problemele lor, să vorbească deschis şi să-şi spună lucrurile în faţă. Dacă ar face toţi aşa, n-ar mai exista atâtea certuri şi divorţuri. Mergeţi să vorbiţi în camera mea. Acum.

Practic, ne-a împins înăuntru şi a închis uşa.

— Ei bine, am zis eu.

— Ei bine, a zis Pegeen, chiar nu ştiu. Pe de o parte, aş avea zece mii de obiecţii împotriva planului ăsta fantastic. Mătuşa ta e frivolă, aeriană, posesivă şi autoritară, iar Mike este un băieţel foarte sensibil...

— Şi în India sunt o mulţime de pericole, am spus. Insecte veninoase şi reptile, cred, cel puţin. Dar n-am fost niciodată acolo şi trebuie să recunosc că sună...

— Bineînţeles că este o ocazie minunată pentru Mike. N-am cum să neg aşa ceva. E o experienţă cu care va rămâne toată viaţa. Şi totuşi...

— Sincer, nu cred că ar avea probleme. Tuşa Mame este o persoană de încredere în felul ei. Doar că e aşa departe şi...

— Nu asta mă îngrijorează, Pat, numai că... dacă am să spun *nu* şi n-am să dau înapoi, am să mă simt ca o ticăloasă şi el s-ar putea să-mi reproşeze toată viaţa că...

— Ei bine, hotărăşte-te. Dar îi vei frânge inima dacă zici nu. Se vede că o adoră pe tuşa Mame, şi bineînţeles că el...

— Of, bine! a oftat Pegeen. Şi-aşa numai ea câştigă mereu. Îi vom spune aşa: că poate merge, dar cu o singură condiţie:

să se întoarcă la începutul lui septembrie. Nu vreau să piardă nici măcar o zi de şcoală...

— Şi fără yoga, am spus. Vreau să fim foarte clari în privința asta.

— Fără niciun fel de yoga, a spus Pegeen. Ştiu că pare o nebunie, dar...

Am deschis uşa şi i-am găsit pe cei doi stând în prag – Mike cu turbanul şi tuşa Mame în sari. Mike ne-a învăluit cu ochii lui albaştri.

— Pot să merg? a întrebat el.

Ştiam că ascultaseră la uşă, dar nu aveam de gând să-i dau tuşii Mame satisfacția de a mă certa cu ea pentru asta.

— Da, poți să mergi.

— Uraaa!

Mike s-a aruncat în brațele noastre, acoperindu-ne de sărutări.

— Dar sunt două lucruri care aş vrea să fie clare ca lumina zilei, tuşă Mame, am zis eu.

— Da, dragule? a spus cu cea mai inocentă privire.

— Trebuie să se întoarcă la începutul lui septembrie, înainte de Ziua Muncii, fiindcă începe şcoala...

— Ah, desigur, dragul meu, Ziua Muncii în suburbii este întotdeauna atât de distractivă!

— ...şi n-are voie să ia contact cu niciun fel de brahman nebun...

— Acolo unde mergem noi e o mică biserică episcopală foarte drăguță. Voi avea grijă să-l trimit acolo în fiecare duminică dimineață. Cu toate astea, să-i răpeşti privilegiul de a cunoaşte o persoană cu un intelect superior precum guru-ul meu şi să nu-i permiți să se adape de la izvorul de forță şi înțelepciune al...

— Şi, mai presus de toate, moderează-te.

— *Să mă moderez*? O femeie trecută de patruzeci de ani să nu ştie... Ce te face să...

— Ştii exact la ce mă refer. Fără aiureli. Du-l să vadă India şi adu-l înapoi, fără detururi prin Tibet sau în localuri unde se vinde opium, sau...

— Eşti leit taică-tău, Patrick, dragă. Câteodată am impresia că am dat greş cu tine.

— Încearcă să dai greş şi cu Mike. Copilul duce o viaţă tradiţională şi liniştită, într-o atmosferă tradiţională şi liniştită. Merge la o şcoală tradiţională şi...

— Ah, de asta sunt sigură. Pegeen, crezi că poţi să-l pregăteşti de plecare pentru vineri?

— Vineri? Păi, eu...

— Perfect! Vom lua avionul de prânz.

— Adică chiar îmi daţi voie să merg? a întrebat Mike.

— Da, dar doar pe timpul verii. Tuşa Mame a înţeles că, fie ce-o fi, trebuie să te aducă înapoi până începe şcoala.

Tuşa Mame l-a luat pe Mike de mână şi l-a privit drăgăstos în ochi.

— Spune-mi, iubitel, îţi place şcoala la care mergi acum?

— Nici vorbă, a spus Mike.

— Să vezi, cunosc un domn foarte interesant care vine din Madras. Are un concept despre educaţie cu totul nou, Michael. Şcoala lui e interrasială, adică acolo învaţă băieţi şi fete de toate naţionalităţile şi de toate culorile. Orele se desfăşoară în aer liber şi în loc de cărţi...

— Am spus că vreau să se întoarcă înainte de Ziua Muncii! am explodat eu.

— Domnul de care ţi-am povestit e chiar aici, la petrecere, iubitelul meu, şi sunt convinsă că i-ar plăcea să te cunoască. Hai cu mine să-l găsim. Distracţie plăcută, dragilor, ne-a aruncat ea peste umăr.

— Dumnezeule, a suspinat Pegeen, parc-ar fi Fluierarul din Hamelin.

Ţinându-l de mână pe Mike, şi cu sariul fluturându-i, tuşa Mame s-a pierdut în mulţime.

Cuvânt de încheiere

de Michael Tanner

Celor care tocmai aţi terminat de citit capodopera regretatului meu tată, Patrick Tanner, felicitări. Credeţi că a trecut cu bine proba timpului?

Cei care nu aţi citit cartea, aflaţi că nu vă port pică.

Şi unii, şi ceilalţi, ar trebui să se întoarcă la pagina 11 şi să citească cele mai frumoase trei pagini scrise de tata: scena petrecerii din Beekman Place, din capitolul 1, când Patrick, în vârstă de zece ani, o întâlneşte pentru prima dată pe mătuşa lui, aflată în plină perioadă japoneză. *Tuşa Mame* este o poveste de dragoste despre doi oameni care nu se recunosc de la început:

În vestibul intră o veritabilă japoneză care semăna cu o păpuşă. Avea o tunsoare bob foarte scurtă, cu un breton drept deasupra ochilor oblici; în urma ei se unduia o trenă lungă din mătase aurie brodată. Era încălţată cu o pereche de papuci aurii minusculi care sclipeau de pietre preţioase, iar la mâini îi zăngăneau nişte brăţări de fildeş. Avea nişte unghii lungi, cum nu mai văzusem niciodată, date cu o ojă de un verde delicat. Dintre buzele de un roşu aprins, îi atârna un portţigaret din bambus care părea să nu se mai termine. Şi totuşi, nu ştiu cum se făcea, dar îmi părea vag cunoscută.

Petrecerea continuă tumultuos, debordând de referințe la moarte, crime, harakiri şi prostituție (atât infantilă, cât şi obişnuită). Dădaca lui Patrick, Norah, trage concluzia că Mame conduce un bordel/local de droguri şi că ea şi Patrick au fost vânduți ca sclavi. Mame habar nu are cine sunt. Se ajunge astfel la...

„Râsul colorat izbucni iar.

— Dar e de-a dreptul caraghios! Toată lumea ştie că iunie are 31 de zile! Şi, strângându-şi pumnul, a început să numere. Dumnezeule!

A urmat un moment de tăcere.

— Dar, scumpule, spuse ea pe un ton teatral, eu sunt tuşa Mame!

M-a luat în brațe şi m-a sărutat şi mi-am dat seama că eram în siguranță."

După atâția ani, tot nu reuşesc să citesc mai mult de zece cuvinte fără să plâng. Acesta este motivul pentru care, fiind rugați odată să părăsim cinematograful fiindcă tata plângea şi îi deranja pe ceilalți, trebuie să contrazic afirmația lui Paul Rudnick din excelenta sa *Introducere*, conform căreia: „Patrick Dennis este cel mai puțin lacrimogen scriitor cu putință". De multe ori în scrierile sale, se vede clar că tata se străduieşte să deschidă toate cele douăsprezece canale ale glandelor lacrimale şi, în *Introducerea* la scenariul versiunii dramatice a piesei, spune următoarele:

„Jerome Lawrence şi Robert E. Lee [...] au surprins – mult mai bine decât mine – momentele emoționante din *Tuşa Mame* şi le-au transpus scenic cu atâta abilitate încât, printre hohote şi chicote, zâmbete şi izbucniri în râs, se aud suspine şi se văd lacrimi la fiecare reprezentație. Asta am încercat să fac şi eu în roman, dar mă tem că nu mi-a reuşit. Pentru mine, comedia nu se măsoară doar prin

hohotele de râs, ci şi prin lacrimi. La fiecare căzătură în fund, ar trebui să ne înţepe un pic şi inima. În piesa de teatru, acest lucru reuşeşte, şi eu plâng la fel de tare acum, când ies din Teatrul Broadhurst, ca şi atunci când piesa se juca la Wilmington."

Tatăl meu a fost un om al contrariilor, un original domn Yin/Yang. Avea foarte multe în comun cu cea mai celebră creaţie a sa. Aşa cum a descris-o cândva pe Mame, şi el putea să fie „la fel de cald ca un bec Bunsen şi, uneori, mai rece ca o frapieră". Când tuşa Mame „trage adânc aer în piept, semn că nu mai glumeşte" şi i-o trânteşte lui Patrick verde-n faţă, eu aud vocea lui:

„— Dar crezi că ar trebui să afle ce gândesc despre tine, şi anume că te-ai transformat în cel mai insuportabil, mai burghez şi mai convenţionalist snob de pe Coasta de Est, sau crezi că vor reuşi să înţeleagă asta şi fără ajutorul meu?"

Era un epicen, în sensul că deţinea caracteristicile ambelor sexe. A scris patru romane sub pseudonimul Virginia Rowans şi a colaborat cu femei pentru *Guestward Ho!* şi *The Pink Hotel*. A mai scris sub pseudonim feminin o altă carte grozavă: *Little Me: The Intimate Memoirs of That Great Star of Stage, Screen and Television, Belle Poitrine, as told to Patrick Dennis* (*Micuţa de mine: Memoriile intime ale unei mari vedete a scenei, marelui şi micului ecran, Belle Poitrine, aşa cum au fost ele dezvăluite lui Patrick Dennis*).

Era extraordinar de generos, achitând notele de plată la restaurant şi împărţind bani în stânga şi-n dreapta. După cum scria despre Beau, soţul lui Mame:

„Banii nu însemnau mare lucru pentru el, cu excepția bucuriilor pe care le putea face altora. Se număra printre primii filantropi din țară [...] şi oricine era în stare să încropească o poveste cât de cât plauzibilă despre greutățile vieții putea să conteze pe ajutorul lui."

Cu toate acestea, mătuşii sale Marion (care a fost în proporție de 25% sursa de inspirație pentru personaj) i-a scris următoarele după ce s-au certat:

„Este probabil inutil să-ți mai amintesc încă o dată că am terminat-o definitiv cu tine şi că cicălelile tale constante despre bani nu sunt decât o pierdere de timp şi pentru mine, şi pentru tine."

Era un creator obsesiv. Regizorul de televiziune Kirk Browning, camaradul tatei în Serviciul Terestru American în timpul bombardamentului de artilerie din 1944, îi relatează următoarea întâmplare lui Eric Myers pentru minunata biografie *Uncle Mame* (St. Martin's Press, 2000):

„Soluția lui Pat era să înceapă să fantazeze şi să creeze condiții care să-i satisfacă sensibilitatea, dar ireale [...] Se trezea dimineața şi, brusc, toți cei care se întâmpla să fim acolo, deveneam o familie într-o locuință din suburbii. El era tatăl, altcineva era soția; alții, copiii; avea un întreg scenariu. Ne atribuia roluri şi noi îi cântam în strună."

A fost totul foarte distractiv până în ziua în care tata n-a mai putut fi recuperat din suburbiile imaginației sale şi a fost trimis înapoi în State, trecut în rezervă în mod onorabil.

Asemenea lui Mame, s-a reinventat continuu, cel mai spectaculos în 1974, când s-a mutat în West Palm Beach şi

a început prima slujbă din cele trei pe care le-a avut ca majordom. După şaisprezece romane, a renunţat la cariera de scriitor cu următoarea declaraţie: „Sunt demodat şi am spus tot ce aveam de spus. De două ori”.

Ura snobii, agasanţii, intoleranţa, suburbiile, antisemiţii, parcimonia şi pedanţii. Altfel spus, Upsonii.

Iubea generozitatea, Partidul Democrat, actorii de teatru, New York-ul şi pe cei care fumau şi beau.

Patrick excela la ceea ce Tom Wolfe numea „imortalizarea condiţiei sociale a vieţii”:

„Adică imortalizarea gesturilor cotidiene, a obiceiurilor, manierelor, năravurilor, stilurilor de mobilier, a hainelor, decoraţiunilor, a stilurilor de a călători, de a mânca, de a te gospodări, a modurilor de a te comporta cu copiii, cu servitorii, cu superiorii, cu subordonaţii, cu egalii şi, în plus, a diverselor priviri, ocheade, posturi, stiluri de a merge şi alte detalii simbolice care pot exista în cadrul unei scene... Imortalizarea acestor detalii nu este o simplă broderie în proză. Ea se află mai aproape de centrul puterii realismului decât oricare altă tehnică literară.”

La asta se referă dl. Rudnick când spune că Patrick era un „maniac al detaliilor”. În *Tuşa Mame*, lumea dispărută din tinereţea tatălui meu – a ţigărilor Melachrino, a Clubului Hotsy Totsy, a Circului Sells-Floto etc. – reînvie spectaculos. De fapt, sunt atât de multe referinţe obscure, că i-am sugerat lui Andrew Corbin, editorul şi promotorul acestei noi ediţii, să realizeze o versiune adnotată, precum exemplarul meu din facultate din *Moby Dick*:

MELVILLE:

„Băieți? Halal, băieți! Crac, s-a dus focul! Blang, vlang! Apleacă-te un pic, Pip, uite verga[30] zburătorului[31] că o ia din loc!”[95]

[30] *Vergă:* Bară (de lemn sau de metal) aşezată perpendicular pe catargul unei corăbii, folosită la susținerea unor vele.

[31] *Zburător*: Numele uneia dintre pânzele catargului; verga care susține această pânză.

DENNIS:

Un cuplu cu un aspect straniu străbătu vestibulul. Bărbatul semăna cu o femeie, iar femeia, cu excepția fustei de tweed, era o variantă perfectă a lui Ramon Novarro[1].

[1] *Ramon Novarro* (1899-1968): actor romantic mexican, protagonist în filmele hollywoodiene din anii ’20. L-a interpretat pe Rupert în *Prizonierul din Zenda*.

(Repede! Pe care dintre cele două ați prefera să le citiți în continuare?)

Trebuie să recunoaştem meritele unor persoane care au contribuit la popularitatea personajului Mame:

„Cele mai cumplite dactilografe din New York”, cărora le este dedicată cartea, adică mătuşile mele Vivian Kardaras şi Elaine Pulakos Adam, nu s-au limitat doar la a bate manuscrisul la maşină. L-au transcris direct de la botul calului, în timp ce el se plimba obsesiv prin apartamentul lor de pe Eighty-second Street, dictând nebuneşte cu o bere Ballantine în mână şi întrebând continuu: „Vi se pare că e bun de ceva?”

Julian Muller, pe atunci la Vanguard Press, a venit cu ideea formulei personajului memorabil care leagă episoadele

---

95 Herman Melville, *Moby Dick sau Balena albă*, în româneşte de Şerban Andronescu, Editura Tineretului, Bucureşti, 1962, pag. 232. (n.tr.)

unul de altul. Şi mai mult, a fost de acord să publice cartea care, în mod incredibil, fusese respinsă înainte de nouăsprezece edituri.

Lawrence şi Lee, cei care au rescris *Tuşa Mame* pentru scenă, pe lângă faptul că au exploatat momentele triste, au consolidat structura dramatică:

„În primul act, tânărul Patrick o salvează pe Mame din capcana hedonismului şi a apucăturilor rămase din anii 1920 şi îi oferă un scop în viaţă. În al doilea act, se petrece contrariul, şi Mame îl salvează pe Patrick din capcana conformităţii sociale." (Robert E. Lee, citat în *But Darling, I'm Your Auntie Mame*, de Richard Tyler Jordan [Capra Press, 1998].)

Cei doi au dezvoltat rolul Verei Charles, care a devenit între timp un arhetip comic: al celei mai bune prietene alcoolice a eroinei (Joanna Lumley, în rolul lui Patsy Stone, în serialul *Absolutely Fabulous* de Jennifer Saunders; Christine Baranski, în rolul lui Maryann, cea mai bună prietenă a lui Cybill). Şi tot ei au scris nemuritoarea replică: „Viaţa este un banchet, iar majoritatea nenorociţilor mor de foame! Trăiţi!" Acesta a devenit un motto pentru *Tuşa Mame* şi, pot afirma cu bucurie, al multor cititori şi spectatori de teatru.

Personal, cartea a avut un impact imens asupra mea. Deşi nu am fost niciodată în India cu strămătuşa mea, viaţa mea a fost într-adevăr un banchet. Euforia din preajma publicării cărţii în ianuarie 1955, anul în care m-am născut, a avut asupra mea un efect formator. Zgomotul produs de cele două maşini de scris şi sunetul clopoţelului când ajungea la capăt de rând încă îmi provoacă emoţii puternice. (Maşina Royal gri a tatei o lua înaintea maşinii Olivetti albastre a mamei.) *Tuşa Mame* m-a ajutat să mă descurc cu doamnele (şi cu Oficiul de Taxe Şcolare) în colegiu şi la Facultatea de

Medicină. Iar de la moartea lui Patrick, în patul mamei mele Louise, în 1976 (părinții mei nu au divorțat niciodată), zgomotul tastelor îmi dă senzația că suntem în aceeaşi cameră, fumând un Salem, ca de obicei. Tata ar fi încântat să ştie că am reuşit să mă bucur de „o viață normală, pe deplin fericită" pe care el şi-a dorit-o cu disperare, dar, în ciuda faptului că ne-a iubit foarte mult pe mine, pe Louise şi pe sora mea Betsy, n-a reuşit s-o aibă.

Şi astfel, *Tuşa Mame* a supraviețuit până în secolul XXI, în ciuda imperfecțiunilor structurale pe care Pat le recunoştea deschis:

„Tuşa Mame [...] nici măcar nu este un roman, până la urmă, ci o sumedenie de întâmplări care au loc într-o sumedenie de locuri pe parcursul câtorva zeci de ani... Atât romanul, cât şi piesa de teatru sunt nişte ciudățenii, însă nişte ciudățenii atât de populare că excentricitățile lor fastuoase nu pot fi disprețuite în totalitate."

Camille Paglia o descrie ca fiind: „O Alice americană în Țara Minunilor [...] mai interesant şi mai important decât orice alt roman serios scris după cel de-al Doilea Război Mondial". Are forța necesară să mai reziste încă cincizeci de ani? La fel ca şi Evanghelia după Sfântul Apostol Matei, piesa are douăsprezece părți bune şi una grozavă de care orice clasă de liceeni în ani terminali se poate bucura. Şi încă sună de parcă tata ar fi terminat-o de scris aseară:

„Culmea ghinionului, când dl. Babcock a năvălit în salon cu mine după el, am găsit-o pe tuşa Mame îmbrăcată într-una dintre cele mai exotice ținute ale ei, fumând ceva tare în compania unui venerabil rabin lituanian şi a doi balerini din distribuția piesei *Blackbirds*."

Am văzut recent în Parcul Bryant, într-o frumoasă seară de vară, o proiecție în aer liber a filmului cu Rosalind Russell. Lângă pătura mea, vreo zece fani exagerat de îndrăgostiți de Mame îşi aduseseră recuzită şi rosteau replicile odată cu acțiunea de pe ecran: portțigarete, sticle de Dr. Pepper pentru scenele cu Agnes Gooch etc. Am fost prea timid să intru în vorbă cu ei, dar... ați putea vreunul din voi să mă contactați la Spitalul Bellevue? Am ratat chestia aia cu *Rocky Horror Picture Show* şi mi-ar plăcea să mă ocup de asta.

Dacă viața este un banchet...

„Tuşa Mame este cea mai veselă şi mai neconvențională mătuşă pe care o vei întâlni vreodată, şi o vei adora.”

– WASHINGTON STAR

„Nebunii extravagante şi peripeții delirante.”

– NEW YORK TIMES

„Cea mai amuzantă poveste despre cel mai memorabil personaj pe care îl vei întâlni vreodată...”

– CHICAGO TRIBUNE

„Splendid de amuzantă. *Tuşa Mame* este o carte fermecătoare – o lumină foarte puternică într-o lume mohorâtă.”

– BOSTON HERALD

„Povestea *Tuşii Mame* este, mai întâi de toate, amuzantă, şi în al doilea rând, foarte amuzantă.”

– NEW YORK HERALD TRIBUNE

„Un pachet de umor nebunatic care va face cititorul să chicotească până la sfârşit... Dacă vrei să te amuzi cum se cuvine, *Tuşa Mame* este cel mai sigur pariu în librăriile de astăzi.”

– CHICAGO TRIBUNE

„Vă sugerez să nu o citiți într-un loc public. Oamenii se vor întreba dacă nu cumva sunteți puțin săriți, fiindcă vă veți trezi râzând în hohote. Tuşa Mame este un personaj de care vă veți aminti cu plăcere.”

– SAN FRANCISCO CHRONICLE

„*Tuşa Mame* este cea mai amuzantă şi mai nostalgică poveste peste care e probabil să dai în următoarele câteva luni... Extravagantă, îndrăzneață, sofisticată.”

– DENVER POST

„Pregătiți-vă serios toți muşchii care sunt afectați de râs, luați un exemplar din *Tuşa Mame* şi porniți în cea mai nostimă călătorie pe care ați avut-o în ultima vreme. *Tuşa Mame* e prea grozavă ca s-o ratați.”

– CHATTANOOGA TIMES

„S-ar putea să începeți să râdeți de la prima pagină a *Tuşii Mame*, dar până ajungeți la jumătate vă veți trezi că nu vă mai puteți opri. Şi nu e vorba doar de câteva chicoteli timide, ci de adevărate hohote de râs până la lacrimi.”

– COLUMBUS CITIZEN

Editura ACT şi Politon

Str. Înclinată nr. 129, Sector 5, Bucureşti, C.P. 050202.
Tel: 0723.150.590, e-mail: office@actsipoliton.ro
www.ACTsiPoliton.ro / www.blog.ACTsiPoliton.ro

CUPRINS

Introducere
Capitolul unu
Tuşa Mame şi orfanul
Capitolul doi
Tuşa Mame şi ora copiilor
Capitolul trei
Tuşa Mame pe sub furcile caudine
Capitolul patru
Tuşa Mame şi frumoasa din Sud
Capitolul cinci
Tuşa Mame, scriitoare
Capitolul şase
Tuşa Mame în misiune de salvare
Capitolul şapte
Tuşa Mame şi liga studenţilor

Capitolul opt
Tuşa Mame şi iubirea mea ca un balon de săpun
Capitolul nouă
Tuşa Mame şi chemarea la arme
Capitolul zece
Tuşa Mame şi vara de aur
Capitolul unsprezece
Din nou în vizită la tuşa Mame
Cuvânt de încheiere